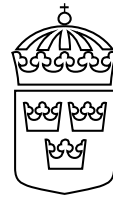

Regeringens proposition

2024/25:18

Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

Prop.
2024/25:18

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 september 2024

Ulf Kristersson

Johan Forssell
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen de lagändringar som behövs för att genomföra det nya blåkortsdirektivet, som ersätter 2009 års blåkortsdirektiv. Förslagen syftar till att förbättra möjligheterna att attrahera och behålla högkvalificerade arbetstagare och underlätta dessa personers rörlighet inom EU. Förslagen innebär bl.a. följande:

- För att ett EU-blåkort ska kunna beviljas krävs att en utlänning har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning med en anställningstid om minst sex månader och att lönen är minst 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige.
- Tillämpningsområdet utvidgas så att färre personkategorier undantas från möjligheten att beviljas ett EU-blåkort.
- Möjligheten att byta från andra typer av uppehållstillstånd till ett EU-blåkort inifrån Sverige utökas.
- En utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning ska inte längre behöva ansöka om ett nytt EU-blåkort. I stället ska utlänningen anmäla byte av arbetsgivare eller förändringar som påverkar villkoren för tillståndet till Migrationsverket.
- Den som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får resa in i Sverige och bedriva affärsverksamhet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod.
- En utlänning som har haft ett EU-blåkort i en annan EU-stat i minst tolv månader får under vissa förutsättningar ansöka om ett EU-blåkort i Sverige med ett något förenklat förfarande.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	6
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	7
2.2	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	26
2.3	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	28
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare	30
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om sambandsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	31
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om sambandsorientering för vissa nyanlända invandrare	32
3	Ärendet och dess beredning	33
4	Det nya blåkortsdirektivet.....	34
4.1	En översikt av direktivets artiklar.....	34
4.1.1	Syfte och definitioner	34
4.1.2	Tillämpningsområde.....	34
4.1.3	Villkor för inresa och vistelse.....	35
4.1.4	Avslag på ansökan och återkallelse av tillstånd	35
4.1.5	EU-blåkort.....	36
4.1.6	Rättigheter och rätt till likabehandling	36
4.1.7	Familjemedlemmar.....	36
4.1.8	Ställning som varaktigt bosatt	37
4.1.9	Rörlighet inom unionen.....	37
4.1.10	Slutbestämmelser.....	37
5	Huvuddragen i gällande ordning	37
5.1	Uppehållstillstånd.....	37
5.2	Arbetstillstånd	38
5.3	Kombinerade uppehålls- och arbetstillstånd.....	38
5.4	Återkallelse av tillstånd	40
6	Förhållandet till de allmänna reglerna om arbetskraftsinvandring.....	40
7	Personkategorier som undantas.....	42
8	Villkor för EU-blåkort	48
8.1	Krav på särskilda handlingar.....	48
8.2	Högkvalificerad anställning	48
8.3	Fastställd lönetröskel.....	53
8.4	Resehandling	59
8.5	Sjukförsäkring	60
8.6	Adress under vistelsen i Sverige.....	62
8.7	Inresekvoter.....	62

8.8	Unionsföreträdare.....	63	Prop. 2024/25:18
8.9	Utlänningar som innehar nationellt uppehållstillstånd för arbete vid ansökan om EU- blåkort.....	64	
9	Grunder för avslag, återkallelse och nekad förlängning.....	66	
9.1	Grunder för avslag.....	66	
9.1.1	Tvingande grunder för avslag.....	66	
9.1.2	Fakultativa grunder för avslag.....	68	
9.2	Grunder för att återkalla eller inte förlänga ett tillstånd.....	73	
9.2.1	Tvingande grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort.....	73	
9.2.2	Fakultativa grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort.....	77	
10	Handläggning av ärenden om EU-blåkort.....	85	
10.1	Ansökan om EU-blåkort.....	85	
10.2	Tillståndstiden.....	90	
10.3	Anmälningskyldighet.....	92	
10.4	Verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet.....	97	
10.5	Enhetlig utformning av tillstånd.....	99	
10.6	Handläggningstid.....	101	
10.7	Skriftliga och motiverade beslut.....	103	
10.8	Rätt att överklaga beslut.....	104	
10.9	Tidsfrist att ansöka om förlängning.....	105	
10.10	Tillstånd att vistas och arbeta i Sverige under handläggningstiden.....	106	
10.11	Ansökningsavgift.....	108	
10.12	Godkända arbetsgivare.....	109	
10.13	Sanktioner.....	110	
11	Nationella tillstånd.....	112	
11.1	Ansökan om nationella tillstånd.....	112	
11.2	Permanent uppehållstillstånd.....	113	
11.3	En utökad möjlighet att återkalla nationella tillstånd....	114	
11.4	Bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken.....	117	
12	Upphållstillstånd för familjemedlemmar.....	119	
12.1	Förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar.....	119	
12.2	Handläggningstid.....	124	
12.3	Integrationsåtgärder.....	126	
12.4	Möjlighet att arbeta.....	126	
12.5	Ansökan om uppehållstillstånd.....	127	
12.6	Återkallelse av uppehållstillstånd.....	129	
12.7	Sammanläggning av vistelseperioder.....	131	
12.8	Samhällsorientering för familjemedlemmar.....	134	
12.9	Undantag för vissa familjemedlemmar.....	135	
13	Ställning som varaktigt bosatt.....	137	

Prop. 2024/25:18	13.1	Ställning som varaktigt bosatt i Sverige	137
	13.2	Återkallelse av ställning som varaktigt bosatt.....	144
	13.3	Uppehållstillstånd som varaktigt bosatt.....	145
14	Rörlighet inom EU.....		145
	14.1	Rörlighet för kortare vistelse i Sverige.....	145
	14.2	Rörlighet för längre vistelse i Sverige	148
		14.2.1 Förutsättningar för tillstånd i Sverige.....	148
		14.2.2 Handläggning	157
		14.2.3 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning	159
		14.2.4 Arbete under handläggningstiden.....	159
		14.2.5 Återtagande av utlänningar som har EU- blåkort.....	160
	14.3	Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut.....	163
	14.4	Sanktioner	165
	14.5	Utvisning av personer som beviljats internationellt skydd	166
15	Familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat		168
	15.1	Förutsättningar för uppehållstillstånd.....	168
	15.2	Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning.....	171
	15.3	Beslutsunderlaget	172
	15.4	Handläggningstid	173
	15.5	Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut.....	173
	15.6	Undantag för vissa familjemedlemmar	174
16	Likabehandling under vistelsen i Sverige		175
	16.1	Arbets- och anställningsvillkor	175
	16.2	Föreningsfrihet	176
	16.3	Utbildning och yrkesutbildning	177
	16.4	Erkännande av yrkeskvalifikationer	181
	16.5	Social trygghet	182
	16.6	Pensioner	183
	16.7	Tillgång till varor och tjänster	183
	16.8	Undantag för vissa utlänningar.....	184
	16.9	Likabehandling i förhållande till nationella uppehållstillstånd.....	186
17	Tillgång till information och statistik.....		187
	17.1	Tillgång till information	187
	17.2	Statistik.....	188
18	Övriga förslag		189
	18.1	Tillämpningsområdet för student- och forskardirektivet	189
	18.2	Anställningsavtal vid ansökan om tillstånd för säsongarbete.....	191
19	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....		192

20	Kostnader och andra konsekvenser	193	Prop. 2024/25:18
21	Författningskommentar	197	
21.1	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	197	
21.2	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	221	
21.3	Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	221	
21.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare	223	
21.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om sambandsorientering för vissa nyanlända invandrare.....	223	
21.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om sambandsorientering för vissa nyanlända invandrare	224	
Bilaga 1	Det nya blåkortsdirektivet	225	
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Genomförande av det nya blåkortsdirektivet (Ds 2023:6).....	263	
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	264	
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	287	
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	288	
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	313	
Utdrag ur	protokoll vid regeringssammanträde den 19 september 2024	314	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716)²

dels att 6 a kap. 7 och 8 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 6 a kap. 7 § ska utgå,

dels att nuvarande 6 a kap. 9 och 10 §§ ska betecknas 6 a kap. 8 och 9 §§,

dels att 5 kap. 18 a §, 5 a kap. 1 a §, 5 b kap. 10 och 15 §§, 6 kap. 2 b §, 6 a kap. 1–6 §§, de nya 6 a kap. 8 och 9 §§, 6 a kap. 11–14 och 16 §§, 6 c kap. 1 §, 7 kap. 7 g §, 8 kap. 20 a § och 12 kap. 4 § och rubriken närmast före 6 a kap 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 6 a kap. 9 och 10 §§ ska sättas närmast före 6 a kap. 8 respektive 9 §,

dels att det ska införas elva nya paragrafer, 6 a kap. 3 a–3 c, 4 a, 7, 10, 10 a, 12 a, 17 och 18 §§ och 8 a kap. 7 a §, och närmast före 6 a kap. 3 b, 3 c och 17 §§ och 8 a kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av

6 a kap. 7 § 2013:606

6 a kap. 8 § 2013:606

rubriken närmast före 6 a kap. 7 § 2013:606.

5 kap.18 a §³

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete. *Detsamma gäller om utlänningen har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och han eller hon har återtagits enligt 6 a kap. 14 §.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete.

5 a kap.1 a §⁴

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *bifallas* om sökanden har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. *Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.*

Vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen ska vistelse i en annan

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *beviljas* om sökanden

1. *har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare,*

2. *har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i en eller flera medlemsstater, och*

3. *de senaste två åren räknat från tiden för ansökan har haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.*

³ Senaste lydelse 2018:319.

⁴ Senaste lydelse 2014:198. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas.

Vistelse utanför *Europeiska unionens medlemsstaters territorier* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket *första meningen* inte anses vara avbrott i vistelsen.

Vistelse utanför *den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket 2 inte anses vara avbrott i vistelsen.

5 b kap.

10 §⁵

Ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,

2. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

5. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

6. har *beviljats* ett EU-blåkort, eller

6. har *ansökt om* ett EU-blåkort, *om ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

7. har beviljats ett ICT-tillstånd för praktiktjänstgöring.

15 §⁶

En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,

2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § *eller ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §*, och ansöker om ett

⁵ Senaste lydelse 2019:1208.

⁶ Senaste lydelse 2022:303.

för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

6 kap.

2 b §⁷

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges till en utlänning som är anställd av ett företag som är etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige eller i en annan EU-stat, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern.

Första stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 b kap. 3 §.

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *erbjudits en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här.*

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *ett anställningsavtal för tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige med en arbetsgivare som är etablerad här.*

Tredje stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 c kap. 4 §.

6 a kap.

1 §⁸

En utlänning som *erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst ett år* ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst *en och en halv* gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (löneträskeln),

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som

En utlänning som *har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst sex månader* ska, om inte *något* annat följer av 2–3 a §§ eller 3 c §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst *1,25* gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige *vid tidpunkten för ansökan* (löneträskeln),

3. utlänningen, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år*, kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande

⁷ Senaste lydelse 2018:319.

⁸ Senaste lydelse 2013:606.

gäller i tre månader från inresan i Sverige, och

sjukförsäkring som gäller i Sverige, och

Prop. 2024/25:18

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet *på en nivå som är jämförbar med högre utbildning* inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

2 §⁹

Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz *eller är familjemedlem till en sådan medborgare,*

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz,

2. har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

4. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1 eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

5. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige

6. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och utövar sin rätt att vistas i Sverige

⁹ Senaste lydelse 2013:606.

som arbetstagare eller egen företagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongsarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

som arbetstagare eller egen företagare,

7. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar, *med undantag för utlännningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,*

8. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

9. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, *med undantag för utlännningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse.*

3 §¹⁰

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *en utlännning som*

1. visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, *eller*

2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *om*

1. *utlännningen* visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. *utlännningen* utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, *eller*

3. *arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.*

3 a §

Ett EU-blåkort får vägras om

1. *arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlännning anställd utan nödvändiga tillstånd,*

2. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete,

3. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor, eller

4. arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet.

Förutsättningar för rörlighet för kortare vistelse

3 b §

En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet, om verksamheten har en direkt koppling till arbetsgivarens affärsintresse och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första EU-staten.

Förutsättningar för rörlighet för längre vistelse

3 c §

Om en utlänning som har vistats i en annan EU-stat i tolv månader med EU-blåkort ansöker om ett EU-blåkort i Sverige under giltighetstiden för ett sådant tillstånd i den andra EU-staten gäller inte 1 § första stycket 2, 3 § och 3 a §. Om utlänningen har haft EU-blåkort i minst två år i en annan EU-stat behöver denne inte

heller styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen.

För en sådan utlännning får ett EU-blåkort vägras om

1. utlännningen visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. utlännningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, eller

3. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Från och med andra gången en utlännning utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse får vistelsetiden i den EU-stat som föregår ansökan vara sex månader i stället för tolv.

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord ***Ansökan om tillstånd***¹¹

4 §¹²

En utlännning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlännningen

Första stycket gäller dock inte om utlännningen

1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,

2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,

4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forsk-

2. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,

3. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forsk-

¹¹ Senaste lydelse 2013:606.

¹² Senaste lydelse 2013:606.

ningshuvudmän att ta emot gästforskare, eller

5. har återtagits enligt 14 §.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

ningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser,

5. har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,

6. har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete,

7. har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare,

8. har uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,

9. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, eller

10. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller för en utlännings som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c §, om ansökan lämnas in senast en månad efter inresan i Sverige.

4 a §

En utlännings som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c § eller som får ansöka om ett EU-blåkort efter inresan enligt 4 § andra stycket 1–6 och 8–10 får arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

Har en utlännings EU-blåkort återkallats och har samtidigt beslut meddelats om utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 §, får utlänningen arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

5 §¹³

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. *Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.*

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet *minst* gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader.

6 §¹⁴

Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger den tid som anges i 5 § andra stycket.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
 2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
 3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
 4. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
 5. utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,
- Tillståndstiden för ett EU-blåkort får förlängas efter ansökan.
3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,
 4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till löneträskeln,
 5. utlänningen inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller

¹³ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

¹⁴ Senaste lydelse 2013:606.

6. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

7. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös får en förlängning vägras enligt andra stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

7 §

En förlängning av tillståndstiden får vägras om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft ett EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

En förlängning av tillståndstiden får inte vägras enligt första stycket 4 om utlänningen visar att

9 §

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör, *eller*
2. *den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.*

10 §

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

För barn som återopar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ *utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats*

bristen att fullgöra anmälnings-skyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

8 §¹⁵

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör,
2. *han eller hon byter arbetsgivare, eller*

3. *något förändras som påverkar villkoren för tillståndet.*

9 §¹⁶

En familjemedlem som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, *eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige,* ska beviljas uppehållstillstånd om *anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Försörjningskravet gäller inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.* Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet *eller, om anknytningspersonen har beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, högst två år i taget.*

Undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som återopar anknytning till den som har EU-blåkort, *eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige,* eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

¹⁵ Senaste lydelse av tidigare 9 § 2013:606.

¹⁶ Senaste lydelse av tidigare 10 § 2013:606.

uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av den staten.

Prop. 2024/25:18

10 §

Bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i detta kapitel gäller inte för familjemedlemmar till

1. EES-medborgare som har rätt till fri rörlighet i Sverige,

2. medborgare i Schweiz som har rätt till fri rörlighet i Sverige, eller

3. innehavare av ett EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.

Vid tillämpning av bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. likställs en innehavare av ett EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

10 a §

En familjemedlem som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats permanent uppehållstillstånd får lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera EU-stater för att uppfylla kraven i 5 kap. 3 g § fjärde stycket. Av den tid som anges där ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd som familjemedlem utfärdat av Sverige.

11 §¹⁷

En familjemedlem som avses i 10 § ska ha ansökt om och beviljats En familjemedlem som avses i 9 § ska ha ansökt om och beviljats

¹⁷ Senaste lydelse 2013:606.

ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 4 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, eller

3. familjemedlemmen har återtagits enligt 14 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.

ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som får ansöka om ett EU-blåkort efter inresan enligt 4 § andra stycket, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas ett EU-blåkort, eller

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c §, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

12 §¹⁸

Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,

4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,

5. förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda,
5. utlänningen inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller

6. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

7. utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett

annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

8. utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd,

9. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

10. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 9 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös ska ett EU-blåkort återkallas enligt första stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige har ansökt om ett EU-blåkort i en annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas enligt första stycket 1, 2 eller 6 förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

12 a §

Ett EU-blåkort får återkallas om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid

med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft ett EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 4 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

13 §¹⁹

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 10 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

14 §²⁰

Om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som har återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

16 §²¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 §*

¹⁹ Senaste lydelse 2013:606.

²⁰ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

²¹ Senaste lydelse 2013:606.

lönetröskeln enligt 1 § första stycket 1.

regeringsformen meddela närmare föreskrifter om lönetröskeln enligt 1 § första stycket 1.

Prop. 2024/25:18

Bemyndiganden

17 §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §, och

2. försörjningsförmågan enligt 9 §.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet enligt 3 b §.

6 c kap.

1 §²²

En utlänning som har *erbjudits* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

En utlänning som har *ett anställningsavtal för* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige med en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

Ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas i form av

1. ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen inte överstiger 90 dagar, eller

2. ett uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen överstiger 90 dagar.

7 kap.

7 g §²³

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran,

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran,

²² Senaste lydelse 2018:319.

²³ Senaste lydelse 2022:303.

återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket *eller* 5 b kap. 15 § andra stycket 3 kan beviljas efter inresan.

återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 *eller 6 a kap. 4 § andra stycket 9 eller 10* kan beviljas efter inresan.

8 kap.

20 a §²⁴

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige *eller som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige* och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

8 a kap.

Innehavare av EU-blåkort

7 a §

En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

12 kap.

4 §²⁵

Ett beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har

²⁴ Senaste lydelse 2014:198.

²⁵ Senaste lydelse 2014:655.

ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.

internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den staten, om utlänningen har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller ett EU-blåkort utfärdat av Sverige.

En utlänning som ska avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs¹ att 5 kap. 12 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

12 §²

Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 10 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2022:304.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Prop. 2024/25:18

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 6 och 7 §§ studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §²

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige,

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

3. ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige, *eller*

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

7 §³

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige,

3. innehavare av ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716),

3. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som *har ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och själva har uppehållstillstånd och ska studera* i Sverige,

4. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som *avses i 3 och har uppehållstillstånd i Sverige,*

4. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1

5. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:194.

³ Senaste lydelse 2018:69.

eller 2 § utlänningslagen, om tillståndstiden överstiger nio månader, eller

5. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 4 och har uppehållstillstånd i Sverige.

eller 2 § utlänningslagen, om tillståndstiden överstiger nio månader, eller

6. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 5 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 § utlänningslagen, för familjemedlemmar till schweiziska medborgare eller för utlänningar som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Bestämmelserna om gästforskare i denna lag är inte tillämpliga på en tredjelandsmedborgare som

1. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. utlänningslagen,

3. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

4. utför forskning uteslutande inom ramen för högskoleutbildning för att därigenom få en doktorsexamen,

5. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

6. är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,

7. har *beviljats* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen, eller

7. har *ansökt om* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

8. har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd för att tjänstgöra som praktikant inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-tillstånd) enligt 6 b kap. utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2019:1210.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlännings som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *sjätte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlännings som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *femte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2022:893.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare i stället för lydelsen enligt lagen (2022:894) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:894

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *sjätte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *femte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 20 oktober 2021 direktiv (EU) 2021/1883 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (det nya blåkortsdirektivet). Det nya blåkortsdirektivet, som skulle ha varit genomfört i medlemsstaterna senast den 18 november 2023, bifogas som *bilaga 1*.

En utredare fick den 6 maj 2022 i uppdrag att biträda Justitiedepartementet med att föreslå hur det nya blåkortsdirektivet ska genomföras i svensk rätt (Ju 2022:C). Den 16 mars 2023 överlämnade utredaren departementspromemorian Genomförande av det nya blåkortsdirektivet (Ds 2023:6). En sammanfattning av promemorian och dess lagförslag finns i *bilaga 2* respektive *bilaga 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2023/00690).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 15 augusti 2024 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

I förhållande till lagrådsremissens förslag har språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Det nya blåkortsdirektivet

Det nya blåkortsdirektivet är ett led i unionens målsättning att utforma en gemensam politik för laglig migration. Det övergripande syftet med direktivet är att öka EU:s möjligheter att effektivt och snabbt bemöta befintliga och nya behov av högkvalificerade tredjelandsmedborgare, kompensera för kompetensbrist, öka den ekonomiska invandringens bidrag till unionens konkurrenskraft och ekonomi samt hantera följderna av en åldrande befolkning.

Det nya blåkortsdirektivet ersätter rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (2009 års blåkortsdirektiv), vilket upphävs genom det nya blåkortsdirektivet. Detta förklaras i skäl 5 i det nya blåkortsdirektivet. Där anges att unionens hållning när det gäller att locka högkvalificerade arbetstagare bör harmoniseras ytterligare och att EU-blåkortet bör bli det viktigaste verktyget i detta avseende, med snabbare förfaranden, mer flexibla och inkluderande kriterier för inresa och vistelse samt mer omfattande rättigheter om t.ex. rörlighet inom EU. Vidare anges att eftersom detta skulle kräva väsentliga ändringar i 2009 års blåkortsdirektiv bör det direktivet upphävas och ersättas av ett nytt direktiv.

Det nya blåkortsdirektivet innebär att en del av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv ändras och det införs också helt nya bestämmelser på ett flertal områden. Det finns också några bestämmelser som inte har ändrats alls eller endast ändrats språkligt.

4.1 En översikt av direktivets artiklar

4.1.1 Syfte och definitioner

Syftet med det nya blåkortsdirektivet är enligt artikel 1 att fastställa villkoren för inresa och vistelse i mer än tre månader på medlemsstaternas territorium samt de rättigheter som gäller för tredjelandsmedborgare vid högkvalificerad anställning och för deras familjemedlemmar. Vidare avser direktivet att fastställa villkoren för inresa och vistelse samt rättigheterna för tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar i andra medlemsstater än den som först beviljade EU-blåkort.

I artikel 2 finns definitioner av vissa grundläggande begrepp som används i direktivet, t.ex. vad som avses med EU-blåkort, högkvalificerad anställning, högre yrkeskvalifikationer, högre yrkeskompetens samt reglerade och oreglerade yrken.

4.1.2 Tillämpningsområde

I artikel 3 anges det nya blåkortsdirektivets tillämpningsområde. Av artikel 3.1 framgår att bestämmelserna ska tillämpas på tredjelandsmedborgare

som ansöker om inresa och vistelse, eller som har rest in till och vistas på en medlemsstats territorium, för högkvalificerad anställning.

I artikel 3.2 i det nya blåkortsdirektivet anges vissa kategorier av tredjelandsmedborgare som ska undantas från direktivets tillämpningsområde. Det gäller bl.a. de som ansöker om internationellt skydd och medborgare i Schweiz, Island, Norge och Lichtenstein, forskare, de som har ställning som varaktigt bosatta samt arbetstagare som utstationeras enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (utstationeringsdirektivet).

Enligt artikel 3.3 ska det nya blåkortsdirektivet inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge rätt till vistelse i andra medlemsstater enligt direktivet.

Direktivet ska, enligt artikel 4, inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i unionsrätten eller i bilaterala eller multilaterala avtal som ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer. Det ska inte heller påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla förmånligare bestämmelser när det gäller vissa angivna bestämmelser i direktivet.

4.1.3 Villkor för inresa och vistelse

I artikel 5 i det nya blåkortsdirektivet anges vilka villkor som ska vara uppfyllda för att tredjelandsmedborgare ska kunna beviljas ett EU-blåkort. Ett giltigt anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar en period av minst sex månaders högkvalificerad anställning ska bl.a. läggas fram. Den bruttoårslön som anges i anställningsavtalet, eller det bindande anställningserbjudandet, får inte understiga den lönetröskel som medlemsstaterna i detta syfte ska fastställa och offentliggöra och som ska vara minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten. För vissa grupper av arbetstagare får medlemsstaterna tillämpa en lägre lönetröskel.

Av artikel 6 följer att direktivet inte inverkar på en medlemsstats rätt att besluta hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i enlighet med artikel 79.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

4.1.4 Avslag på ansökan och återkallelse av tillstånd

I artikel 7 i det nya blåkortsdirektivet regleras grunderna för att avslå ansökningar om EU-blåkort och i artikel 8 regleras grunderna för att neka förlängning av tillståndstiden eller för att återkalla ett EU-blåkort. Artiklarna innehåller såväl obligatoriska (t.ex. ska avslå) som fakultativa (t.ex. får avslå) bestämmelser.

4.1.5 EU-blåkort

I artiklarna 9–14 i det nya blåkortsdirektivet finns närmare bestämmelser om bl.a. ansökningsförfarande, tillståndstider och utfärdande av ett EU-blåkort. Av artikel 9 följer att medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet, som ska vara minst 24 månader. I artikel 10 finns bestämmelser om vem som får ansöka om EU-blåkort och om ansökan ska göras före eller efter inresan. Enligt artikel 11, som innehåller bestämmelser om bl.a. handläggningstid, underrättelse om beslut och möjligheten till rättslig prövning, ska ett ärende om EU-blåkort avgöras så snart som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in. Av artikel 12 följer att medlemsstaterna får ta ut avgifter för handläggningen av en ansökan. Enligt artikel 13 får medlemsstaterna föreskriva godkännandeförfaranden för arbetsgivare i enlighet med sin nationella rätt eller administrativa praxis för att tillämpa ett förenklat förfarande för att få ett EU-blåkort. Artikel 14 innehåller bestämmelser om sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet.

4.1.6 Rättigheter och rätt till likabehandling

Artikel 15 i det nya blåkortsdirektivet reglerar tillträdet till arbetsmarknaden för en innehavare av ett EU-blåkort. Under de första tolv månaderna av laglig anställning får medlemsstaterna kräva att innehavaren av EU-blåkort meddelar myndigheterna vid byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse samt, om sådan kontroll utförs enligt nationell rätt, underkasta varje byte av arbetsgivare en kontroll av situationen på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna får även tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet än sin huvudsakliga parallellt med den högkvalificerade anställningen.

I artikel 16 regleras i vilken mån innehavare av EU-blåkort ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats i fråga om bl.a. anställningsvillkor, föreningsfrihet, social trygghet och utbildning.

4.1.7 Familjemedlemmar

Enligt artikel 17 i det nya blåkortsdirektivet ska, med vissa undantag, rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet) vara tillämpligt på familjemedlemmar till den som beviljas ett EU-blåkort. Bestämmelsen i denna del innebär bl.a. att det för familjeåterförening inte ska krävas att den som har fått ett EU-blåkort ska ha välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd. Medlemsstaterna ska inte heller tillämpa någon tidsfrist för tillträde till arbetsmarknaden och vistelsetiden i olika medlemsstater ska läggas samman vid beräkningen av längden av den vistelse som krävs för ett eget uppehållstillstånd enligt familjeåterföreningsdirektivet.

4.1.8 Ställning som varaktigt bosatt

I artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet anges i vilken mån rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (direktivet om varaktigt bosatta) ska vara tillämpligt i förhållande till innehavare av EU-blåkort. Artikel 18 innehåller t.ex. särskilda bestämmelser om avbrott i vistelseperioden som innebär att en mer förmånlig beräkning tillämpas för innehavare av EU-blåkort. En EU-blåkortsinnehavare får också under vissa förutsättningar lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att uppfylla kravet på vistelseperiodens längd.

Av artikel 19 i det nya blåkortsdirektivet framgår att innehavare av EU-blåkort som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatt ska beviljas ett uppehållstillstånd i vilket finns anmärkt att personen i fråga är en före detta innehavare av ett EU-blåkort.

4.1.9 Rörlighet inom unionen

I artiklarna 20–23 i det nya blåkortsdirektivet finns bestämmelser om rörlighet inom EU som ger rätt för den som har ett EU-blåkort att resa in i, vistas och arbeta i en eller flera andra medlemsstater än den stat som utfärdade tillståndet. Även familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare ska i vissa fall ha rätt till sådan rörlighet mellan medlemsstaterna.

4.1.10 Slutbestämmelser

Artiklarna 24–33 i det nya blåkortsdirektivet innehåller bl.a. bestämmelser om tillgång till information, statistik, rapporter, samarbete mellan kontaktpunkter, upphävande av tidigare direktiv, införlivande och ikraftträdande

5 Huvuddragen i gällande ordning

5.1 Uppehållstillstånd

En utlänning som vistas i Sverige i mer än tre månader ska ha ett uppehållstillstånd (2 kap. 5 § utlänningslagen [2005:716], förkortad UtL). Uppehållstillstånd kan beviljas av olika skäl, t.ex. på grund av skyddsbehov, anknytning eller arbete (5 kap. UtL). I 5 b kap. UtL finns särskilda bestämmelser om uppehållstillstånd för bl.a. forskning och studier inom högre utbildning.

Uppehållstillstånd kan ges för viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Kravet på uppehållstillstånd gäller inte för medborgare i de nordiska länderna. Det gäller inte heller för EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt i Sverige eller för utlänningar som har visering för längre tid än tre månader (2 kap. 8 b § UtL).

Ett uppehållstillstånd ska sökas och vara beviljat före inresan i Sverige. Från denna huvudregel finns dock flera undantag (5 kap. 18–19 §§ UtlL).

5.2 Arbetstillstånd

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av en anställning här eller utomlands ska ha ett arbetstillstånd (2 kap. 7 § UtlL). Kravet på arbetstillstånd gäller inte för medborgare i de nordiska länderna eller för en utlänning som har uppehållsrätt eller permanent uppehållstillstånd (2 kap. 8 c § UtlL). Även utlänningar som är varaktigt bosatta i annan EU-stat eller är medborgare i Schweiz och vissa av deras familjemedlemmar är undantagna från kravet på arbetstillstånd (5 kap. 1 § utlänningsförordningen [2006:97], förkortad UtlF). Undantag från kravet på arbetstillstånd gäller också för vissa yrkesgrupper som anges i utlänningsförordningen. Under vissa förutsättningar behöver inte heller den som har ett arbetstillstånd och ansöker om ett nytt arbetstillstånd eller förlängning av detta inom dess giltighetstid ha tillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts (5 kap. 3 § UtlF).

Ett arbetstillstånd får beviljas en utlänning som har ett anställningsavtal om anställningen gör det möjligt för honom eller henne att uppnå en god försörjning och lönen, försäkringsvillkor och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 kap. 2 § första stycket UtlL). För att säkerställa att så inte är fallet ska i regel sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser ges tillfälle att yttra sig i tillståndsärendet (5 kap. 7 a § UtlF). Ett arbetstillstånd får vidare ges endast om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom EU, vilket bl.a. innebär att det s.k. unionsföreträdet måste respekteras (6 kap. 2 § andra stycket UtlL).

Arbetstillstånd ska ges för viss tid och beviljas normalt för tid motsvarande anställningstiden. Ett arbetstillstånd får dock inte avse längre tid än två år. Arbetstillståndet ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete (6 kap. 2 a § UtlL).

Ett arbetstillstånd ska i regel sökas och vara beviljat före inresan i Sverige. Från denna huvudregel finns dock flera undantag (6 kap. 4 § UtlL).

5.3 Kombinerade uppehålls- och arbetstillstånd

Ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning. I 6 a kap. UtlL finns särskilda bestämmelser om denna tillståndstyp som infördes för att genomföra 2009 års blåkortsdirektiv. För att beviljas ett EU-blåkort ska utlänningen bl.a. ha erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst ett år och med en lön som är minst en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (6 a kap. 1 § UtlL). Vidare ska anställningsvillkoren inte vara sämre än de villkor som följer av svenska

kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. För att säkerställa att så inte är fallet ska, liksom enligt de allmänna reglerna om arbetstillstånd, i regel sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser ges tillfälle att yttra sig i tillståndsärendet (5 kap. 7 a § UtIF). Några personkategorier är undantagna från tillämpningsområdet för EU-blåkort, bl.a. EES-medborgare och medborgare i Schweiz samt familjemedlemmar till dessa, flyktingar och alternativt skyddsbehövande samt utlänningar som har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige eller har beviljats arbetstillstånd för säsongarbete (6 a kap. 2 § UtIL). Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år men tillståndstiden kan förlängas. Den sammanlagda tillståndstiden får dock inte överstiga fyra år (6 a kap. 5 § UtIL). Under de första två åren ska ett EU-blåkort knytas till en viss anställning och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska det endast knytas till ett visst slag av arbete (6 a kap. 7 § UtIL). Familjemedlemmar till utlänningar som har EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd som ska gälla för samma tid som EU-blåkortet (6 a kap. 10 § UtIL).

I 6 b kap. UtIL finns särskilda bestämmelser om kombinerade uppehålls- och arbetstillstånd för företagsintern förflyttning av personal, här benämnt ICT-tillstånd. Bestämmelserna tillkom för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU av den 15 maj 2014 om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-direktivet). Dessa tillstånd kan beviljas personer som är anställda av ett företag etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern som företaget som är etablerat utanför EES-staterna. I kapitlet finns också bestämmelser om tillstånd för utlänningar som har beviljats ICT-tillstånd av en annan EU-stat och som ska tjänstgöra i mer än 90 dagar i Sverige, s.k. ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse.

I 6 c kap. UtIL finns särskilda bestämmelser om tillstånd för säsongarbete. Bestämmelserna tillkom för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/36/EU av den 26 februari 2014 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning (säsonganställningsdirektivet). Tillstånden kan beviljas utlänningar i tredjeland som har erbjudits anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här. Tillståndet beviljas i form av ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen i Sverige inte är längre än 90 dagar och i form av ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete för längre vistelser.

En utlänning som har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete får ansöka om och beviljas ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd för arbete enligt de allmänna bestämmelserna om arbetskraftsinvandring, utan att först behöva lämna landet (5 kap. 18 a § UtIL).

5.4 Återkallelse av tillstånd

Bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd finns i 7 kap. UtL. Dessa tillstånd får bl.a. återkallas för en utlänning som medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet förtigit omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet (7 kap. 1 § UtL). För en utlänning som rest in i Sverige får ett uppehållstillstånd återkallas om utlänningen utan arbetstillstånd bedriver verksamhet som kräver ett sådant tillstånd, om en anställning upphört under pågående uppehålls- och arbetstillståndsperiod eller om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land (7 kap. 3 § UtL). Vidare ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete för en utlänning som har beviljats arbetstillstånd återkallas om förutsättningarna för arbetstillståndet av något annat skäl än att anställningen har upphört inte längre är uppfyllda eller om utlänningen inte inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag påbörjat arbetet. Ett sådant tillstånd behöver dock inte återkallas i ringa fall eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna annars inte framstår som skälig (7 kap. 7 e § UtL). Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete, för att bedriva näringsverksamhet eller för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet enligt 5 kap. 9 § UtL, får på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på någon av de uppräknade grunderna eller för forskning eller för att utföra studier på forskarnivå (7 kap. 7 g § UtL).

I 6 a–6 c kap. UtL finns särskilda bestämmelser om återkallelse av EU-blåkort, ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse samt tillstånd för säsongarbete. Ett EU-blåkort ska återkallas bl.a. om tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven för EU-blåkortet, utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd samt om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa (6 a kap. 12 § UtL).

6 Förhållandet till de allmänna reglerna om arbetskraftsinvandring

Regeringens bedömning: Det kombinerade uppehålls- och arbetstillståndet för högkvalificerad anställning bör även fortsättningsvis betecknas EU-blåkort och regleras i ett särskilt kapitel i utlänningslagen. Frånsett denna särreglering bör, om inte annat föreskrivs, även fortsatt de allmänna reglerna i lagen gälla.

Den nuvarande ordningen, med ett parallellt regelsystem för inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, bör behållas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna har inte några invändningar mot promemorians bedömning. *Migrationsverket* efterfrågar ett förtydligande kring hur de parallella systemen förhåller sig till varandra. *Lunds universitet* är kritiskt och pekar på att regelverket blir alltmer svåröverskådligt.

Skälen för regeringens bedömning: Utlänningslagen innehåller generella bestämmelser om uppehållstillstånd respektive arbetstillstånd. Både 2009 års blåkortsdirektiv och det nya blåkortsdirektivet, liksom övriga direktiv på närliggande områden, avviker från denna systematik genom att det föreskrivs om ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd med särskilda villkor som gör att det endast omfattar en viss personkategori. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv togs därför merparten av bestämmelserna in i ett särskilt kapitel i utlänningslagen (6 a kap.). Frånsett särregleringen i det kapitlet gäller, om inte annat föreskrivs, de allmänna reglerna i utlänningslagen, t.ex. vad gäller avvisning och utvisning samt merparten av förfarandereglererna. På samma sätt har man även genomfört andra EU-direktiv som tar sikte på en viss kategori tredjelandsmedborgare (t.ex. 6 b kap. UtL om ICT-tillstånd och 6 c kap. UtL om tillstånd för säsongarbete). Det bedöms lämpligt att nuvarande ordning behålls för att behålla ett så enhetligt nationellt system som möjligt.

I såväl 2009 års blåkortsdirektiv som det nya blåkortsdirektivet används beteckningen EU-blåkort för det kombinerade uppehålls- och arbetstillståndet för högkvalificerad anställning (jfr 6 a kap. UtL). Det saknas anledning att ändra på detta. Tillståndet för högkvalificerad anställning bör alltså även fortsättningsvis betecknas EU-blåkort.

Bestämmelserna om EU-blåkort i 6 a kap. UtL utgör ett parallellt regelsystem för utlänningars inresa och vistelse för högkvalificerad anställning. Det innebär att bestämmelserna inte påverkar möjligheten att besluta om ett nationellt uppehållstillstånd för arbete oavsett anställningsändamål (se propositionen *Genomförande av blåkortsdirektivet* [prop. 2012/13:148] s. 35). Vid genomförandet av senare beslutade direktiv inom området för arbetskraftsinvandring bedömdes i stället att medlemsstaterna inte skulle kunna bevilja uppehålls- och arbetstillstånd enligt de allmänna reglerna om personen i fråga omfattas av respektive direktivs tillämpningsområde (jfr propositionerna *Upphålls- och arbetstillstånd för företagsintern förflyttning – genomförande av ICT-direktivet* [prop. 2017/18:34] s. 30 och 31 om ICT-tillstånd och *Genomförande av säsonganställningsdirektivet* [prop. 2017/18:108] s. 27 om tillstånd för säsongarbete). Skrivningarna i direktiven skiljer sig dock åt och i det nya blåkortsdirektivets artikel 3.3 anges, i likhet med artikel 3.4 i 2009 års blåkortsdirektiv, att direktivet inte ska påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning än EU-blåkort. Det innebär t.ex. att om en utlänning ansöker om men inte uppfyller förutsättningarna för ett EU-blåkort, kan han eller hon i stället ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd enligt 5 kap. 10 § och 6 kap. 2 § UtL. *Migrationsverket* kan i ett sådant fall i enlighet med serviceskyldigheten behöva upplysa den enskilda om vilka möjligheter som finns (6 § förvaltningslagen [2017:900]).

Även om parallella system kan uppfattas som mer svåröverskådligt bedömer regeringen i likhet med promemorian att nuvarande ordning bör behållas.

7 Personkategorier som undantas

Regeringens förslag: Bestämmelserna om vilka personkategorier som ska undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort ska ändras så att ett EU-blåkort ska kunna beviljas en utlänning som

- är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,
- har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande,
- har ansökt om tillfälligt skydd i Sverige,
- har beviljats ett tillstånd för säsongsarbete, eller
- har beviljats ett ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse.

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser i övrigt om direktivets tillämpningsområde och vilka personkategorier som ska undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås inte att innehavare av ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse ska undantas från kategorin utstationerade som inte kan beviljas ett EU-blåkort.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte några synpunkter på promemorians förslag och bedömning. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* och *Svenskt Näringsliv* stödjer förslaget om att fler personkategorier får möjlighet att ansöka om ett EU-blåkort. *Migrationsverket* önskar ett förtydligande av hur bestämmelserna om EU-blåkort förhåller sig till övriga grunder för uppehållstillstånd.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Huvudregeln enligt direktivet

Enligt artikel 3.1 ska det nya blåkortsdirektivet tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa och vistelse, eller som har beviljats inresa och vistelse på en medlemsstats territorium, för högkvalificerad anställning enligt direktivet. Med tredjelandsmedborgare avses enligt definitionen i artikel 2.1 en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget. I artikel 3.2 anges flera undantag från direktivets tillämpningsområde.

EES-medborgare och medborgare i Schweiz

Enligt artikel 3.2 h är det nya blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som, i egenskap av medborgare i dessa tredjeländer, har rätt till fri rörlighet som är likvärdig med unionsmedborgares

enligt avtal mellan unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och tredjeländer, å andra sidan. Island, Norge och Liechtenstein har ingått det s.k. EES-avtalet med unionen som innebär en rätt till fri rörlighet motsvarande den som gäller enligt EU-rätten. Schweiz har ingått ett motsvarande avtal. Bestämmelsen i artikeln innebär därför att medborgare i Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz undantas från direktivets tillämpningsområde.

En konsekvens av att det endast är tredjelandsmedborgare som kan beviljas EU-blåkort är att unionsmedborgarna inte kan få ett sådant tillstånd. En definition som omfattar både unionsmedborgare och medborgare i Island, Norge och Liechtenstein är EES-medborgare (se t ex propositionerna Uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande [prop. 2013/14:81] s. 19 och prop. 2017/18:108 s. 30, jfr 1 kap. 3 b § UtL). I denna del överensstämmer det nya blåkortsdirektivet med 2009 års blåkortsdirektiv. Att EES-medborgare och medborgare i Schweiz inte ska beviljas EU-blåkort är därför i överensstämmelse med gällande rätt och kräver inga författningsändringar (jfr 6 a kap. 2 § 1 UtL).

I 2009 års blåkortsdirektiv undantogs även familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz från direktivets tillämpningsområde. Ett motsvarande undantag finns inte i det nya blåkortsdirektivet. 6 a kap. 2 § 1 UtL bör därför ändras på så sätt att familjemedlemmar inte längre ska vara undantagna från att beviljas EU-blåkort (se även prop. 2017/18:34 s. 33 och 34). Även om dessa familjemedlemmar omfattas av direktivets tillämpningsområde, undantas de från vissa bestämmelser, se vidare avsnitt 12.9, 15.6 och 16.8.

Utlänningar som omfattas av bestämmelser om skydd

Enligt artikel 3.2 a ska det nya blåkortsdirektivet inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som söker internationellt skydd och väntar på beslut om sin status eller som beviljats tillfälligt skydd i en medlemsstat i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (massflyktsdirektivet).

Begreppet internationellt skydd förekommer inte i svensk utlänningslagstiftning men används i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2011/95 av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (det omarbetade skyddsgrundsdirektivet). Enligt artikel 2 a i det direktivet avses med internationellt skydd flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande. Samma definition återfinns i den nyligen antagna migrations- och asylpakten. Subsidiärt skyddsbehövande benämndes i den svenska versionen av det numera upphävda skyddsgrundsdirektivet 2004/83/EG som alternativt skyddsbehövande. Det är det begreppet som fortfarande återfinns i 4 kap. 2 § UtL, som innehåller en definition av

alternativt skyddsbehövande. Bestämmelser om uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande finns i 5 kap. 1 § UtL.

I 21 kap. UtL finns särskilda bestämmelser om tillfälligt skydd vid en massflyktsituation. Bestämmelserna tillkom vid genomförandet av massflyktsdirektivet. Det tidsbegränsade tillstånd som ges till en utlänning som omfattas av ett beslut om tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet kallas i utlänningslagen för uppehållstillstånd med tillfälligt skydd (21 kap. 2 § UtL). Om ett program för att förbereda att utlänningen återvänder självmant har inletts när ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd upphör får tillståndet förlängas. Detta tillstånd kallas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd (21 kap. 6 § UtL).

Både personer som sökt internationellt skydd och de som beviljats sådant undantogs från 2009 års blåkortsdirektivs tillämpningsområde. Enligt det nya blåkortsdirektivet har personer som beviljats internationellt skydd rätt att ansöka om ett EU-blåkort i såväl den medlemsstat som beviljat dem skydd som i andra medlemsstater (jfr skäl 16). Om de ansöker om EU-blåkort i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd ska de dock inte omfattas av bestämmelserna om likabehandling och familjeåterförening, se vidare avsnitt 12.9, 15.6 och 16.8

I 2009 års blåkortsdirektiv undantogs från direktivets tillämpningsområde såväl personer som beviljats tillfälligt skydd som de som ansökt om rätt till vistelse på den grunden och väntar på beslut om sin ställning.

Som en följd av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv ska, enligt 6 a kap. 2 § 2 UtL, ett EU-blåkort inte beviljas en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd enligt bl.a. 5 kap. 1 § eller 21 kap. UtL, eller som har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör bestämmelsen ändras så att det endast är personer som har ansökt om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtL och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt respektive som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd som inte kan beviljas ett EU-blåkort.

Migrationsverket pekar på att det i artikel 3.2 a i det nya blåkortsdirektivet framgår att det inte ska vara tillämpligt på tredjelandsmedborgare som söker internationellt skydd och väntar på beslut om sin status. I promemorian knyts det till ansökan om uppehållstillstånd och inte skyddsstatusförklaring, vilket enligt Migrationsverket torde innebära att en person som enbart ansöker om skyddsstatus inte omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Migrationsverket önskar också att det förtydligas hur bestämmelserna om EU-blåkort förhåller sig hierarkiskt till övrigt grunder för uppehållstillstånd.

Bestämmelsen i det nya blåkortsdirektivet torde för svensk del innebära att enbart den som har en pågående prövning av ett anfört skyddsbehov inte ska kunna beviljas ett EU-blåkort. En utlänning som redan har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande ska alltså inte längre, till skillnad från 2009 års blåkortsdirektiv, vara utesluten från att kunna beviljas ett EU-blåkort. I student- och forskardirektivet finns en liknande bestämmelse som bl.a. innebär att tredjelandsmedborgare som söker internationellt skydd inte omfattas av

det direktivets tillämpningsområde (artikel 2.2 a). Den bestämmelsen har i svensk rätt genomförts som att ett uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, praktik med anknytning till högre utbildning, volontärbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst eller au pair-arbete eller ett uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier inte ska beviljas en utlänning som bl.a. har ansökt om uppehållstillstånd som flyktning eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § UtIL och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt (5 b kap. 10 § 2 UtIL). Det saknas enligt regeringens mening anledning att genomföra det nya blåkortsdirektivets motsvarande reglering på något annat sätt.

Vidare ska det nya blåkortsdirektivet, enligt artikel 3.2 b, inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som söker skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i en medlemsstat och väntar på beslut om sin status, eller som beviljats skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten. Även 2009 års blåkortsdirektiv undantog dessa personer från tillämpningsområdet, vilket i svensk rätt genomfördes genom bestämmelsen i 6 a kap. 2 § 2 UtIL. Bedömningen gjordes då att utlänningar som omfattas av 22 kap. UtIL (tribunalvittnen), 5 kap. 15 b § UtIL (personer som är föremål för särskilt personsäkerhetsarbete) samt 12 kap. 18 § första stycket 1 UtIL (personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av vissa hinder mot verkställighet) omfattades av formuleringen. Det finns inte skäl att nu göra någon annan bedömning. Några författningsändringar i denna del är därför inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

Gästforskare

Enligt artikel 3.2 c är det nya blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som ansöker om rätt att vistas i medlemsstaten som forskare i den mening som avses i student- och forskardirektivet, i syfte att genomföra ett forskningsprojekt.

Student- och forskardirektivet har genomförts i svensk rätt genom bl.a. 5 b kap. UtIL. Av 5 b kap. 1 § UtIL följer att en utlänning som ska utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare under vissa förutsättningar ska beviljas ett uppehållstillstånd för forskning. Med gästforskare avses en tredjelandsmedborgare som är behörig att påbörja högskoleutbildning på forskarnivå och som väljs ut av en forskningshuvudman för att under en längre tid än tre månader utföra forskning hos huvudmannen (2 § lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare).

Motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv hänvisade till det numera upphävda gästforskardirektivet, rådets direktiv 2005/71/EG av den 12 oktober 2005 om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte. Definitionen av forskare har genomgått vissa språkliga ändringar men är innehållsmässigt densamma i de båda direktiven. Den definition som införts i lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ändrades därför inte vid genomförandet av student- och forskardirektivet. Någon förändring av 6 a kap. 2 § 3 UtIL, som hänvisar till lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare och som infördes vid

Prop. 2024/25:18 genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, är därför inte nödvändig för att genomföra det nya blåkortsdirektivet i svensk rätt.

Utläningar med ställning som varaktigt bosatta

Undantagna är vidare enligt artikel 3.2 d i nya blåkortsdirektivet tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatta i en medlemsstat och som utövar sin rätt att vistas i en annan medlemsstat i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare. En bestämmelse med samma innehåll fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes i svensk rätt genom 6 a kap. 2 § 4 UtL. Direktivets krav i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och någon författningsändring är därför inte nödvändig.

Åtaganden enligt internationella avtal om handel och investeringar samt personer som är föremål för företagsintern förflyttning (ICT)

Enligt artikel 3.2 e är direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som reser in i en medlemsstat i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av fysiska personer med anknytning till handel och investeringar, med undantag för tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till och vistelse på en medlemsstats territorium i egenskap av personer som är föremål för företagsintern förflyttning enligt ICT-direktivet. Innehavare av tillstånd för inresa och vistelse enligt det direktivet (ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse) ska alltså kunna ansöka om och beviljas EU-blåkort.

Det som avses med första ledet i artikeln torde vara tillfällig personrörlighet av tjänsteleverantörer enligt Världshälsoorganisationens (WTO) allmänna tjänstehandelsavtal (GATS) samt eventuella andra internationella avtal. De tjänsteleverantörer som omfattas av GATS tillämpningsområde är bl.a. företagsinternt förflyttade personer, dvs. sådana som även omfattas av ICT-direktivet.

Bestämmelsens första led fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv och genomfördes i svensk rätt genom att denna personkategori undantogs från tillämpningsområdet (6 a kap. 2 § 5 UtL). Denna del av artikeln är alltså uppfylld genom gällande rätt och kräver inga författningsåtgärder. Eftersom innehavare av ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse kan omfattas av sådana internationella avtal som anges bör ett tillägg dock göras så att det framgår att de, trots undantaget, kan beviljas ett EU-blåkort.

Säsongsarbete

Enligt artikel 3.2 h i 2009 års blåkortsdirektiv var direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som beviljats inresa till en medlemsstats territorium som säsongsarbetare. Bestämmelsen genomfördes i svensk rätt genom 6 a kap. 2 § 6 UtL. Därefter har säsongsanställningsdirektivet genomförts i svensk rätt, främst genom 6 c kap. UtL om tillstånd för säsongsarbete. Det nya blåkortsdirektivet innehåller inte något motsvarande undantag för säsongsarbetare. Bestämmelsen i utlänningslagen bör därför upphävas.

Enligt artikel 3.2 f är direktivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som fått uppskov med avvisning eller utvisning på grund av faktiska eller rättsliga omständigheter.

I utlänningslagen finns flera bestämmelser som innebär att verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning skjuts upp om verkställigheten inhiberas eller om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas. Bestämmelser om inhibition av verkställighet finns bl.a. i 12 kap. 10–13 a och 18 §§ UtL. Verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning kan också skjutas upp på grund av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljats eller att en ny prövning av rätten att vistas i landet har inletts (se bl.a. 12 kap. 18–19 §§ UtL).

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes i svensk rätt genom 6 a kap. 2 § 7 UtL, enligt vilken EU-blåkort inte kan beviljas en utläning som har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas. Några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Utstationering

Enligt artikel 3.2 g är det nya blåkortsdirektivet inte tillämpligt på tredjelandsmedborgare som omfattas av utstationeringsdirektivet så länge de är utstationerade på den berörda medlemsstatens territorium. Utstationeringsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare (utstationeringslagen).

En bestämmelse med samma innebörd fanns i 2009 års blåkortsdirektiv och genomfördes i svensk rätt genom att det i 6 a kap. 2 § 8 UtL angavs att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utläning som är utstationerad i Sverige enligt utstationeringslagen. I promemorian bedöms därför att någon författningsändring inte behövs för att genomföra det nya blåkortsdirektivet i denna del. En skillnad från 2009 års blåkortsdirektiv är dock att innehavare av tillstånd för inresa och vistelse enligt ICT-direktivet (ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse) ska kunna beviljas EU-blåkort. I det sammanhanget bör beaktas att utstationeringslagen, till skillnad från utstationeringsdirektivet, inte är begränsad till att endast omfatta arbetsgivare inom EU och EES, utan den gäller alla oavsett vilket land de är etablerade i, dvs. även arbetsgivare som är etablerade i tredje land och som kan omfattas av ICT-direktivet (prop. 2017/18:34 s. 34). Eftersom innehavare av ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse kan omfattas av utstationeringslagen föreslår regeringen att ett tillägg görs så att det även här tydligt framgår att de, trots undantaget, kan beviljas ett EU-blåkort.

8 Villkor för EU-blåkort

8.1 Krav på särskilda handlingar

Regeringens bedömning: Det behövs inte några författningsändringar med anledning av direktivets bestämmelser om att den som ansöker om ett EU-blåkort ska visa upp relevanta handlingar för att styrka att villkoren för ett sådant tillstånd är uppfyllda.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 5 i det nya blåkortsdirektivet anges under rubriken ”Kriterier för inresa och vistelse” de villkor som ska vara uppfyllda för att ett EU-blåkort ska beviljas. Artikeln är uppbyggd på så sätt att det under punkten 1 anges omständigheter som sökanden ska visa genom att ge in olika handlingar tillsammans med ansökan. Vilka som är de egentliga villkoren för att beviljas ett EU-blåkort följer alltså indirekt av kravet på sökanden att ge in vissa handlingar.

En grundläggande förutsättning för att en ansökan om tillstånd att resa in och vistas i Sverige ska kunna beviljas är att utlänningen kan presentera det underlag som behövs för prövningen av ansökan. Vid genomförande av 2009 års blåkortsdirektiv, som innehöll en artikel som var uppbyggd på motsvarande sätt, formulerades därför inte de bestämmelser som genomförde artikeln som krav på sökanden att ge in vissa specificerade handlingar. I stället anges det i bestämmelserna vilka förutsättningar som ska gälla för att EU-blåkort ska beviljas. På liknande sätt har man genomfört direktiv på närliggande områden (se t.ex. om ICT-tillstånd prop. 2017/18:34 s. 36 och tillstånd med anledning av student- och forskardirektivet, propositionen Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning [prop. 2019/20:9] s. 45 och 46). Det saknas skäl att göra på annat sätt när det nya blåkortsdirektivet ska genomföras. Att sökanden genom handlingar eller på annat sätt kan visa att förutsättningarna som gäller för EU-blåkort är uppfyllda bedöms därför inte behöva anges särskilt i lagtexten.

8.2 Högkvalificerad anställning

Regeringens förslag: För att ett EU-blåkort ska beviljas ska utlänningen ha ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning i Sverige om minst sex månader.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års

yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om reglerade yrken tillgodoses genom gällande ordning och kräver inte några författningsändringar. Inte heller bestämmelserna om oregerade yrken kräver några författningsändringar.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att, utöver regeringen, även den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bl.a. *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Lunds universitet*, *Migrationsverket*, *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* välkomnar kravet på att utlänningen ska ha ett anställningsavtal. Migrationsverket påpekar dock att det nya kravet kan påverka handläggningstiden. *Svenskt Näringsliv* ifrågasätter däremot relevansen av att blåkortsinnehavare ska bifoga anställningsavtal med ansökan. Att införa ett sådant krav är enligt *Svenskt Näringsliv* något som avviker från rådande förhållanden på svensk arbetsmarknad, riskerar att leda till längre handläggningstider och en administrativ och ekonomisk börda för både företag och Migrationsverket.

Fler remissinstanser, bl.a. *Företagarna*, *Svenskt Näringsliv*, *Saco* och *Tillväxtverket* är positiva till eller har inget att invända mot att kravet på anställningstid sänks från ett år till sex månader.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

En högkvalificerad anställning om minst sex månader

Enligt artikel 5.1 a i det nya blåkortsdirektivet ska sökanden visa upp ett giltigt anställningsavtal eller, i enlighet med nationell rätt, ett bindande anställningserbjudande som omfattar en period om minst sex månaders högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten.

Enligt motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv skulle anställningstiden vara minst ett år, vilket är vad som föreskrivs i 6 a kap. 1 § UtL. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör föreskriven minsta anställningstid, som flera remissinstanser också är positiva till, ändras till sex månader.

Ett EU-blåkort får beviljas endast om anställningen är högkvalificerad. Av definitionen i artikel 2.2 framgår att en högkvalificerad anställning är en anställning av en person som bl.a. har de högre yrkeskvalifikationer som krävs. Med högre yrkeskvalifikationer avses kvalifikationer som kan styrkas genom bevis på högre utbildning eller högre yrkeskompetens (artikel 2.7).

Med bevis på högre utbildning avses ett examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis som utfärdats av behörig myndighet och som styrker slutförandet av ett program för eftergymnasial högre utbildning eller motsvarande högskoleutbildning, förutsatt att minst tre års studier krävs för att få kvalifikationen på minst nivå 6 enligt International

Standard Classification of Education 2011 (ISCED) eller, i lämpliga fall, nivå 6 enligt The European qualifications framework (EQF), i enlighet med nationell rätt (artikel 2.8). Detta motsvarar definitionen av bevis på högre utbildning i 2009 års direktiv, med det undantaget att hänvisningarna till ISCED respektive EQF är nya. ISCED är ett internationellt system för beteckningar på utbildningsnivåer. EQF är ett europeiskt referensverktyg för kvalifikationer, som används för att jämföra olika nationella referensramar och kvalifikationer. Nivå 6 i dessa system motsvarar en kandidatexamen, eller 180 högskolepoäng, i Sverige.

Högre yrkeskompetens definieras i artikel 2.9. I artikel 2.9 a, som är ny i förhållande till 2009 års blåkortsdirektiv, anges att, vad gäller de yrken som förtecknas i bilaga 1 till direktivet, högre yrkeskompetens innebär kunskaper, färdigheter och kompetens som kan styrkas genom bevis på yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevanta inom det yrke eller den bransch som specificeras i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbudandet. I bilaga 1 anges att de yrken som avses är chefer inom informations- och kommunikationsteknik (grupp 133 i Isco-08-klassifikationen) och personer inom yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom it (grupp 25 i Isco-08-klassifikationen), som har minst tre års relevant yrkeserfarenhet under de sju år som föregår ansökan om EU-blåkort. International Standard Classification of Occupations (Isco) är en internationell yrkesklassificering som International Labour Organization (ILO) är ansvarig för. Isco-08, som publicerades 2008, är den klassifikation som fortfarande gäller. Vad gäller övriga yrken innebär högre yrkeskompetens, och endast om det föreskrivs enligt nationell rätt eller nationella förfaranden, kunskaper, färdigheter och kompetens som kan styrkas genom bevis på minst fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med bevis på högre utbildning och som är relevanta för det yrke eller den bransch som specificeras i anställningsavtalet eller det bindande anställningserbudandet (artikel 2.9 b).

Med yrkeserfarenhet menas faktiskt och lagligt utövande av yrket i fråga (artikel 2.10).

Begreppet högkvalificerad anställning innebär alltså att den anställda inte bara har en hög grad av kompetens, som styrks genom högre yrkeskvalifikationer, utan också att det arbete som ska utföras på grund av sin särart anses kräva sådan kompetens. På den moderna arbetsmarknaden krävs det inte alltid en direkt koppling mellan kvalifikationer och arbete, men de arbetsuppgifter och åligganden som sammanhänger med anställningsavtalet för högkvalificerad anställning bör vara så specialiserade och komplexa att den kompetensnivå som krävs för att fullgöra dessa åligganden vanligen förutsätter att utbildningsprogram har slutförts och att kvalifikationer har uppnåtts enligt vissa nivåer, eller, för vissa yrken, enligt jämförbar högre yrkeskompetens (jfr skäl 14).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en definition av högkvalificerad anställning i 6 a kap. 1 § andra stycket UtL. Enligt denna ska en anställning anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Som anges ovan motsvarar nivå 6 enligt ISCED eller EQF tre års högskoleutbildning, eller 180 högskolepoäng. Det bedöms därför inte nödvändigt att ändra bestämmelsen i denna del för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

När det gäller högre yrkeskompetens är det obligatoriskt för medlemsstaterna att låta de yrken som förtecknas i bilaga 1 till det nya direktivet omfattas av EU-blåkortets tillämpningsområde.

Kommissionen ska senast den 18 november 2026 och därefter vartannat år lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om sin bedömning av de yrken som anges i förteckningen i bilaga 1 (artikel 26.2). Rapporten ska utarbetas i samråd med de nationella myndigheterna och arbetsmarknadens parter och kommissionen får vid behov på grundval av rapporten lägga fram lagstiftningsåtgärder för att ändra bilaga 1. Mot bakgrund av att förteckningen i bilagan kan komma att ändras framstår det inte som lämpligt att direkt i lagtext ange de yrken som finns angivna där. Bättre alternativ är antingen att hänvisa till direktivets bilaga i lagtext, eller att i förordning ange de yrkesgrupper som avses.

Det finns fördelar med att hänvisa direkt till direktivets bilaga, bl.a. krävs inga ändringar på förordningsnivå om bilagan ändras. En sådan lagteknisk lösning kommer dock att göra lagstiftningen svårare att tillämpa och det är mindre lämpligt att ha bestämmelser på en sådan detaljnivå som en del av lag. Till det kommer att Sverige tillämpar ett eget system för yrkesklassificering, Standard för svensk yrkesklassificering 2012 (SSYK 2012) som Statistiska centralbyrån är ansvarig för. Systemet bygger på Isco-08 men har en yrkesindelning som återspeglar den svenska yrkesstrukturen, där t.ex. yrkesklasser som primärt är avsedda för utvecklingsländer har uteslutits. SSYK är det system som normalt används av svenska myndigheter och i svenska register, och det bedöms förenkla tillämpningen om genomförandet av direktivet innebär att hänvisningar görs till detta system i stället för till Isco-08. Sådana hänvisningar är inte lämpliga att göra i lag.

Mot denna bakgrund anser regeringen att den aktuella bestämmelsen bör genomföras genom att dessa yrkesgrupper samt de specifika krav som är knutna till dem anges i lägre författning än lag. För detta krävs ett särskilt bemyndigande att meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än som anges i 6 a kap. 1 § UtL. Till skillnad från promemorian anser regeringen att det inte behövs någon vidaredelegation till den myndighet som regeringen bestämmer, utan att det är tillräckligt att regeringen får meddela föreskrifter. Ett sådant bemyndigande föreslås därför föras in i 6 a kap. UtL.

Medlemsstaterna får välja om de vill att även yrken som inte anges i bilagan ska omfattas av EU-blåkortets tillämpningsområde (artikel 2.9 b). Motsvarande fakultativ bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv men avsåg då alla yrken. Knappt hälften av unionens medlemsstater valde att utnyttja denna möjlighet. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv i Sverige uttalades att det saknades anledning att begränsa möjligheten att bevilja EU-blåkort endast till utlänningar som har bevis på högre utbildning och att även en utlänning som hade minst fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser måste anses ha sådana kvalifikationer att han eller hon bör ges möjlighet

att beviljas EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 47). Regeringen anser att det inte finns anledning att nu göra någon annan bedömning.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv formulerades definitionen av högkvalificerad anställning såvitt gäller yrkeserfarenhet i lagtexten så att anställningen förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser. Av förarbetena till den svenska bestämmelsen kan utläsas att det som avses är relevant yrkeserfarenhet motsvarande högre utbildning (prop. 2012/13:148 s. 47). I förtydligande syfte och för att motsvara det nya blåkortsdirektivet bör lagtexten ändras så att det framgår att yrkeserfarenheten i fråga ska vara på en nivå som är jämförbar med högre utbildning.

Anställningsavtal eller bindande anställningserbjudande

Enligt såväl det nya blåkortsdirektivet som 2009 års blåkortsdirektiv får medlemsstaterna välja om det ska krävas ett giltigt anställningsavtal eller, i enlighet med nationell rätt, ett bindande anställningserbjudande vid ansökan om EU-blåkort. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 6 a kap. 1 § UtIL som föreskriver att en utlänning som erbjudits en högkvalificerad anställning i Sverige ska beviljas EU-blåkort.

Frågan om ett anställningsavtal eller ett anställningserbjudande ska krävas vid ansökan om arbetstillstånd har utretts flera gånger (se t.ex. betänkandena Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden [SOU 2016:91] s. 113–116, En gemensam angelägenhet [SOU 2020:46] s. 695–698 och Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring [SOU:2021:5] s. 179–201).

Den 1 juni 2022 ändrades den allmänna bestämmelsen om arbetstillstånd i utlänningslagen. I 6 kap. 2 § UtIL föreskrivs nu att arbetstillstånd får ges till en utlänning som har ett anställningsavtal. I förarbetena till den nya bestämmelsen ansågs att övervägande skäl talar för att ett krav på anställningsavtal för att beviljas arbetstillstånd borde införas i svensk rätt (se propositionen Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring [prop. 2021/22:134] s. 90–94).

Den argumentation för och emot krav på anställningsavtal som fördes inför ändringen enligt den allmänna ordningen gör sig gällande även såvitt avser EU-blåkort. Ytterligare ett skäl för att detta ska gälla även för EU-blåkort är att ett enhetligt nationellt system bör eftersträvas och det är inte lämpligt att ha en särskild ordning för utlänningar som ansöker om EU-blåkort. Skälen för ett införande av ett krav på anställningsavtal väger enligt regeringens bedömning sammantaget tyngre än de skäl som bl.a. *Svenskt Näringsliv* anför emot. För att undvika onödiga kompletteringar kan olika alternativ för anställningens början i anställningsavtalet övervägas, t.ex. att anställningen påbörjas om och när EU-blåkort beviljas. Bestämmelsen i 6 a kap. 1 § UtIL bör därför ändras så att det ställs upp ett krav på att sökanden har ett anställningsavtal för att beviljas ett EU-blåkort.

Om anställningen avser ett reglerat yrke ska sökanden enligt direktivet lägga fram handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket är uppfyllda (artikel 5.1 c). Med reglerat yrke avses enligt artikel 2.11 ett yrke enligt definitionen i artikel 3.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer. Denna definition har genomförts i 5 § 2 lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer där det framgår att med reglerat yrke avses yrkesverksamhet där det genom lag, förordning eller andra föreskrifter, direkt eller indirekt, krävs bestämda yrkeskvalifikationer för att få tillträde till eller utöva verksamheten eller någon form av denna eller använda viss yrkestitel. I bilagan till förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer räknas behöriga myndigheter och reglerade yrken i Sverige upp. De flesta av de reglerade yrkena finns inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv och genomfördes genom att det i 6 a kap. 1 § tredje stycket UtL föreskrivs att om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige. Det nya blåkortsdirektivets krav tillgodoses därmed genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Ett oreglerat yrke är, enligt nya blåkortsdirektivet, ett yrke som inte är reglerat (artikel 2.12). I artikel 5.1 b föreskrivs att en sökande av ett EU-blåkort för ett oreglerat yrke ska lägga fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras. Som anges i avsnitt 8.1 är en grundläggande förutsättning för att en ansökan om tillstånd att resa in och vistas i Sverige ska kunna beviljas att utlänningen kan presentera det underlag som behövs för prövningen av ansökan. Någon särskild reglering om att ge in handlingar såvitt avser de oreglerade yrkena behövs därför inte för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

8.3 Fastställd lönetröskel

Regeringens förslag: För att ett EU-blåkort ska beviljas ska lönen vara minst 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige vid tidpunkten för ansökan.

Upplyningsbestämmelsen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönetröskeln ska ändras språkligt.

Regeringens bedömning: Möjligheten att tillämpa en lägre lönetröskel för vissa personkategorier bör inte utnyttjas.

Lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor bör, liksom enligt nuvarande ordning, inte vara sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser i dessa delar tillgodoses därmed genom gällande ordning och kräver inte några författningsåtgärder.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian bedöms att lönetröskeln även fortsättningsvis ska vara en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige.

Remissinstanserna: *Landsorganisationen Sverige (LO)* tillstyrker promemorians bedömning om att behålla lönetröskeln på en och en halv gånger genomsnittslönen i Sverige och anför vidare att det är bra med tydliga och lättolkade regler för handläggande myndighet.

Företagarna, Svenskt Näringsliv och *Teknikföretagen* avstyrker promemorians bedömning om att behålla den nuvarande lönetröskeln. *Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (IKEM)*, *Svenskt Näringsliv* och *Teknikföretagen* anser i stället att den lägsta lönetröskeln som direktivet medger på minst 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen bör införas för att göra EU-blåkortet mer attraktivt. Även *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* anser att den nuvarande nivån på lönetröskeln bör sänkas mot bakgrund av att det finns eftertraktade yrkesgrupper där lönen ligger betydligt lägre och där det finns behov av att rekrytera från tredje land. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* påpekar att den nuvarande lönetröskeln innebär att många yrken utsluts inom välfärdssektorn som är svåra att rekrytera till, t.ex. psykologer, barnmorskor, sjuksköterskor, lärare, kuratorer, socialsekreterare och ingenjörer. *IKEM, Sveriges ambassad i Washington, Svenska institutet* och *Tillväxtverket* pekar på att en högre lönetröskel i Sverige i jämförelse med andra länder kan påverka Sveriges förmåga att attrahera högkvalificerad arbetskraft och därmed även påverka kompetensförsörjningen.

Arbetsgivarverket anser att en höjning av försörjningskravet för nationella arbetstillstånd kan motivera en lägre lönetröskel för EU-blåkort, som i sin tur kan bidra till att göra EU-blåkortet mer attraktiva och därmed skapa bättre förutsättningar för rekrytering av högkvalificerad arbetskraft till Sverige.

Akademikerförbundet SSR, LO, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Ingenjörer, Sveriges universitetslärare och forskare och *TCO:s* principiella inställning är att löner och villkor på arbetsmarknaden ska regleras av arbetsmarknadens parter och att lönenivåer reglerade i lag riskerar att störa lönebildningen på den svenska arbetsmarknaden.

Lunds universitet, Svenskt Näringsliv, Sveriges ambassad i Washington och *Teknikföretagen* anser att om den nuvarande lönetröskeln behålls bör möjligheten att införa ett undantag med en lägre tröskel för nytexaminerade utlännningar utnyttjas. *Saco* och *TCO* instämmer däremot i promemorians bedömning om att direktivets möjligheter till undantag från lönetröskeln för nytexaminerade och bristyrken inte bör utnyttjas. *Lunds universitet* efterfrågar även ett förtydligande av begreppet lön.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Utöver inresevillkoren i det nya blåkortsdirektivets artikel 5.1 anges i artikel 5.2–5.5 vilka lönevillkor som ska vara uppfyllda för att EU-blåkort ska kunna beviljas.

Enligt artikel 5.2 ska medlemsstaterna kräva att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar, ska vara uppfyllda.

Av huvudregeln i artikel 5.3 följer att den bruttoårslönen som anges i anställningsavtalet, eller i det bindande anställningserbjudandet, inte får understiga den lönetröskel som den berörda medlemsstaten i detta syfte ska fastställa och offentliggöra. Lönetröskeln ska fastställas av medlemsstaten efter samråd med arbetsmarknadens parter enligt nationell praxis. Den ska vara minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i den berörda medlemsstaten.

Genom undantag från huvudregeln får medlemsstaten, enligt artikel 5.4, tillämpa en lägre lönetröskel för anställning inom yrken där efterfrågan på arbetstagare som är tredjelandsmedborgare är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 enligt Isco-klassificeringen. Denna lönetröskel ska motsvara minst 80 procent av den lönetröskel som medlemsstaten fastställt enligt huvudregeln, under förutsättning att lönetröskeln inte underskrider en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i den medlemsstaten. En medlemsstat får, enligt artikel 5.5, även tillämpa den lägre lönetröskeln för tredjelandsmedborgare med bevis på högre utbildning som inte är äldre än tre år när ansökan om EU-blåkort lämnas in. I sådana fall ska, vid förlängning av EU-blåkort som utfärdats under treårsperioden, denna lägre lönetröskel fortsätta att gälla om den inledande treårsperioden inte har löpt ut eller om en period av 24 månader efter utfärdandet av det första EU-blåkortet inte har löpt ut.

Prövning av anställningsvillkoren

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 5.2, kräva att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda. Motsvarande bestämmelse, som dock var fakultativ, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv och infördes i svensk rätt genom 6 a kap. 1 § första stycket 2 UtL. Där föreskrivs att en utlänning ska beviljas EU-blåkort om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Direktivets krav i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och någon författningsändring är inte nödvändig.

I 5 kap. 7 a § UtIF anges att Migrationsverket vid handläggning av en ansökan om arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL, om EU-blåkort, om tillstånd för säsongarbete samt om ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse ska ge sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ärendet. Detta för att säkerställa att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det finns inget hinder enligt det nya blåkortsdirektivet att låta denna ordning kvarstå, vilket också bedöms lämpligt. Korta handläggningstider är samtidigt av vikt för en väl fungerande kompetensförsörjning och för att kunna attrahera talanger och kompetens till Sverige. Det är därför viktigt att Migrationsverkets handläggning är effektiv och ändamålsenlig.

Det nya blåkortsdirektivet, liksom 2009 års direktiv, medför att Sverige åläggs att bestämma en lönetröskel som utgör ett villkor för att ett EU-blåkort ska kunna beviljas. Regeringen delar den synpunkt som flera remissinstanser för fram, nämligen att löner och villkor på arbetsmarknaden ska regleras av arbetsmarknadens parter. Av det nya blåkortsdirektivets skäl 28 framgår också att lönetröskeln inte bör syfta till att fastställa löner och därför inte bör avvika från regler eller praxis på medlemsstatsnivå eller från kollektivavtal, samt att den heller inte bör utgöra harmonisering på det området. Den lön som betalas ut till EU-blåkortsinnehavaren bör inte underskrida lönetröskeln men kan enligt överenskommelse med arbetsgivaren – i linje med marknadsvillkoren, arbetsrätten, kollektivavtal eller praxis – vara högre. Lönetröskeln är alltså endast styrande för när en utlänning når upp till kraven för att beviljas EU-blåkort, men påverkar inte parternas möjligheter att reglera villkoren på arbetsmarknaden.

Lunds universitet efterfrågar ett klagörande av begreppet lön. I Sverige saknas lagreglering som definierar begreppet lön. Med lön brukar dock i Sverige avses inte bara själva grundlönen utan även vissa tillägg som den som utför arbetet kan ha rätt till, t.ex. tillägg för obekvämt arbetstid och övertidsersättning. Lönebegreppets närmare innehåll torde kunna variera mellan olika branscher och bör därför i det enskilda fallet avgöras med ledning av kollektivavtal. Vid tvist mellan en arbetsgivare och en arbetstagare kan det ytterst bli en fråga för rättstillämpningen att avgöra om kraven avser lön (prop. 2012/13:148 s. 52 och 53).

Enligt huvudregeln i artikel 5.3 ska lönetröskeln bestämmas till minst 1,0 gånger, men inte mer än 1,6 gånger, den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. I 2009 års blåkortsdirektiv föreskrevs att lönetröskeln skulle vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv ansågs att det inte förelåg skäl att fastställa lönetröskeln högre än den tillåtna minimigränsen (prop. 2012/13:148 s. 53). Att lönen ska vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige är alltså det som anges i 6 a kap. 1 § första stycket 1 UtL. För närvarande är den aktuella lönetröskeln 59 850 kronor (MIGRFS 2024:3). Eftersom nuvarande lönetröskel ryms inom det spann som är tillåtet enligt det nya blåkortsdirektivet är det i och för sig inte nödvändigt att ändra denna för att leva upp till det nya blåkortsdirektivets krav. I promemorian görs också bedömningen att den nuvarande nivån på lönetröskeln bör behållas.

Regeringen är mån om att särskilt främja den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen till Sverige. I det sammanhanget är lönetröskeln en viktig faktor. Regeringen konstaterar inledningsvis att det enbart finns ett litet utrymme att höja nivån på lönetröskeln, medan utrymmet att sänka nivån är större. Några starka skäl att höja lönetröskeln har dock inte framkommit. I stället bör, som flera remissinstanser också framhåller, en sänkning av lönetröskeln övervägas, i syfte att främja den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen.

Syftet med det nya blåkortsdirektivet är att på ett mer effektivt sätt locka begävnings till unionen (skäl 3) och EU-blåkortsinnehavare kommer på flera områden, bl.a. vad gäller rörlighet inom EU, ha rättigheter som inte

tillkommer innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete. Det kan därför vara rimligt att kraven för att erhålla ett EU-blåkort skiljer sig från kraven för att erhålla ett nationellt uppehållstillstånd för arbete, t.ex. i fråga om den lön som krävs. Det får också förutsättas att den kategori högkvalificerade arbetstagare som EU-blåkortet syftar till att attrahera generellt sett har uppnått en lönenivå som överstiger genomsnittslönen i Sverige. Som anges i promemorian kan utformningen av de nationella reglerna inom området för arbetskraftsinvandring ha viss betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om EU-blåkort. Sedan promemorian remitterades har kraven för att beviljas ett nationellt arbetstillstånd skärpts och regeringen avser att, i enlighet med Tidöavtalet, skärpa kraven ytterligare. Tidöavtalet är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna.

De nationella reglerna innehåller i dagsläget inte någon lönetröskel utan i stället ett försörjningskrav som anger att anställningen måste göra det möjligt för utlänningen att uppnå en god försörjning (6 kap. 2 § första stycket 1 UtL). Kravet på en god försörjning infördes den 1 november 2023 och innebär att utlänningen ska ha en lön på minst 80 procent av den medianlön som Statistiska centralbyrån (SCB) publicerar för Sverige, vilket för närvarande innebär 28 480 kronor (5 kap. 8 a § UtL). I betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. (SOU 2024:15) föreslås att försörjningskravet ska ersättas med ett krav på att utlänningens lön ska uppgå till minst den medianlön för Sverige som senast publicerats av SCB, vilket för närvarande motsvarar 35 600 kronor. I betänkandet föreslås samtidigt att det ska vara möjligt att göra undantag från det nya lönekravet för vissa yrkesgrupper.

Enligt regeringens mening bör lönetröskeln för att beviljas ett EU-blåkort vara högre än det föreslagna framtida lönekravet för att erhålla ett nationellt arbetstillstånd. I det sammanhanget bör skillnaden mellan medianlön och genomsnittslön (eller medellönen) noteras. Medianlönen är den mittersta lönen i en grupp löner som sorterats i storleksordning från den lägsta till den högsta och är för närvarande alltså 35 600 kronor. Genomsnittslönen är summan av lönerna i en grupp dividerat med antalet personer i gruppen och är för närvarande 39 900 kronor. En lönetröskel på den lägsta nivån för EU-blåkort motsvarande 1,0 gånger genomsnittslönen skulle alltså innebära ett högre krav än det föreslagna lönekravet för att beviljas ett nationellt arbetstillstånd.

Som bl.a. *LO* för fram kan en hög lönetröskel minska risken för utnyttjande av EU-blåkortsinnehavare. Det bör samtidigt beaktas att EU-blåkort rör högkvalificerad arbetskraft där riskerna för just utnyttjande bedöms som låga. Det finns också, som bl.a. *Svenska institutet* och *Tillväxtverket* påpekar, risker med en hög lönetröskel i Sverige i jämförelse med andra länder eftersom det kan påverka Sveriges förmåga att attrahera högkvalificerad arbetskraft och därmed även påverka kompetensförsörjningen.

En lägre lönetröskel kan däremot, som bl.a. *TCO* och *SKR* anför, möjliggöra för flera eftertraktade yrkesgrupper att kunna beviljas ett EU-blåkort och därmed göra Sverige mer attraktivt för högkvalificerad arbetskraft. Därtill medför en lägre fastställd lönetröskel att behovet av komplicerade undantagsregler för vissa grupper minskar (se vidare nedan), vilket gör regelverket mer lättöverskådligt för enskilda, myndigheter och

arbetsgivare. Mot bakgrund av detta anser regeringen att den nuvarande lönetröskeln bör sänkas, samtidigt som det bör vara en tydlig skillnad mellan lönekraven för EU-blåkort och nationella arbetstillstånd. Vid en sammantagen bedömning anser regeringen därför, till skillnad från promemorian, att lönetröskeln bör bestämmas till 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige, vilket för närvarande skulle motsvara 49 875 kronor. En sådan nivå på lönetröskeln innebär att flera eftertraktade högkvalificerade arbetskraftsinvandrare kan ges möjlighet att ansöka om EU-blåkort i stället för ett nationellt uppehållstillstånd för arbete. Det kan i sin tur medföra att Sverige blir ett mer attraktivt land för högkvalificerade arbetstagare. För att det ska vara tydligt för såväl den enskilde som myndigheter och arbetsgivare bör det anges att det är den lönetröskel som gäller vid tidpunkten för ansökan som ska uppfyllas. 6 a kap. 1 § första stycket 1 UtLL föreslås därför ändras i enlighet med detta.

Undantag från huvudregeln

Som anges ovan får medlemsstaterna göra undantag från huvudregeln genom att för vissa grupper tillämpa en lägre lönetröskel, som motsvarar minst 80 procent av den fastställda lönetröskeln enligt huvudregeln, under förutsättning att denna lägre lönetröskel inte underskrider en faktor på 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i medlemsstaten. Enligt artikel 5.4 får undantag göras för anställning inom yrken där efterfrågan på arbetstagare som är tredjelandsmedborgare är särskilt stor och som ingår i de stora grupperna 1 och 2 i Isco-klassificeringen. Grupp 1 omfattar yrkesområdet ”managers” medan grupp 2 omfattar ”professionals”, vilket är en mycket stor grupp som bl.a. innefattar civilingenjörer, läkare, sjuksköterskor, lärare, revisorer och advokater. Motsvarande grupper i SSYK 2012 benämns som chefsyrken respektive yrken med krav på fördjupad högskolekompetens.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns ett undantag som liknade det i artikel 5.4, dock med en lönetröskel om minst 1,2 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen. Sverige valde att inte utnyttja undantaget, eftersom möjligheten att kräva att alla villkor i tillämpliga lagar, kollektivavtal eller relevant branschpraxis skulle vara uppfyllda endast kunde användas om lönetröskeln sattes enligt huvudregeln (prop. 2012/13:148 s. 53). Någon sådan koppling mellan artiklarna finns inte i det nya blåkortsdirektivet, varför detta skäl inte längre är relevant.

I artikel 5.5 finns en möjlighet att tillämpa den lägre lönetröskeln för tredjelandsmedborgare med bevis på högre utbildning som inte är äldre än tre år när ansökan om EU-blåkort lämnas in. Någon motsvarighet till artikel 5.5 fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Till skillnad från promemorian förslår regeringen att lönetröskeln ska bestämmas till minst 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Enligt direktivet får undantag från den fastställda lönetröskeln inte underskrida 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen. Det innebär att ett undantag endast kan få en begränsad påverkan på nivån på lönetröskeln, vilket talar emot att utnyttja direktivets möjlighet att införa undantag från huvudregeln. Det är även ur attraktivitetssynpunkt viktigt att systemet med EU-blåkort är tydligt, snabbt och effektivt ur

handläggningssynpunkt. I promemorian görs också bedömningen att direktivets möjligheter till undantag inte bör utnyttjas. Det bör även beaktas att en utlänning som inte uppfyller lönetröskeln men övriga krav för ett EU-blåkort kan ansöka om ett nationellt uppehållstillstånd för arbete. Om utlänningen vid ett senare tillfälle får en lön som når upp till lönetröskeln kan han eller hon ansöka om ett EU-blåkort. En utlänning som inte uppfyller lönetröskeln för EU-blåkort utesluts således inte från möjligheten att komma till Sverige för att arbeta.

Sammantaget anser regeringen i likhet med promemorian att varken möjligheten i artikel 5.4 eller artikel 5.5 bör utnyttjas, utan att samma lönetröskel bör tillämpas på alla personkategorier.

Offentliggjord nationell lönetröskel

Medlemsstaterna ska fastställa och offentliggöra den nationella lönetröskeln. Den lönetröskel som infördes i samband med 2009 års blåkortsdirektiv fastställs utifrån tillgänglig statistik över genomsnittslön i landet. Det beror på att Sverige inte har några lagfästa minimilöner (prop. 2012/13:148 s. 53). Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om lönetröskeln (6 a kap. 16 § UtL). Sådana föreskrifter meddelas årligen av Migrationsverket efter samråd med Medlingsinstitutet (5 a kap. 5 § UtF). Medlingsinstitutet är ansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken i Sverige.

Lönetröskeln kommer även fortsättningsvis att behöva ändras efter löneutvecklingen i Sverige. Det framstår därför som lämpligt att nuvarande ordning behålls. Den nuvarande upplysningsbestämmelsen i 6 a kap. 16 § UtL om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönetröskeln bör dock ändras språkligt, bl.a. så att det tydligt framgår att det handlar om verkställighetsföreskrifter.

8.4 Resehandling

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om giltig resehandling och särskilda tillstånd för inresa och vistelse kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 5.1 d i det nya blåkortsdirektivet ska sökanden av ett EU-blåkort presentera en giltig resehandling, enligt vad som fastställs i nationell rätt, och om så krävs en viseringsansökan, en giltig visering eller, i förekommande fall, ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse.

Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, dock med tillägget att medlemsstaterna fick kräva att resehandlingen var giltig åtminstone under inledningen av den period för vilken uppehållstillståndet beviljats. Denna skrivning finns inte med i det nya blåkortsdirektivet. I det nya blåkortsdirektivet framgår dock att en medlemsstat får återkalla eller

vågra förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren inte längre innehar en giltig resehandling, förutsatt att medlemsstaten innan EU-blåkortet återkallas har fastställt en rimlig tidsfrist för EU-blåkortsinnehavaren att erhålla och lägga fram en giltig resehandling (artikel 8.2 g). Av artikel 9.2 följer att om giltighetstiden för EU-blåkortsinnehavarens resehandling är kortare än den giltighetstid för EU-blåkortet som skulle vara tillämplig ska EU-blåkortet vara giltigt åtminstone under resehandlingens giltighetstid (jfr också skäl 30).

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha ett pass (2 kap. 1 § UtlL). Enligt 4 kap. 23 § UtlF får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om inte frågan om tillstånd gäller de kategorier av utlänningar som anges i den bestämmelsen eller om det annars finns särskilda skäl. Inte heller ett arbetstillstånd får beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om det inte finns särskilda skäl (5 kap. 9 § UtlF). Dessa regler blir tillämpliga även för de personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Någon ytterligare reglering behövs alltså inte för att uppfylla direktivets krav på giltig resehandling. Att EU-blåkortet inte kan beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, om det inte finns särskilda skäl, bedöms vara förenligt med direktivet.

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha en Schengenvisering eller en nationell visering (2 kap. 3 § UtlL). Kravet på visering gäller inte den som har uppehållstillstånd i Sverige (2 kap. 8 a § UtlL). En utlänning som vistas i Sverige i mer än tre månader ska ha uppehållstillstånd (2 kap. 5 § UtlL). Dessa bestämmelser blir också tillämpliga för de personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Eftersom EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd kommer EU-blåkortsinnehavare som huvudregel att ha ett uppehållstillstånd vid inresa i Sverige och någon författningsåtgärd i denna del behövs därför inte.

8.5 Sjukförsäkring

Regeringens förslag: Vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år ska utlänningen visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring för att ett EU-blåkort ska beviljas. Det nuvarande kravet på en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige oavsett vistelselängd ska tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på förslaget. *Migrationsverket* efterfrågar ett förtydligande av begreppet heltäckande sjukförsäkring.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 5.1 e i det nya blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att en tredjelandsmedborgare ska lägga fram bevis för att han eller hon har en sjukförsäkring, eller, om detta föreskrivs enligt nationell rätt, har ansökt om sjukförsäkring. Försäkringen ska täcka alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant

försäkringsskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet.

Enligt bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) respektive tandvårdslagen (1985:125) är regionerna skyldiga att tillhandahålla en god hälso- och sjukvård samt tandvård åt alla, oavsett medborgarskap, som är bosatta inom regionerna. För utlänningar som vistas inom regionen, utan att vara bosatta där, är regionen endast skyldig att erbjuda omedelbar vård. Grunden för att få tillgång till svensk hälso- och sjukvård är således att man är bosatt i Sverige. Med bosättning avses här detsamma som i folkbokföringslagen (propositionerna Om hälsa- och sjukvårdslag, m.m. [prop. 1981/82:97] s. 115 och En ny hälso- och sjukvårdslag [prop. 2016/17:43] s. 137). I 3 § folkbokföringslagen (1991:481) anges bl.a. att den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvila) i landet under minst ett år.

En bestämmelse med krav på sjukförsäkring eller ansökan om sådan fanns också i 2009 års blåkortsdirektiv. Denna genomfördes genom att det föreskrivs att utlänningen för att beviljas ett EU-blåkort ska kunna visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige (6 a kap. 1 § första stycket 3 UtL). Samtliga personer som omfattades av 2009 års blåkortsdirektiv hade en anställning om minst ett år och folkbokfördes därmed efter inflyttning till Sverige. Det bedömdes nödvändigt att kräva en sjukförsäkring som gällde under vistelsens inledande skede, fram till dess att folkbokföring ägt rum (prop. 2012/13:148 s. 55 och 56).

I artikel 9 i det nya blåkortsdirektivet anges att medlemsstaterna ska fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet som ska vara minst 24 månader. Om EU-blåkortsinnehavarens anställningsavtal omfattar en kortare period ska EU-blåkortet vara giltigt under åtminstone den period som anställningsavtalet gäller, plus tre månader. För att kunna beviljas ett EU-blåkort ska, som anges i avsnitt 8.2, sökanden lägga fram ett anställningsavtal med en anställningstid om minst sex månader. En utlänning som framöver kan komma i fråga för EU-blåkort kommer således att beviljas ett tillstånd för minst nio månaders vistelse i Sverige. Omfattningen av tillgången till vård kommer därför att variera beroende på tillståndets längd. Vid vistelser på minst ett år kommer innehavaren av ett EU-blåkort anses som bosatt i Sverige enligt folkbokföringslagens mening och därmed omfattas av regionernas skyldighet att tillhandahålla även annan än omedelbar hälso- och sjukvård.

Även ICT-direktivet och student- och forskardirektivet omfattar utlänningar som vistas i Sverige kortare tid än ett år, och som därmed inte kommer att ha tillgång till full hälso- och sjukvård på grund av bosättning. Vid genomförandet av dessa direktiv har bestämmelserna formulerats så att en utlänning, vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år, ska visa att han eller hon har eller har ansökt om en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige för att beviljas tillstånd (se 5 b kap. 9 § 2 och 6 b kap. 1 § första stycket 4 och 2 § första stycket 3 UtL). Den nuvarande bestämmelsen om EU-blåkort bör ändras så att den får samma utformning. *Migrationsverket* efterfrågar i det sammanhanget ett förtydligande av begreppet heltäckande sjukförsäkring. Begreppet bör enligt regeringens

mening ha samma innebörd som i övriga bestämmelser där det förekommer i utlänningslagen. Det innebär att försäkringen ska täcka kostnaderna för såväl akut som annan sjukvård samt sjukhusvistelse, tandvård och eventuell hemtransport av medicinska skäl. Vad som i det enskilda fallet utgör en heltäckande sjukförsäkring bör vara en fråga för rättstillämpningen att avgöra (se prop. 2019/20:9 s. 49 och 175).

I de ovan nämnda bestämmelserna om tillstånd på närliggande områden ställs inga krav på att de som ansöker om tillstånd och som ska vistas i Sverige i minst ett år ska ha eller ha ansökt om en sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige. I syfte att eftersträva en så stor enhetlighet som möjligt bör detta krav tas bort även för de som ansöker om EU-blåkort.

8.6 Adress under vistelsen i Sverige

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt direktivet att ställa som krav att utlänningen vid ansökningstillfället ska uppge sin adress i Sverige bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 5.7 i det nya blåkortsdirektivet får medlemsländerna kräva att den berörda tredjelandsmedborgaren lämnar uppgift om sin adress på deras territorium. Om tredjelandsmedborgaren ännu inte känner till sin framtida adress ska medlemsstaterna godta en tillfällig adress. Tredjelandsmedborgaren ska i så fall uppge sin fasta adress senast vid tidpunkten för utfärdandet av EU-blåkortet.

Även enligt 2009 års blåkortsdirektiv fanns en möjlighet för medlemsstaterna att ställa som krav på utlänningen att denne vid ansökningstillfället skulle uppge sin adress. Vid genomförandet av direktivet angavs i förarbetena att det enligt gällande ordning inte uppställdes något krav på att en person som ansökte om uppehålls- eller arbetstillstånd skulle uppge sin svenska adress och att det därför saknades anledning att införa en annan ordning för personer som ansökte om EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 57 och 58). Möjligheten utnyttjades därför inte. Samma förhållanden som gällde då gör sig gällande i dag. Regeringen anser därför att det saknas anledning att nu göra en annan bedömning.

8.7 Inresekvoter

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt direktivet att besluta om inresekvoter bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 6 i det nya blåkortsdirektivet ska direktivet inte påverka medlemsstaternas rätt att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i enlighet med artikel 79.5 i EUF-fördraget. Motsvarande reglering fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Till skillnad från vissa andra medlemsstater tillämpar Sverige inte ett system med kvoter för hur många utlänningar som kan beviljas tillstånd att resa in i landet för att arbeta. Möjligheten att besluta om en inresekvot utnyttjades inte vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv. Det saknas enligt regeringens mening anledning att nu göra en annan bedömning. Möjligheten att införa en inresekvot för EU-blåkortsinnehavare bör därför inte utnyttjas.

8.8 Unionsföretråde

Regeringens bedömning: Den nuvarande ordningen, som innebär att EU-blåkort får beviljas endast om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen, bör behållas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 6 kap. 2 § andra stycket och 6 c kap. 2 § första stycket 5 UtlL får ett arbetstillstånd respektive ett tillstånd för säsongsarbete endast ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen. Motsvarande reglering gällande EU-blåkort finns i 6 a kap. 1 § första stycket 4 UtlL och infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv i svensk rätt.

Bestämmelsen innebär att Migrationsverket ska kontrollera att unionsföreträdet respekteras, vilket syftar till att det egna landets befolkning samt befolkningen i EES och Schweiz ska ha företräde till befintliga arbetstillfällen. Det kravet anses vara uppfyllt genom att EES-medborgare och medborgare i Schweiz får kännedom om vakanser på den svenska arbetsmarknaden. Om arbetsgivaren inte lyckas rekrytera någon lämplig person bosatt i någon EES-stat eller Schweiz står det arbetsgivaren fritt att rekrytera från tredjeland (prop. 2012/13:148 s. 56 och 57).

För att i så stor uträckning som möjligt hålla samman regelverket för arbetskraftsinvandring anser regeringen att unionsföreträdet även fortsättningsvis bör gälla de personer som ansöker om EU-blåkort. För att åstadkomma detta krävs inga författningsändringar. Något hinder mot en sådan ordning bedöms inte heller finnas enligt direktivet.

8.9 Utlänningar som innehar nationellt uppehållstillstånd för arbete vid ansökan om EU-blåkort

Regeringens bedömning: Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav på att en utlänning med nationellt uppehållstillstånd för arbete vid ansökan om EU-blåkort inte ska behöva visa upp handlingar om relevanta högre yrkeskvalifikationer om dessa redan visats upp i samband med ansökan om det nationella tillståndet, eller behöva lägga fram bevis för att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring. Detsamma gäller kravet att inte tillämpa arbetsmarknadsprövning i dessa fall.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 5.6 i det nya blåkortsdirektivet finns vissa särskilda villkor som gäller tredjelandsmedborgare som ansöker om EU-blåkort och som redan innehar ett nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning utfärdad av samma medlemsstat. En medlemsstat får såvitt gäller dessa personer inte kräva att sökanden lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras eller, såvitt gäller reglerade yrken, lägger fram handlingar som styrker de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket. Detta gäller endast om de relevanta högre yrkeskvalifikationerna redan verifierats i samband med ansökan om det nationella uppehållstillståndet. Vidare får medlemsstaterna inte kräva att sökanden lägger fram bevis på att han eller hon har eller har ansökt om en sjukförsäkring om inte ansökan lämnas in i samband med ett byte av anställning då artikel 15 ska tillämpas. Medlemsstaterna får inte heller tillämpa artikel 7.2 a om arbetsmarknadsprövning, om inte ansökan lämnas in i samband med ett byte av anställning. Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I Sverige finns inga särskilda uppehållstillstånd eller arbetstillstånd för högkvalificerad anställning utan de allmänna bestämmelserna om uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd i 5 kap. 10 § och 6 kap. 2 § UtL tillämpas för alla typer av anställningar, om inte särreglering finns (t.ex. EU-blåkort). De nationella uppehållstillstånden för arbete kan därför inkludera såväl låg- som högkvalificerade anställningar. Det ställs inte heller några utökade krav på högkvalificerad arbetskraft och de åtnjuter inga författningsreglerade förmåner i förhållande till övriga arbetskraftsinvandrare. I många andra medlemsstater, t.ex. Finland, Nederländerna och Österrike finns det däremot särskilda nationella tillstånd inriktade på just högkvalificerad arbetskraft (SOU 2024:15 s. 71–89). Det kan därför ifrågasättas om artikel 5.6, liksom övriga artiklar i det nya blåkortsdirektivet som innehåller bestämmelser om att EU-blåkortsinnehavare i vissa fall inte får behandlas mindre förmånligt än utlänningar som beviljas ett nationellt uppehållstillstånd för

högkvalificerad anställning (artikel 11.6, 12, 13.5, 15.6, 16.7, 17.10 och 24.2), omfattar de svenska förhållandena där högkvalificerad arbetskraft beviljas ett nationellt uppehålls- och arbetstillstånd med samma villkor som övriga arbetskraftsinvandrare. Migrationsverket har visserligen infört ett nytt sätt att sortera ansökningar utifrån yrke och bransch där kompletta ansökningar för högkvalificerad arbetskraft hanteras inom viss tid. För att urskilja högkvalificerad arbetskraft utifrån yrkesområden använder Migrationsverket SSYK-koderna 1–3 (SSYK 2012): chefsyrken, yrken med krav på fördjupad högskolekompetens och yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande. Detta sätt att sortera ansökningar från högkvalificerad arbetskraft innebär dock inte att kraven för att beviljas tillstånd eller de rättigheter som följer med det beviljade tillståndet skiljer sig från övriga arbetskraftsinvandrare. För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet anser regeringen att det i dessa situationer ändå bör göras en jämförelse mellan EU-blåkortsinnehavare och övriga arbetskraftsinvandrare som beviljas tillstånd enligt de allmänna bestämmelserna i 5 kap. 10 § och 6 kap. 2 § första stycket UtL (se vidare avsnitt 10.4, 10.6–10.111, 11.3, 11.4, 12.1, 12.2, 12.4–12.6, 12.8, 13.1, 16.9, 17.1 och 18.1).

Enligt den allmänna regeln för arbetstillstånd i 6 kap. 2 § UtL krävs inte att det läggs fram bevis på högre yrkeskvalifikationer utan endast ett anställningsavtal, att anställningen gör det möjligt för utlänningen att uppnå en god försörjning och att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det ställs heller inga krav i utlänningslagen på att den som ansöker om uppehållstillstånd för arbete eller arbetstillstånd enligt de allmänna reglerna ska styrka behörigheten att utöva ett reglerat yrke. Om en utlänning ska arbeta inom ett yrke som kräver högre yrkeskvalifikationer eller behörighet att utöva yrket hanteras det i stället inom ramen för rekryteringsprocessen. Några författningsändringar krävs därför inte för att uppfylla direktivets krav i denna del.

När det gäller förslaget i avsnitt 8.5 om ett krav på att utlänningen ska ha, eller ha ansökt om, en sjukförsäkring vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år bör också beaktas att huvudregeln är att ett EU-blåkort ska gälla i två år. I sådana fall gäller inte kravet på sjukförsäkring. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader (6 a kap. 5 § UtL). Den kortaste tillståndstiden för ett EU-blåkort kommer alltså att vara nio månader. Ett nationellt uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd ges i sin tur som huvudregel för två år i taget, men inte för längre tid än anställningstiden (6 kap. 2 a § UtL). Den kortaste vistelsetiden för att över huvud taget kunna beviljas ett nationellt uppehållstillstånd för arbete är tre månader (2 kap. 5 § UtL). En utlänning som först innehar ett nationellt uppehålls- och arbetstillstånd och som därefter ansöker om ett EU-blåkort för samma anställning bedöms därför sammanlagt kunna antas komma att vistats i Sverige i mer än ett år och därför inte omfattas av kravet på sjukförsäkring. I betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. (SOU 2024:15) föreslås också att det ska införas ett krav på att ha eller ha ansökt om en heltäckande sjukförsäkring för att beviljas arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år.

Om det förslaget genomförs kommer en sådan utlänning redan att ha en sjukförsäkring.

Eftersom det inte föreslås att myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning ska tillämpas vid ansökan om EU-blåkort krävs inga författningsändringar på grund av hänvisningen till artikel 7.2 a (se avsnitt 9.1.2).

Sammanfattningsvis instämmer regeringen i promemorians bedömning att några författningsändringar inte är nödvändiga för att uppfylla direktivets krav i artikel 5.6.

9 Grunder för avslag, återkallelse och nekad förlängning

9.1 Grunder för avslag

9.1.1 Tvingande grunder för avslag

Regeringens förslag: Ett EU-blåkort ska inte beviljas om arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.

Regeringens bedömning: Det behöver inte särskilt anges att en ansökan ska avslås om villkoren inte är uppfyllda.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om de handlingar som läggs fram har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, samt om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa, är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte några synpunkter på eller är positiva till promemorians förslag och bedömning. *Lunds universitet* anser att det bör utvecklas vilka företag som är utslutna från möjligheten att rekrytera utlänningar för högkvalificerad anställning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

I artikel 7 i det nya blåkortsdirektivet anges på vilka grunder som en ansökan om ett EU-blåkort kan avslås. Avslagsgrunderna är i några fall tvingande (ansökan ska avslås) och i några fall fakultativa (ansökan får avslås).

De tvingande grunderna för avslag finns i artikel 7.1. För det första ska en ansökan avslås om villkoren i artikel 5 inte följs. En ansökan ska också avslås om de handlingar som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende. Vidare ska ansökan avslås om den berörda tredjelandsmedborgaren anses utgöra ett hot mot allmän

ordning, säkerhet eller hälsa eller om arbetsgivarens verksamhet etablerades eller bedrivs huvudsakligen för att underlätta inresa för tredjelandsmedborgare.

Villkoren är inte uppfyllda

I avsnitt 8 redovisas vilka lagstiftningsåtgärder som bedöms nödvändiga för att genomföra artikel 5, som innehåller de allmänna villkoren för att sökanden ska kunna beviljas ett EU-blåkort. Att ansökan ska avslås om dessa förutsättningar inte är uppfyllda följer av reglernas utformning. Det behövs därför inte någon särskild bestämmelse om att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om förutsättningarna i artikel 5 inte är uppfyllda (jfr artikel 7.1 a).

Förfalskade handlingar

I artikel 7.1 b i det nya blåkortsdirektivet anges att en ansökan ska avslås om de framlagda handlingarna har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende. En bestämmelse med samma innebörd fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Denna genomfördes genom avslagsbestämmelsen i 6 a kap. 3 § 1 UtL. Direktivets krav är därför uppfyllda genom gällande rätt och några författningsändringar är inte nödvändiga.

Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa

Enligt artikel 7.1 c i det nya blåkortsdirektivet ska en ansökan avslås om den berörda tredjelandsmedborgaren anses utgöra ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års direktiv, där den dock i stället var formulerad som ett villkor för att beviljas EU-blåkort. Bestämmelsen genomfördes i 6 a kap. 3 § 2 UtL, där det anges att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning som utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Även om det i den svenska översättningen av det nya direktivet anges "allmän ordning, säkerhet eller hälsa", är de engelska begreppen både i det nya blåkortsdirektivet och i 2009 års direktiv desamma ("public policy, public security or public health"). Detta stämmer väl överens med hur den svenska bestämmelsen i utlänningslagen är utformad och några författningsändringar är därför inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav i denna del.

Ärenden med säkerhetsaspekter handläggs antingen enligt utlänningslagen (1 kap. 7 § UtL) eller, om det handlar om ett s.k. kvalificerat säkerhetsärende, enligt lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar. Lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar trädde i kraft den 1 juli 2022 och ersatte den tidigare lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Om en utlänning under handläggningen av en ansökan om utvisning enligt den nya lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar ansöker om t.ex. EU-blåkort ska, enligt 2 kap. 9 § den lagen, handläggningen av den ansökan avvakta prövningen av utvisningsfrågan (se propositionen Nytt regelverk för kvalificerade säkerhetsärenden [prop. 2021/22:131] s. 233 och 234). Bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet ger inte någon anledning att ändra på denna ordning. Enligt artikel 11.1 ska dock beslut om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart

som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnats in (se vidare avsnitt 10). Det är därför viktigt att berörda myndigheter beaktar denna frist och att mål och ärenden enligt lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar hanteras skyndsamt. Samtidigt kommer detta endast bli aktuellt i rena undantagsfall (prop. 2021/22:131 s. 80).

Arbetsgivarens verksamhet har inrättats för att underlätta inresa

En ansökan om EU-blåkort ska enligt artikel 7.1 d avslås om arbetsgivarens verksamhet etablerades eller bedrivs huvudsakligen för att underlätta inresa för tredjelandsmedborgare.

Motsvarande reglering fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Däremot finns en liknande reglering om ICT-tillstånd i ICT-direktivet, vilken genomförts i svensk rätt genom bestämmelsen i 6 b kap. 1 § tredje stycket 2 UtIL, och i student- och forskardirektivet, vilken genomförts genom bestämmelsen i 5 b kap. 12 § andra stycket 3 UtIL.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelse i denna del är tvingande. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör det därför införas en bestämmelse om att ett EU-blåkort inte ska beviljas om arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU. *Lunds universitet* anser att det bör utvecklas vilka arbetsgivare som kan uteslutas från möjligheten att rekrytera enligt denna bestämmelse. Syftet med denna avslagsgrund bör vara att förhindra missbruk av rätten till inresa och vistelse som medges i direktivet (jfr prop. 2019/20:9 s. 179). Bestämmelsen tar därmed inte sikte på seriösa arbetsgivare som rekryterar högkvalificerade personer där det finns ett behov av den typen av arbetskraft i Sverige utan på verksamheter som bedrivs med syfte att kringgå utlänningslagens regler.

9.1.2 Fakultativa grunder för avslag

Regeringens förslag: Ett EU-blåkort får vägras om

- arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd,
- arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete,
- arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor, eller
- arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet.

Regeringens bedömning: Möjligheten att tillämpa arbetsmarknadsprövning bör inte utnyttjas. Inte heller bör möjligheten att begränsa rekrytering av arbetstagare på grund av etiska krav utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians förslag och bedömning. *Landsorganisationen i Sverige* och *Tjänstemännens centralorganisation* är positiva till promemorians förslag.

Migrationsverket och *Lunds universitet* efterfrågar vissa förtydliganden, bl.a. av vilka omständigheter som bör beaktas i samband med en proportionalitetsbedömning. Migrationsverket påpekar även att verket inte har tillgång till vissa uppgifter som kan ha betydelse vid prövningen om ansökan ska avslås. Det gäller särskilt andra myndigheters register där uppgift om eventuella sanktioner kan finnas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Artikel 7.2 i det nya blåkortsdirektivet innehåller olika grunder för avslag som medlemsstaterna får införa (fakultativa grunder). Beslut att avslå en ansökan på dessa grunder ska enligt artikel 7.3 fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen.

Arbetsmarknadsprövning

Enligt artikel 7.2 a får en ansökan om EU-blåkort avslås om medlemsstatens behöriga myndigheter, efter att ha kontrollerat situationen på arbetsmarknaden, konstaterar att den berörda lediga platsen kan tillsättas med nationell arbetskraft, med arbetskraft från unionen eller med tredjelandsmedborgare som lagligen vistas i den medlemsstaten och redan utgör en del av dess arbetsmarknad eller med personer med ställning som varaktigt bosatta i EU som önskar flytta till den medlemsstaten. Bestämmelsen innebär en möjlighet för medlemsstaterna att använda sig av en s.k. myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning, vilket skulle innebära att tillstånd endast får beviljas om det svenska arbetsmarknadsläget motiverar det.

Sverige tillämpade tidigare en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning men den avskaffades 2008. Sedan dess är det arbetsgivarens bedömning av om det i det enskilda fallet finns ett behov av att rekrytera arbetskraft från tredjeland som är utgångspunkten vid handläggningen av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd (propositionen *Nya regler för arbetskraftsinvandring* [prop. 2007/08:147] s. 25).

En möjlighet för medlemsstaterna att använda sig av s.k. arbetsmarknadsprövning fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv. Möjligheten utnyttjades inte med motiveringen att det saknades anledning att frångå ordningen generellt vid arbetskraftsinvandring när det gäller EU-blåkort (prop. 2012/13:148 s. 59). Inte heller vid genomförandet av säsongansättningsdirektivet användes den möjligheten (prop. 2017/18:108 s. 56).

Enligt regeringen gör sig de skäl mot att införa ett system för arbetsmarknadsprövning för EU-blåkort som framfördes vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv fortfarande gällande. Möjligheten till arbetsmarknadsprövning bör därför inte utnyttjas.

En ansökan om EU-blåkort får enligt artikel 7.2 b avslås om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Liknande bestämmelser finns dock i flera direktiv på närliggande områden och har genomförts i svensk rätt i 5 b kap. 12 § första stycket 3 UtIL (om uppehållstillstånd för forskning m.m.), 6 b kap. 5 § 3 UtIL (om ICT-tillstånd) och 6 c kap. 6 § första stycket 4 UtIL (om tillstånd för säsongsarbete).

Om det i ett ärende framkommer uppgifter om att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor kan det finnas anledning att närmare överväga om förutsättningar för att bevilja ett EU-blåkort finns eller om ansökan bör avslås. En bestämmelse med sådan innebörd bör därför införas även i 6 a kap. UtIL.

Ett beslut att avslå en ansökan på denna grund ska fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen (se artikel 7.3). *Migrationsverket* och *Lunds universitet* efterfrågar förtydliganden av hur denna bedömning bör göras. Tillämpningen av proportionalitetsprincipen innebär att det i varje enskilt fall måste göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter. Genom att i lagtexten föreskriva att ett EU-blåkort får vägras markeras att en bedömning i enlighet med proportionalitetsprincipen ska göras. Vilka omständigheter som ska beaktas i varje enskilt fall beror på den aktuella situationen. Till exempel bör beaktas hur allvarliga bristerna är hos arbetsgivaren och om det handlar om återkommande brister. Vid en mindre allvarlig engångsföreteelse kan det finnas skäl att avstå från att avslå ansökan. Mindre förseelser från arbetsgivaren bör t.ex. inte under några förutsättningar få utgöra enda skäl till avslag (skäl 33). Liknande befintliga regler i utlänningslagen torde kunna tjäna som ytterligare vägledning (jfr prop. 2017/18:34 s. 55, prop. 2017/18:108 s. 57 och prop. 2019/20:9 s. 178).

Arbetsgivaren bedriver inte någon verksamhet

En ansökan om uppehållstillstånd får, enligt artikel 7.2 c, avslås om arbetsgivarens verksamhet är under avveckling eller har avvecklats enligt nationell insolvensrätt eller arbetsgivaren inte bedriver ekonomisk verksamhet. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års direktiv. Liknande bestämmelser finns dock i flera direktiv på närliggande områden och har genomförts i svensk rätt i 5 b kap. 12 § andra stycket 4 UtIL (om uppehållstillstånd för forskning m.m.), 6 b kap. 5 § 4 UtIL (om ICT-tillstånd) och 6 c kap. 6 § första stycket 5 UtIL (om tillstånd för säsongsarbete).

Om det vid tidpunkten för prövningen av ansökan om EU-blåkort framkommer uppgifter om att arbetsgivarens verksamhet har upphört eller håller på att avvecklas eller om att företaget inte bedriver någon ekonomisk verksamhet, bör det i de flesta fall vara uteslutet att bevilja ett EU-blåkort. En bestämmelse som anger att ansökan får avslås om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet eller

verksamheten avvecklas eller har avvecklats bör därför införas i 6 a kap. UtL. Prop. 2024/25:18

Om verksamheten håller på att avvecklas eller har avvecklats anger direktivet att avslagsgrunden endast får tillämpas om avvecklingen sker enligt nationell insolvensrätt. Med det sistnämnda torde för svensk del avses att verksamheten avvecklas genom konkurs. En näringsverksamhet kan visserligen avvecklas på andra sätt än genom en konkurs. Till exempel kan en enskild firma avregistreras och ett aktiebolag eller handelsbolag likvideras. Eftersom dessa andra sätt som verksamheten kan avvecklas på inte i grunden är insolvensrättsliga bör de dock inte omfattas av förevarande avslagsgrund. För det fall verksamheten har upphört efter avregistrering eller likvidation kan i stället en ansökan avslås på grund av att det inte längre bedrivs någon ekonomisk verksamhet.

Även ett beslut att avslå en ansökan på denna grund ska fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna och med respekt för proportionalitetsprincipen. Ett skäl att underlåta att tillämpa avslagsgrunden skulle t.ex. kunna vara att företaget är helt nystartat men att det står klart att ekonomisk verksamhet kommer att bedrivas vid tidpunkten för anställningen.

Arbetsgivaren har påförts sanktioner

En ansökan om EU-blåkort får enligt artikel 7.2 d avslås om arbetsgivaren har ålagts sanktioner för anställning av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på territoriet i enlighet med artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt (sanktionsdirektivet), eller för odeklarerat arbete eller olaglig anställning enligt nationell rätt.

Sanktionsdirektivet innehåller förbud mot olaglig anställning samt straffrättsliga och finansiella sanktioner mot arbetsgivare som bryter mot förbudet. Olaglig anställning definieras i sanktionsdirektivet som anställning av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt. När direktivet genomfördes i svensk rätt anpassades bestämmelserna i 20 kap. UtL och dessa bör alltså kunna tjäna som vägledning beträffande innebörden av begreppet olaglig anställning. Av 20 kap. 5 § UtL följer att en arbetsgivare kan straffas om han eller hon har en utlänning anställd som saknar föreskrivet arbetstillstånd eller saknar rätt att vistas i Sverige. Vidare följer av 20 kap. 12 § första stycket UtL att en fysiskt eller juridisk person kan bli skyldig att betala en särskild avgift om en utlänning har varit anställd utan att ha haft rätt att vistas i Sverige eller inte har haft arbetstillstånd.

Odeklarerat arbete definieras varken i det nya blåkortsdirektivet eller i svensk rätt. Däremot anges i kommissionens meddelande om kraftfullare åtgärder mot odeklarerat arbete av den 24.10.2007 (KOM [2007] 628, s. 2) att odeklarerat arbete definieras som

”varje betald verksamhet som till sin art inte är lagstridig men som inte anmälts till myndigheterna, med beaktande av de skillnader som förekommer i medlemsstaternas kontrollsystem.”

Enligt meddelandet kopplas begreppet bl.a. till skatte- och bidragsfusk såsom exempelvis svartarbete, vilket leder till minskade skatteintäkter och i många fall även dåliga arbetsförhållanden med sammanhängande hälsorisker som följd.

I detta sammanhang bedöms det rimligt att tolka uttrycket sanktioner för odeklarerat arbete i det nya blåkortsdirektivet som att närmast omfatta sanktioner som har påförts på grund av oriktigt eller utelämnat uppgiftslämnande i samband med beskattning beträffande arbete. Det torde innebära att det kan finnas grund för avslag om en arbetsgivare t.ex. har påförts skattetillägg eller dömts för skattebrott på grund av oriktigt uppgiftslämnande som rör redovisning av arbete.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en möjlighet för medlemsstaterna att införa en bestämmelse med innebörden att en ansökan får avslås om arbetsgivaren påförts sanktioner i enlighet med nationell lagstiftning för odeklarerat arbete eller olaglig anställning, dvs. en liknande möjlighet. Vid genomförandet av direktivet ansågs bl.a. att det ankommer på Migrationsverket att vidta den utredning som krävs såväl vid prövning av ansökan av arbetstillstånd som EU-blåkort, och att Migrationsverket kunde ta kontakt med olika myndigheter för att kontrollera arbetsgivaren om det fanns anledning att ifrågasätta denna. Ytterligare kontrollmekanismer ansågs inte befogat att införa. Vidare framhölls att det enligt gällande ordning inte fanns någon sådan reglering och att det inte var lämpligt att införa en ordning som innebar särskilda kontrollåtgärder som kan leda till avslag av ansökan om EU-blåkort. Möjligheten utnyttjades således inte (prop. 2012/13:148 s. 61).

Sanktionsdirektivet genomfördes i svensk rätt genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2013, dvs. samtidigt som lagändringarna med anledning av genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv trädde i kraft. Efter detta har det även inrättats en Europeisk arbetsmyndighet med uppdrag att bekämpa odeklarerat arbete genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, om ändring av förordningarna (EG) nr 883/2004, (EU) nr 492/2011 och (EU) 2016/589 och om upphävande av beslut (EU) 2016/344. Dessutom har det vid genomförandet av ICT-direktivet, säsongsanställningsdirektivet samt student- och forskardirektivet införts bestämmelser i utlänningslagen om att dessa tillstånd får vägras om bl.a. arbetsgivaren har påförts en sanktion för att ha haft en utlänningsanställd utan nödvändiga tillstånd, eller för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete.

Argumentet att det enligt gällande ordning inte finns någon sådan reglering är därmed inte längre aktuellt utan lagstiftningen blir mer enhetlig om avslagsgrunden införs även såvitt gäller de som ansöker om EU-blåkort. En sådan avslagsgrund bör därför införas och utformas i enlighet med motsvarande bestämmelser för nämnda tillstånd på närliggande områden. Det som Migrationsverket anför om begränsad tillgång till andra myndigheters register utgör enligt regeringens mening inte skäl för att inte införa en sådan avslagsgrund. Ett effektivt informationsutbyte kan samtidigt bidra till att motverka att arbetskraft exploateras och att felaktiga uppgifter läggs till grund för uppehållstillstånd i Sverige. Regeringen har därför gett en särskild utredare

i uppdrag att överväga och föreslå förbättrade möjligheter att utbyta information mellan myndigheter (dir. 2023:146). Syftet med utredningen är förebygga, utreda och bekämpa olika former av fusk, regelöverträdelse och brottslighet.

Vid bedömningen av om det finns skäl att underlåta att tillämpa avslagsgrunden trots att arbetsgivaren har påförts sanktioner ska proportionalitetsprincipen tillämpas, vilket innebär att samtliga omständigheter i det enskilda fallet ska beaktas (se artikel 7.3). Omständigheter som kan vara av betydelse vid prövningen är bl.a. vilken tid som har förflutit sedan arbetsgivaren påfördes sanktionen och hur allvarlig den överträdelse som lett till sanktionen har varit. Det bör också beaktas om det har varit fråga om upprepade förseelser. Är det t.ex. fråga om en mindre allvarlig engångsföreteelse kan det finnas skäl att avstå från att tillämpa avslagsgrunden. Mindre förseelser från arbetsgivaren bör t.ex. inte under några förutsättningar få utgöra enda skäl till avslag (skäl 33). Liknande befintliga regler i utlänningslagen torde kunna tjäna som ytterligare vägledning (jfr prop. 2017/18:34 s. 126, prop. 2017/18:108 s. 120 f och prop. 2019/20:9 s. 178).

Etiska krav

Av artikel 7.2 e följer att medlemsstaterna får avslå en ansökan om EU-blåkort för att säkerställa etisk rekrytering inom yrken där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna, inklusive på grundval av ett avtal med en förteckning över yrken för detta ändamål mellan unionen och/eller dess medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å andra sidan.

Sverige valde vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv att inte utnyttja möjligheten, med hänvisning till att det saknades skäl att anta att införandet av ett system med EU-blåkort skulle medföra ökad rekrytering av arbetskraft i de sektorer där det råder brist på kvalificerad arbetskraft i ursprungsländerna (prop. 2012/13:148 s. 58). Regeringen anser att det inte finns skäl att nu göra någon annan bedömning. Möjligheten att införa en sådan bestämmelse bör därför inte utnyttjas.

9.2 Grunder för att återkalla eller inte förlänga ett tillstånd

9.2.1 Tvingande grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort

Regeringens förslag: Ett EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om

- utlänningsen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning, eller
- utlänningsen inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning, eller, såvitt avser ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket.

En förlängning av tillståndstiden ska vidare vägras om den avtalade lönen inte når upp till den gällande lönetröskeln.

Om utlänningen är arbetslös får EU-blåkortet endast återkallas eller förlängning vägras på grund av att utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller att den avtalade lönen inte når upp till lönetröskeln, om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Följande bestämmelser ska upphävas:

- Bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven för att beviljas ett EU-blåkort, om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för, om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-kortet är knutet till och om utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten.
- Bestämmelserna om att ett EU-blåkort inte ska återkallas eller förlängning inte vägras om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.
- Bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska återkallas om anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen samt om utlänningen har varit arbetslös i mer än tre månader i följd.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om att ett EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om tillståndet har förvärvats på bedrägligt sätt eller om bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd. Detsamma gäller direktivets krav på att ett EU-blåkort ska återkallas om den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.

Möjligheten att inte återkalla eller att inte vägra förlängning av ett EU-blåkort i vissa fall på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldraledighet bör utnyttjas, men kräver inte några författningsåtgärder.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås inte att en förlängning ska vägras om den avtalade lönen inte når upp till den vid förlängningstillfället gällande lönetröskeln.

Remissinstanser: De flesta remissinstanser har inte några synpunkter på promemorians förslag och bedömning. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* och *Lunds universitet* anser att tidsfristerna vid arbetslöshet bör förlängas. Lunds universitet anser även att möjligheten att inte återkalla eller att inte vägra förlängning av ett EU-blåkort i vissa fall på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldraledighet bör leda till författningsåtgärder.

Direktivet

I artikel 8 i det nya blåkortsdirektivet anges grunderna för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort. Dessa motsvarar delvis grunderna för avslag i artikel 7.

De tvingande grunderna finns i artikel 8.1. Enligt dessa ska ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, om den berörda tredjelandsmedborgaren inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller inte längre uppfyller vissa av de krav som angavs i artikel 5.

Tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats

I avsnitt 9.1.1 föreslås att en ansökan om EU-blåkort ska avslås om de handlingar som åberopas som stöd för ansökan har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende som har betydelse för bedömningen av ansökan. Om det senare, dvs. efter det att beslutet fattats, framkommer att falska eller annars oriktiga handlingar har legat till grund för beslutet eller att bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats bör detta utgöra en grund för att återkalla eller neka förlängning av tillståndet.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes genom bestämmelserna i 6 a kap. 6 § andra stycket 1 och 2 (om förlängning) och 12 § första stycket 1 och 2 UtIL (om återkallelse). Det nya blåkortsdirektivets krav är därför uppfyllda genom gällande rätt och några författningsändringar är inte nödvändiga.

Utlänningen uppfyller inte längre vissa av kraven för inresa och vistelse

Enligt artikel 8.1 b ska ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning. Vidare ska, enligt artikel 8.1 c, ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om utlänningen inte längre har de kvalifikationer som avses i artikel 5.1 b eller c. Detta innebär, för oreglerade yrken, relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras och, för reglerade yrken, de villkor enligt nationell rätt som gäller för utövande av det reglerade yrke som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbjudandet. Enligt artikel 8.1 d ska ett EU-blåkort också återkallas eller inte förlängas om utlänningen har en lön som inte längre motsvarar den fastställda lönetröskeln. Medlemsstaterna får, enligt artikel 8.4, genom undantag från artikel 8.1 b och d besluta att inte återkalla eller vägra förlängning av ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren tillfälligt och i vart fall i högst tolv månader inte uppfyller kravet på anställningsavtal i artikel 5.1 a eller den fastställda lönetröskeln på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller föräldraledighet. Genom undantag från punkt 1 b och d samt punkt 2 c får, enligt artikel 8.5, EU-blåkortet inte återkallas och dess förlängning inte vägras om EU-blåkortsinnehavaren är arbetslös, utom om EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft EU-blåkort i mindre än två år eller om EU-

blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år. Artikel 8.2 c behandlas nedan i avsnitt 9.2.2. Medlemsstaterna får tillåta längre perioder av arbetslöshet innan de återkallar eller inte förlänger EU-blåkortet.

Bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv var annorlunda utformade i dessa delar. I det direktivet fanns en bestämmelse som föreskrev att ett EU-blåkort skulle återkallas eller inte förlängas om det framkom att innehavaren inte uppfyllde eller inte längre uppfyller kraven för inresa eller vistelse (artikel 9.1 b i 2009 års blåkortsdirektiv). Det infördes därför i 6 a kap. 6 § andra stycket 3 och 12 § första stycket 3 UtL bestämmelser om att tillståndstiden inte fick förlängas respektive EU-blåkortet återkallas om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 6 a kap. 1 § UtL. Av 6 a kap. 6 § första stycket UtL framgår att tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda. Det infördes även en bestämmelse i 6 a kap. 12 § UtL som innebär att ett EU-blåkort ska återkallas om den avtalade lönen inte längre når upp till den tröskel som ligger till grund för EU-blåkortet. Dessa bestämmelser bör ändras och delvis upphävas.

För att uppfylla kraven i det nya blåkortsdirektivet bör ett EU-blåkort återkallas eller inte förlängas om utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning, eller om utlänningen inte har de kvalifikationer som var nödvändiga för att beviljas ett tillstånd eller behörighet att utöva ett reglerat yrke. En återkallelse bör även fortsättningsvis ske om den avtalade lönen inte når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet, dvs. den lönetröskeln som gällde när EU-kortet beviljades eller vid tidpunkten då tillståndstiden förlängdes. I promemorian föreslås att detsamma ska gälla vid en förlängning. Enligt regeringens mening är det emellertid inte rimligt att den lönetröskel som låg till grund för beviljandet av EU-blåkortet, i stället för den lönetröskel som är aktuell vid förlängningstillfället, ska gälla för den som ansöker om förläning av tillståndstiden. En sådan ordning kan inte heller utläsas av direktivet. Till skillnad från promemorian föreslår regeringen därför att en förlängning ska vägras om den avtalade lönen inte når upp till den vid förlängningstillfället aktuella lönetröskeln, dvs. den lönetröskel som gäller vid tidpunkten för förlängningsansökan.

Det fanns ingen motsvarighet till det nya blåkortsdirektivets artikel 8.4 i 2009 års blåkortsdirektiv. I förarbetena anges dock att någon återkallelse av tillståndet inte skulle ske om den avtalade lönen inte nådde upp till lönetröskeln på grund av att EU-blåkortsinnehavaren nyttjade förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare som kunde påverka den faktiska löneutbetalningen, t.ex. frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet (prop. 2012/13:148 s. 141). Samma sak gäller, utan att det uttryckligen anges i utlänningslagen, för utläningar som innehar ett nationellt arbetstillstånd (se bl.a. Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring [prop. 2013/14:227] s. 38). I likhet med promemorian anser regeringen därför, till skillnad från *Lunds universitet*, att möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet i denna del kan utnyttjas utan att det är nödvändigt att införa en särskild bestämmelse som uttryckligen reglerar detta.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en bestämmelse som föreskriver att arbetslöshet i sig inte ska kunna ligga till grund för återkallelse av EU-

blåkort, om inte arbetslösheten överstigit tre månader i följd eller inträffat mer än en gång under tillståndstiden. Bestämmelsen genomfördes i svensk rätt genom att det i 6 a kap. 12 § första stycket 8 UtL föreskrivs att ett EU-blåkort ska återkallas om utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör den aktuella bestämmelsen upphävas. I stället bör ett undantag till bestämmelserna om kravet på uppfyllt lönetröskel och anställningsavtal införas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 8.5 i det nya blåkortsdirektivet. Bestämmelsen bör ha innebörden att ett EU-blåkort inte får återkallas på dessa grunder om utlänningen är arbetslös, förutom om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader, om han eller hon har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller sammanlagt sex månader, om han eller hon har haft ett EU-blåkort i mer än två år. Eftersom EU-blåkort är ett tillstånd som beviljas för att arbeta anser regeringen att utgångspunkten bör vara att endast kortare perioder av arbetslöshet ska tillåtas. Till skillnad från TCO och Lunds universitet anser regeringen därför att det inte finns skäl att tillåta längre perioder av arbetslöshet än de som föreskrivs i artikeln.

Det finns i 6 a kap. ingen motsvarande bestämmelse om arbetslöshet vid förlängning av EU-blåkort. Bestämmelsen i artikel 8.5 gäller dock även vid dessa tillfällen och motsvarande bestämmelse bör därför införas om förlängning.

Övriga tvingande grunder i 2009 års blåkortsdirektiv

Med anledning av innehållet i 2009 års blåkortsdirektiv infördes i 6 a kap. 6 respektive 12 § UtL även bestämmelser om att EU-blåkort ska återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än de som EU-blåkortet beviljades för, om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till eller om utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten. Det infördes även bestämmelser där det anges att ett EU-blåkort inte ska återkallas respektive förlängning inte vägras om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över. Vidare infördes i 6 a kap. 12 § UtL en bestämmelse om att ett EU-blåkort ska återkallas om anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. I det nya blåkortsdirektivet finns inte motsvarande tvingande grunder för återkallelse och förlängning och bestämmelserna bör därför upphävas (jfr dock avsnitt 9.2.2).

9.2.2 Fakultativa grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort

Regeringens förslag: Ett EU-blåkort får återkallas och en förlängning vägras om

- arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

- anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,
- utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
- utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten till Migrationsverket, om inte utlänningen visar att bristen beror på orsaker som han eller hon inte råder över, eller
- utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut om återkallelse eller vägrad förlängning på grund av att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstgares rättigheter eller arbetsvillkor, eller att anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen, ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska vara tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om att ett EU-blåkort får återkallas och en förlängning av tillståndstiden vägras om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

Möjligheterna att införa bestämmelser om att neka förlängning av tillståndstiden eller återkalla ett EU-blåkort på grund av att EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin eller sina familjemedlemmars försörjning bör inte utnyttjas. Detsamma gäller möjligheten att återkalla ett EU-blåkort på grund av att EU-blåkortsinnehavaren inte längre innehar en giltig resehandling.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga invändningar mot promemorians förslag och bedömning.

Lunds universitet avstyrker att arbetsgivarens bristande uppfyllelse av rättsliga skyldigheter eller att anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis ska leda till återkallelse av EU-blåkort eller nekad förlängning eftersom arbetstagaren inte ska drabbas av arbetsgivarens brister.

Landsorganisationen i Sverige (LO) tillstyrker promemorians förslag att EU-blåkortsinnehavare som inte får en förlängning av tillståndstiden ska ges möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete innan Migrationsverket fattar ett beslut om att inte förlänga EU-blåkortet. LO, *Lunds universitet* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* anser att tidsfristerna för att söka arbete bör vara längre.

Migrationsverket efterfrågar ett förtydligande av om innehavaren av ett EU-blåkort får fortsätta arbeta hos samma arbetsgivare under omställningsperioden trots att villkoren för EU-blåkortet inte längre är uppfyllda på grund av brister hos arbetsgivaren eller bristande uppfyllelse av anställningsvillkoren. *Lunds universitet* önskar ett förtydligande av om det är tillräckligt att en arbetstagare ingått ett anställningsavtal under tidsfristen för att söka ett nytt arbete eller om arbetstagaren måste ha börjat

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

I artikel 8.2 i det nya blåkortsdirektivet anges ett flertal fakultativa grunder för återkallelse av EU-blåkort eller beslut att inte förlänga ett tillstånd. Flera av dessa fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv men var då tvingande.

Ett beslut att återkalla ett EU-blåkort eller att avslå en ansökan om förlängning av ett tillstånd enligt denna artikel ska fattas med beaktande av de särskilda omständigheterna i fallet och med respekt för proportionalitetsprincipen (artikel 8.7).

Hot mot allmän ordning, allmän säkerhet och allmän folkhälsa

Enligt artikel 8.2 a får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning vägras av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. I samband med genomförandet bedömde man att möjligheten borde utnyttjas och införde grunden för nekad förlängning respektive återkallelse genom bestämmelserna i 6 a kap. 6 § andra stycket 7 och 12 § första stycket 10 UtL.

I avsnitt 9.1.1 föreslås att ett EU-blåkort inte ska beviljas en utlänning om han eller hon anses utgöra ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Motsvarande bör gälla i fråga om återkallelse eller vid ansökan om förlängning av tillståndstiden. Möjligheten bör alltså även fortsättningsvis utnyttjas.

Artikeln är utformad som en fakultativ bestämmelse men, mot bakgrund av att medlemsstaterna har ett ansvar för att upprätthålla lag och ordning och för att skydda den inre säkerheten (jfr artikel 72 i EUF-fördraget), bör bestämmelsen i utlänningslagen utformas som en tvingande bestämmelse som innebär att ansökan ska återkallas eller förlängning nekas i sådana fall. Det var också så den utformades när 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes. Motsvarande bestämmelser har införts såvitt gäller ICT-tillstånd, tillstånd för säsongsarbete och uppehållstillstånd för forskning m.m. Eftersom bestämmelsen infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv är några författningsändringar inte nödvändiga med anledning av denna artikel.

Bristande uppfyllelse av rättsliga skyldigheter

En ansökan om EU-blåkort får enligt artikel 8.2 b återkallas och en ansökan om förlängning vägras om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor.

I avsnitt 9.1.2 föreslås att en ansökan om EU-blåkort ska kunna avslås under sådana förutsättningar. Om omständigheterna framkommer först efter det att ett tillstånd har utfärdats eller i samband med en ansökan om förlängning av tillståndet, bör det kunna leda till att tillståndet återkallas eller att förlängning nekas. Sådana bestämmelser bör därför införas i 6 a kap. UtL. Så som flera remissinstanser påpekar kan en EU-

blåkortsinnehavare riskera att bli utvisad om arbetsgivaren inte uppfyller sina rättsliga skyldigheter. Om det enda skälet för att återkalla eller vägra en förlängning är hänförligt till arbetsgivarens agerande bör därför mindre förseelser från arbetsgivaren inte under några förutsättningar få utgöra enda skäl till att avslå en förlängningsansökan eller återkalla ett EU-blåkort (jfr skäl 33). Så som anförs nedan ska det också göras en proportionalitetsbedömning där samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet beaktas.

Försörjningskrav

I artikel 8.2 c i det nya blåkortsdirektivet anges att om EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin och, i tillämpliga fall, sina familjemedlemmars försörjning utan att utnyttja systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten får EU-blåkortet återkallas eller ansökan om förlängning avslås. En medlemsstat ska, enligt 8.2 andra stycket, bedöma om försörjningsmedlen är tillräckliga med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet och får beakta nivån för nationella minimilöner, minimiinkomster eller minimipensioner samt det antal familjemedlemmar som EU-blåkortsinnehavaren har. Familjemedlemmarnas bidrag till hushållets inkomster ska också beaktas vid bedömningen.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, men utnyttjades inte (prop. 2012/13:148 s. 83).

Ett försörjningskrav är inte en förutsättning för att ett EU-blåkort ska beviljas. I stället finns det för EU-blåkort en lönetröskel som är betydligt högre än vad försörjningskrav brukar vara. Så länge lönetröskeln är uppfylld bör EU-blåkortsinnehavaren därför också kunna försörja sig. I avsnitt 9.2.1 föreslås bestämmelser som innebär att ett EU-blåkort ska återkallas och förlängning nekas om den avtalade lönen inte når upp till lönetröskeln. Som anges i promemorian kan det därför ifrågasättas om det fyller någon funktion att införa motsvarande möjligheter när EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin försörjning. Regeringen anser därför att möjligheten att införa en bestämmelse med innebörden att ett EU-blåkort får återkallas och en förlängning vägras om EU-blåkortsinnehavaren inte har tillräckliga medel för sin, och i tillämpliga fall sina familjemedlemmars, försörjning inte bör utnyttjas. Detta leder också till att någon bestämmelse inte behöver införas om det särskilda undantag kopplat till försörjningskravet som finns i artikel 8.5, och som innebär att EU-blåkortet endast får återkallas och en förlängning av det vägras om EU-blåkortsinnehavaren har varit arbetslös i vissa särskilda tidsperioder beroende på hur länge denne har haft EU-blåkort.

Utlänningens syfte med vistelsen

Enligt artikel 8.2 d i det nya blåkortsdirektivet får ett EU-blåkort återkallas och en ansökan om förlängning av EU-blåkort avslås om innehavaren vistas i medlemsstaten i andra syften än de för vilka denne beviljades uppehållstillstånd. Motsvarande bestämmelse, som dock var obligatorisk, fanns i 2009 års direktiv. Den genomfördes genom att det i 6 a kap. 6 § andra stycket 4 och 6 a kap. 12 § första stycket 6 UtlL föreskrivs att tillståndstiden för ett EU-blåkort inte får förlängas och att tillståndet ska

återkallas om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för. Det kan t.ex. handla om att utlänningen inte längre innehar någon högkvalificerad anställning.

Det framstår som lämpligt att fortsätta ha bestämmelser som möjliggör vägrad förlängning av tillståndstiden eller återkallelse av EU-blåkortet vid dessa förhållanden. Bestämmelsen bör med hänsyn till respekt för proportionalitetsprincipen i artikel 8.7, utformas så att det blir fakultativt att återkalla respektive vägra förlängning under dessa förutsättningar.

Villkoren som följer av kollektivavtal eller praxis är inte uppfyllda

I artikel 8.2 e föreskrivs att ett EU-blåkort får återkallas eller förlängning vägras om villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning inte längre är uppfyllda.

En sådan bestämmelse, som dock var obligatorisk, infördes i 6 a kap. 12 § första stycket 5 UtIL i samband med genomförandet av 2009 års direktiv såvitt gäller återkallelse av EU-blåkort.

Om det framkommer att EU-blåkortsinnehavarens anställningsvillkor inte längre är i överensstämmelse med kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen bör det finnas en möjlighet att återkalla eller vägra förlängning av ett tillstånd. Det bör därför införas en fakultativ bestämmelse som innebär att en ansökan får återkallas eller en förlängning nekas om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Vid en sådan bedömning ska proportionalitetsprincipen beaktas, vilket innebär att det i varje enskilt fall måste göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter (se nedan).

Tillämpliga förfaranden har inte följts

I artikel 8.2 f anges att ett EU-blåkort får återkallas och att en ansökan om förlängning av tillståndet får avslås om innehavaren inte har följt de tillämpliga förfarandena som medlemsländerna kan införa enligt artikel 15.2 a, 15.3 eller 15.4. De förfaranden som avses gäller bl.a. att medlemsstaterna får kräva att EU-blåkortsinnehavare meddelar behöriga myndigheter byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse samt att EU-blåkortsinnehavaren ska meddela behöriga myndigheter om arbetslöshet. Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv men de förfaranden som det hänvisades till var annorlunda utformade. Som anges i avsnitt 10.3 föreslås nuvarande bestämmelser i utlänningslagen om anmälningsskyldighet till Migrationsverket ändras så att de uppfyller kraven i artikel 15.

I 2009 års blåkortsdirektiv var dessa grunder för att återkalla eller vägra förlängning tvingande och det infördes därför bestämmelser i 6 a kap. 6 § andra stycket 6 och 12 § första stycket 9 UtIL om att ett EU-blåkort ska återkallas och förlängning vägras om utlänningen inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet.

Möjligheten att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort om utlänningen inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet bör utnyttjas.

Bestämmelserna bör, i enlighet med det nya blåkortsdirektivet, göras fakultativa.

Enligt 2009 års blåkortsdirektiv skulle EU-blåkortsinnehavarens tillträde till arbetsmarknaden under de första två åren vara begränsat till den anställning som han eller hon ansökt om EU-blåkort för. Mot denna bakgrund infördes 6 a kap. 8 § UtL, i vilken det föreskrivs att EU-blåkortsinnehavare som vill byta anställning under de första två åren ska ansöka om nytt EU-blåkort. Med anledning av detta infördes också bestämmelser i 6 a kap. 6 och 12 §§ UtL om att tillståndstiden för ett EU-blåkort inte får förlängas respektive ska återkallas om utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till. Följden av bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet är att byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse måste meddelas de behöriga myndigheterna, men inte att ett nytt tillstånd måste sökas, se vidare avsnitt 10.3.

I artikel 8.3 anges att underlåtenhet att lämna det meddelande som krävs enligt artikel 15.2 a, 15.3 eller 15.4 inte ska anses utgöra tillräcklig grund för att återkalla eller inte förlänga ett EU-blåkort om EU-blåkortsinnehavaren bevisar att meddelandet inte nådde de behöriga myndigheterna av orsaker som denne inte rådde över. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års direktiv, som dock endast hänvisade till 2009 års motsvarigheter för artikel 15.3 (vilka underrättelser som får krävas efter en inledande period) och artikel 15.4 (underrättelse om arbetslöshet). Bestämmelsen genomfördes genom 6 a kap. 6 § tredje stycket och 12 § andra stycket UtL där det anges att det som föreskrivs om anmälningsskyldigheten inte hindrar att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över. Även om anmälningsskyldigheten har förändrats, bör motsvarande undantagsbestämmelser behållas, men flyttas till de fakultativa bestämmelserna.

Utlänningen har ingen giltig resehandling

Ett EU-blåkort får, enligt artikel 8.2 g, återkallas och ansökan om förlängning av tillståndet avslås om innehavaren inte längre innehar en giltig resehandling, förutsatt att medlemsstaten innan EU-blåkortet återkallas hade fastställt en rimlig tidsfrist för EU-blåkortsinnehavaren att erhålla och lägga fram en giltig resehandling.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Där fanns dock, som nämns i avsnitt 8.4, ett krav på att EU-blåkortsinnehavaren skulle uppfylla kraven för inresa och vistelse, vilket bl.a. inkluderade krav på en giltig resehandling. Någon särskild bestämmelse om resehandling i 6 a kap. UtL bedömdes dock inte behövas när direktivet genomfördes i svensk rätt.

I svensk rätt finns inte, varken om nationella arbetstillstånd eller andra tillstånd som utgår från EU-direktiv på närliggande områden, några särskilda bestämmelser om återkallelse eller vägrad förlängning av ett tillstånd på grund av att innehavaren inte längre har en giltig resehandling.

Som anges i avsnitt 8.4 får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som huvudregel inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller (4 kap. 23 § UtfF). Denna regel blir tillämplig även för de personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Om inga särskilda skäl föreligger kommer alltså tillståndstiden för ett EU-blåkort inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller och en situation där ett EU-blåkort behöver återkallas på grund av att innehavaren inte längre innehar en giltig resehandling bör inte bli aktuell. På samma sätt kommer, som en följd av bestämmelsen i utlänningsförordningen, en förlängning nekas om utlänningen inte längre har en giltig resehandling vid ansökan. Regeringen anser därför att någon särskild bestämmelse om återkallelse eller nekad förlängning av EU-blåkort om innehavaren inte har en giltig resehandling inte behöver införas. Möjligheten enligt direktivet att införa en sådan återkallelsebestämmelse bör därför inte utnyttjas.

Brott mot reglerna om rörlighet

En ansökan om EU-blåkort får återkallas och förlängning vägras om EU-blåkortsinnehavaren inte uppfyller kraven för rörlighet enligt direktivets kapitel V (artikel 8.2 h). Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Däremot återfinns en liknande reglering i artikel 8.5 d i ICT-direktivet.

Som framgår av avsnitt 14.1 har en utlänning med EU-blåkort i en medlemsstat rätt att under vissa förutsättningar utan något särskilt tillstånd vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod i syfte att bedriva affärsverksamhet (rörlighet för kortare vistelse). Om EU-blåkortsinnehavaren vill resa in i, vistas och arbeta i en annan medlemsstat längre tid än så eller för andra syften har han eller hon rätt att resa in i och ansöka om ett EU-blåkort i den medlemsstaten (rörlighet för längre vistelse), se avsnitt 14.2.

Att ett krav för rörlighet inte uppfylls kan innefatta missbruk av rätten till rörlighet, t.ex. om EU-blåkortsinnehavaren inte har respekterat den period som är tillåten att bedriva affärsverksamhet, inte har lämnat in en ansökan om rörlighet för längre vistelse inom den erfordrade tidsramen i en andra medlemsstat eller har ansökt om ett EU-blåkort i en andra medlemsstat och påbörjat en ny anställning tidigare än vad som var tillåtet om det var uppenbart att villkoren för rörlighet inte skulle uppfyllas och att ansökan skulle avslås (se skäl 32). Bestämmelserna är således i första hand aktuella när en utlänning har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och utnyttjar rätten till rörlighet i en andra medlemsstat. Under sådana förhållanden bör det vara möjligt att återkalla EU-blåkortet eller vägra förlängning av detta. Bestämmelserna bör formuleras i enlighet med motsvarande bestämmelser om ICT-tillstånd (6 b kap. 12 § 3 och 17 § 3 UtfL).

Underrättelse

I artikel 8.6 anges att om en medlemsstat har för avsikt att återkalla eller att inte förlänga tillståndstiden för ett EU-blåkort på grund av att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor (artikel 8.2 b) eller för att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i

kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis för högkvalificerad anställning inte längre är uppfyllda (artikel 8.2 e) ska den behöriga myndigheten underrätta EU-blåkortsinnehavaren i förväg och ge honom eller henne en rimlig tidsfrist på minst tre månader för att söka nytt arbete. Detta med förbehåll för de villkor som fastställs i artikel 15.1, 15.2 och 15.3, dvs. EU-blåkortsinnehavarens skyldighet att meddela behöriga myndigheter om byte av arbetsgivare och förändring av vissa villkor m.m. Perioden för att söka arbete ska vara minst sex månader om EU-blåkortsinnehavaren tidigare har varit anställd i minst två år.

Någon motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör därför en sådan reglering införas i 6 a kap. UtL. Även om, så som bl.a. TCO anför, rekryteringsprocesser för högkvalificerade anställningar kan ta längre tid än tre månader i vissa fall anser regeringen att minimiperioderna enligt direktivet är väl avvägda. Tidsfristerna för att söka arbete bör därför anges till tre månader om EU-blåkortsinnehavaren har varit anställd i mindre än två år, annars sex månader.

Migrationsverket efterfrågar ett förtydligande av om innehavaren av ett EU-blåkort får fortsätta arbeta hos samma arbetsgivare under omställningsperioden trots att villkoren för EU-blåkortet inte längre är uppfyllda på grund av brister hos arbetsgivaren eller bristande uppfyllelse av anställningsvillkoren. Enligt regeringens mening uppställer direktivet i och för sig inte några sådana hinder. Att arbetsgivaren fortsätter att inte uppfylla t.ex. anställningsvillkoren bör emellertid kunna vägas in i den slutliga bedömningen av om en återkallelse eller vägrad förlängning ska ske.

Lunds universitet önskar ett förtydligande av om det är tillräckligt att en EU-blåkortsinnehavare har ingått ett anställningsavtal under tidsfristen eller om han eller hon måste ha påbörjat den nya anställningen. Enligt regeringens mening kan det av direktivet inte utläsas annat än att EU-blåkortsinnehavaren ska ha viss tid på sig att söka en ny anställning. Om den nya anställningen inte har påbörjats inom tidsfristen bör det därför vara tillräckligt om en ansökan ges in och ett anställningsavtal har ingåtts (jfr 7 kap. 3 § första stycket 2 UtL och prop. 2007/08:147 s 62).

Tillämpning av proportionalitetsprincipen

Tillämpning av proportionalitetsprincipen enligt artikel 8.7 vid avgörande av om ett tillstånd ska återkallas eller en förlängningsansökan avslås, innebär att det i varje enskilt fall måste göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter. Några remissinstanser efterfrågar förtydliganden i denna del. Proportionalitetsprincipen ska tillämpas vid bedömning av samtliga grunder för att neka avslag och vägra förlängning som anges i detta avsnitt. Således kan utvisning undvikas om det är fråga om mindre brister i uppfyllelsen av lagens krav för tillstånd. När det enda skälet till återkallande eller vägran att förlänga rör arbetsgivarens agerande bör mindre förseelser från arbetsgivaren inte under några förutsättningar få utgöra enda skäl till återkallelse eller avslag på förlängningsansökan (jfr skäl 33). I bedömningen kan det även vägas in vilken tid som förflutit sedan en eventuell överträdelse samt vilken koppling överträdelsen har till EU-blåkortsinnehavare. Tillämpningen bör samtidigt inte leda till alltför

10 Handläggning av ärenden om EU-blåkort

10.1 Ansökan om EU-blåkort

Regeringens förslag: Regeringens förslag: En ansökan om EU-blåkort från en utlänning får ges in och beviljas efter inresan i Sverige om utlänningen har

- ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande,
- ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,
- ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete,
- ett uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,
- ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka möjligheterna för att starta näringsverksamhet, eller
- ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet varit uppfyllda.

En utlänning som har uppehållsrätt i Sverige på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare ska få ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige.

Bestämmelsen om att en ansökan från en utlänning som har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt EU-blåkort får ges in och beviljas efter inresa i Sverige ska tas bort.

En utlänning som har beviljats EU-blåkort i Sverige och som återsänds hit efter avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan stat ska inte längre få ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet. Detsamma gäller en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare som har återtagits till Sverige.

Regeringens bedömning: En utlänning som vill ha ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis som huvudregel ha ansökt om och beviljats tillståndet före inresan i landet. Ett EU-blåkort bör, liksom tidigare, få beviljas efter inresan i Sverige om utlänningen ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort, har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller som gästforskare i Sverige har genomfört ett sådant forskningsprojekt som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare.

Beslut om EU-blåkort bör även fortsättningsvis meddelas av Migrationsverket.

Möjligheten att medge att en arbetsgivare ansöker om EU-blåkort för utlänningens räkning bör inte utnyttjas.

Möjligheten att godta en ansökan från en utlänning som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på medlemsstatens territorium bör inte utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås inte att bestämmelsen om att en utlänning som har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt EU-blåkort får göra detta inifrån landet ska tas bort.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna, t.ex. *Akademikerförbundet SSR*, *Svenskt Näringsliv* och *Tjänstemännens centralorganisation*, tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag och bedömning.

Lunds universitet avstyrker förslaget att en förutsättning för att söka EU-blåkort inifrån landet i vissa fall ska vara att förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda och anser det vara ett onödigt betungande krav för den enskilde. *Migrationsverket* efterfrågar ett förtydligande kring skillnaden i tillämpningsområde mellan möjligheten att ansöka inifrån landet vid en förlängningsansökan eller om man har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 10.1 i det nya blåkortsdirektivet, fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av arbetsgivaren eller endera av dessa två.

I artikel 10.2 anges att en ansökan om EU-blåkort ska tas upp till prövning antingen när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat som han eller hon vill resa in till eller vistas i, eller när tredjelandsmedborgaren redan vistas på medlemsstatens territorium i egenskap av innehavare av ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse.

Enligt artikel 10.3 får, genom undantag från artikel 10.2, en medlemsstat i enlighet med sin nationella lagstiftning godta en ansökan om EU-blåkort som lämnats in av en tredjelandsmedborgare som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på dess territorium.

Vem ska ansöka om uppehållstillståndet?

Medlemsstaterna ska enligt artikel 10.1 fastställa huruvida ansökningar om EU-blåkort ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av arbetsgivaren eller endera av dessa två. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då utnyttjades inte möjligheten att låta arbetsgivaren ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning (prop. 2012/13:148 s. 68).

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige ska själv ansöka om ett sådant tillstånd (5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § UtliL). En motsvarande ordning bör gälla vid ansökan om EU-blåkort. Möjligheten att låta arbetsgivaren ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning bör därför inte heller fortsättningsvis utnyttjas.

En utlänning som vill ha uppehålls- eller arbetstillstånd i Sverige ska enligt huvudregeln ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet (5 kap. 18 § första stycket och 6 kap. 4 § UtL). Detta innebär att den som har ett tidsbegränsat uppehålls- eller arbetstillstånd och som vill ansöka om ett nytt tillstånd för att fortsätta sin vistelse i Sverige dessförinnan måste lämna landet för att ansöka från ett annat land. I 5 kap. 18 § andra till fjärde styckena, 18 a och 19 §§ UtL finns dock ett antal undantag från huvudregeln då ansökan om uppehållstillstånd kan bifallas även om utlänningen befinner sig i Sverige. Dessa undantag gäller enligt 6 kap. 4 § UtL även ansökan om arbetstillstånd.

Motsvarigheter till artikel 10.2 och 10.3 i det nya blåkortsdirektivet fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv. I 2009 års direktiv angavs dock särskilt att medlemsstaterna fick föreskriva att ansökan endast kunde ges in utanför deras territorium, förutsatt att sådana begränsningar redan tidigare fanns i den nationella lagstiftningen för tredjelandsmedborgare eller specifika kategorier av tredjelandsmedborgare. Vid genomförandet av direktivet infördes en bestämmelse i 6 a kap. 4 § UtL. Denna är konstruerad på samma sätt som bestämmelserna för nationella uppehålls- och arbetstillstånd. Detta innebär att huvudregeln är att en utlänning som vill ha ett EU-blåkort ska ha ansökt om och beviljats ett sådant före inresan i Sverige, men att det finns ett antal angivna undantag från denna huvudregel.

För att genomföra det nya blåkortsdirektivet på ett tydligt sätt och hålla samman den svenska lagstiftningen bör nuvarande ordning, som innebär att en utlänning som huvudregel ska ha ansökt om och beviljats ett EU-blåkort före inresan till Sverige, behållas. En sådan ordning bedöms vara förenlig med det nya blåkortsdirektivet som medger att ansökan kan tas upp till prövning när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat som han eller hon vill resa in till (jfr artikel 10.2 och den liknande formuleringen i artikel 7.4 i student- och forskardirektivet, se prop. 2019/20:9 s. 135–138).

Undantagen från huvudregeln om att ansökan ska ske före inresan i Sverige gäller bl.a. för en utlänning som ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort, för den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng och för den som har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare. Dessa personer bör även fortsättningsvis få ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

Migrationsverket efterfrågar ett förtydligande kring skillnaden i tillämpningsområdet mellan undantaget för den som ansöker om en förlängning av ett EU-blåkort (6 a kap. 4 § andra stycket 1 UtL) och den som har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt tillstånd (nuvarande 6 a kap. 4 § andra stycket 2 UtL). Ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd och enligt nu föreslagna ordning kommer tillståndet inte längre vara kopplat till en viss anställning och ett visst slag av arbete. Den nya föreslagna ordningen, som innebär att det inte längre är nödvändigt för en utlänning att ansöka om ett nytt EU-blåkort när denne byter arbetsgivare (se avsnitt 10.3), medför att det saknas behov av att

reglera att ett även ett nytt EU-blåkort kan sökas inifrån landet (6 a kap. 4 § andra stycket 2 UtlL). Till skillnad från promemorian föreslår regeringen därför att den punkten ska tas bort ur bestämmelsen.

Det finns också anledning att överväga en utvidgning av undantagen från huvudregeln om att EU-blåkort ska sökas och beviljas före inresan i landet. I skäl 6 i det nya blåkortdirektivet anges att direktivet bör tillämpas oavsett om det ursprungliga syftet med tredjelandsmedborgarens vistelse är högkvalificerad anställning eller något annat syfte som sedan ändras till syftet högkvalificerad anställning. Som framgår av avsnitt 7 har i linje med detta undantagen från tillämpningsområdet begränsats så att fler personkategorier som redan lagligen vistas inom EU nu får ansöka om ett EU-blåkort. En utvidgad möjlighet att söka EU-blåkort inifrån Sverige ligger också väl i linje med direktivets syfte att locka högkvalificerade arbetstagare till EU och öka flexibiliteten i systemet. För att säkerställa ett korrekt genomförande av det nya blåkortsdirektivet finns det därför skäl utvidga undantagen. Att värna och förbättra reglerna för den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen är även en prioriterad fråga för regeringen. Med anledning de höga krav på utbildning och lön som ställs för att erhålla ett EU-blåkort bedöms risken som liten att systemet ska missbrukas vid en utvidgning av undantagen.

I första hand bör personkategorier som inte ska undantas från direktivets tillämpningsområde och som redan lagligen vistas med uppehållstillstånd i Sverige komma i fråga. Det gäller innehavare av ICT-tillstånd och uppehållstillstånd för säsongarbete, flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Vidare omfattas nu familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz av direktivets tillämpningsområde. Det är rimligt att också sådana personer, under förutsättning att de har uppehållsrätt eller uppehållstillstånd i Sverige, kan ansöka om ett EU-blåkort utan att först lämna landet.

För att säkerställa att högkvalificerad arbetskraft stannar i Sverige och i linje med nyligen genomförda ändringar i de nationella reglerna om arbetskraftsinvandring bör ytterligare kategorier få ansöka om ett EU-blåkort i Sverige (jfr prop. 2021/22:134 s. 71–76). Det gäller utlänningar som innehar ett nationellt uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § och ett arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtlL samt utlänningar med examen på avancerad nivå som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet enligt 5 kap. 9 § UtlL. Även utlänningar som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 10 a § UtlL för att bedriva näringsverksamhet i Sverige bör få ansöka om EU-blåkort inifrån Sverige (jfr 5 kap. 18 § andra stycket 8 b och tredje stycket samt 5 b kap. 15 § andra stycket 3 UtlL). I promemorian föreslås att en förutsättning för att en ansökan om EU-blåkort ska få ges in och beviljas inifrån landet om en utlänning innehar ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet ska vara att förutsättningarna för det tillståndet har varit uppfyllda. Lunds universitet ifrågasätter om detta krav är nödvändigt. En liknande reglering finns redan i 5 kap. 18 § andra stycket 8 b och 5 b kap. 15 § andra stycket 3 UtlL. För att uppnå en enhetlig reglering och undvika missbruk anser regeringen i likhet med promemorian att kravet bör införas även för en utlänning som haft ett

tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet och som ansöker om ett EU-blåkort.

Sammanfattningsvis bör alltså samtliga de personkategorier som anges ovan få ansöka om och beviljas ett EU-blåkort inifrån Sverige.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv utnyttjades inte möjligheten att godta en ansökan från en tredjelandsmedborgare som inte innehar ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse men som uppehåller sig lagligt på medlemsstatens territorium (artikel 10.3 i det nya blåkortsdirektivet). Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning. Det innebär bl.a. att en utlänning som har ett tillstånd för säsongarbete enligt 6 c kap. 1 § andra stycket 1 UtIL, på grund av att vistelsen inte överstiger 90 dagar, inte har rätt att söka ett EU-blåkort inifrån landet.

Enligt artikel 21.1 får en tredjelandsmedborgare efter tolv månaders laglig vistelse i en första medlemsstat som EU-blåkortsinnehavare resa in, vistas och arbeta i en andra medlemsstat (rörlighet för längre vistelse). En sådan person ska senast en månad efter inresan till Sverige ansöka om ett EU-blåkort i Sverige. Ansökan ska enligt artikel 21.3 kunna göras inifrån landet, vilket betyder att även denna situation behöver anges som ett undantag från huvudregeln. Det befintliga undantaget i utlänningslagen gällande denna situation är, på grund av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv, delvis utformad som en materiell bestämmelse och anger att utlänningen ska ha vistats i en annan EU-stat i arton månader. I avsnitt 14.2 behandlas förutsättningarna för rörlighet för längre vistelse. Där föreslås bl.a. att för att en utlänning ska kunna utnyttja rätten till rörlighet för längre vistelse ska det krävas tolv månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten. Det är därför tillräckligt om den nu aktuella bestämmelsen hänvisar till den nya regleringen om förutsättningar för rörlighet för längre vistelse som föreslås införas i 6 a kap. 3 c §. En förutsättning för att utlänningen ska få ansöka om tillstånd inifrån landet ska alltså vara att ansökan ges in till Migrationsverket senast en månad efter inresan till Sverige.

I 6 a kap. 4 § andra stycket 5 UtIL anges att utlänningar som har återtagits får ansöka om EU-blåkort inifrån landet. Detsamma gäller enligt 6 a kap. 11 § andra stycket 3 UtIL en familjemedlem som har återtagits till Sverige. Om en utlänning som har ett EU-blåkort i Sverige ansöker om ett EU-blåkort enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse i en annan medlemsstat och denna avslår ansökan ska Sverige enligt artikel 23.2 i nya blåkortsdirektivet, på anmodan av den andra medlemsstaten, utan övriga formaliteter och utan dröjsmål återta EU-blåkortsinnehavaren och i förekommande fall dennes familjemedlemmar, oavsett om giltighetstiden för EU-blåkortet har löpt ut. Det finns i det nya blåkortsdirektivet, till skillnad från i 2009 års blåkortsdirektiv, emellertid inte någon bestämmelse om att utlänningen efter att ha återtagits får vistas här i landet i tre månader även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats. Skälen för att ha kvar möjligheten att ansöka om EU-blåkort inifrån landet i dessa fall är därför inte längre lika starka. Någon motsvarande möjlighet finns inte heller såvitt gäller återtagande enligt ICT-direktivet eller student- och forskardirektivet. Vidare anser regeringen att en ordning där utlänningen hamnar i en bättre position när han eller hon återtas än om han eller hon vistades i Sverige när tillståndet

upphörde att gälla framstår som svår att motivera (jfr prop. 2019/20:9 s. 138). Möjligheten att ansöka om EU-blåkort inifrån landet i dessa fall bör mot denna bakgrund tas bort för såväl en utlänning som har ett EU-blåkort i Sverige som för dennes familjemedlemmar.

Prövningsmyndighet

Vid genomförande av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 6 a kap. 15 § UtL som anger att beslut enligt kapitlet meddelas av Migrationsverket. Detta bör gälla även fortsättningsvis.

10.2 Tillståndstiden

Regeringens förslag: Det ska förtydligas att ett EU-blåkort får beviljas minst för anställningstiden med ett tillägg av tre månader, om anställningstiden är kortare än två år.

Den nuvarande begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort ska tas bort. Detsamma gäller bestämmelsen om att giltighetstiden inte får vara längre än två år om anställningstiden är kortare än två år.

Regeringens bedömning: Ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis beviljas för högst två år med möjlighet till förlängning.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås inte att det ska förtydligas att ett EU-blåkort får beviljas minst för anställningstiden med ett tillägg av tre månader om anställningstiden är kortare än två år.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inte några synpunkter på promemorians förslag och bedömning. *Migrationsverket* efterfrågar vägledning angående hur lång tid ett tillstånd ska ges för när det avser en provanställning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Tillståndstid

Enligt artikel 9.2 i det nya blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna fastställa en standardiserad giltighetstid för EU-blåkortet som ska vara minst 24 månader. Om anställningsavtalet omfattar en kortare period ska EU-blåkortet vara giltigt under åtminstone den period som anställningsavtalet gäller, plus tre månader, men inte för en längre tid än den standardiserade giltighetstiden. Om giltighetstiden för EU-blåkortsinnehavarens resehandling är kortare än den giltighetstid som tillståndet skulle haft enligt ovan ska EU-blåkortet vara giltigt åtminstone under resehandlingens giltighetstid.

Enligt 2009 års blåkortsdirektiv skulle den standardiserade giltighetstiden vara mellan ett och fyra år. Vid genomförandet fastställdes tillståndstiden till högst två år med möjlighet till förlängning. Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort utfärdade av Sverige får dock inte överstiga fyra år. Denna reglering överensstämde vid tiden för genomförandet med tillståndstiden för nationella arbetstillstånd.

Även enligt nuvarande lagstiftning för nationella arbetstillstånd gäller enligt 6 kap. 2 a § UtIL att ett arbetstillstånd inte får ges för längre tid än två år. Den 1 juni 2022 togs dock begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för dessa arbetstillstånd bort för att bl.a. säkerställa att Sverige inte gick miste om eller utvisade värdefull kompetens (prop. 2021/22:134 s. 68 och 69).

I promemorian föreslås att ett EU-blåkort även fortsättningsvis ska beviljas för högst två år med möjlighet till förlängning men att den nuvarande begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort ska tas bort. Regeringen gör i nuläget ingen annan bedömning och konstaterar att förslaget medför en enhetlig reglering med regelverket om arbetskraftsinvandring. I betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. (SOU 2024:15) föreslås dock att tillståndstiden för EU-blåkort ska utökas från högst två år till högst fyra år. Det kan därför finnas anledning att återkomma till frågan om tillståndstiden för EU-blåkort i samband med beredningen av de lagförslagen.

Av den nuvarande bestämmelsen i 6 a kap. 5 § UtIL framgår också att om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år. *Migrationsverket* lyfter i det sammanhanget frågan om hur lång giltighetstid ett EU-blåkort ska ha när det avser en provanställning. En provanställning får vara högst sex månader (6 § lagen [1982:80] om anställningsskydd). Enligt gällande rätt bör giltighetstiden för ett EU-blåkort vid en provanställning alltså kunna uppgå till sex månader med ett tillägg av tre månader, dvs. totalt högst nio månader. I artikel 9.2 i det nya blåkortsdirektivet anges emellertid att EU-blåkortet ska vara giltigt under åtminstone den period som anställningsavtalet gäller, plus tre månader. Den svenska lagtexten kan mot den bakgrunden uppfattas som begränsande i förhållande till direktivet, som alltså ger utrymme för att ett EU-blåkort har en längre giltighetstid än den period som anställningsavtalet gäller, så länge det inte gäller för en längre tid än den standardiserade giltighetstiden. Till skillnad från promemorian föreslår regeringen därför att 6 a kap. 5 § UtIL förtydligas så att det framgår att ett EU-blåkort får beviljas minst för anställningstiden med ett tillägg av tre månader, om anställningstiden är kortare än två år. Med en sådan lydelse kommer den svenska lagtexten att ligga mer i linje med direktivet samtidigt som det ges ett tydligare utrymme för *Migrationsverket* att bevilja en tillståndstid som är längre än provanställningen och tillägget av tre månader, dvs. längre än högst nio månader. Det bör även beaktas att ett EU-blåkort kan återkallas bl.a. om anställningen upphör eller om lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet (se avsnitt 9.2.1). En utlänning som har ett EU-blåkort ska även till *Migrationsverket* anmäla om anställningen upphör, om han eller hon byter arbetsgivare eller förändringar som i övrigt påverkar villkoren för tillståndet (se avsnitt 10.3). Det innebär bl.a. att det åligger utlänningen att anmäla till *Migrationsverket* om en provanställning inte övergår i en tillsvidareanställning. Om anställningstiden är kortare än två år bör giltighetstiden, liksom tidigare, inte vara längre än två år. Att ett EU-blåkort får beviljas för högst två år framgår dock redan av första meningen i 6 a kap. 5 § UtIL. Den nuvarande bestämmelsen om att

giltighetstiden inte får vara längre än två år om anställningstiden är kortare än två år är därför överflödigt och bör tas bort.

Som anges i avsnitt 8.4 får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd eller arbetstillstånd inte beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller. Dessa regler blir också tillämpliga på personer som omfattas av det nya blåkortsdirektivet. Någon särskild reglering gällande tillståndstid när resehandlingens giltighetstid är kortare än EU-blåkortets giltighetstid behöver därför inte införas.

10.3 Anmälningsskyldighet

Regeringens förslag: En utlänning som har ett EU-blåkort ska till Migrationsverket anmäla dels om han eller hon byter arbetsgivare, dels förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

Bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska knytas till en viss anställning och ett visst slag av arbete och om att en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning ska ansöka om ett nytt EU-blåkort ska upphävas. Detsamma gäller bestämmelsen om att utlänningen får vistas i Sverige under tre månader för att ansöka om en ny anställning om anställningen upphör under tillståndstiden.

Regeringens bedömning: En utlänning som har ett EU-blåkort ska även fortsättningsvis anmäla till Migrationsverket om anställningen upphör.

Direktivets krav på att EU-blåkortsinnehavaren ska ha rätt att söka och ta anställning under en period av arbetslöshet följer av gällande rätt och av förslagen om undantag från när ett EU-blåkort får återkallas eller inte förlängas.

Möjligheten enligt blåkortsdirektivet att behålla anställningar som enligt nationell lagstiftning är förbehållna svenska medborgare bör även fortsättningsvis utnyttjas och kräver inte några författningsändringar. Kravet på att principen om unionsföreträde ska beaktas vid tillträde till arbetsmarknaden är uppfyllt genom gällande rätt.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på förslaget och bedömningen. Flera remissinstanser bl.a. *Akademikerförbundet SSR*, *Svenskt Näringsliv*, *Teknikföretagen*, *Tillväxtverket* och *Tjänstemännens centralorganisation* tillstyrker förslaget om att ett EU-blåkort inte längre ska knytas till en viss anställning och ett visst slag av arbete samt att en utlänning som vill byta anställning inte längre ska behöva ansöka om ett nytt EU-blåkort. *Migrationsverket* efterfrågar ett klargörande om anmälan måste göras inom en viss tid från att förändringen uppkommit samt om den omständigheten att anmälan kommer långt efter att förändringen inträffat kan påverka bedömningen.

Anmälningsskyldighet

EU-blåkortsinnehavare ska ha tillträde till högkvalificerad anställning i den berörda medlemsstaten på de villkor som föreskrivs i artikel 15 (artikel 15.1).

Under de första tolv månader som personen har laglig anställning i egenskap av EU-blåkortsinnehavare får medlemsstaterna kräva att EU-blåkortsinnehavaren, vid ett byte av arbetsgivare eller en förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse i artikel 5, ska meddela behörig myndighet i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell rätt (artikel 15.2 a). Det finns även, under denna period, en möjlighet till arbetsmarknadsprövning under förutsättning att medlemsstaten tillämpar sådan (artikel 15.2 b). Under de första tolv månaderna får EU-blåkortsinnehavarens rätt att byta anställning även tillfälligt upphävas under högst 30 dagar medan den berörda medlemsstaten kontrollerar att villkoren för inresa och vistelse i artikel 5 är uppfyllda och gör en arbetsmarknadsprövning. Inom dessa 30 dagar får medlemsstaten motsätta sig byte av anställning (artikel 15.2 andra stycket).

Efter att tolv månadersperioden har löpt ut får medlemsstaterna endast kräva att ett byte av arbetsgivare eller en förändring som påverkar uppfyllandet av de kriterier för inresa och vistelse som anges i artikel 5 ska meddelas i enlighet med förfarandena i nationell rätt. Ett sådant krav ska inte upphäva EU-blåkortsinnehavarens rätt att tillträda och inneha den nya anställningen (artikel 15.3).

Motsvarande bestämmelser i 2009 års blåkortsdirektiv var annorlunda utformade. Enligt artikel 12.1 i 2009 års blåkortsdirektiv, som saknar direkt motsvarighet i det nya blåkortsdirektivet, skulle, under de första två åren av laglig anställning som EU-blåkortsinnehavare, utlänningens tillträde till arbetsmarknaden vara begränsat till den anställning som uppfyllde villkoren för inresa i artikel 5. Efter en anställningstid om två år fick medlemsstaterna låta EU-blåkortsinnehavare åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare när det gällde tillträde till högkvalificerade anställningar. I artikel 12.2 i 2009 års blåkortsdirektiv föreskrevs att ändring av arbetsgivare för innehavare av EU-blåkort under de första två åren av laglig anställning skriftligen skulle godkännas i förväg. Även ändringar som påverkade inresevillkoren skulle enligt samma bestämmelse meddelas eller godkännas i förväg.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes bestämmelser som innebär att ett EU-blåkort under de första två åren ska knytas till en viss anställning och avse ett visst slag av arbete. Därefter ska ett EU-blåkort endast knytas till ett visst slag av arbete (6 a kap. 7 § UtIL). En utlänning som vill byta till en annan anställning än den som EU-blåkortet är knutet till under de första två åren, eller som vill byta till annat slag av arbete, ska ansöka om ett nytt EU-blåkort (6 a kap. 8 § UtIL). Möjligheten att efter en anställningstid om två år låta EU-blåkortsinnehavare åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare utnyttjades inte.

Genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv innebär att regleringen i princip motsvarar de allmänna villkoren som gäller för beviljande av arbetstillstånd vid arbetskraftsinvandring i Sverige. Ett arbetstillstånd ska

knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete (6 kap. 2 a § andra stycket UtLL).

I det nya blåkortsdirektivet saknas möjlighet att under en tvåårsperiod begränsa utlänningens tillträde till arbetsmarknaden till en viss anställning. Det finns inte heller någon reglering om att ändringar som påverkar anställningen ska godkännas i förväg. I stället har medlemsstaterna en fakultativ möjlighet att kräva att byte av arbetsgivare eller förändring som kan påverka uppfyllandet av kriterierna för inresa och vistelse meddelas de behöriga myndigheterna i enlighet med de förfaranden som fastställs i nationell rätt. Under de första tolv månaderna som utlänningen är EU-blåkortsinnehavare får rätten att byta anställning också upphävas under högst 30 dagar medan den berörda medlemsstaten kontrollerar att villkoren för inresa och vistelse är uppfyllda. Medlemsstaten får under denna tid motsätta sig bytet av anställning.

Även i ICT-direktivet finns regler om att utlänningen under hela vistelsen ska meddela berörda myndigheter om ändringar som påverkar villkoren (artikel 14 i det direktivet). Vid genomförandet av det direktivet infördes därför en bestämmelse med innebörden att en utlänning som har ett ICT-tillstånd ska anmäla förändringar som påverkar villkoren för tillståndet till Migrationsverket (6 b kap. 13 § UtLL). En bestämmelse om anmälningsskyldighet infördes också, såvitt avser situationen då utlänningen byter bostad, vid genomförandet av säsongsanställningsdirektivet (6 c kap. 14 § UtLL). En sådan anmälan möjliggör för Migrationsverket att kontrollera om villkoren för tillståndet fortfarande är uppfyllda eller om det på någon grund finns skäl att återkalla tillståndet. Någon skyldighet att ansöka om ett nytt tillstånd eller krav på Migrationsverket att ta ställning inom en viss tid finns inte knuten till anmälningsskyldigheten i dessa direktiv eller i de svenska bestämmelser som genomför direktiven. Vid genomförande av student- och forskardirektivet infördes en modell med en underrättelseskyldighet och en möjlighet för Migrationsverket att invända inom en viss tid (5 b kap. 14 § UtLL). I det fallet gäller regleringen dock en annan situation; då en utlänning vill utnyttja möjligheten till rörlighet för studerande.

Med hänsyn till bestämmelserna för nationella arbetstillstånd och på närliggande EU-reglerade områden och till behovet av kontroll bedöms det lämpligt att utnyttja det nya blåkortsdirektivets möjligheter i fråga om anmälningsskyldighet. Frågan är dock i vilken utsträckning de bör utnyttjas och hur dessa möjligheter förhåller sig till nuvarande reglering om EU-blåkort.

Som anges i promemorian finns det flera olika möjligheter enligt direktivet men följderna skulle i vissa fall kunna bli en komplicerad reglering. Det ligger inte i linje med regeringens tydliga målsättning att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att enbart direktivets möjlighet bör utnyttjas när det gäller att byte av arbetsgivare eller en förändring som påverkar uppfyllandet av kriterierna för tillståndet ska meddelas, men att det inte har framkommit tillräckliga skäl för att utnyttja direktivets möjlighet att under de första tolv månaderna tillfälligt under högst 30 dagar upphäva EU-blåkortsinnehavarens rätt att byta anställning för att kontrollera villkoren för tillståndet. Detsamma gäller möjligheten att inom

30 dagar motsätta sig bytet av anställning. Det innebär inte bara en enhetlig reglering med direktiv på närliggande områden utan för den enskilde och dennes arbetsgivare dessutom en påtaglig förenkling i jämförelse med dagens regler, vilket främjar möjligheten för Sverige att locka och behålla högkvalificerad arbetskraft. Att inte kräva en ny ansökan i dessa situationer bedöms inte heller, med hänsyn till den grupp det är fråga om, innebära en risk för missbruk. Migrationsverket har dessutom möjlighet att kontrollera villkoren för tillståndet när anmälan görs. Att anmälningsskyldigheten inte fullgjorts kan även i sig utgöra grund för återkallelse eller vägrad förlängning, se avsnitt 9.2.2. Den som i en anmälan medvetet lämnar oriktig uppgift eller medvetet underlåter att tala om något förhållande av betydelse kan också dömas till böter, eller när omständigheterna är försvarande, fängelse i högst sex månader (20 kap. 6 § 2 UtL).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en skyldighet för den som har EU-blåkort att anmäla till Migrationsverket bl.a. om den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet. Denna bestämmelse bör ändras så att den överensstämmer med det nya blåkortsdirektivet och utformas så att en utlänning som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket dels om han eller hon byter arbetsgivare, dels förändringar som påverkar villkoren för tillståndet. Att den avtalade lönen inte längre når upp till lönetröskeln är en förändring som påverkar villkoren för tillståndet och ska därmed även fortsatt anmälas. Ändringar som inte påverkar villkoren för tillståndet behöver dock inte anmälas. Bestämmelsen om att en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning ska ansöka om ett nytt EU-blåkort bör i linje med detta upphävas. Även bestämmelserna om att ett EU-blåkort ska knytas till en viss anställning och ett visst slag av arbete bör upphävas.

Migrationsverket efterfrågar ett klagörande av om anmälan måste göras inom en viss tid. I det nya blåkortsdirektivet saknas en reglering om inom vilken tid en anmälan bör göras. Detsamma gäller för motsvarande regleringen i 2009 års blåkortsdirektiv (artiklarna 12.2 och 13.4 i det direktivet), ICT-direktivet (artiklarna 5.7, 14 och 23.3 i det direktivet) och säsongsanställningsdirektivet (artikel 20.1 i det direktivet). Det bedöms därför inte vara lämpligt att i nationell rätt ange att en anmälan bör göras inom en viss specificerad tid. En bedömning får i stället göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Om en anmälan görs först efter det att Migrationsverket upptäckt att en förändring skett borde det närmast vara att likna vid en utebliven anmälan och då kunna leda till återkallelse, se avsnitt 9.2.2. En anmälan bör därför normalt ske i direkt anslutning till förändringen så att Migrationsverket har möjlighet att vidta åtgärder med anledning av den nya informationen.

Som anges i avsnitt 9.1.2 tillämpar Sverige för närvarande inte s.k. arbetsmarknadsprövning. Artikel 15.2 b, om att underkasta varje byte av arbetsgivare en kontroll av situationen på arbetsmarknaden, är därför inte aktuell för Sveriges del.

Enligt artikel 15.4 ska EU-blåkortsinnehavaren ha rätt att söka och ta anställning i enlighet med artikel 15 under en period av arbetslöshet. I enlighet med relevanta nationella förfaranden ska EU-blåkortsinnehavaren meddela de behöriga myndigheterna i vistelsemedlemsstaten när arbetslöshetsperioden börjar och i förekommande fall när den slutar. Det nya blåkortsdirektivet påverkar inte medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser avseende artikel 15.4.

I 2009 års blåkortsdirektiv angavs att innehavaren av EU-blåkortet vid arbetslöshet skulle ha möjlighet att söka och ta anställning under tre månader. Till skillnad från den bestämmelsen anges i det nya blåkortsdirektivet inte någon särskild tidsperiod i artikeln om tillträde till arbetsmarknaden. Artikeln bör dock läsas tillsammans med artikel 8.5, i vilken det framgår att även om vissa angivna återkallelsegrunder är tillämpliga vid arbetslöshet får ett EU-blåkort inte återkallas och förlängning inte vägras förrän EU-blåkortsinnehavaren har varit arbetslös i sammanlagt tre månader om han eller hon har haft EU-blåkort i mindre än två år och i sammanlagt sex månader om innehavaren har haft EU-blåkort i mer än två år (se vidare avsnitt 9).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en reglering i 6 a kap. 7 § tredje stycket UtIL som innebär att om anställningen upphör under tillståndstiden för ett EU-blåkort, får utlänningen vistas i Sverige under tre månader för att ansöka om ny anställning. Eftersom det inte finns någon bestämmelse med en tremånadersgräns i det nya blåkortsdirektivet bör denna bestämmelse tas bort. Att en EU-blåkortsinnehavare som blir arbetslös får vistas i Sverige och söka nytt arbete under förutsättning att giltighetstiden för tillståndet inte har gått ut och att tidsperioderna i bestämmelserna om återkallelse och förlängning inte har överskridits följer i stället av 6 a kap. 6, 7, 12 och 12 a §§. I avsnitt 10.10 föreslås även en bestämmelse med innebörden att en utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av EU-blåkortet får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts. Någon särskild bestämmelse för perioder av arbetslöshet behöver därför inte införas.

Såvitt gäller anmälningsskyldigheten vid arbetslöshet fanns det även i 2009 års blåkortsdirektiv en liknande bestämmelse, vilken genomfördes genom att det infördes en bestämmelse i 6 a kap. 9 § 1 UtIL som anger att den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om anställningen upphör. Denna bestämmelse bör behållas. Som anges ovan bör det även föreskrivas att dels byte av arbetsgivare, dels förändringar som påverkar villkoren för tillståndet ska anmälas, vilket innebär att Migrationsverket även får information om en ny anställning tillträds. Någon ytterligare särskild reglering om anmälningsskyldighet för arbetslöshet behövs därför inte.

Anställning som är förbehållen svenska medborgare, unionsmedborgare respektive medborgare i EES-stater

I artikel 15.8 anges att en medlemsstat får behålla inskränkningar av tillträdet till en anställning i enlighet med befintlig nationell rätt eller unionsrätt, förutsatt att anställningen åtminstone vid vissa tillfällen innebär myndighetsutövning och ansvar för att skydda statens allmänna intressen

eller att anställningen är förbehållen den medlemsstatens medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-länder.

I regeringsformen finns krav på svenskt medborgarskap för vissa anställningar och uppdrag. Svenskt medborgarskap krävs bl.a. för anställning som ordinarie domare (11 kap. 11 § regeringsformen) och för riksdagens ombudsmän, riksrevisorerna och Justitiekanslern (12 kap. 6 § regeringsformen). I den utsträckning det finns skäl att i övrigt ställa upp krav på svenskt medborgarskap, för behörighet att inneha en anställning eller utöva ett uppdrag hos staten eller en kommun, ska dessa enligt samma lagrum tas in i lag eller i andra föreskrifter enligt förutsättningar som anges i lag. I lagen (1994:260) om offentlig anställning anges t.ex. krav på svenskt medborgarskap för ett antal statliga anställningar.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. För att behålla angivna krav på svenskt medborgarskap utnyttjades denna möjlighet vid genomförandet i svensk rätt. Det finns ingen anledning att göra en annan bedömning vid genomförandet av det nya blåkortsdirektivet. Möjligheten att behålla inskränkningar av tillträdet till anställningar som är förbehållna svenska medborgare, unionsmedborgare eller medborgare i EES-länder bör därför även fortsättningsvis utnyttjas. Detta kräver inte några författningsåtgärder.

Unionsföretråde

Enligt artikel 15.9 påverkar artikel 15 inte tillämpningen av principen om unionsföretråde när denna är tillämplig enligt relevanta anslutningsakter.

I avsnitt 8.8 föreslås att en förutsättning för att bevilja EU-blåkort alltså ska vara att principen om unionsföretråde har beaktats. Direktivets krav i artikel 15.9 är därmed uppfyllt.

10.4 Verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet

Regeringens förslag: Några författningsändringar är inte nödvändiga för att kunna utnyttja direktivets möjlighet att tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet parallellt med den högkvalificerade anställningen. Möjligheten att begränsa omfattningen av den tillåtna verksamheten som egenföretagare bör inte utnyttjas. Kravet på att villkoren för EU-blåkortsinnehavares tillträde till verksamhet som egenföretagare inte är mindre förmånliga än för innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete är uppfyllt genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Lunds universitet* instämmer i bedömningarna men anser att inkomster från verksamhet som egenföretagare eller annan yrkesverksamhet ska ingå vid tillämpningen av lönetröskeln.

Direktivet

Medlemsstaterna får enligt artikel 15.5 i det nya blåkortsdirektivet tillåta att EU-blåkortsinnehavare utövar verksamhet som egenföretagare parallellt med verksamheten i högkvalificerad anställning i enlighet med villkoren i nationell rätt. Detta påverkar inte medlemsstaternas behörighet att begränsa omfattningen av den tillåtna verksamheten som egenföretagare. Verksamheten som egenföretagare ska vara underordnad utlänningens huvudsakliga verksamhet i egenskap av EU-blåkortsinnehavare.

I artikel 15.6 anges att om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de garantera EU-blåkortsinnehavare tillträde till verksamhet som egenföretagare på villkor som inte är mindre förmånliga än de som föreskrivs i det relevanta nationella systemet.

Vidare finns, enligt artikel 15.7, en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta att EU-blåkortsinnehavaren utövar annan yrkesverksamhet än sin huvudsakliga verksamhet som EU-blåkortsinnehavare i enlighet med villkoren i nationell rätt.

I skäl 44 och 45 anges bl.a. att inkomster från egenföretagande eller annan yrkesverksamhet inte bör tas med i beräkningen för att uppnå den lönetröskel som krävs för att kvalificera sig som EU-blåkortsinnehavare.

Verksamhet som egenföretagare

Det finns ingen motsvarighet i 2009 års blåkortsdirektiv till bestämmelsen om att utöva verksamhet som egenföretagare parallellt med verksamheten i högkvalificerad anställning.

Enligt den nationella lagstiftningen i Sverige finns det inte några migrationsrättsliga hinder för en utlänning med uppehållstillstånd i Sverige att vid sidan av sitt befintliga tillstånd bedriva näringsverksamhet här, så länge förutsättningarna för det befintliga tillståndet uppfylls parallellt (se prop. 2021/22:134 s. 42). Det innebär alltså att en EU-blåkortsinnehavare, utan att det särskilt behöver regleras, kan bedriva verksamhet som egenföretagare vid sidan av den högkvalificerade anställningen.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att möjligheten att låta EU-blåkortsinnehavare utöva verksamhet som egenföretagare parallellt med den högkvalificerade anställningen bör utnyttjas. Några särskilda bestämmelser om detta krävs alltså inte. Eftersom villkoren för EU-blåkort, bl.a. lönetröskeln, måste vara uppfyllda bedöms det inte vara nödvändigt att särskilt begränsa omfattningen av näringsverksamheten. Direktivets möjlighet att införa sådana begränsningar bör mot denna bakgrund inte utnyttjas. Att villkoren för EU-blåkort måste vara uppfyllda innebär att en eventuell verksamhet som egenföretagare är underordnad den högkvalificerade anställningen som EU-blåkortet avser.

Eftersom EU-blåkortsinnehavare har samma möjlighet att utöva verksamhet som egenföretagare parallellt med sin anställning som innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete är kravet på att villkoren för EU-blåkortsinnehavare inte ska vara mindre förmånliga än för innehavare av nationella tillstånd i artikel 15.6 uppfyllt.

Det finns ingen motsvarighet i 2009 års blåkortsdirektiv till bestämmelsen i artikel 15.7 om tillåtelse för utlänningen att utöva annan yrkesverksamhet parallellt med den högkvalificerade anställningen.

Enligt de allmänna reglerna är ett arbetstillstånd knutet till en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete under de första två åren. Detta innebär att utlänningen inte under denna tidsperiod även kan ha arbete hos andra arbetsgivare eller inom andra yrken.

Som anges ovan i avsnitt 10.3 föreslås att EU-blåkortet inte längre ska vara knutet till en viss arbetsgivare eller ett visst slag av arbete. Det bör därmed inte finnas något hinder att inneha andra anställningar parallellt med den högkvalificerade anställningen, förutsatt att villkoren för EU-blåkortet är uppfyllda. Möjligheten enligt blåkortsdirektivet bör alltså utnyttjas men detta kräver inte några författningsändringar.

Till skillnad från Lunds universitet anser regeringen att inkomster från egenföretagande eller annan yrkesverksamhet inte bör tas med i beräkningen för att uppnå lönetröskeln (jfr skäl 44 och 45).

10.5 Enhetlig utformning av tillstånd

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om utformningen av tillstånd.

Kravet på att nödvändiga viseringar ska utfärdas till en utlänning som uppfyller alla villkor för inresa och vistelse enligt direktivet kräver inte några författningsändringar. Detsamma gäller direktivets krav i fråga om rätt till inresa och vistelse i Sverige för den som har ett EU-blåkort.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Migrationsverket lyfter vissa frågor kopplade till hur verket bör agera vid uteblivet svar från en annan medlemsstat för att kontrollera om sökanden fortfarande åtnjuter internationellt skydd.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 9.1 i det nya blåkortsdirektivet ska ett EU-blåkort utfärdas om en tredjelandsmedborgare uppfyller villkoren i artikel 5 och det inte föreligger några grunder för avslag. Om medlemsstaten endast utfärdar uppehållstillstånd på sitt territorium ska medlemsstaten utfärda den visering som krävs för att en tredjelandsmedborgare som uppfyller alla villkor ska erhålla ett EU-blåkort.

Enligt artikel 9.3 ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaten utfärda EU-blåkortet med den enhetliga utformning som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. I enlighet med vad som anges i punkt a (12) i bilagan till den förordningen får

medlemsstaterna på EU-blåkortet ange villkoren för tillträde till arbetsmarknaden enligt direktivets artikel 15.1. I fältet ”typ av tillstånd” ska medlemsstaterna ange ”EU-blåkort”. Medlemsstaterna får ange ytterligare uppgifter om EU-blåkortsinnehavarens anställningsförhållande i pappersformat eller lagra sådana uppgifter i elektroniskt format i enlighet med bestämmelser i ovan nämnda förordning.

I artikel 9.4 anges att om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort för en tredjelandsmedborgare som av den medlemsstaten beviljats internationellt skydd ska det under rubriken ”anmärkningar” anges ”internationellt skydd beviljat av [namnet på medlemsstaten] den [datum]”. Om den medlemsstaten återkallar det internationella skyddet för EU-blåkortsinnehavaren ska medlemsstaten i lämpliga fall utfärda ett EU-blåkort utan den anmärkningen.

Av artikel 9.5 framgår att samma anmärkning ska göras om en medlemsstat utfärdar ett EU-blåkort till en tredjelandsmedborgare som beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat. Innan medlemsstaten inför anmärkningen ska den underrätta medlemsstaten som ska omnämnas i anmärkningen om att den har för avsikt att utfärda EU-blåkortet och anmoda den medlemsstaten att bekräfta att innehavaren fortfarande är en person som beviljats internationellt skydd. Medlemsstaten ska svara senast en månad efter att den har mottagit anmodan. Om det internationella skyddet har återkallats genom ett slutligt beslut ska den medlemsstat som utfärdar EU-blåkortet inte föra in anmärkningen i fråga. Om ansvaret för det internationella skyddet av EU-blåkortsinnehavaren i enlighet med relevanta internationella instrument eller nationell rätt överförs till medlemsstaten efter att den utfärdat ett EU-blåkort ska den medlemsstaten ändra anmärkningen i enlighet därmed inom tre månader från överföringen.

Enligt artikel 9.6 ska en medlemsstat som utfärdar ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i bilagan till direktivet under rubriken ”anmärkningar” i EU-blåkortet föra in ”[yrke som inte anges i bilaga I]”.

I artikel 9.7 anges att EU-blåkortet ger innehavaren rätt att resa in till, på nytt resa in till och vistas på den utfärdande medlemsstatens territorium samt åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i direktivet.

Uppgifter på uppehållstillståndskorten

I 4 kap. 22 § UtIF anges att bevis om uppehållstillstånd ska utfärdas i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002. Vidare anges i 5 kap. 10 § UtIF att uppgifter om arbetstillstånd eller uppgift om rätt att arbeta ska föras in på utlänningens uppehållstillståndskort. I 5 a kap. 3 § UtIF, som infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv, anges att bevis om EU-blåkort ska utfärdas i form av ett sådant uppehållstillstånd som avses i 4 kap. 22 § UtIF samt att det på detta kort ska anges ”EU-blåkort”, uppgift om slag av arbete samt, när det gäller de två första anställningsåren, uppgift om anställningen.

Den som beviljas EU-blåkort kommer således få ett bevis om tillståndet utfärdat i form av ett uppehållstillståndskort i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002. Någon ytterligare författningsreglering för att uppfylla direktivets krav i denna del behövs därför inte.

Föreskrifter om vilka uppgifter som ska föras in på uppehållstillståndskortet bör även fortsättningsvis regleras på förordningsnivå. Även Migrationsverkets skyldighet att i vissa fall ställa en fråga till en annan medlemsstat för att kontrollera om en sökande fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den medlemsstaten samt att Migrationsverket ska svara på motsvarande fråga från en annan medlemsstat bör regleras på förordningsnivå. Några lagändringar är således inte nödvändiga för att genomföra direktivets bestämmelser i denna del.

Migrationsverket lyfter vissa frågor kopplade till hur verket bör agera vid uteblivet svar från en annan medlemsstat. Regeringen konstaterar att direktivet endast anger att medlemsstaten ska svara senast en månad efter att den har mottagit en anmodan. En medlemsstat som inte svarar inom denna tid riskerar därmed att bryta mot direktivets regler. Regeringen bedömer att Migrationsverket inom ramen för sin verksamhet kommer att kunna utarbeta rutiner för hur ett uteblivet svar från en annan medlemsstat bör hanteras.

Hjälp med viseringar

I avsnitt 10.1 föreslås att huvudregeln även fortsättningsvis ska vara att ansökan om EU-blåkort ges in och beviljas före inresan till Sverige. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige behöver inte någon visering för att resa in i landet (2 kap. 8 a § UtL). Det krav på att få hjälp med nödvändig visering som anges i artikel 9.1 medför därför inte någon författningsändring.

Rätt till inresa, förnyad inresa och vistelse

EU-blåkortet ger enligt artikel 9.7 innehavaren rätt att resa in till, på nytt resa in till och vistas på den utfärdande medlemsstatens territorium samt åtnjuta de rättigheter som föreskrivs i direktivet. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Ett EU-blåkort är ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som ger innehavaren rätt att arbeta och vistas i Sverige. Att en utlänning som beviljats uppehållstillstånd har rätt att resa in och vistas i Sverige under den tid tillståndet gäller framgår av 2 kap. 4 § UtL. Någon författningsändring med anledning direktivets bestämmelse i denna del är därmed inte nödvändig.

Att den som har EU-blåkort under giltighetstiden ska ges de rättigheter som följer av direktivet behandlas i anslutning till genomförandet av de artiklar som behandlar rättigheterna (se bl.a. avsnitt 16).

10.6 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser inom vilken tid ett ärende om EU-blåkort ska avgöras tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Möjligheten enligt direktivet att avslå en ansökan om EU-blåkort om sökanden inte inom en fastställd tidsfrist gett in kompletterande beslutsunderlag bör inte utnyttjas.

Det krävs inte några författningsändringar för att uppfylla kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd för arbete i dessa avseenden inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Sveriges Kommuner och Regioner* understryker att ansökningar om EU-blåkort inte bör behandlas långsammare än ansökningar om nationella uppehållstillstånd för arbete för högkvalificerad arbetskraft.

Företagarna, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges universitetslärare och forskare och Teknikföretagen anser att handläggningstiden bör kortas till 30 dagar.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 11.1 i det nya blåkortsdirektivet ska beslut om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 90 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnats in. Om arbetsgivaren har godkänts i enlighet med artikel 13 ska beslutet om ansökan om EU-blåkort fattas och meddelas så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I artikel 11.2 anges att om de handlingar som lagts fram eller uppgifter som tillhandahållits till stöd för ansökan är otillräckliga eller ofullständiga, ska de behöriga myndigheterna underrätta sökanden om vilka ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs samt fastställa en rimlig tidsfrist för att lägga fram eller tillhandahålla dessa. Tidsfristen ska då upphöra att löpa till dess myndigheterna har mottagit de ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs. Om dessa inte har lämnats inom den tidsfristen får ansökan avslås.

Enligt artikel 11.6 ska medlemsstaterna, om de utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, bevilja EU-blåkortsinnehavare samma rättssäkerhetsgarantier som de som före-skrivs inom ramen för deras nationella system om rättssäkerhetsgarantierna enligt nationella system är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 11.1–11.5.

Det nya blåkortsdirektivet påverkar enligt artikel 4.2 inte medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser med avseende på artikel 11.

Handläggningstid

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns, med undantag från särregleringen om godkända arbetsgivare, motsvarande bestämmelser som i det nya blåkortsdirektivet om handläggningstid.

Någon generell reglering av den tid inom vilken ett ärende om uppehållstillstånd ska avgöras finns inte i utlänningslagen. Däremot finns vissa bestämmelser om tidsfrister i utlänningsförordningen, t.ex. 4 kap. 21 b § Utf. Där föreskrivs det att ett ärende om uppehållstillstånd för

arbete och ett arbetstillstånd ska avgöras senast inom fyra månader från det att ansökan lämnades in.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 5 a kap. 1 § UtIF i vilken det anges att ett ärende om EU-blåkort ska avgöras senast 90 dagar från det att ansökan lämnades in. Det framgår också att om ansökan behöver kompletteras får tiden förlängas och att sökanden ska underrättas om förlängningen. Denna bestämmelse uppfyller även det nya blåkortsdirektivets krav och någon ytterligare reglering behövs därför inte. Eftersom bestämmelsen är mer förmånlig för EU-blåkortsinnehavare än bestämmelserna om nationella uppehållstillstånd för arbete uppfyller regleringen också kravet i artikel 11.6. Migrationsverket har som anges i avsnitt 8.9 infört ett nytt sätt att sortera ansökningar utifrån yrke och bransch där kompletta ansökningar för högkvalificerad arbetskraft hanteras inom viss tid. Korta handläggningstider är av vikt för en väl fungerande kompetensförsörjning och för att kunna attrahera talanger och kompetens till Sverige. Enligt uppgift från Migrationsverket kommer ansökningar om EU-blåkort att ha samma målsättning för handläggningstid som övriga ansökningar som rör högkvalificerad arbetskraft. Till skillnad från vad ett antal remissinstanser efterfrågar anser regeringen därför att det saknas skäl att författningsreglera en kortare handläggningstid för EU-blåkort än vad som krävs enligt direktivet.

Liksom vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv bedöms det inte nödvändigt att införa en särskild avslagsgrund om utlänningen inte efterkommer en begäran om kompletterande underlag (jfr prop. 2012/13:148 s. 68 och 69). Det hindrar givetvis inte att en ansökan om EU-blåkort kan komma att avslås om den sökande, trots begäran om komplettering, inte kan visa att förutsättningarna för att bevilja tillståndet är uppfyllda.

I avsnitt 10.12 föreslås att Sverige inte ska tillämpa ett förfarande med godkända arbetsgivare (artikel 13). Därmed blir direktivets krav om handläggningstid i dessa fall inte aktuella.

10.7 Skriftliga och motiverade beslut

Regeringens bedömning: Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Det krävs inte några författningsändringar för att uppfylla kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd för arbete i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller EU-blåkort.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11.3 i det nya blåkortsdirektivet ska varje beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort, återkalla ett EU-blåkort eller inte förlänga ett EU-blåkort meddelas genom en skriftlig underrättelse till den berörda tredjelandsmedborgaren och, i förekommande fall, till dennes arbetsgivare, i enlighet med de förfaranden

som gäller enligt nationell rätt. I underrättelsen ska anges de skäl som ligger till grund för beslutet och hos vilken behörig myndighet beslutet kan överklagas, samt tidsfristen för överklaganden. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Av 13 kap. 10 § första stycket UtL följer att ett beslut i fråga om uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut i fråga om EU-blåkort tillgodoses därmed genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

I svensk rätt är det sökanden som skriftligen underrättas om ett beslut. Arbetsgivaren, som inte är part i ärendet, underrättas däremot inte, såvida inte denne agerar som ombud åt sökanden. I avsnitt 10.1 görs bedömningen att möjligheten att låta arbetsgivaren ansöka om EU-blåkort inte bör utnyttjas. Möjligheten att införa en bestämmelse om att även arbetsgivaren skriftligen ska underrättas vid beslut om EU-blåkort bör mot denna bakgrund inte heller utnyttjas.

Enligt 33 § förvaltningslagen ska underrättelse om beslut till part innehålla uppgift om hur man överklagar beslutet. I detta ingår också vad som gäller i fråga om överklagandetid.

Samma regler i dessa avseenden gäller såväl nationella uppehållstillstånd för arbete som EU-blåkort varför kravet på likabehandling enligt artikel 11.6 är uppfyllt. Direktivets bestämmelser i denna del är således uppfyllda genom gällande rätt och någon författningsändring är inte nödvändig.

10.8 Rätt att överklaga beslut

Regeringens bedömning: Direktivets krav på att beslut om avslag och återkallelse av tillstånd ska kunna överklagas tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Även kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd för arbete i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver således inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11.3 i det nya blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt. I skäl 39 anges att medlemsstaten bör se till att sökande har rätt att inför domstol invända mot beslut om att avslå en ansökan om EU-blåkort eller beslut om att vägra förlänga eller om att återkalla ett EU-blåkort.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en liknande bestämmelse som föreskrev att beslut som innebar att en ansökan om EU-blåkort avlogs, inte förlängdes eller återkallades skulle kunna vara föremål för rättslig prövning. Enligt då gällande lagstiftning kunde beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av arbetstillstånd

endast överklagas om det behandlades i samband med beslut om avvisning eller utvisning. I samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv ändrades därför överklagandemöjligheterna för arbetstillstånd för att uppfylla det direktivets krav.

En förvaltningsmyndighets beslut enligt utlänningslagen får överklagas i de fall som anges särskilt i 14 kap. UtlL. Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av ett uppehållstillstånd eller arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol (14 kap 3 § UtlL). Detta innebär att även beslut om EU-blåkort liksom beslut om avslag på en ansökan om förlängning av tillståndet kan överklagas enligt den nämnda bestämmelsen. Direktivets bestämmelser i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Samma regler i dessa avseenden gäller såväl nationella uppehållstillstånd för arbete som EU-blåkort varför kravet på likabehandling enligt artikel 11.6 är uppfyllt.

10.9 Tidsfrist att ansöka om förlängning

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon särskild reglering om tidsfrist för en ansökan om förlängning av ett EU-blåkort.

Kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd för arbete i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11.4 i det nya blåkortsdirektivet får medlemsstaterna fastställa en tidsfrist på högst 90 dagar innan EU-blåkortet löper ut för att lämna in en ansökan om förlängning. Det fanns inte någon motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv.

Enligt nuvarande ordning uppställs i lag ingen tidsfrist inom vilken en ansökan om förlängning av ett uppehållstillstånd ska ges in till Migrationsverket. Det väsentliga är att ansökan ges in innan ett tillstånd löper ut eftersom utlänningsannars vistas här olagligt. Motsvarande ordning bör gälla även i fråga om förlängning av EU-blåkort. Den möjlighet som ges enligt direktivet att ange en tidsfrist på upp till 90 dagar innan tillståndet löper ut bör därför inte utnyttjas.

Samma regler i dessa avseenden gäller såväl nationella uppehållstillstånd för arbete som EU-blåkort varför kravet på likabehandling enligt artikel 11.6 är uppfyllt.

10.10 Tillstånd att vistas och arbeta i Sverige under handläggningstiden

Regeringens förslag: En utlänning som har ett uppehållstillstånd och får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan ska få arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft. Detsamma ska gälla om utlänningens EU-blåkort har återkallats.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelse om att ge en utlänning tillåtelse att vistas i Sverige under handläggningstiden för en förlängningsansökan tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Några ytterligare lagändringar för att uppfylla kravet på att villkoren för nationella uppehållstillstånd för arbete i detta avseende inte ska vara mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkort är inte nödvändiga.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att endast en utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om förlängning av tillståndet eller om ett nytt EU-blåkort ska få arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte några synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Migrationsverket önskar vissa förtydliganden, bl.a. av om regleringen om undantag från kravet på arbetstillstånd i utlänningslagen innebär en särreglering i förhållande till utlänningsförordningen och om den i promemorian föreslagna regleringen bör utökas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Om giltighetstiden för EU-blåkortet löper ut under förlängningsförfarandet, ska medlemsstaterna enligt artikel 11.5 i det nya blåkortsdirektivet tillåta att tredjelandsmedborgaren vistas på deras territorium på samma villkor som om denne var en EU-blåkortsinnehavare tills de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan. Om medlemsstaten utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de enligt artikel 11.6 bevilja EU-blåkortsinnehavarna samma rättssäkerhetsgarantier som de som föreskrivs inom ramen för deras nationella system om rättssäkerhetsgarantierna enligt sådana nationella system är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 11.1–11.5. Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I avsnitt 10.1 föreslås att flera olika grupper av utlänningar ska få ansöka om och beviljas ett EU-blåkort eller en förlängning av tillståndstiden inifrån landet. Det förhållande att en utlänning får lämna in en ansökan inifrån landet innebär även att han eller hon får vistas här under tiden för prövningen utan att behöva lämna landet under handläggningstiden. Något behov av en särskild bestämmelse om tillfälliga uppehållstillstånd eller motsvarande om vistelsen till dess att ett beslut i tillståndsfrågan har fattats finns därför inte.

Den som med stöd av 6 kap. 2 § första stycket UtL har haft arbetstillstånd och som, sedan anställningen upphört men inom

giltighetstiden för tillståndet, ansöker om nytt arbetstillstånd behöver inte ha arbetstillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts. Den som har haft arbetstillstånd för en tid av minst sex månader och som inom giltighetstiden för tillståndet ansöker om förlängning, behöver inte heller ha arbetstillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts (5 kap. 3 § första och andra stycket UtIF). Eftersom dessa bestämmelser inte omfattar de som beviljats ett EU-blåkort konstateras i promemorian att bestämmelserna i detta hänseende är mer förmånliga för utlänningar med nationella uppehållstillstånd för arbete. I promemorian föreslås därför att en utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om förlängning av tillståndet eller om ett nytt EU-blåkort ska få arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts

Det bör emellertid beaktas att om en utlänning får ansöka om EU-blåkort inifrån landet men inte har möjlighet att arbeta under handläggningstiden kan det medföra olägenheter både för den enskilde och arbetsgivaren. En sådan ordning ligger inte i linje med regeringens tydliga ambition att främja den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen. Som *Migrationsverket* är inne på bör därför fler utlänningar få möjlighet att arbeta under handläggningstiden. En sådan möjlighet att påbörja arbetet i avvaktan på Migrationsverkets beslut bidrar till ett enklare och mer attraktivt system för högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Till skillnad från promemorian anser regeringen därför att den krets av utlänningar som ska kunna arbeta under prövningen av ansökan bör motsvara den krets som har ett uppehållstillstånd och som får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige. För att minska risken för att systemet utnyttjas i andra syften anser regeringen att det av bestämmelsen bör framgå att utlänningen endast får arbeta i en högkvalificerad anställning, dvs. en anställning som kan ligga till grund för att beviljas ett EU-blåkort. Den föreslagna lagtekniska konstruktionen innebär vidare att utlänningen måste ha lämnat in sin ansökan om EU-blåkort inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet för att omfattas av möjligheten att arbeta. Det beror på att de utlänningar som avses är sådana som får ansöka om ett EU-blåkort om de redan har ett giltigt uppehållstillstånd i Sverige. Detta behöver därför inte uttryckligen anges i bestämmelsen. Den som har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare behöver inte ha arbetstillstånd (2 kap. 8 c § UtIL) och omfattas därför inte heller av förslaget.

För den som har ett nationellt arbetstillstånd gäller att han eller hon är undantagen från kravet på arbetstillstånd till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft. Om utlänningens arbetstillstånd återkallas och beslut om utvisning samtidigt meddelas, gäller vidare att utlänningen är undantagen från kravet på arbetstillstånd till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft (5 kap. 3 § andra och tredje stycket UtIF). För att uppnå en enhetlig reglering och möjliggöra fortsatt arbete under en eventuell överklagandeprocess föreslår regeringen, till skillnad från promemorian, att detsamma ska gälla för den som har ett EU-blåkort. På så vis säkerställs också att regleringen för nationella uppehållstillstånd för arbete inte är mer förmånlig än den som föreslås gälla för EU-blåkortsinnehavare (jfr artikel 11.6).

Sammanfattningsvis föreslås att en utlänning som har ett uppehållstillstånd och får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan ska få arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft. Detsamma föreslås gälla om utlänningens EU-blåkort återkallas. En bestämmelse med denna innebörd föreslås införas i 6 a kap. UtL.

10.11 Ansökningsavgift

Regeringens bedömning: Det krävs inte några författningsändringar för att utnyttja direktivets möjlighet att ta ut en ansökningsavgift i ärenden om EU-blåkort.

Kravet på att högre avgift inte får tas ut av personer som ansöker om EU-blåkort än av personer som ansöker om nationella uppehållstillstånd för arbete är uppfyllt genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Av artikel 12 i det nya blåkortsdirektivet följer att en avgift får tas ut för handläggning av ansökningar enligt direktivet. Avgifterna får inte vara oproportionella eller oskäliga. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning får de inte ta ut högre avgifter av personer som ansöker om EU-blåkort än av personer som ansöker om nationella tillstånd.

Det finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om ansökningsavgifter för uppehålls- och arbetstillstånd i 23 kap. 2 a UtL, som infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv. Bestämmelser om ansökningsavgifter finns i 8 kap. 5 § UtLF och i förordningen (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna.

Möjligheten att ta ut en avgift för handläggning av ansökningar om EU-blåkort bör utnyttjas. I samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes bestämmelser om avgift för ansökan om EU-blåkort, vilken för närvarande uppgår till 2 000 kr.

Avgiften för ett arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL uppgår för närvarande till 2 200 kr. Avgiften för EU-blåkort är därmed inte högre än för personer som ansöker om ett nationellt uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd och bedöms också uppfylla kraven på proportionalitet och skälighet.

Några författningsändringar är således inte nödvändiga för att utnyttja direktivets möjlighet att ta ut ansökningsavgifter eller för att uppfylla direktivets krav på likabehandling i denna del.

Regeringens bedömning: En ordning med godkännandeförfarande för arbetsgivare bör inte införas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 13.1 i det nya blåkortsdirektivet får medlemsstaterna föreskriva ett godkännandeförfarande för arbetsgivare i enlighet med sin nationella rätt eller administrativa praxis för att tillämpa ett förenklat förfarande för erhållande av EU-blåkort. Godkännandeförfarandena får inte innebära oproportionella eller oskäliga administrativa bördor eller kostnader för arbetsgivare, i synnerhet inte för små och medelstora företag.

I artikel 13.5 anges att om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och har inrättat förfaranden för godkännande av arbetsgivare som underlättar utfärdandet av sådana uppehållstillstånd ska de tillämpa samma godkännandeförfaranden på ansökningar om EU-blåkort, om godkännandeförfarandena för utfärdande av sådana tillstånd är mer förmånliga än de som föreskrivs i punkterna 1–4.

Motsvarande möjlighet att införa förenklade förfaranden med godkända arbetsgivare fanns inte i 2009 års direktiv. Däremot finns en möjlighet att införa ett förenklat förfarande enligt ICT-direktivet och en möjlighet att föreskriva om ett godkännandeförfarande för bl.a. läroanstalter enligt student- och forskardirektivet. I inget av dessa fall har möjligheten utnyttjats (prop. 2017/18:34 s. 79 respektive prop. 2019/20:9 s. 145).

I Sverige finns inget godkännandeförfarande för arbetsgivare som regleras i lag eller förordning.

Det finns visserligen fördelar med att införa ett godkännandesystem för arbetsgivare. För att Sverige ska bli ett attraktivt land för högkvalificerade arbetstagare är det angeläget att ansökningar om tillstånd behandlas snabbt och effektivt. Den handläggningstid om en månad som direktivet ställer upp i fråga om ansökningar från godkända arbetsgivare skulle bidra till detta. Det kan också tänkas att många företag har ett återkommande behov av att rekrytera högkvalificerad arbetskraft från utlandet, och för dessa skulle det vara en fördel om ansökningsförfarandet kunde förenklas. För närvarande finns det dock inte något lagreglerat godkännandesystem för arbetsgivare i svensk rätt. Det framstår mot denna bakgrund inte som ändamålsenligt att införa ett sådant som enbart gäller EU-blåkort. Därtill kommer att det inte är givet att det system som beskrivs i direktivet är det som är mest lämpligt för att uppnå en förenklad tillståndsprocess i svensk rätt. Som anges i avsnitt 8.9 har Migrationsverket också nyligen infört en ny modell för att hantera arbetstillståndsärenden som särskilt ska främja rekryteringen för arbetsgivare som söker högkvalificerad arbetskraft utanför EU. Möjligheten att föreskriva ett godkännandeförfarande för arbetsgivare bör därför för närvarande inte utnyttjas.

Regeringens bedömning: Skyldigheten att föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet samt vidta åtgärder i syfte att förhindra missbruk av direktivet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inga författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanser: De flesta remissinstanser har inte några synpunkter på promemorians bedömning. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* anför att det saknas bestämmelser för kontroll av att systemet följs och att anställningsvillkoren tillgodoses och att det därför är viktigt att Migrationsverket såväl vid utfärdande av tillstånd som vid tillsyn av efterlevnad granskar om EU-blåkortsinnehavarens försäkringar och tjänstepension är i nivå med kollektivavtal eller praxis inom branschen. Vidare bör det enligt Saco införas bestämmelser som ger rätt till ersättning till den EU-blåkortsinnehavare som på grund av arbetsgivarens agerande blir av med sitt tillstånd.

Migrationsverket efterfrågar ett förtydligande av inom ramen för vilken bestämmelse som en bakåtblickande kontroll av anställningsvillkoren får göras.

Skälen för regeringens bedömning

Sanktioner mot arbetsgivare

Medlemsstaterna ska enligt artikel 14.1 i det nya blåkortsdirektivet föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv men däremot i säsongsanställningsdirektivet (artikel 17.1). I det fallet ansågs att direktivets generella krav på sanktioner mot arbetsgivare tillgodosågs genom gällande rätt och att några särskilda författningsbestämmelser därför inte var nödvändiga (se prop. 2017/18:108 s. 97). I säsongsanställningsdirektivet finns dock också krav på mer specifika sanktioner om arbetsgivare upplåter eller förmedlar en bostad till säsongsarbetaren och bestämmelser om detta infördes därför.

I artikel 14.1 i det nya blåkortsdirektivet anges inte vilka skyldigheter enligt direktivet som ska kunna läggas till grund för sanktioner mot arbetsgivaren. Bestämmelsen är i stället generellt utformad och hänvisar allmänt till skyldigheter enligt direktivet.

Av artikel 16.1 följer att en innehavare av EU-blåkort ska ha rätt till likabehandling i förhållande till medborgare i den medlemsstat där EU-blåkortet utfärdats bl.a. i fråga om anställningsvillkor. Det innebär att en arbetsgivare inte får särbehandla en EU-blåkortsinnehavare i förhållande till svenska medborgare när det gäller exempelvis lön. En arbetsgivare får inte heller, enligt 2 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567), diskriminera den som är arbetstagare hos arbetsgivaren. Den som bryter mot förbudet mot diskriminering ska enligt 5 kap. 1 § diskrimineringslagen betala diskrimineringsersättning för den kränkning som överträdelsen innebär och även ersättning för den förlust som uppkommer. När det gäller regler som specifikt behandlar arbetsvillkor

och regler som gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen finns inte någon särreglering som tar sin utgångspunkt i arbetstagarens medborgarskap. De författningar som behandlar dessa frågor, t.ex. arbetsmiljölagen (1977:1160), innehåller också regler om sanktioner (till exempel 8 kap. 1 §). Det kan också tilläggas att en arbetsgivare på avtalsrättslig grund är skyldig att betala lön och annan ersättning enligt anställningsavtalet. EU-blåkortsinnehavare har samma möjligheter som andra att få till stånd en rättslig prövning av en fordran genom att vända sig till domstol eller Kronofogdemyndigheten.

Mot denna bakgrund får direktivets krav på sanktioner anses tillgodosedda genom gällande rätt. Några ytterligare bestämmelser behöver därför inte införas.

Åtgärder mot missbruk

Enligt artikel 14.2 ska medlemsstaterna föreskriva åtgärder i syfte att förhindra potentiellt missbruk av direktivet. Dessa åtgärder ska omfatta övervakning, bedömning och, i förekommande fall, kontroll i enlighet med nationell rätt eller administrativ praxis. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års direktiv. Däremot innehåller ICT-direktivet en liknande reglering i artikel 9.3. Några särskilda författningsåtgärder bedömdes inte behöva införas med anledning av den regleringen utan de kontrollmöjligheter som redan fanns ansågs vara tillräckliga för att möta direktivets krav (se prop. 2017/18:34 s. 92 och 93).

För att säkerställa att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen ska Migrationsverket vid handläggningen av en ansökan om EU-blåkort ge sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ärendet (5 kap. 7 a § Utf). Denna reglering möjliggör för Migrationsverket att redan vid tillståndsprövningen säkerställa att EU-blåkortsinnehavaren kommer att arbeta under rimliga villkor. I Migrationsverkets uppgifter ingår också att bl.a. vidta åtgärder för att motverka missbruk av regler (5 § 1 förordningen med instruktion för Migrationsverket). Precis som när det gäller andra ärenden om arbetskraftsinvandring kommer det att inom ramen för prövningen av ansökningar om EU-blåkort finnas ett ansvar för Migrationsverket att kontrollera den sökandes skötsamhet genom kontroll i belastningsregistret och att villkoren i anställningsavtalet uppfyller kraven för EU-blåkort. *Migrationsverket* efterfrågar ett förtydligande av när en bakåtblickande kontroll kan göras. Vid en ansökan om förlängning ges tillfälle till förnyad kontroll av hur arbetstagaren har levt upp till de anställningsvillkor som legat till grund för det tidigare beviljade tillståndet, dvs. en bakåtblickande kontroll. Det finns även möjlighet att avslå en ansökan om EU-blåkort t.ex. om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter och arbetstagarernas rättigheter eller arbetsvillkor. Under den löpande tillståndstiden görs också kontroller om det på något sätt kommer till Migrationsverkets kännedom att det kan finnas skäl att återkalla tillståndet. Det ankommer på Migrationsverket att bestämma den närmare utformningen av kontrollförfarandet utifrån det övergripande syftet att motverka och upptäcka missbruk.

Regeringen bedriver dessutom ett omfattande arbete mot arbetslivskriminalitet. Det finns bl.a. ett pågående uppdrag för nio myndigheter att samverka för att motverka arbetslivskriminalitet, bl.a. genom inrättande av regionala center mot arbetslivskriminalitet (A2022/00333). Vidare har en delegation mot arbetslivskriminalitet tillsatts (A 2021:04). Delegationen har ett uppdrag som bl.a. innebär att delegationen ska lämna förslag på mer ändamålsenliga verktyg för att förbättra förutsättningarna för att bekämpa arbetslivskriminalitet och analysera förutsättningarna för ett mer strukturerat långsiktigt samarbete mellan de samverkande myndigheterna och arbetsmarknadens parter (dir. 2024:26).

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de redovisade sanktions- och kontrollmöjligheterna är tillräckliga för att möta direktivets allmänt hållna krav på åtgärder i syfte att förhindra potentiellt missbruk och sanktioner vid överträdelse. Regeringen bedömer, till skillnad från *Saco*, att det inom ramen för detta lagstiftningsarbete inte är motiverat att införa ytterligare sanktioner.

11 Nationella tillstånd

11.1 Ansökan om nationella tillstånd

Regeringens förslag: En utlänning som har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har återtagits hit ska inte längre få ansöka om och beviljas permanent uppehållstillstånd eller nationellt uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd inifrån landet. Detsamma gäller en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare som har återtagits till Sverige.

Regeringens bedömning: En utlänning som har ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis kunna ansöka om och beviljas permanent uppehållstillstånd eller nationellt uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd efter inresan i Sverige. Om den som har EU-blåkort har beviljats något av dessa tillstånd efter inresan i Sverige bör hans eller hennes medföljande familjemedlemmar även fortsättningsvis få ansöka om och beviljas fortsatt uppehållstillstånd inifrån Sverige. Några författningsändringar krävs inte i detta avseende.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inget att invända mot promemorians förslag och bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt artikel 3.3 i det nya blåkortsdirektivet ska det nya blåkortsdirektivet inte påverka medlemsstaternas rätt att utfärda andra uppehållstillstånd än EU-blåkort för högkvalificerad anställning. Sådana uppehållstillstånd ska inte ge rätt till vistelse i andra medlemsstater enligt direktivet. Det fanns en bestämmelse med motsvarande innebörd i 2009 års blåkortsdirektiv.

Enligt huvudregeln ska en utlänning som vill ha uppehålls- eller arbetstillstånd i Sverige ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet (5 kap. 18 § första stycket och 6 kap. 4 § UtIL). För att en EU-blåkortinnehavare som ville ansöka om ett nationellt uppehållstillstånd inte skulle behöva lämna landet för att ansöka infördes vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv en särskild bestämmelse i 5 kap. 18 a § UtIL. Av första stycket i bestämmelsen följer att den allmänna regeln om att en ansökan om uppehållstillstånd ska göras före inresan i landet inte gäller för en utlänning som ansöker om ett permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd för arbete om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort. Motsvarande gäller för utlänningar som har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete. Av 6 kap. 4 § UtIL framgår att 5 kap. 18 a § UtIL tillämpas på samma sätt för utlänningar som vill ansöka om arbetstillstånd i Sverige. Även familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som beviljas permanent uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd inifrån landet får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd efter inresan i Sverige (se 5 kap. 18 a § andra stycket UtIL).

Det finns ingen bestämmelse i det nya blåkortsdirektivet som hindrar att en person som har ett EU-blåkort ansöker om och beviljas ett uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt de allmänna nationella reglerna. En sådan ansökan bör liksom tidigare kunna göras inifrån landet. Detsamma gäller ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till dessa utlänningar. De befintliga reglerna i utlänningslagen om detta bör därför kvarstå.

En ansökan får också göras inifrån landet om utlänningen har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och återtagits (5 kap. 18 a § UtIL). I avsnitt 10.1 föreslås att möjligheten att ansöka om ett EU-blåkort inifrån landet för en utlänning som har återtagits till Sverige ska tas bort. Det bör inte heller vara möjligt för en utlänning som har återtagits till Sverige att få ansöka om ett permanent uppehållstillstånd eller ett nationellt uppehållstillstånd inifrån Sverige, om giltighetstiden för dennes EU-blåkort har löpt ut. Denna möjlighet bör därför tas bort för såväl EU-blåkortinnehavaren som dennes familjemedlemmar.

11.2 Permanenta uppehållstillstånd

Regeringens bedömning: Ett permanent uppehållstillstånd bör även fortsättningsvis få beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, eventuellt i förening med ett annat uppehållstillstånd som är utfärdat med anledning av arbete i Sverige.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inget att invända mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft bl.a. uppehållstillstånd för arbete eller ett av Sverige utfärdat

EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongsarbete (5 kap. 5 § UtL). Det är möjligt att räkna ihop tiderna för de olika tillståndstyperna vid beräkningen av de fyra åren. Tillägget om EU-blåkort infördes i samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv.

Varken 2009 års blåkortsdirektiv eller det nya blåkortsdirektivet innehåller några bestämmelser om permanent uppehållstillstånd (utan endast bestämmelser om ställning som varaktigt bosatt, vilket behandlas i avsnitt 13). Det nya blåkortsdirektivet bedöms dock inte innebära några hinder mot att ett EU-blåkort kan läggas till grund för ett permanent uppehållstillstånd och det har inte framkommit några skäl att ändra denna ordning. Bestämmelsen om att ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft bl.a. ett EU-blåkort bör därför kvarstå oförändrad.

11.3 En utökad möjlighet att återkalla nationella tillstånd

Regeringens förslag: Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka möjligheterna för att starta näringsverksamhet, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet ska få återkallas på begäran av utlänningen, om han eller hon inifrån landet beviljas ett EU-blåkort.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att även ett uppehållstillstånd som flyktning eller alternativt skyddsbehövande ska kunna återkallas.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inget att invända mot promemorians förslag.

Migrationsverket anser att förslaget är problematiskt i förhållande till rådande rättsläge där en utlänning endast kan ha ett gällande uppehållstillstånd vid varje givet tillfälle och anser att det behövs vägledning kring frågan om det skulle strida mot det nya blåkortsdirektivet om ansökan om EU-blåkort behandlas först i samband med att det gällande uppehållstillståndet löper ut. *Migrationsverket* anser att det också behövs en djupare analys av vad en återkallelse av ett uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov får för konsekvenser vad gäller de rättigheter som skyddsbehövande har.

Skälen för regeringens förslag

Byte av grund för uppehållstillstånd och återkallelse av uppehållstillstånd

Migrationsöverdomstolen har funnit att samtliga omständigheter som åberopas till stöd för ett uppehållstillstånd innan ett avgörande som fått laga kraft föreligger ska prövas i processen och att denna prövning rör en och samma sak – uppehållstillstånd – oberoende av på vilken grund en rätt till ett sådant tillstånd hävdas (MIG 2007:31). *Migrationsverket* har i ett

rättsligt ställningstagande bedömt att en person som har ett uppehållstillstånd inte kan beviljas ett nytt uppehållstillstånd för samma eller delvis överlappande tidsperiod. Detta innebär enligt ställningstagandet att om en person som redan har ett uppehållstillstånd ansöker om uppehållstillstånd på nytt för samma eller en överlappande tidsperiod, och det inte finns förutsättningar eller rättslig grund för att återkalla det gällande tillståndet, ska den nya ansökan som huvudregel avvisas (Hantering av ansökningar om uppehållstillstånd på flera grunder och ansökningar om uppehållstillstånd som görs av en utlänning som redan har uppehållstillstånd, RS/083/2021).

Frågan om byte av grund för uppehållstillstånd har nyligen behandlats i propositionen Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring (2021/22:134). I propositionen anges att det som uttalats i tidigare förarbeten om att den som har fått ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i princip inte har någon möjlighet att få tillståndets status ändrad så länge tillståndet gäller, inte längre kan anses gälla. Mot den bakgrunden anges att det i och för sig inte finns några rättsliga hinder för att en utlänning, inom ramen för giltighetstiden för ett gällande uppehållstillstånd, kan ansöka om att byta grund för detta. Eftersom det dock kan förekomma situationer när detta inte kan anses vara effektivt eller ändamålsenligt infördes en ny återkallelsebestämmelse (prop. 2021/22:134 s. 84 och 85). Bestämmelsen, som är placerad i 7 kap. 7 g § UtIL och gäller sedan den 1 juni 2022, innebär bl.a. att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, får återkallas på begäran av utlänningen om han eller hon inifrån landet beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet.

Ska återkallelse av ett uppehållstillstånd kunna ske även när en utlänning beviljas ett EU-blåkort?

Som anges i avsnitt 7 är det fler personkategorier som får ansöka om EU-blåkort enligt det nya blåkortsdirektivet än enligt 2009 års blåkortdirektiv. I avsnitt 10.1 föreslås att dessa personer, samt några ytterligare personkategorier som innehar nationella uppehållstillstånd, ska få ansöka om och beviljas EU-blåkort efter inresan i Sverige. Frågan är då om det bör finnas en möjlighet att ansöka om att återkalla ett befintligt uppehållstillstånd om ett EU-blåkort beviljas.

Tidsbegränsade uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka möjligheterna för att starta näringsverksamhet, för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet får på utlänningens begäran återkallas om han eller hon inifrån landet beviljas ett uppehållstillstånd på vissa angivna grunder, till exempel arbete eller forskning (7 kap. 7 g § UtIL). För att personer som ansöker om EU-blåkort inte ska hamna i en sämre situation än exempelvis de som ansöker om ett nationellt uppehållstillstånd för arbete anser regeringen i likhet med promemorian att återkallelse i dessa situationer även bör få göras på begäran av utlänningar som inifrån landet beviljas ett EU-blåkort. *Migrationsverket* anser att förslaget är problematiskt i förhållande till rådande rättsläge. Som anges ovan finns det emellertid redan en befintlig bestämmelse som tar sikte på denna

situation. Grunden för återkallelse bör därför tas in i 7 kap. 7 g § UtL och gälla på samma villkor som övriga grunder.

ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse och uppehålls- eller arbetstillstånd för säsongsarbete härstammar från direktiv som innehåller bestämmelser om återkallelse av dessa tillståndstyper. Det framstår därför inte som lämpligt att införa ytterligare återkallelsegrunder för dessa tillstånd. Inte heller en särskild grund för återkallelse för uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz bör införas, bl.a. mot bakgrund av att bestämmelserna om dessa personer härstammar från ett avtal mellan EU:s medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet. Det finns inte heller någon risk för att innehavare av dess tillstånd som ansöker om ett nationellt arbetstillstånd hamnar i ett bättre läge än om de ansöker om ett EU-blåkort.

Såvitt gäller utlänningar som har uppehållsrätt i Sverige på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare ska även de få ge in och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige. Upphållsrätt och uppehållstillstånd är två fristående och parallella system för rätten att vistas i landet (se MIG 2016:9), och att en person har uppehållsrätt bör således inte vara något hinder för att beviljas EU-blåkort. Något särskilt undantag om återkallelse bör därför inte göras för denna personkategori.

Som anges i avsnitt 7 ska en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande kunna ansöka om och beviljas EU-blåkort enligt det nya blåkortsdirektivet. I skäl 49 anges att de rättigheter som förvärvats av en person som åtnjuter internationellt skydd i egenskap av EU-blåkortsinnehavare inte bör påverka de rättigheter som den personen åtnjuter enligt skyddsgrundsdirektivet (direktiv 2011/95/EU) och Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning, i dess ändrade lydelse enligt New York-protokollet av den 31 januari 1967 i den medlemsstat som har beviljat internationellt skydd. Ställningen som person som beviljats internationellt skydd ska inte påverkas av att personen också innehar ett EU-blåkort eller av giltigheten av det EU-blåkortet. Av skäl 16 framgår att personer som beviljats internationellt skydd också har rätt att ansöka om ett EU-blåkort i den medlemsstat som beviljade dem internationellt skydd.

I promemorian föreslås att det även ska införas en möjlighet att återkalla uppehållstillståndet som flykting eller alternativt skyddsbehövande på utlänningens begäran om han eller hon beviljas ett EU-blåkort. Som Migrationsverket är inne på kan en sådan ordning emellertid få vissa konsekvenser vad gäller de rättigheter som skyddsbehövande har enligt skyddsgrundsdirektivet. Till detta kommer att det av det nya blåkortsdirektivet endast framgår att en utlänning som är flykting eller alternativt skyddsbehövande ska ha rätt att ansöka om EU-blåkort, men inte att det även innebär att hans eller hennes befintliga uppehållstillstånd ska kunna återkallas. I promemorian föreslås det inte heller att samtliga kategorier av utlänningar som föreslås få ansöka om ett EU-blåkort inifrån landet ska omfattas av möjligheten att återkalla sitt befintliga tillstånd. Att en utlänning kan få vänta med att beviljas ett EU-blåkort tills tiden för det befintliga uppehållstillståndet löper ut motsvarar exempelvis vad som gäller vid ansökan om permanent uppehållstillstånd (se 5 kap. 1 a § tredje stycket UtL). Regeringen anser mot denna bakgrund, till skillnad från

promemorian, att någon möjlighet att återkalla uppehållstillstånd för flyktingar eller alternativt skyddsbehövande inte bör införas. Prop. 2024/25:18

11.4 Bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken

Regeringens förslag: Bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner ska få lämnas utan hinder av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet har upphört att gälla, om en ansökan om ett EU-blåkort som får göras inifrån landet har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* uppmärksammar att det i studiestödslagstiftningen inte finns någon bestämmelse som innebär att studerande som beviljas familjeförmånerna studiebidrag och extra tillägg fortsatt kan beviljas sådant stöd när deras tidsbegränsade uppehållstillstånd har upphört att gälla under förutsättning att ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund.

Försäkringskassan lyfter behovet av en analys av det fortsatta behovet och innebörden av förslaget till ändring i socialförsäkringsbalken. Den föreslagna ändringen innebär enligt *Försäkringskassan* att regelverket blir ännu mer svåröverskådligt och komplext att tillämpa.

Skälen för regeringens förslag: Enligt socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, anses en person vara bosatt i Sverige om han eller hon har sin egentliga hemvist här. Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här längre tid än ett år ska anses vara bosatt i landet (5 kap. 2 och 3 §§ SFB). En person som anses vara bosatt i Sverige är försäkrad för de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna, t.ex. föräldrapenning på lägstnivå och grundnivå samt garantipension (5 kap. 9 § SFB). För att omfattas av socialförsäkringsskyddet ska den enskilde dessutom uppfylla vissa villkor, varav ett i vissa fall är att han eller hon har uppehållstillstånd (5 kap. 12 § första stycket SFB). Det förhållandet att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har löpt ut medför att den försäkrade inte kan få bosättningsbaserade förmåner (HFD 2016 ref. 43).

För att det inte ska uppstå ett glapp mellan två tillstånd har det införts en bestämmelse i socialförsäkringsbalken som innebär att bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner får lämnas utan hinder av att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har upphört att gälla under förutsättning att en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd på samma grund har gjorts (5 kap. 12 § andra stycket SFB). Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

I samband med ändringarna i utlänningslagen den 1 juni 2022 (se avsnitt 10.3 ovan) utökades denna regel till att omfatta även den situation att ansökan avser sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 UtIL kan beviljas efter inresan, alltså

om utlänningen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet och inifrån landet tillåts byta mellan dessa tillstånd eller till ett uppehållstillstånd för forskning eller studier på forskarnivå (se prop. 2021/22:134 s. 79–81).

Med nuvarande ordning riskerar en person som t.ex. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för näringsverksamhet och därmed kan få tillgång till bosättningsbaserade förmåner att inte längre få sådana förmåner när tillståndet löper ut, trots att han eller hon har ansökt om ett EU-blåkort inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet. Utlänningen kan då hamna i ett sämre läge jämfört med om han eller hon i stället hade bytt till ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete. Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de, enligt artikel 16.7, bevilja EU-blåkortsinnehavarna samma rätt till likabehandling som den som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd, om sådan rätt till likabehandling är mer förmånlig än den enligt artikel 16 i det nya blåkortsdirektivet, vilket bl.a. innefattar de grenar av social trygghet som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004. Det föreslås därför att den nuvarande regleringen i socialförsäkringsbalken utvidgas till att omfatta även den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller för att bedriva näringsverksamhet och som ansöker om att byta grund till ett EU-blåkort. Det är inte möjligt att inom ramen för detta lagstiftningsärende göra en mer omfattande analys av det fortsatta behovet och innebörden av bestämmelsen som *Försäkringskassan* efterfrågar. Regeringen har emellertid gett ett uppdrag åt en kommitté att se över kvalificeringen till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd och ta ställning till på vilket sätt personer som kommer till Sverige som nyanlända och icke-medborgare som redan bor i Sverige ska kvalificera sig (dir. 2023:149). Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2025 (dir. 2024:71).

CSN uppmärksammar att det saknas en bestämmelse som innebär att studerande som beviljas familjeförmånerna studiebidrag och extra tillägg med stöd av 1 kap. 6 och 7 §§ studiestödslagen (1999:1395), fortsatt kan beviljas sådant stöd när deras tidsbegränsade uppehållstillstånd har upphört att gälla under förutsättning att ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund. Av 2 kap. 4 a § studiestödslagen framgår att studiehjälp får lämnas till studerande som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd även efter det att tillståndet har upphört att gälla om den studerande har ansökt om ett fortsatt tillstånd på samma grund och ansökan har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet upphört att gälla. I avsnitt 16.3 föreslås vissa ändringar i studiestödslagstiftningen. Det saknas i övrigt beredningsunderlag för att inom ramen för det här lagstiftningsärendet göra några andra ändringar i den lagstiftningen.

12 Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

12.1 Förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar

Regeringens förslag: För att en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort ska få beviljas uppehållstillstånd ska det krävas att utlänningen kan försörja sig själv och den anhörige. Försörjningskravet ska inte gälla vid prövningen av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl ska undantag från försörjningskravet få medges helt eller delvis.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om försörjningsförmågan.

Regeringens bedömning: Av det nya blåkortsdirektivets bestämmelser är följande uppfylla genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar

- att familjemedlemmar till den som beviljas EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige,
- att ett sådant tillstånd i vissa fall får vägras,
- att uppehållstillståndet, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för deras resehandlingar, ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

Några författningsändringar är inte heller nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav på att bestämmelserna om familjeåterförening, när det gäller förutsättningarna för uppehållstillstånd för familjemedlemmar, inte ska vara mer förmånliga för utlänningar med nationella uppehållstillstånd för arbete än för EU-blåkortsinnehavare.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Svenskt Näringsliv bedömer att försörjningskravet för EU-blåkortsinnehavare som har medföljande familjemedlemmar kommer att uppfyllas i de allra flesta fall men påpekar att krav som skapar onödiga hinder för att ansöka om EU-blåkort bör undvikas om syftet är att attrahera högkvalificerad arbetskraft.

Lunds universitet anser att förslaget om att införa ett försörjningskrav bör utvecklas mot bakgrund av internationell rätt och det nya blåkortsdirektivets syfte.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Av artikel 17.1 i det nya blåkortsdirektivet följer att rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet) ska tillämpas på familjemedlemmar till

personer med EU-blåkort om inte annat anges i artikeln. I artikel 2.6 i det nya blåkortsdirektivet definieras familjemedlemmar som tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar enligt artikel 4.1 i familjeåterföreningsdirektivet. Enligt definitionen i det direktivet avses med familjemedlemmar bl.a. make/maka och barn under förutsättning att barnet är under 18 år och ogift.

Beträffande förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar anges i artikel 17.2 att rätten till familjeåterförening inte ska göras avhängig av att innehavaren av ett EU-blåkort har välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd, innehar ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år eller har vistats i landet under en viss minimiperiod. Vidare framgår av artikel 17.5 att giltighetstiden för uppehållstillståndet för familjemedlemmar ska vara samma som EU-blåkortet, om det är möjligt med hänsyn till giltighetstiden för familjemedlemmarnas resehandlingar.

Enligt artikel 17.10 ska medlemsstaterna bevilja EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar samma rättigheter som innehavare av nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och deras familjemedlemmar, om sådana rättigheter är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 17. Det framgår av artikel 4 att det nya blåkortsdirektivet inte påverkar medlemsstaternas rätt att anta eller bibehålla förmånligare bestämmelser om familjeåterförening än de som anges i artikel 17.

Med undantag från artikel 17.10 fanns motsvarande bestämmelser i 2009 års blåkortsdirektiv. Motsvarigheten till artikel 17.2 i 2009 års blåkortsdirektiv innehöll dock inget undantag från bestämmelsen i familjeåterföreningsdirektivet om krav på innehav av uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år.

Allmänna förutsättningar för familjeåterförening

Hänvisningen till familjeåterföreningsdirektivet i artikel 17.1 innebär en rätt för familjemedlemmar att återförenas med en utlänning som beviljats ett EU-blåkort. Eftersom det görs vissa avvikelser från bestämmelserna i familjeåterföreningsdirektivet bör uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som innehar ett EU-blåkort, liksom i dag, regleras i särskild ordning tillsammans med övriga bestämmelser om EU-blåkort i 6 a kap. UtIL. Till följd av de ändringar som föreslås med anledning av genomförandet av det nya blåkortsdirektivet bör bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare få en ny beteckning.

Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet har utlänningens make eller sambo samt barn till utlänningen eller till hans eller hennes make eller sambo, under förutsättning att barnet är under 18 år och ogift, bedömts vara familjemedlemmar (jfr 5 kap. 3 § UtIL). Om uppehållstillståndet gäller ett barn och barnet står under gemensam vårdnad med en förälder till vilken anknytning inte återopas krävs medgivande från den föräldern (5 kap. 17 § andra stycket UtIL).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv gjordes bedömningen att det var denna personkrets som även skulle komma i fråga för uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som hade ett

EU-blåkort. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av ICT-direktivet och student- och forskardirektivet. Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning av vilken personkrets som kan komma i fråga för uppehållstillstånd på grund av anknytning till en EU-blåkortsinnehavare, särskilt mot bakgrund av hänvisningen till definitionen av familjemedlemmar i familjeåterförordningsdirektivet. Bestämmelsen om att det i vissa fall krävs medgivande från den förälder som är kvar i hemlandet bör också behållas. Liksom tidigare är grunden för att kunna beviljas uppehållstillstånd för familjemedlemmar att anknytningspersonen har ett EU-blåkort, oavsett hur långt det tillståndet är.

Ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör införas

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes inte något krav på försörjning för att en familjemedlem skulle kunna få uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning med EU-blåkort. Detta överensstämde med vad som då gällde för familjemedlemmar till en utlänning med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete. Inte heller vid genomförandet av ICT-direktivet infördes något försörjningskrav vid anhöriginvandring. Den 1 juni 2022 infördes dock ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till arbetskraftsinvandrare i nationell rätt. För att uppehållstillstånd ska beviljas familjemedlemmar krävs nu att anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen (4 kap. 4 a § UtIF). Detta gäller inte vid en prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Undantag från kravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl. Motsvarande krav vid anhöriginvandring kopplat till ICT-tillstånd och ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse infördes samtidigt i 6 b kap. 14 § UtIL (prop. 2021/22:134 s 106–112).

Frågan är om det på motsvarande sätt bör införas ett krav på försörjning vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort.

Det finns skäl som talar emot att införa ett försörjningskrav även vid anhöriginvandring kopplad till utlänningar med EU-blåkort. Den som har beviljats ett EU-blåkort har erhållit en högavlönad tjänst och bör därför ha en tillräckligt hög inkomst för att kunna försörja familjen. Precis som *Svenskt Näringsliv* och *Lunds universitet* är inne på är det dessutom sådana högkvalificerade arbetstagare som Sverige vill kunna attrahera. Att göra alternativet med EU-blåkort mer attraktivt kan vara en möjlig väg att åstadkomma detta. Med tanke på den lönetröskel och de krav i övrigt som ställs upp för att en utlänning ska beviljas EU-blåkort torde risken för missbruk av en sådan typ av tillstånd vara mindre än för t.ex. nationella uppehållstillstånd för arbete.

Skäl som talar för att införa ett försörjningskrav är att det nationella systemet blir mer enhetligt om det är samma regler om försörjningskrav som gäller oavsett om det är en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort, ett ICT-tillstånd eller ett nationellt uppehållstillstånd för arbete. Detta underlättar också vid tillämpningen av bestämmelserna och ett sådant krav bör alltså inte innebära att systemet blir mer komplicerat och svåröverskådligt. Även om EU-blåkortsinnehavare hör till den kategori av högkvalificerade arbetstagare som såväl EU som Sverige vill locka och behålla anser regeringen att det inte finns tillräckligt starka skäl för att EU-

blåkortsinnehavare i fråga om detta ska särbehandlas i förhållande till andra kategorier av arbetskraftsinvandrare.

Familjeåterföreningsdirektivet innehåller i artikel 7.1 c en möjlighet att ställa krav på stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Det direktivet bedöms därför inte innebära något hinder mot att uppställa ett försörjningskrav. Inte heller det nya blåkortsdirektivet bedöms förhindra införande av ett försörjningskrav.

I avsnitt 8.3 föreslås att lönen ska vara minst 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige för att ett EU-blåkort ska beviljas. I likhet med Svenskt Näringsliv bedömer regeringen därför att ett försörjningskrav i de alla flesta kommer att uppfyllas och därmed inte hindra en EU-blåkortsinnehavares familj från att beviljas uppehållstillstånd här.

Regeringens anser mot denna bakgrund att skälen för ett försörjningskrav är starkare än de emot. Ett försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör därför införas. Bestämmelsen bör formuleras i enlighet med försörjningskravet i 4 kap. 4 a § UtIF och 6 b kap. 14 § UtIL och bör ha samma innebörd som i dessa bestämmelser. Inte heller vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör försörjningskravet gälla vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Den närmare regleringen av försörjningskravet bör framgå av förordning. Ett särskilt bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om försörjning vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort bör därför föras in i 6 a kap. UtIL.

I bestämmelserna om försörjningskrav vid nationella arbetstillstånd och ICT-tillstånd infördes en särskild ventil som innebär att undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl. Detta motiverades bl.a. av de krav som EU-rätten ställer på en konkret prövning av varje sökandes situation, se EU-domstolens dom den 4 mars 2010 i mål nr C-578/08 (prop. 2021/22:134 s. 113). För att säkerställa att försörjningskravet för familjemedlemmar till en utlänning med EU-blåkort är förenligt med EU-rätten finns skäl att även för dessa familjemedlemmar införa en ventil som gör det möjligt att medge undantag från försörjningskravet i vissa fall. Med beaktande av behovet av en enhetlig reglering bör ventilen utformas på motsvarande sätt och med motsvarande tillämpningsområde som för familjemedlemmar till en utlänning med uppehållstillstånd för arbete i Sverige (se närmare prop. 2021/22:134 s. 113 och 114). Genom denna ventil finns det alltså möjlighet att bevilja undantag från försörjningskravet bl.a. om det i ett enskilt fall skulle kunna strida mot internationella åtaganden.

Begränsningar i rätten till familjeåterförening

Begränsningar i rätten till familjeåterförening som följer av familjeåterföreningsdirektivet har förts in i 5 kap. 17 a och 17 b §§ UtIL och innebär bl.a. att uppehållstillstånd får vägras om utlänningen medvetet lämnat oriktiga uppgifter eller förtigigt omständigheter som är av betydelse för att få uppehållstillståndet, om utlänningen utgör ett hot mot allmän

ordning och säkerhet eller om det rör sig om skenäktenskap eller månggifte. Prop. 2024/25:18

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en reglering i utlänningslagen som innebär att uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ UtlL. Detta bör även fortsättningsvis gälla och några kompletterande bestämmelser i denna del är inte nödvändiga.

Tillståndstid

Upphållstillstånd för en familjemedlem ska enligt det nya blåkortsdirektivet som regel ha samma giltighetstid som anknytningspersonens EU-blåkort. Detta utgör en avvikelse från artikel 13.2 i familjeåterföreningsdirektivet, där ett första uppehållstillstånd för familjemedlemmen ska ha minst ett års giltighetstid.

Motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes genom en bestämmelse som anger att familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet. Denna bestämmelse bör kvarstå och några författningsändringar är därför inte nödvändiga för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav i denna del. Upphållstillstånd som beviljas ett ogift barn vars förälder är gift eller sambo med den som har EU-blåkort bör, i likhet med vad som gäller enligt nu gällande ordning, ges för samma tid som föräldrarnas uppehållstillstånd.

Enligt 2 kap. 1 § UtlL ska en utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ha pass. Av 4 kap. 23 § UtlF framgår att tidsbegränsade uppehållstillstånd inte får beviljas för längre tid än utlänningens pass gäller, förutom om något av de i paragrafen särskilt angivna undantagen är för handen. Denna bestämmelse blir också tillämplig när det gäller familjemedlemmar till den som har EU-blåkort, varför någon ytterligare författningsreglering i denna del inte är påkallad.

Likabehandling med utlämningar som innehar nationella uppehållstillstånd för arbete

EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar ska enligt det nya blåkortsdirektivet beviljas samma rättigheter som innehavare av nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och deras familjemedlemmar, om de rättigheterna är mer förmånliga än de som föreskrivs i artikel 17.

För utlämningar som har beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd för arbete i Sverige enligt 6 kap. 2 § UtlL finns särskilda regler om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i 4 kap. 4 a § UtlF. Upphållstillstånd får beviljas familjemedlemmar som är make eller sambo till utlänningen eller som är släktingar i rakt nedstigande led till utlänningen eller till hans eller hennes make eller sambo, under förutsättning att utlänningen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år. Upphållstillstånd ska endast beviljas om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Upphållstillstånd ska beviljas i samma omfattning som för den utlänning som familjemedlemmen har anknytning till.

Reglerna skiljer sig på vissa sätt från de regler som gäller eller föreslås gälla för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Kretsen av familjemedlemmar är inte helt överensstämmande. Det handlar dock om

mindre skillnader och 4 kap. 4 a § UtlF är dessutom fakultativ till skillnad från bestämmelsen om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare i 6 a kap. UtlL. Som ovan nämns bedöms kretsen av familjemedlemmar till blåkortsinnehavare vara i överensstämmelse med familjeåterföreningsdirektivet, vilket är vad som krävs enligt det nya blåkortsdirektivet.

För utläningar som har beviljats permanent uppehållstillstånd i Sverige gäller samma bestämmelser om anknytning i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtlL oavsett om de tidigare har haft EU-blåkort eller ett nationellt uppehållstillstånd för arbete. För familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare föreslås dessutom en möjlighet att lägga samman vistelsetid i olika medlemsstater på ett sätt som inte gäller för familjemedlemmar till utläningar med nationella uppehållstillstånd för arbete (se avsnitt 12.7).

Bestämmelserna om begränsningar i rätten till uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. 17 a och 17 b §§ UtlL gäller inte uttryckligen familjemedlemmar till utläningar med nationella tidbergränsade uppehållstillstånd för arbete som omfattas av 4 kap. 4 a § UtlF. Bestämmelsen i utlänningsförordningen är emellertid fakultativ vilket innebär att en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning kan avslås av de skäl som anges i 5 kap. 17 a och 17 b §§, t.ex. månggifte och skenäktenskap.

Upphållstillstånd enligt 4 kap. 4 a § UtlF ska, liksom uppehållstillstånden för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, beviljas i samma omfattning som för den utläning som familjemedlemmen har anknytning till, men inte för längre tid än deras resehandlingars giltighetstid.

Med förslaget om försörjningskrav vid anhöriginvandring kopplat till EU-blåkort blir bestämmelserna i denna del överensstämmande med de som gäller för innehavare av nationella uppehållstillstånd.

Sammantaget görs bedömningen, såvitt avser förutsättningar för uppehållstillstånd för familjemedlemmar, att bestämmelserna om familjeåterförening för utläningar med nationella uppehållstillstånd för arbete inte är mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkortsinnehavare och kravet i artikel 17.10 bedöms därmed uppfyllt.

12.2 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om handläggningstid för familjemedlemmar.

Direktivets krav på att behandla familjemedlemmars ansökningar om uppehållstillstånd samtidigt som anknytningspersonens ansökan om EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Detsamma gäller direktivets krav på att beslut ska vara skriftliga och motiverade samt få överklagas.

Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav på att bestämmelserna om EU-blåkort ska vara lika

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 17.4 i det nya blåkortsdirektivet ska ett uppehållstillstånd för familjemedlemmar beviljas inom 90 dagar efter den dag då en fullständig ansökan lämnades in. Besluten om ansökningarna för familjemedlemmar och EU-blåkort ska fattas och meddelas på samma gång, om villkoren för familjeåterförening är uppfyllda och fullständiga ansökningar lämnats in samtidigt. Artikel 11.2 och 11.3 ska tillämpas i enlighet med detta.

Artikeln innebär en avvikelse från den tidsfrist på nio månader som gäller enligt familjeåterföreningsdirektivet och som har förts in i 4 kap. 21 a § UtlF. Den innebär också en avvikelse från motsvarande bestämmelse i 2009 års blåkortsdirektiv, som innehöll en tidsfrist på sex månader och som regleras i 5 a kap. 2 § UtlF. Handläggningstiden bör alltså regleras på förordningsnivå och det är därför inte nödvändigt med några lagändringar till följd av direktivets krav på handläggningstid.

När det gäller ansökningar som lämnas in samtidigt finns det enligt gällande ordning inget hinder mot att sådana ansökningar handläggs gemensamt. Enligt 9 § förvaltningslagen ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt. Det torde ofta vara mycket snabbare och mer effektivt att handlägga ansökningarna gemensamt. Kravet på gemensam handläggning bedöms därför kunna tillgodoses inom ramen för gällande ordning och kräver inte några författningsändringar (jfr även artikel 26.4 i student- och forskardirektivet och prop. 2019/20:9 s. 142).

Någon motsvarighet till hänvisningen till artikel 11.2 och 11.3 fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Artikel 11.2 innehåller bestämmelser om komplettering av ansökan för det fall de handlingar som lagts fram eller uppgifter som tillhandahållits är otillräckliga eller ofullständiga och underrättelse till sökanden i dessa fall. Även detta kan regleras i förordning.

Artikel 11.3 anger att beslut ska vara skriftliga, motiverade, innehålla en överklagandehänvisning samt vara möjliga att överklaga. Som anges i avsnitt 10.7 och 10.8 tillgodoses dessa krav genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Detta gäller även beslut om uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Några författningsändringar är därmed inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Sammantaget görs bedömningen att bestämmelserna om handläggningstid för familjemedlemmar till utläningar med nationella uppehållstillstånd för arbete inte är mer förmånliga än de som gäller för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare och kravet på likabehandling i artikel 17.10 bedöms därmed uppfyllt.

12.3 Integrationsåtgärder

Regeringens bedömning: Möjligheten att göra avvikelser från familjeåterförningsdirektivets bestämmelser om integrationsåtgärder är inte relevant för svenska förhållanden.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga invändningar mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 17.3 i det nya blåkortsdirektivet får integrationsåtgärder enligt artikel 4.1 tredje stycket och 7.2 andra stycket familjeåterförningsdirektivet tillämpas, men först efter det att de berörda personerna har beviljats familjeåterförning.

Bestämmelsen i artikel 4.1 familjeåterförningsdirektivet möjliggör för medlemsstaterna att vid ansökningstillfället införa integrationsvillkor för barn över tolv år. Enligt artikel 7.2 andra stycket i familjeåterförningsdirektivet får medlemsstaterna införa integrationsåtgärder för flyktingar och flyktingars familjemedlemmar först efter att de beviljats familjeåterförning.

Vid genomförandet av familjeåterförningsdirektivet i svensk rätt gjordes bedömningen att sådana villkor för integration inte borde införas för de berörda personerna (se propositionen Genomförande av EG-direktivet om rätt till familjeåterförning samt vissa frågor om handläggning och DNA-analys vid familjeåterförning [prop. 2005/06:72] s. 35 och 44). Eftersom det inte finns några villkor för integration, och inte heller nu bör införas sådana, är den aktuella artikeln inte relevant för svenska förhållanden.

12.4 Möjlighet att arbeta

Regeringens bedömning: Direktivets krav på tillgång till anställning eller egen företagsverksamhet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Några författningsändringar är inte nödvändiga för att uppfylla direktivets krav på likabehandling i förhållande nationella uppehållstillstånd för arbete, såvitt avser familjemedlemmars möjlighet att arbeta.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga invändningar mot bedömningen. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* betonar vikten av att familjemedlemmar får möjlighet att arbeta i Sverige.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 17.6 i det nya blåkortsdirektivet ska, med avvikelse från artikel 14.2 i familjeåterförningsdirektivet, medlemsstaterna inte tillämpa någon tidsfrist med avseende på tillträde till arbetsmarknaden för familjemedlemmar. Det anges vidare att familjemedlemmarna genom undantag från artikel 14.1 b i familjeåterförningsdirektivet och utan att det påverkar tillämpningen av begränsningarna enligt artikel 15.8 i det nya blåkortsdirektivet ska ha tillträde till anställning och verksamhet som

egenföretagare i den berörda medlemsstaten i enlighet med tillämpliga krav i nationell rätt.

Artikel 14.1 b i familjeåterföreningsdirektivet anger att anknytningspersonens familjemedlemmar har samma rätt som anknytningspersonen att få tillträde till anställning eller egen företagsamhet. Enligt artikel 14.2 får medlemsstaterna besluta på vilka villkor familjemedlemmar får utöva verksamhet som anställda eller egenföretagare. Exempelvis får tidsgränser införas inom vilka medlemsstaterna får undersöka situationen på sin arbetsmarknad innan familjemedlemmen kan beviljas tillstånd att utöva verksamhet som anställd. Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet i svensk rätt bedömdes någon författningsändring med anledning av denna artikel inte nödvändig (prop. 2005/06:72 s. 51).

Arbetsstillstånd får ges till en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd, om inte skäl hänförliga till syftet med uppehållstillståndet talar häremot (6 kap. 3 § UtL). Några andra villkor för tillträde till arbetsmarknaden eller för verksamhet som egenföretagare, såsom särskilda tidsgränser, finns inte. Bestämmelsen blir också tillämplig för familjemedlemmar till den som har EU-blåkort och ger samma rättigheter som för familjemedlemmar till utlänningar med nationellt uppehållstillstånd för arbete.

Som anges ovan är det tillåtet enligt det nya blåkortsdirektivet att låta begränsningarna enligt artikel 15.8 gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Artikel 15.8, som behandlas i avsnitt 10.3, innebär att det är tillåtet att låta vissa anställningar vara förbehållna svenska medborgare. Dessa krav på svenskt medborgarskap blir utan lagändring tillämpliga även om det är familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som söker anställning, vilket alltså är förenligt med det nya blåkortsdirektivet.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser i denna del tillgodoses alltså genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

Sammantaget görs bedömningen, såvitt avser möjligheten att arbeta för familjemedlemmar, att bestämmelserna om familjeåterförening för utlänningar med nationella uppehållstillstånd för arbete inte är mer förmånliga än de som gäller för EU-blåkortsinnehavare och kravet på likabehandling i artikel 17.10 bedöms därmed uppfyllt.

12.5 Ansökan om uppehållstillstånd

Regeringens förslag: En familjemedlem till en utlänning, som har ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige att han eller hon får ansöka om och beviljas EU-blåkort eller förlängning av ett sådant inifrån landet, ska kunna få sin ansökan bifallen inifrån landet i samma omfattning som anknytningspersonen. Detta gäller under förutsättning att familjemedlemmen sedan tidigare har ett uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till utlänningen och att ansökan lämnas in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem.

Regeringens bedömning: En familjemedlem till den som har EU-blåkort bör även fortsättningsvis som huvudregel ha ansökt om och beviljats uppehållstillstånd före inresan i landet.

När det gäller ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar bedöms bestämmelserna om EU-blåkort vara lika förmånliga som, eller mer förmånliga, än de som gäller för nationella uppehållstillstånd för arbete. Några författningsåtgärder krävs inte för att uppfylla kravet på likabehandling.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag eller bedömning.

Migrationsverket påpekar att särregleringen i fråga om när en ansökan om uppehållstillstånd får lämnas in och bifallas när det gäller EU-blåkortsinnehavare och hans eller hennes familjemedlemmar innebär att dessa bestämmelser tillämpas före de allmänna bestämmelserna om när en ansökan om uppehållstillstånd kan göras inifrån landet. *Migrationsverket*, *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* och *Sveriges universitetslärare och forskare (SULF)* lyfter att det är en brist att det i promemorian saknas förslag om att barn som föds i Sverige och är familjemedlem till en innehavare av ett EU-blåkort får beviljas uppehållstillstånd inifrån landet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Det nya blåkortsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om när en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska lämnas in, förutom den generella hänvisningen till familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser. I artikel 5.3 i familjeåterföreningsdirektivet anges att ansökan ska lämnas in och behandlas när familjemedlemmen vistas utanför medlemsstaten men att undantag får göras.

I enlighet med vad som gäller enligt nuvarande ordning bör en familjemedlem till den som har EU-blåkort som huvudregel ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i Sverige (6 a kap. 11 § första stycket UtL). En ansökan om uppehållstillstånd bör dock i vissa fall kunna bifallas när familjemedlemmen redan befinner sig här i landet. Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv gjordes bedömningen att detta bör vara möjligt vid ansökan om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort som fått sitt tillstånd förlängt. Det framgår därför av 6 a kap. 11 § andra stycket 1 UtL att ansökan får bifallas inifrån landet om ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort. Formuleringen ansågs även innefatta ansökningar av familjemedlemmar till en gäststuderande eller gästforskare som efter ansökan beviljats EU-blåkort under vistelsen i Sverige (prop. 2012/13:148 s. 95). Dessa grupper bör även fortsättningsvis få ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

I avsnitt 10.1 föreslås att kretsen av utlänningar som ska få ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån Sverige ska vidgas. Det framstår som rimligt att medföljande familjemedlemmar till samma krets av utlänningar också får ansöka om uppehållstillstånd på grund av anknytning inifrån

landet. Utan en sådan möjlighet blir följderna att familjemedlemmen måste åka till sitt hemland för att byta anknytningsgrund för sitt uppehållstillstånd, medan anknytningspersonen kan stanna kvar i Sverige för att göra samma sak. Bestämmelsen bör därför ändras så att den tydligt anger att en familjemedlem till en utlänning som får byta grund för sitt tillstånd eller förlänga detta inifrån landet kan beviljas motsvarande uppehållstillstånd inifrån landet, förutsatt att anknytningspersonen beviljas uppehållstillstånd. Detta förutsätter att familjemedlemmen sedan tidigare har ett uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till utlänningen.

Som anges i avsnitt 12.51 bör även en familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare som under vistelsen i Sverige ansöker om och beviljas ett nationellt uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller ett permanent uppehållstillstånd kunna ansöka om och beviljas ett fortsatt uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Eftersom bestämmelserna om familjemedlemmar i dessa delar är lika förmånliga som, eller mer förmånliga, än de som gäller för nationella uppehållstillstånd för arbete är kravet på likabehandling i artikel 17.10 uppfyllt.

Några remissinstanser påpekar att det i promemorian saknas förslag som möjliggör att barn till EU-blåkortsinnehavare som föds i Sverige kan ansöka om uppehållstillstånd inifrån landet. I betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. (SOU 2024:15), som bl.a. haft i uppdrag att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring, lämnas förslag om att nyfödda barn till EU-blåkortsinnehavare ska få ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige. Detsamma föreslås för nyfödda barn till en forskare eller innehavare av ett ICT-tillstånd. Förslagen i det betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Regeringen avser därför att återkomma med förslag i denna del.

12.6 Återkallelse av uppehållstillstånd

Regeringens bedömning: Några författningsändringar är inte nödvändiga för att ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem till den som har EU-blåkort även fortsättningsvis ska få återkallas om förhållandet upphör, om utlänningens EU-blåkort återkallas eller om familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Bestämmelserna i dessa avseenden för familjemedlemmar bedöms vara lika förmånliga som, eller mer förmånliga än, bestämmelserna för nationella uppehållstillstånd för arbete och några författningsåtgärder krävs därför inte för att uppfylla direktivets krav på likabehandling.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Migrationsverket* påpekar att det i dag saknas möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem till en innehavare av ett EU-blåkort i de fall familjemedlemmen inte längre vill ha tillstånd i Sverige eller vill ansöka om tillstånd på annan grund.

Lunds universitet konstaterar att promemorian inte redovisar någon analys av hur återkallelse och nekande av förlängning av EU-blåkort

förhåller sig till Sveriges konventionsåtaganden om i första hand rätten till familjeliv.

Skälen för regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Inte heller 2009 års blåkortsdirektiv innehöll några särskilda bestämmelser om återkallelse utan enbart en hänvisning till familjeåterföreningsdirektivet, där sådana bestämmelser finns.

Enligt 7 kap. 3 § andra stycket UtIL får ett tidsbegränsat nationellt uppehållstillstånd som beviljats med stöd av vissa bestämmelser om familjeåterförening i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtIL återkallas om förhållandet upphör. Återkallelse kan då även ske av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats makens eller sambons barn (prop. 2005/06:72 s. 49). Motsvarande bestämmelse gällande familjemedlemmar till utlänningar som innehar nationella uppehållstillstånd för arbete infördes den 1 juni 2022 i 7 kap. 7 f § UtIL (prop. 2021/22:134 s. 115–118).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse där det anges att ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem får återkallas om anknytningen till den som har ett EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas (6 a kap. 13 § 1 UtIL).

Familjemedlemmarnas rätt till uppehållstillstånd grundar sig på att anknytningspersonen har beviljats ett EU-blåkort. Giltighetstiden för familjemedlemmens tillstånd ska vara samma som EU-blåkortet. Om utlänningens tillstånd återkallas och han eller hon utvisas från Sverige bör det även fortsättningsvis finnas möjlighet att återkalla familjemedlemmarnas uppehållstillstånd. Nuvarande bestämmelse om detta bör därför behållas. Vid bedömningen av om återkallelse ska ske kan beaktas bl.a. hur lång tid som återstår av tillståndstiden, om det inverkar på barns skolgång eller det annars finns skäl att låta familjemedlemmarna stanna kvar i Sverige till dess tillstånden löper ut (jfr prop. 2012/13:148 s. 96 och prop. 2021/22:134 s. 116).

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes även en bestämmelse där det anges att ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem får återkallas om familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa (6 a kap. 13 § 2 UtIL). Denna har sin grund i artikel 6.2 i familjeåterföreningsdirektivet där det framgår att medlemsstaterna får återkalla ett uppehållstillstånd för en familjemedlem på dessa grunder. Motsvarande bestämmelser finns om t.ex. familjemedlemmar till forskare och innehavare av ICT-tillstånd (5 b kap. 24 § 2 och 6 b kap. 18 § 2 UtIL). En sådan återkallelsegrund bör även fortsättningsvis finnas för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare varför nuvarande bestämmelse också i denna del bör behållas.

Bestämmelserna om återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare bedöms alltså vara i linje med EU-rätten. Genom att bestämmelserna är fakultativa finns även utrymme för att avstå från att återkalla ett uppehållstillstånd efter en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Det skulle, som *Lunds universitet* är inne på, t.ex. kunna handla om att en återkallelse i ett enskilt fall anses strida mot Sveriges konventionsåtaganden.

Vid genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet ansågs det inte nödvändigt att införa en särskild återkallelsegrund om allmän ordning och säkerhet i utlänningslagen (se prop. 2005/06:72 s. 50 och betänkandet Familjeåterförening och fri rörlighet för tredjelandsmedborgare [SOU 2005:15] s. 221 och 222). Detta ansågs inte nödvändigt eftersom det utgjorde en avslagsgrund för ansökningar om uppehållstillstånd och att det fanns en återkallelsegrund som bl.a. gäller spioneri (nuvarande 7 kap. 3 § första stycket 3 a UtIL). Eftersom även uppehållstillstånd för familjemedlemmar med anknytning till en utlänning med uppehållstillstånd för arbete kan återkallas på denna grund bedöms dessa och bestämmelserna som gäller EU-blåkort vara likvärdiga i detta avseende.

Migrationsverket anför att det saknas en möjlighet att återkalla uppehållstillstånd för familjemedlemmar om de inte längre vill ha kvar sitt tillstånd i Sverige eller vill ansöka om tillstånd på annan grund. I avsnitt 11.3 föreslås bl.a. att det ska införas en möjlighet att återkalla vissa befintliga uppehållstillstånd för att underlätta rörligheten mellan bl.a. nationella uppehållstillstånd för arbete och EU-blåkort. I en sådan situation bör även familjemedlemmens tillstånd kunna återkallas (jfr prop. 2021/22:134 s. 118). I avsnitt 12.5 föreslås också att en familjemedlem till en utlänning som får ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet, ska kunna få ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet i samma omfattning som anknytningspersonen. Det saknas i övrigt beredningsunderlag för att införa ytterligare återkallelsegrunder för familjemedlemmar.

12.7 Sammanläggning av vistelseperioder

Regeringens förslag: En familjemedlem till en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats ett permanent uppehållstillstånd får lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller fler EU-stater vid beräkning av när ett permanent uppehållstillstånd kan beviljas. Av den angivna tiden ska familjemedlemmen de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd som familjemedlem utfärdat av Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: *Migrationsverket* för fram att det i dagsläget saknas rättsligt stöd för att bevilja permanenta uppehållstillstånd till en familjemedlem till en arbetskraftsinvandrare eller innehavare av EU-blåkort, men att de vanliga bestämmelserna om anhöriginvandring i utlänningslagen däremot blir tillämpliga för det fall EU-blåkortsinnehavaren beviljas permanent uppehållstillstånd. Migrationsverket har även vissa lagtekniska synpunkter och efterfrågar vägledning kring utredningsdjupet i fråga om tillstånd som familjemedlemmen haft i de andra medlemsstaterna samt vad kravet på att vistelsen ska vara oavbruten innebär.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 17.7 i det nya blåkortsdirektivet ska, med avvikelse från familjeåterföreningsdirektivets

artikel 15.1, vistelsetiden i olika medlemsstater läggas samman vid beräkningen av längden av den vistelse som krävs för rätt till ett eget uppehållstillstånd. Medlemsstaterna får kräva två års laglig och oavbruten vistelse på den medlemsstats territorium där ansökan om eget uppehållstillstånd lämnas in omedelbart före inlämningen av den berörda ansökan. Av artikel 15.1 i familjeåterföreningsdirektivet framgår att familjemedlemmen senast efter fem års vistelse i en medlemsstat har rätt att få ett eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd, under förutsättning att familjemedlemmen inte har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än familjeåterförening.

Motsvarande bestämmelse, som dock var fakultativ, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Vid genomförandet av det direktivet ansågs bestämmelsen inte relevant för svenska förhållanden bl.a. med hänvisning till att det inte ställs något krav på fem års vistelse i Sverige för att få rätt till ett eget uppehållstillstånd. Vidare anges att uppehållstillstånd på grund av anknytning till en EU-blåkortsinnehavare kan gälla högst fyra år och därefter gäller de vanliga reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning om den som hade EU-blåkort väljer att ansöka om permanent uppehållstillstånd i Sverige (prop. 2012/13:148 s. 94 och 95).

Såväl uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande som uppehållstillstånd för utlänningar som beviljats ett nationellt uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd är enligt huvudregeln tidsbegränsade (se 5 kap. 1 a § UtlL respektive 5 kap. 10 § UtlL och 6 kap. 1 § UtlL). En familjemedlem som får uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan utlänning beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller för samma tid som anknytningspersonens tillstånd. Familjemedlemmen har efter en viss tidsperiod med tidsbegränsat uppehållstillstånd möjlighet att ansöka om och beviljas ett permanent uppehållstillstånd i Sverige som är oberoende av anknytningspersonens uppehållstillstånd.

Tiden som krävs för att få ett permanent uppehållstillstånd är olika för olika personkategorier. En flykting eller en alternativt skyddsbehövande ska, om vissa villkor är uppfyllda, t.ex. beviljas permanent uppehållstillstånd efter tre år (5 kap. 1 a § UtlL). Ett annat exempel är att permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft ett nationellt uppehållstillstånd för arbete, EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse, tillstånd för säsongsarbete eller uppehållstillstånd för studier som avser utbildning på forskarnivå (5 kap. 5 § UtlL).

För familjemedlemmar gäller, såvitt nu är av intresse, att en ansökan om permanent uppehållstillstånd får beviljas när familjemedlemmen haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år om övriga villkor är uppfyllda (5 kap. 3 g § fjärde stycket UtlL). Eftersom en innehavare av bl.a. ett nationellt uppehållstillstånd för arbete eller ett EU-blåkort kan ansöka om permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § UtlL tidigast efter att ha haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i fyra år torde det dock i praktiken vara denna tid som gäller även för familjemedlemmar till en sådan utlänning, eftersom familjemedlemmen innan dess har uppehållstillstånd enligt bestämmelserna i utlänningsförordningen (4 kap 4 a § UtlF) eller reglerna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort (6 a kap. 10 § UtlL). En familjemedlem har

alltså möjlighet att ansöka om och beviljas ett permanent uppehållstillstånd i samband med en prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd förutsatt att det bl.a. finns en grund för att bevilja uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § UtL (se propositionen Ändrade regler i utlänningslagen [prop. 2020/21:191] s. 166).

Upphållstillstånd får även under vissa förutsättningar beviljas en utlännings som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning men som inte kan få ett nytt sådant uppehållstillstånd för att förhållandet har upphört. Detta gäller t.ex. om utlänningsen har särskild anknytning till Sverige eller för att förhållandet har upphört främst på grund av att utlänningsen eller dennes barn har utsatts för våld eller kränkning (5 kap. 16 § UtL).

Vid införandet av bestämmelserna om tidsbegränsat i stället för permanent uppehållstillstånd för bl.a. flyktingar ansågs att den ordning som Sverige tillämpar, och som bl.a. innebär möjlighet till permanenta uppehållstillstånd efter minst tre år och en viss möjlighet till ett eget uppehållstillstånd även om anknytningen upphört enligt 5 kap. 16 § UtL överensstämmer med artikel 15 i familjeåterföreningsdirektivet. Detta bl.a. mot bakgrund av att det följer av familjeåterföreningsdirektivet att villkoren för beviljandet av ett eget uppehållstillstånd ska fastställas i enlighet med nationell rätt (prop. 2020/21:191 s. 101).

För att genomföra det nya blåkortsdirektivets bestämmelse om sammanläggning av vistelseperioder bör beaktas hur de svenska bestämmelserna på detta område är utformade. Sammanläggningen bör således ta sikte på den tidsperiod som krävs för att en familjemedlem ska kunna få ett permanent uppehållstillstånd. För att uppfylla direktivets krav bör det därför införas en bestämmelse som anger att vistelsetiden med tidsbegränsat uppehållstillstånd som familjemedlem i olika medlemsstater får läggas samman vid beräkning av längden av den period som krävs för rätt till ett permanent uppehållstillstånd. Som *Migrationsverket* påpekar är det nödvändigt att EU-blåkortsinnehavaren beviljas permanent uppehållstillstånd för att familjemedlemmen ska kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 g fjärde stycket UtL. Till skillnad från promemorian anser regeringen därför att detta bör framgå av bestämmelsen. I likhet med promemorian anser regeringen dock att det är lämpligt att bestämmelsen om sammanläggning av vistelseperioder för familjemedlemmar, som är kopplad till det nya blåkortsdirektivet, förs in i 6 a kap. UtL.

Det framstår som rimligt att den som beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige har en viss anknytning hit. Direktivets möjlighet att kräva två års laglig och oavbruten vistelse på den egna medlemsstatens territorium omedelbart före inlämningen av ansökan om permanent uppehållstillstånd bör därför utnyttjas. Detta är också vad som krävs för att en EU-blåkortsinnehavare ska beviljas ställning som varaktigt bosatt här, se avsnitt 13. I direktivet anges inte närmare vad som avses med oavbruten vistelse. Enligt regeringens mening bör kortare avbrott t.ex. för en semesterresa inte utgöra ett avbrott i vistelsen. En bedömning får dock göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Även om utgångspunkten är att det är den sökande som ska visa att förutsättningarna för att beviljas tillstånd är uppfyllda har *Migrationsverket* som myndighet en utredningsskyldighet och ska se till

att ärendet blir utrett så som dess beskaffenhet kräver (23 § förvaltningslagen). I de fall det behövs kompletteringar från sökanden eller vidtas andra utredningsåtgärder ska myndigheten göra det. I dessa fall bör det även ligga i den sökandes intresse att visa att han eller hon haft uppehållstillstånd som familjemedlem i andra EU-stater. Regeringen bedömer att Migrationsverket inom ramen för sin verksamhet kommer att kunna utarbeta rutiner för handläggningen av dessa ärenden.

12.8 Samhällsorientering för familjemedlemmar

Regeringens förslag: Bestämmelserna om samhällsorientering för familjemedlemmar till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete respektive EU-blåkort ska ändras redaktionellt så att de hänvisar till rätt lagrum.

Regeringens bedömning: Familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till den som har ett EU-blåkort bör även fortsättningsvis erbjudas samhällsorientering.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget och bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Av lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare framgår att det finns en skyldighet för kommuner att erbjuda samhällsorientering till nyanlända som omfattas av lagen. Av 2 § i den lagen framgår att en av de grupper som omfattas är nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § UtIL.

Det framstår som rimligt att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort även fortsättningsvis omfattas av lagen. Till följd av att bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare får en ny beteckning bör dock hänvisningen till denna bestämmelse ändras.

En annan grupp som omfattas av lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare är familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § UtIL till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete (2 § första stycket 5). Den bestämmelsen innehåller en felaktig hänvisning till 5 kap. 23 § sjätte stycket UtIL och bör därför också ändras redaktionellt så att den rätteligen hänvisar till 5 kap. 23 § femte stycket UtIL.

2 § lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare kommer får en ny lydelse den 1 januari 2026. Även i denna nya lydelse bör de redaktionella hänvisningarna ändras.

Genom att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort även fortsättningsvis omfattas av lagen säkerställs också att dessa inte får en mindre förmånlig behandling än familjemedlemmar till innehavare av ett nationellt uppehållstillstånd för arbete (jfr artikel 17.10).

Regeringens förslag: Utlänningar som är familjemedlemmar till EES-medborgare eller medborgare i Schweiz som har rätt till fri rörlighet i Sverige ska inte omfattas av bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Detsamma ska gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare om EU-blåkortsinnehavaren har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.

Vid tillämpning av bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i utlänningslagen ska en EU-blåkortsinnehavare som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige likställas med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag

Familjemedlemmar som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten

Enligt artikel 17.8 i det nya blåkortsdirektivet är bestämmelserna i artikel 17 inte tillämpliga på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Utlänningar som omfattas av rätten till fri rörlighet på grund av familjeanknytning till en unionsmedborgare omfattas, som anges i avsnitt 7, av det nya blåkortsdirektivets tillämpningsområde. I skäl 18 anges att de rättigheter som dessa tredjelandsmedborgare förvärvar i egenskap av EU-blåkortsinnehavare inte bör påverka deras rättigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiv 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (rörlighetsdirektivet). Bestämmelserna som gäller dem i egenskap av familjemedlemmar enligt rörlighetsdirektivet ska därför ha företräde framför bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet.

Rörlighetsdirektivet har genomförts i svensk rätt huvudsakligen i 3 a kap. UtIL som rör uppehållsrätt för EES-medborgare m.fl. Med uppehållsrätt avses en rätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige i mer än tre månader utan uppehållstillstånd. I 3 a kap. 2 § UtIL anges vilka familjemedlemmar till EES-medborgare som omfattas av kapitlet, bl.a. make eller sambo till EES-medborgare, och släktingar i rakt nedstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år. Familjemedlemmarna har uppehållsrätt om EES-medborgaren har uppehållsrätt

(3 a kap. 4 § UtlL). Dessa familjemedlemmar kan alltså ansöka om och beviljas EU-blåkort enligt det nya blåkortsdirektivet.

Såsom artikel 17.8 får förstås, läst tillsammans med ovan nämnda skäl 18, bör artikeln avse familjemedlemmar som, utöver att vara familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare, också har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten på grund av att de även är familjemedlemmar till en EES-medborgare. Dessa personer omfattas alltså inte av det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om familjemedlemmar. Ett undantag med denna innebörd bör därför införas i 6 a kap. UtlL. Det innebär att denna personkategori även fortsättningsvis omfattas av bestämmelserna om uppehållsrätt för familjemedlemmar i 3 a kap. UtlL.

Schweiz omfattas inte av rörlighetsdirektivet och inte heller av bestämmelserna om uppehållsrätt i utlänningslagen. Det finns dock ett särskilt avtal om fri rörlighet för personer mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan.

Upphållstillstånd för medborgare i Schweiz regleras i 4 kap. 9 § UtlF. I 4 kap. 16 § UtlF anges att en utlänning som är anhörig till en medborgare i Schweiz ska beviljas uppehållstillstånd på det sätt som sägs i artikel 3 i bilaga I till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer. Även dessa familjemedlemmar har alltså rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten och bör inte omfattas av blåkortsdirektivets bestämmelser om familjemedlemmar. Ett undantag även för denna personkategori bör införas i bestämmelserna om familjemedlemmar i 6 a kap. UtlL.

EU-blåkortsinnehavare som har beviljats internationellt skydd i Sverige

Enligt artikel 17.9 är bestämmelserna om familjemedlemmar i artikel 17 endast tillämpliga på EU-blåkortsinnehavare som har beviljats internationellt skydd om de är bosatta i en annan medlemsstat än den som beviljat dem internationellt skydd. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I skäl 16 anges att för utlänningar som ansökt om EU-blåkort i den stat som beviljade dem internationellt skydd bör bestämmelserna om likabehandling och familjeåterförening i det nya blåkortsdirektivet inte gälla. I stället bör dessa rättigheter även fortsättningsvis regleras genom asylregelverket och i tillämpliga fall genom familjeåterföreningsdirektivet.

Familjeanknytning för utlänningar som har beviljats internationellt skydd, dvs. flyktingar och alternativt skyddsbehövande, regleras i 5 kap. UtlL. Som anges ovan finns bestämmelser som härstammar från familjeåterföreningsdirektivet i 5 kap. 3 § 1–3 UtlL. Dessa omfattar såväl familjemedlemmar till flyktingar och alternativt skyddsbehövande som, efter hänvisning i 6 a kap. UtlL, till innehavare av EU-blåkort. I 5 kap. 3 § UtlL finns dock även specifika punkter (4 och 5), som har sitt ursprung i familjeåterföreningsdirektivet och som endast omfattar familjemedlemmar till flyktingar och alternativt skyddsbehövande. I kapitlet finns även bestämmelser som omfattar såväl de som beviljats internationellt skydd som andra utlänningar, men inte EU-

blåkortsinnehavare. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivet bör det införas en bestämmelse med innebörden att familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige ska undantas från bestämmelserna som gäller familjemedlemmar i 6 a kap. UtL. Dessa personer omfattas då i stället, liksom i dag, av bestämmelserna om familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Eftersom flera bestämmelser i 5 kap. UtL hänvisar till att utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §, vilket EU-blåkortsinnehavarna som nu är i fråga inte längre kommer att ha (se avsnitt 11), behöver det införas en ny bestämmelse. Den nya bestämmelsen bör ha innebörden att vid tillämpning av bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. likställs en EU-blåkortsinnehavare som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige.

De utlänningar som beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat och som sedan beviljas EU-blåkort i Sverige omfattas av de vanliga bestämmelserna om familjemedlemmar i det nya blåkortsdirektivet. För dessa behöver det alltså inte införas något undantag.

13 Ställning som varaktigt bosatt

13.1 Ställning som varaktigt bosatt i Sverige

Regeringens förslag: Ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska beviljas om en utlänning

- har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare
- har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tidsperiod haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i en eller flera medlemsstater, och
- de senaste två åren räknat från tiden för ansökan har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige.

Vistelse utanför den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkningen av vistelsetiden inte anses vara avbrott i vistelsen.

Familjemedlemmar till en utlänning som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska omfattas av bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska i ett sådant fall gälla för högst två år i taget.

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i

Sverige ska åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till pensioner, tillgång till och leverans av varor och tjänster samt rätt till rörlighet för kortare vistelse tillgodoses genom gällande rätt.

Det krävs inte några författningsändringar för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav på att inresekvoter och s.k. arbetsmarknadsprövning inte får tillämpas på personer som är före detta EU-blåkortsinnehavare med ställning som varaktigt bosatta i EU som utövar sin rätt att flytta till en andra medlemsstat.

Möjligheten att låta vistelseperioder med uppehållstillstånd som student ingå i beräkningen av den sammanlagda vistelsetid som krävs för att erhålla ställning som varaktigt bosatt som EU-blåkortsinnehavare i Sverige bör inte utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att en familjemedlem till en före detta EU-blåkortsinnehavare som beviljats ställning som varaktigt bosatt ska beviljas uppehållstillstånd i samma omfattning som anknytningspersonen. Vissa redaktionella justeringar har gjorts i förhållande till promemorian.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Sveriges akademikers centralorganisation (Saco) och *Sveriges universitetslärare och forskare* tillstyrker förslaget om att utöka rätten till sammanslagning av vistelseperioder med olika slag av uppehållstillstånd för att beviljas ställning som varaktigt bosatt. *Lunds universitet* och *Saco* anser dock att vistelseperioder med uppehållstillstånd som student ska ingå i beräkningen av den sammanlagda vistelsetiden.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt enligt direktivet

I artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet finns särskilda bestämmelser om EU-blåkortsinnehavares ställning som varaktigt bosatta i EU. Vid ansökan om sådan ställning ska, enligt artikel 18.1, direktivet om varaktigt bosatta vara tillämpligt med vissa undantag.

Enligt artikel 4.1 i direktivet om varaktigt bosatta krävs att en tredjelandsmedborgare ska ha varit lagligen och oavbrutet bosatt inom en medlemsstats territorium i fem år omedelbart före inlämnandet av den relevanta ansökningsen för att han eller hon ska beviljas ställning som varaktigt bosatt. Med undantag från den bestämmelsen får en EU-blåkortsinnehavare som utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse lägga samman vistelseperioder i olika medlemsstater för att uppfylla kravet på vistelseperiodens längd (artikel 18.2 i det nya blåkortsdirektivet). En förutsättning för att vistelseperioderna ska få läggas samman är att EU-blåkortsinnehavaren har fem års laglig och oavbruten bosättning i egenskap av innehavare av EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, ett tillstånd som forskare eller, i förekommande fall, ett tillstånd som student eller som en person som beviljats internationellt skydd inom medlemsstaternas

territorium. EU-blåkortsinnehavaren ska ha ackumulerat två års laglig och oavbruten bosättning i egenskap av EU-blåkortsinnehavare omedelbart före inlämningen av den berörda ansökan inom den medlemsstats territorium där ansökan om ställning som varaktigt bosatt i EU lämnas in.

Perioder av bortavaro från den berörda medlemsstatens territorium ska, enligt artikel 18.3, inte utgöra avbrott av perioden av laglig och oavbruten bosättning i unionen om dessa perioder understiger tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt.

Sammanläggning av vistelseperioder

Bestämmelser om rätt till sammanläggning av vistelseperioder fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv, dock med mer begränsade möjligheter än i det nya blåkortsdirektivet. Då var det bara utlänningens vistelseperioder som innehavare av EU-blåkort i olika medlemsstater som kunde läggas samman. Enligt det nya blåkortsdirektivet kan perioder av vistelse med olika slags uppehållstillstånd läggas samman. Vidare föreskrevs det i 2009 års blåkortsdirektiv om bortavaro från gemenskapen i stället för, som i artikel 18.3 i det nya blåkortsdirektivet, bortavaro från den berörda medlemsstatens territorium.

Direktivet om varaktigt bosatta har genomförts i svensk rätt genom bestämmelser i 5 a kap. utlänningslagen. Artiklarna i 2009 års blåkortsdirektiv genomfördes i svensk rätt huvudsakligen genom bestämmelsen i 5 a kap. 1 a § UtL. Av den bestämmelsen framgår att en ansökan om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska bifallas om sökanden har vistats inom EU utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. De senaste två åren räknat från tiden för ansökan ska sökanden ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § UtL. Av bestämmelsens andra stycke framgår att vid beräkning av vistelsetiden ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas. I tredje stycket föreskrivs att vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt inte ska anses vara avbrott i vistelsen.

Även enligt det nya blåkortsdirektivet ska en ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige bifallas om sökanden har vistats inom EU utan avbrott under minst fem år förutsatt att utlänningen de senaste två åren räknat från tiden för ansökan har haft EU-blåkort i Sverige. Bestämmelsen i dessa delar bör därför kvarstå oförändrad.

För att förtydliga bestämmelsen bör det tilläggas att rätten till ställning som varaktigt bosatt gäller under förutsättning att utlänningen utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare. Motsvarande hänvisning till bestämmelsen som reglerade möjligheten att flytta till en andra medlemsstat efter viss tid fanns i 2009 års blåkortsdirektiv men fördes inte in i lagtexten utan detta framgick indirekt av bestämmelsen om vistelsetiden i 5 a kap. 1 a § andra stycket UtL. Ett krav för att utnyttja möjligheten till rörlighet enligt artikel 21 är tolv månaders vistelse i en första medlemsstat, vilket är en ändring från 2009 års blåkortsdirektiv då det krävdes arton månaders vistelse i den första medlemsstaten (artikel 21.1, se avsnitt 14.2.1). Med förtydligandet av

5 a kap. 1 a § UtIL är bestämmelsen om beräkning av vistelsetiden i bestämmelsens andra stycke inte längre nödvändig utan bör tas bort.

Till skillnad från tidigare är det inte endast perioder med EU-blåkort som får inkluderas i de fem åren av vistelse inom EU utan även perioder då utlänningen har innehaft nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd som forskare eller, i förekommande fall, uppehållstillstånd som student eller som person som har beviljats internationellt skydd inom medlemsstaternas territorium.

Vistelseperioder med EU-blåkort, nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning och uppehållstillstånd för forskning ska alltså kunna räknas in i femårsperioden för att uppfylla det nya direktivets krav. I Sverige finns det inte några särskilda uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning utan ett uppehållstillstånd för arbete och ett arbetstillstånd enligt de vanliga reglerna om arbetskraftsinvandring beviljas även för högkvalificerade anställningar. I promemorian görs därför bedömningen att ett sådant uppehållstillstånd bör kunna medräknas i vistelseperioden. De nationella uppehållstillstånden kan emellertid inkludera såväl låg- som högkvalificerade anställningar. En sådan tillämpning skulle alltså kunna leda till att en utlänning som i Sverige haft ett uppehållstillstånd på grund av en anställning som inte kan anses vara högkvalificerad får medräkna denna tid när han eller hon ansöker om ställning som varaktigt bosatt i en annan medlemsstat. För att säkerställa ett korrekt genomförande av det nya blåkortsdirektivet i denna del anser regeringen därför att endast uppehållstillstånd som också beviljats för en högkvalificerad anställning bör kunna ligga till grund för den vistelsetid som krävs för att beviljas ställning som varaktigt bosatt enligt artikel 18.2. Som anges i avsnitt 8.9 har Migrationsverket infört ett nytt sätt att sortera ansökningar utifrån yrke och bransch där kompletta ansökningar för högkvalificerad arbetskraft hanteras inom viss tid. För att urskilja högkvalificerad arbetskraft utifrån yrkesområden använder Migrationsverket SSKY-koderna 1–3 (SSKY 2012): chefsyrken, yrken med krav på fördjupad högskolekompetens och yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande. Det bör för svenska förhållanden alltså innebära att uppehållstillstånd för arbete som har beviljats inom dessa yrkesområden bör kunna medräknas i vistelseperioden enligt artikel 18.2. Som även anges i avsnitt 8.9 finns det andra EU-medlemsstater som har särskilda nationella tillstånd inriktade på just högkvalificerad arbetskraft. Sådana tillstånd bör medräknas i vistelseperioden.

Såvitt gäller studenter får, enligt artikel 4.2 i direktivet för varaktigt bosatta, bosättningsperioderna för studieändamål eller yrkesutbildning räknas till endast hälften. Vid införandet av de nationella reglerna om ställning som varaktigt bosatta har Sverige valt att inte ta med dessa vistelseperioder alls i beräkningen av vistelsetiden (se prop. 2005/06:77 s. 140 och 141). Till skillnad från vad vissa remissinstanser framför men i likhet med promemorian anser regeringen därför att uppehållstillstånd som student inte heller bör ingå i beräkning av vistelsetid för de som erhåller ställning som varaktigt bosatt som EU-blåkortsinnehavare i Sverige. Detta bedöms vara förenligt med det nya blåkortsdirektivet eftersom det anges att vistelseperioder med tillstånd som student endast ska räknas med i förekommande fall ("where appropriate" i den engelska översättningen)

och då det i skäl 51 anges att bosättningsperioderna för studieändamål får räknas till hälften i de medlemsstater där sådana bosättningsperioder beaktas vid beräkningen av oavbruten bosättning. Det pågår för närvarande även förhandlingar på EU-nivå om en omarbetning av direktivet om varaktigt bosatta. Det kan därför finnas anledning att återkomma till frågan när det omarbetade direktivet om varaktigt bosatta ska genomföras i svensk rätt.

Såvitt gäller personer som beviljats internationellt skydd omfattades dessa inte av det ursprungliga direktivet för varaktigt bosatta. Detta ändrades dock genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd. Direktivet har genomförts i svensk rätt och denna kategori omfattas numera av 5 a kap. 1 § UtL (propositionen Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning [prop. 2013/14:83]). Även vistelseperioder då utlänningar beviljats internationellt skydd bör alltså kunna omfattas av femårsperioden när EU-blåkortsinnehavare ansöker om ställning som varaktigt bosatt.

För att uppfylla direktivets krav i denna del bör det sammanfattningsvis anges att en ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska bifallas om sökanden har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare och har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande inom medlemsstaternas territorium. Eftersom det bör vara ett krav att utlänningen utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse kommer ett av uppehållstillstånden att utgöras av ett EU-blåkort utfärdat av en annan medlemsstat som varit gällande i minst tolv månader. Som anges ovan ska utlänningen också de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort i Sverige.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör även 5 a kap. 1 a § tredje stycket UtL ändras så att det är vistelse utanför respektive medlemsstats territorium, och inte utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier, under kortare tid än tolv månader i följd eller arton månader sammanlagt som inte anses vara avbrott i vistelsen. Liksom enligt den nuvarande bestämmelsen gäller detta dock inte under de två år av laglig och oavbruten bosättning som EU-blåkortsinnehavaren måste ha på Sveriges territorium omedelbart före inlämningen av ansökan.

Likabehandling och familjeåterförening

I artikel 18.5 i det nya blåkortsdirektivet anges att artiklarna 16.1 f (likabehandling avseende tillgång till och leveranser av varor och tjänster), 16.3 (likabehandling avseende pensioner) och 20 (rörlighet för kortare vistelse) samt i tillämpliga fall artiklarna 17 (familjemedlemmar) och 22 (familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat) är tillämpliga på innehavare av ett uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som är före detta EU-blåkortsinnehavare. Motsvarande bestämmelse i 2009 års direktiv

avsåg endast utbetalning av pensioner och familjemedlemmar. Artikelns ansågs då tillgodosedd genom gällande rätt och övriga förslag.

Likabehandling avseende tillgång till och leveranser av varor och tjänster samt avseende pensioner behandlas i avsnitt 16.6 och 16.7. Där görs bedömningen att kravet på likabehandling i dessa avseenden tillgodoses genom gällande rätt. Att utlänningen i fråga har erhållit ställning som varaktigt bosatt medför ingen annan bedömning och några författningsändringar bedöms inte nödvändiga i denna del.

Rörlighet för kortare vistelse behandlas i avsnitt 14.1. Där föreslås att en bestämmelse införs som innebär att en utlänning som har EU-blåkort i en annan medlemsstat, under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod får resa in i och vistas i Sverige i syfte att bedriva affärsverksamhet. Det får inte krävas något annat tillstånd, t.ex. arbetstillstånd, för utövande av affärsverksamheten. En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat är undantagen från kravet på arbetstillstånd i svensk rätt (5 kap. 1 § UtIF) och får även resa in i och vistas i Sverige med stöd av det tillståndet och en giltig resehandling (se vidare avsnitt 14.1). Före detta EU-blåkortsinnehavare som beviljats ställning som varaktigt bosatta får alltså redan resa in i, vistas och utöva affärsverksamhet i Sverige utan något särskilt tillstånd. Även i detta avseende är kravet i artikel 18.5 alltså tillgodosett genom gällande rätt.

EU-blåkortsinnehavares familjemedlemmar regleras huvudsakligen i artikel 17 i direktivet (se även kapitel 12). I artikel 18.5 i det nya blåkortsdirektivet framgår att den artikeln i tillämpliga fall även ska gälla för familjemedlemmar till en utlänning som haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt. En utlänning som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska ges ett permanent uppehållstillstånd (5 kap. 2 b § UtL). När det gäller familjemedlemmar till en sådan utlänning blir utlänningslagens vanliga bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. 3 och 3 a §§ UtL tillämpliga. Sådana uppehållstillstånd skiljer sig emellertid åt från uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, bl.a. vad gäller handläggningstid (jfr 4 kap. 21 a § UtIF). För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör alltså familjemedlemmar till en utlänning som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige omfattas av bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare.

I promemorian föreslås att en familjemedlems uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som anknytningspersonens tillstånd. En följd av promemorians förslag i denna del är emellertid att en familjemedlem till en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i sådana fall också ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Detta bör vara ett rent förbiseende. Något krav på att familjemedlemmar ska beviljas permanent uppehållstillstånd i denna situation följer inte heller av det nya blåkortsdirektivet. Artikel 17.5, som endast anger att familjemedlemmens uppehållstillstånd ska ha samma giltighetstid som anknytningspersonens EU-blåkort, är enligt artikel 18.5 tillämplig i ”tillämpliga fall”. När det gäller familjemedlemmar till en utlänning som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige bör artikel 17.5 därför inte vara tillämplig eftersom anknytningspersonen inte längre har ett EU-blåkort.

Bestämmelserna om sammanläggning av vistelseperioder för familjemedlemmar i artikel 17.7 föreslås genomföras på så sätt att en familjemedlem till en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats ett permanent uppehållstillstånd, får lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera medlemsstater när familjemedlemmen ansöker om ett permanent uppehållstillstånd (avsnitt 12.7). De senaste två åren ska dock familjemedlemmen ha haft ett uppehållstillstånd som familjemedlem till EU-blåkortsinnehavaren utfärdad av Sverige. Eftersom en före detta EU-blåkortsinnehavare som beviljats ställning som varaktigt bosatt även får ett permanent uppehållstillstånd kommer familjemedlemmar till en sådan utlänning även omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Det innebär att en familjemedlem till en utlänning som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige skulle kunna ansöka om ett eget permanent uppehållstillstånd tidigast efter två år. För att underlätta för en familjemedlem att ansöka om ett permanent uppehållstillstånd föreslår regeringen därför, till skillnad från promemorian, att familjemedlemmens tillstånd ska gälla högst två år i taget. Längden på familjemedlemmens uppehållstillstånd bör därmed kunna anpassas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet så att han eller hon kan ansöka om ett permanent uppehållstillstånd så snart den vistelsetid som krävs för ett sådant tillstånd är uppfyllt.

Artikel 21 ska inte tillämpas på före detta EU-blåkortsinnehavare som har ställning som varaktigt bosatta (det finns särskilda bestämmelser om rörlighet för dessa i direktivet om varaktigt bosatta). Såvitt gäller hänvisningen till artikel 22 bör denna därför syfta på situationen att familjemedlemmarna har beviljats uppehållstillstånd enligt artikel 22 medan anknytningspersonen fortfarande hade EU-blåkort och att EU-blåkortsinnehavaren därefter har fått ställning som varaktigt bosatt. Eftersom artikel 17 ska tillämpas även för familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat (se artikel 22.1) är det inte nödvändigt med någon särskild skrivning för att även dessa ska omfattas av bestämmelserna om familjemedlemmar i 6 a kap. UtL.

Flytt till annan medlemsstat

Enligt artikel 18.6 i det nya blåkortsdirektivet, som inte hade någon motsvarighet i 2009 års blåkortsdirektiv, ska artikel 14.3 och 14.4 i direktivet för varaktigt bosatta inte vara tillämpliga på en person som har ställning som varaktigt bosatt och är före detta EU-blåkortsinnehavare och som utövar sin rätt att flytta till andra medlemsstater. Artikel 14 i direktivet för varaktigt bosatta handlar om varaktigt bosattas rätt att på vissa grunder bosätta sig i andra medlemsstater än den som beviljade dem ställning som varaktigt bosatta under längre tid än tre månader. Enligt artikel 14.3 får medlemsstaten i fråga granska situationen på sin arbetsmarknad och tillämpa nationella förfaranden när det gäller kraven för att tillträda en ledig anställning eller bedriva egen verksamhet. Enligt artikel 14.4 får medlemsstaterna begränsa det totala antalet personer som ska ha rätt till bosättning, under förutsättning att sådana begränsningar fanns i den befintliga lagstiftningen.

Vid genomförandet av direktivet om varaktigt bosatta föranledde de fakultativa bestämmelserna i artikel 14.3 och 14.4 inga författningsändringar (se propositionen Genomförande av EG-direktiven om unionsmedborgares rörlighet inom EU och om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning [prop. 2005/06:77] s. 154). Som anges i avsnitt 8.7 och 9.1.2 tillämpar Sverige i dag varken inresekvoter eller s.k. arbetsmarknadsprövning. Artikel 18.6 i det nya blåkortsdirektivet är därför uppfylld genom gällande rätt och föranleder inte några författningsändringar.

Undantag som inte utnyttjats

I artikel 16.5 i 2009 års blåkortsdirektiv angavs att medlemsländerna fick begränsa den tidsperiod som den berörda tredjelandsmedborgaren fick vistas utanför den Europeiska unionens medlemsstaters territorier till att endast gälla fall då utlänningen kunde bevisa att han eller hon återvänt till sitt ursprungsland för att bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare, utföra volontärbete eller studera. Motsvarande bestämmelse finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Sverige valde att inte utnyttja möjligheten vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv och borttagandet av bestämmelsen kräver därför inte några åtgärder.

13.2 Återkallelse av ställning som varaktigt bosatt

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska återkallas för den som haft EU-blåkort om han eller hon vistas utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier under tjugofyra månader i följd tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 9.1 c i direktivet om varaktigt bosatta anges att ställningen som varaktigt bosatt ska återkallas vid bortavaro från gemenskapens territorium under en period om tolv månader i följd. En sådan återkallelsegrund finns i 5 a kap. 5 § första stycket 4 UtL.

I artikel 18.4 i det nya blåkortsdirektivet föreskrivs att denna period ska utsträckas till tjugofyra månader för den som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Den genomfördes genom att det i 5 a kap. 5 § andra stycket UtL föreskrivs att såvitt gäller utlänningar som beviljats ställning som varaktigt bosatt och som har haft EU-blåkort ska tidsperioden i fjärde punkten vara tjugofyra månader. Det nya blåkortsdirektivets krav uppfylls således genom gällande rätt och några författningsändringar är inte nödvändiga i denna del.

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på utformningen av uppehållstillstånd till den som haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 19 ska EU-blåkortsinnehavare som uppfyller villkoren för ställning som varaktigt bosatt i EU få ett uppehållstillstånd i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Medlemsstaterna ska föra in orden ”f.d. EU-blåkortsinnehavare” under rubriken ”Anmärkningar” i uppehållstillståndet.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, där det angavs att anmärkningen ”f.d. innehavare av EU-blåkort” skulle föras in på uppehållstillståndet.

Av 4 kap. 19 a § UtIF framgår att ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta ska utfärdas för den som beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Av 4 kap. 22 § UtIF framgår att bevis om uppehållstillstånd ska utformas i form av sådan handling som avses i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredje land (uppehållstillståndskort). Det nya blåkortsdirektivets krav i denna del är därmed uppfyllt.

I samband med genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv togs det in en bestämmelse i 4 kap. 19 b § UtIF om att det på uppehållstillståndskortet för innehavare av EU-blåkort som beviljas ställning som varaktigt bosatta ska anges ”f.d. innehavare av EU-blåkort”. Inte heller i denna del behövs det några författningsändringar för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav.

14 Rörlighet inom EU

14.1 Rörlighet för kortare vistelse i Sverige

Regeringens förslag: En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet, om verksamheten har en direkt koppling till arbetsgivarens affärsintresse och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första EU-staten.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås inte att regeringen eller den myndighet regeringen

bestämmer ska få meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter. *Migrationsverket* uppmärksammar att det finns en möjlighet att ansöka om visering till Sverige i affärssyfte och efterfrågar ett förtydligande av hur det begreppet förhåller sig till begreppet affärsverksamhet i det nya blåkortsdirektivet.

Skälen för regeringens förslag

Direktivet

Enligt artikel 20.1 i det nya blåkortsdirektivet får en tredjelandsmedborgare som har ett giltigt EU-blåkort som utfärdats av en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod i syfte att bedriva affärsverksamhet. Under sådana förutsättningar får den andra medlemsstaten inte kräva andra tillstånd för utövande av sådan verksamhet än EU-blåkortet.

Affärsverksamhet definieras i artikel 2.13 som en tillfällig verksamhet med direkt koppling till arbetsgivarens affärsintressen och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första medlemsstaten, inbegripet närvaro vid interna eller externa affärssammanträden, konferenser eller seminarier, förhandlingar om affärsöverenskommelser, genomförande av försäljnings- eller marknadsföringsverksamhet, utforskande av affärsmöjligheter eller deltagande i och erhållande av utbildning.

I skäl 55 anges att den rättsosäkerhet som i dag finns i fråga om affärsresor för högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer bör hanteras genom att begreppet affärsresor definieras och en förteckning fastställs över verksamhet som i samtliga fall bör betraktas som affärsverksamhet i alla medlemsstater. Verksamheten ska vara direkt knuten till arbetsgivarens intressen i den första medlemsstaten och bör vara förknippad med de uppgifter som EU-blåkortsinnehavaren har i den anställning för vilken EU-blåkortet beviljades. Enligt artikel 24.3 c ska medlemsstaterna, minst en gång per år och närhelst informationen ändras, lämna in en förteckning av tillåten affärsverksamhet till kommissionen.

En bestämmelse om rätt till rörlighet för kortare vistelse

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns inga bestämmelser om rätt till rörlighet för kortare vistelse. I student- och forskardirektivet och ICT-direktivet finns däremot sådana bestämmelser, som dock behandlar rörlighet i andra syften än att bedriva affärsverksamhet. Dessa har genomförts i svensk rätt genom 5 b kap. 13 § respektive 6 b kap. 6 § UtIL.

I 2 kap. UtIL finns ett generellt krav på visering för att resa in och vistas i Sverige samt ett flertal undantag från det kravet. Det finns även ett generellt krav på arbetstillstånd för att arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands (2 kap. 7 § UtIL). Även från det kravet finns flera undantag i 2 kap. UtIL och i 5 kap. UtIF.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 265/2010 av den 25 mars 2010 om ändring av konventionen om tillämpning av

Schengenavtalet och av förordning (EG) nr 562/2006 vad gäller rörlighet för personer med visering för längre vistelse får utlänningar med av någon medlemsstat utfärdat giltigt uppehållstillstånd, på grundval av detta tillstånd och en giltig resehandling, röra sig fritt under högst tre månader under en sexmånadersperiod inom övriga medlemsstaters territorier, förutsatt att utlänningarna uppfyller de inresevillkor som avses i artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna, även kallad gränskodexen) och inte finns registrerade på den berörda medlemsstatens spärrlista. En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd av en annan EU-stat kan således enligt befintliga regler resa in i och vistas i, men inte arbeta i, Sverige med stöd av det tillståndet och en giltig resehandling i högst tre månader under en sexmånadersperiod.

En del av de personer som kommer till Sverige under en kortare period för att utöva aktiviteter som faller in under direktivets definition av affärsverksamhet bedöms omfattas av de undantag från kravet på arbetstillstånd som redan finns. En utlänning kan t.ex. undantas från kravet på arbetstillstånd för en sammanlagd tid om tre månader under en tolv månadersperiod om han eller hon inom ramen för en affärsuppgörelse ska genomgå utbildning, genomföra tester, förbereda eller avsluta leveranser eller utöva liknande aktiviteter i Sverige (5 kap. 2 § UtIF). Det kan dock finnas andra situationer som omfattas av begreppet affärsverksamhet i det nya blåkortsdirektivets mening. Dessutom är det nya blåkortsdirektivets bestämmelser mer generösa än befintliga nationella regler, eftersom de tillåter vistelse på Sveriges territorium för att bedriva affärsverksamhet i tre månader under en sexmånadersperiod i stället för under en tolv månadersperiod.

Det är angeläget att direktivets krav på rörlighet får avsedd effekt och att bestämmelserna om inresa och arbete för EU-blåkortsinnehavare hålls samman. Dessutom bör det klargöras att inget annat tillstånd än EU-blåkortet ska krävas vid affärsresor i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör det därför införas en ny bestämmelse i 6 a kap. UtIF som innebär att en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan medlemsstat får resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod. Till skillnad från lagrådsremissen bör det av bestämmelsen även framgå att verksamheten ska ha en direkt koppling till arbetsgivarens affärsintresse och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första EU-staten. Rätten till kortare rörlighet i Sverige bör knytas till att utlänningen under hela vistelsen ska ha ett giltigt EU-blåkort.

Migrationsverket efterfrågar ett förtydligande av hur begreppet affärssyfte vid en visering förhåller sig till begreppet affärsverksamhet i det nya blåkortsdirektivet. Begreppet affärsverksamhet definieras i artikel 2.13 i det nya blåkortsdirektivet (se ovan) och är direkt kopplat till direktivets krav på att tillåta rörlighet för kortare vistelse. För en sådan vistelse ska det inte krävas några andra tillstånd än EU-blåkortet. Definitionen av begreppet affärsverksamhet i det nya blåkortsdirektivet bör därmed endast tillämpas när det är fråga om just rörlighet för kortare

vistelse för en EU-blåkortsinnehavare enligt direktivet. Vad som ska avses med begreppet affärsverksamhet får därför ytterst avgöras med hänsyn till EU-domstolens praxis om det nya blåkortsdirektivet. Det finns inte heller någon definition av begreppen affärsresa eller affärsverksamhet i svensk lagstiftning. Begreppet affärsverksamhet förekommer i lagstiftningen, men i helt andra sammanhang än det nu aktuella, se t.ex. i 2 kap. 26 a § tredje stycket 9 lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk samt i 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det framstår mot denna bakgrund inte som lämpligt att införa en sådan definition i 6 a kap. UtL. Som anges nedan ska det även upprättas en förteckning över tillåten affärsverksamhet.

Förteckning över tillåten affärsverksamhet

Som anges ovan framgår av skälen till det nya blåkortsdirektivet att en förteckning bör fastställas över verksamhet som i samtliga fall bör betraktas som affärsverksamhet i alla medlemsstater. I artikel 24.3 föreskrivs vidare att medlemsstaterna minst en gång per år, och närhelst informationen ändras, ska lämna en förteckning över tillåten affärsverksamhet till kommissionen. Det bör mot denna bakgrund anses vara obligatoriskt att upprätta en sådan förteckning.

För att uppfylla direktivets krav bör det således upprättas en förteckning över sådan verksamhet som ska betraktas som affärsverksamhet. Eftersom Migrationsverket är den myndighet som beslutar om EU-blåkort delar regeringen promemorians bedömning att det framstår som lämpligt att Migrationsverket även beslutar om den aktuella förteckningen. Det finns liknande bestämmelser i utlänningsförordningen (se t.ex. 4 kap. 2 a §, 5 kap. 12 § och 5 c kap. 8 §). Det är lämpligt att reglera det nya blåkortsdirektivets krav på en förteckning över tillåten affärsverksamhet på ett liknande sätt. Till skillnad från promemorian föreslår regeringen att det införs ett bemyndigande i 6 a kap. UtL för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet.

14.2 Rörlighet för längre vistelse i Sverige

14.2.1 Förutsättningar för tillstånd i Sverige

Regeringens förslag: Om en utlänning som har vistats i en annan EU-stat med EU-blåkort i tolv månader ansöker om ett EU-blåkort i Sverige under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra EU-staten gäller samma förutsättningar som för ansökan om EU-blåkort när Sverige är första medlemsstat. Att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen ska dock inte vara en förutsättning för en sådan ansökan. Om utlänningen har haft EU-blåkort i minst två år i en annan EU-stat behöver denna inte styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen.

En ansökan om EU-blåkort får i dessa fall vägras om

- utlänningen visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
- utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, eller
- lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Från och med andra gången som en EU-blåkortsinnehavare utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse får vistelseperioden i den föregående medlemsstaten vara sex månader i stället för tolv.

En utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse ska också få ansöka om och beviljas ett EU-blåkort efter inresan i Sverige, om ansökan lämnas in senast en månad efter inresan.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige har ansökt om ett EU-blåkort i en annan EU-stat får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas på grund av att tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt, att bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende eller att utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

Regerings bedömning: En särskild tillståndstyp för rörlighet för längre vistelse bör inte införas.

Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Det behöver inte särskilt anges att en ansökan ska avslås om villkoren inte är uppfyllda.

Det nya blåkortsdirektivets krav på att inte tillämpa arbetsmarknadsprövning vid ansökan om EU-blåkort enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse om detta inte tillämpas vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat är uppfyllt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att medge att en arbetsgivare ansöker om EU-blåkort i en andra medlemsstat för utlänningens räkning bör inte utnyttjas.

Det nya blåkortsdirektivets krav på att ansökan ska få lämnas in till myndigheterna i den andra medlemsstaten medan EU-blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium är uppfyllt genom gällande rätt.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning, medan några efterfrågar förtydliganden. *Migrationsverket* efterfrågar hur det bör hanteras om EU-blåkortet utfärdat av den första medlemsstaten löper ut under tiden som ansökan om EU-blåkort prövas i Sverige. *Migrationsverket* anser också att det bör förtydligas hur en ansökan om EU-blåkort efter tidsfristen på en månad bör hanteras och vilka kontroller som behöver företas för att

säkerställa att den sökande har ett EU-blåkort utfärdat av en annan medlemsstat.

Kammarrätten i Stockholm och *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* efterfrågar förtydliganden av den grund för avslag som är kopplad till villkor enligt svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

En EU-blåkortsinnehavare har enligt vissa villkor, efter tolv månaders laglig vistelse i en medlemsstat, rätt att resa in, vistas och arbeta i en andra medlemsstat för högkvalificerad anställning på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling (artikel 21.1). Senast en månad efter det att EU-blåkortsinnehavaren har rest in till den andra medlemsstatens territorium ska en ansökan om EU-blåkort ges in till den medlemsstatens behöriga myndigheter. Medlemsstaterna ska avgöra om ansökningar ska göras av utlänningen eller arbetsgivaren eller endera av dessa två. Ansökan får lämnas in till de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten medan EU-blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium (artikel 21.3).

Tillsammans med ansökan ska, enligt artikel 21.4, följande handlingar ges in:

- det gällande EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten,
- ett giltigt anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten,
- för reglerade yrken, handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrke som anges i anställningsavtalet eller i det bindande anställningserbjudandet,
- en giltig resehandling, enligt vad som anges i nationell rätt, och
- bevis som styrker att sökanden uppfyller kraven i fråga om den lönetröskel som fastställts i den andra medlemsstaten.

EU-blåkortsinnehavaren ska såvitt gäller de reglerade yrkena åtnjuta likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt.

Om den första medlemsstaten har utfärdat ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i direktivets bilaga I kan det för oreglerade yrken krävas att EU-blåkortsinnehavaren lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med den andra medlemsstatens rätt.

Den andra medlemsstaten får också, enligt artikel 21.5, kräva att följande handlingar ges in:

- för oreglerade yrken, handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med nationell rätt om EU-blåkortsinnehavaren har arbetat mindre än två år i den första medlemsstaten, och

- bevis för att sökanden har eller har ansökt om en sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgare i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet.

Enligt artikel 21.6 ska den andra medlemsstaten avslå en ansökan om EU-blåkort om

- villkoren enligt artikel 21.4 inte följs,
- de handlingar som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
- anställningen inte uppfyller kraven enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt relevant branschpraxis som avses i artikel 5.2, eller
- EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21.4 ska medlemsstaten vid ett beslut om att avslå en ansökan om rörlighet för längre vistelse beakta de särskilda omständigheterna i fallet och respektera proportionalitetsprincipen (artikel 21.7).

Den andra medlemsstaten får endast avslå en ansökan om EU-blåkort på grundval av en kontroll som utförs i enlighet med artikel 7.2 a (s.k. arbetsmarknadsprövning) om den medlemsstaten utför sådana kontroller när den är den första medlemsstaten (artikel 21.8).

En särskild tillståndstyp för rörlighet för längre vistelser bör inte införas

Även i 2009 års blåkortsdirektiv fanns bestämmelser om ansökan om rörlighet för längre vistelser. Dessa var dock mindre detaljerade än bestämmelserna i det nya blåkortsdirektivet och föranledde, förutom bestämmelserna om återtagande (se nedan), endast en bestämmelse i 6 a kap. 4 § tredje stycket UtL som innebär att ansökan om EU-blåkort får bifallas även efter inresan i Sverige, om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Bestämmelser om rörlighet för längre vistelse finns också i ICT-direktivet och student- och forskardirektivet. I dessa direktiv finns det en valmöjlighet för medlemsstaterna att antingen låta utlänningen vistas och arbeta i landet utan något formaliserat förfarande eller att införa ett särskilt tillstånd för rörlighet för längre vistelse. I båda fallen valdes i Sverige att införa särskilda tillstånd för rörlighet för längre vistelse med särskilda bestämmelser knutna till dessa.

Motsvarande valmöjlighet finns inte uttryckligen i det nya blåkortsdirektivet utan där anges att utlänningen ska ge in en ansökan om EU-blåkort i den andra medlemsstaten.

Det nya blåkortsdirektivet innehåller, till skillnad från 2009 års blåkortsdirektiv, ett något förenklat ansökningsförfarande för ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat i jämförelse med ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat, vilket talar för att en särskild tillståndstyp bör införas. Även handläggningstiden skiljer sig från den som gäller

ansökan om EU-blåkort i en första stat. Å andra sidan gäller i princip samma regler för ett EU-blåkort i en första medlemsstat och ett EU-blåkort enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse för t.ex. tillståndstid, återkallelse och förlängning. Det kan också noteras att tillståndet i den andra medlemsstaten på de flesta ställen i artikel 21 benämns som ”EU-blåkort” och att det i skäl 56 anges att utlänningen i den andra medlemsstaten ska ansöka om ett ”nytt EU-blåkort”, vilket talar för att avsikten inte är att det ska vara en särskild tillståndstyp. I ICT-direktivet och student- och forskardirektivet talas det uteslutande om ansökan eller tillstånd om rörlighet för längre vistelse. I student- och forskardirektivet finns vidare särskilda bestämmelser om tillståndstid och återkallelse för detta tillstånd och enligt ICT-direktivet ska det införas en särskild anmärkning, ”mobile ICT”, på uppehållstillståndskortet. Motsvarande bestämmelser finns inte gällande rörlighet för längre vistelse i det nya blåkortsdirektivet.

Mot denna bakgrund delar regeringen promemorians bedömning att det inte bör införas en särskild tillståndstyp om rörlighet för längre vistelse. En utlänning som utnyttjar bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse bör i stället ansöka om ett vanligt EU-blåkort i Sverige med vissa särskilda regler knutna till förfarandet. Regeringen föreslår dock en annan lagteknisk utformning än i promemorian.

Ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat

Enligt artikel 21 ska en utlänning, efter tolv månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten som EU-blåkortsinnehavare, ha rätt att resa in i, vistas och arbeta i en andra medlemsstat för högkvalificerad anställning på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling. Som anges ovan fanns en liknande reglering redan i 2009 års blåkortsdirektiv som har genomförts i svensk rätt, dock med en tidsgräns om arton månader i stället för tolv. Vid genomförandet av 2009 års direktiv placerades denna bestämmelse bland reglerna om i vilka situationer utlänningen får ansöka om ett EU-blåkort inifrån Sverige (se 6 a kap. 4 § tredje stycket UtL). Det fanns inga särskilda regler i 2009 års blåkortsdirektiv om vilka handlingar som skulle krävas för att beviljas ett EU-blåkort i den andra medlemsstaten eller några särskilda avslagsgrunder utan samma regler gällde som vid ansökan i en första medlemsstat. Enligt det nya blåkortsdirektivet är kraven dock något annorlunda vid ansökan i en andra medlemsstat och det behöver därför införas vissa särskilda regler för denna situation.

Enligt artikel 21.4 a ska det gällande EU-blåkortet ges in. Det bör därför som en förutsättning anges att ansökan om EU-blåkort i Sverige i dessa fall ska göras under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten. *Migrationsverket* efterfrågar ett förtydligande av vad det innebär om giltighetstiden för EU-blåkortet i den första medlemsstaten löper ut under tiden för prövning av ansökan om EU-blåkort i Sverige. En förutsättning för att ett EU-blåkort i Sverige ska kunna beviljas är att utlänningen ansöker om ett EU-blåkort inom giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten. Det bör därför vara tillräckligt att detta villkor är uppfyllt. Den situationen att giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra EU-staten löper ut efter att ansökan gjorts men under handläggningstiden behandlas i avsnitt 14.2.3 och 14.2.4.

I artikel 21.4 och 21.5 i det nya blåkortsdirektivet anges att medlemsstaterna ska eller får kräva att sökanden ska ge in vissa handlingar. I avsnitt 8.1 görs bedömningen att bestämmelser om innehållet i ansökan som huvudregel inte bör formuleras som krav på sökanden att ge in vissa specificerade handlingar vid ansökningstillfället. I stället bör utgångspunkten vara att det i lagen ska anges vilka förutsättningar som ska gälla för att ett tillstånd ska kunna beviljas. Att sökanden ska kunna visa att dessa förutsättningar är uppfyllda bedöms inte heller i det här sammanhanget behöva anges särskilt i lagtexten.

Förutsättningar för att beviljas ett EU-blåkort i enlighet med reglerna för rörlighet för längre vistelse överensstämmer i huvudsak med villkoren för att beviljas ett EU-blåkort enligt artikel 5 (se avsnitt 8). Några särskilda bestämmelser behövs inte i de delar villkoren överensstämmer. Detta gäller först och främst kraven på ett giltigt anställningsavtal som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten, att lönetröskeln i den andra medlemsstaten är uppfylld och att sökanden har en giltig resehandling.

Det finns ingen punkt i artikel 21.4 som motsvarar kravet i artikel 5.2, dvs. att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda. Att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen (6 a kap. 1 § första stycket 2 UtL) bör därför inte ställas upp som en förutsättning för ansökan om EU-blåkort vid rörlighet för längre vistelse (se dock avslagsgrunder nedan).

I artikel 21.4 c anges att såvitt gäller reglerade yrken ska sökanden lägga fram handlingar som styrker att de villkor som enligt nationell rätt gäller för unionsmedborgares utövande av det reglerade yrket i anställningsavtalet är uppfyllda. Detta överensstämmer med kraven för EU-blåkort i en första medlemsstat och någon särskild bestämmelse bedöms inte nödvändig. I andra stycket av bestämmelsen anges att EU-blåkortsinnehavare vid ansökan i den andra medlemsstaten ska åtnjuta likabehandling med unionsmedborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer, i enlighet med unionsrätt och nationell rätt. Erkännande av reglerade yrken regleras i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Lagen är tillämplig på alla personer, oavsett medborgarskap, som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Den gäller således också en utlänning med EU-blåkort som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dessa erkända i en första medlemsstat och därefter flyttar till en annan medlemsstat. Kraven på likabehandling bedöms därmed uppfyllda.

Vid ansökan om ett EU-blåkort ska sökanden, enligt artikel 5.1 b, lägga fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras när det gäller oreglerade yrken. Utformningen av motsvarande svenska bestämmelser innebär att det ska göras en bedömning av om utlänningen har relevant och särskild kompetens för den högkvalificerade anställningen i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller viss angiven yrkeserfarenhet. Något motsvarande

krav finns inte vid ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet i artikel 21.4 första stycket.

Enligt artikel 21.4 tredje stycket får medlemsstaten dock kräva att utlänningen lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras i enlighet med den andra medlemsstatens rätt, om den första medlemsstaten har utfärdat ett EU-blåkort på grundval av högre yrkeskvalifikationer för yrken som inte förtecknas i bilaga I till det nya blåkortsdirektivet. Artikel 21.4 innehåller obligatoriska förutsättningar för ansökan men den aktuella bestämmelsen i tredje stycket bedöms vara fakultativ på grund av sin utformning (kan krävas). Enligt artikel 21.5 a får medlemsstaterna också såvitt gäller oregrerade yrken kräva att sökanden lägger fram handlingar som styrker relevanta högre yrkeskvalifikationer för det arbete som ska utföras enligt nationell rätt om EU-blåkortsinnehavaren har arbetat mindre än två år i den första medlemsstaten.

Även om den första medlemsstaten har prövat om de relevanta högre yrkeskvalifikationerna når upp till kraven för högkvalificerad anställning där, kan det vara fråga om en annan anställning som kräver andra kvalifikationer i Sverige. Det framstår därför som lämpligt att möjligheten i artikel 21.5 a utnyttjas och en sådan reglering bör därför tas in i 6 a kap. UtL. Det bedöms då inte nödvändigt att också utnyttja möjligheten i artikel 21.4 tredje stycket.

Enligt artikel 21.5 b får medlemsstaterna också kräva att sökanden tillhandahåller bevis för att han eller hon har eller har ansökt om en sjukförsäkring som täcker alla risker som normalt täcks för medborgaren i den berörda medlemsstaten under perioder när sådant försäkringsskydd eller motsvarande förmåner inte tillhandahålls i samband med eller som en följd av anställningsavtalet. Det bedöms som lämpligt att utnyttja denna möjlighet då den sjukförsäkring som sökanden hade och fick kontrollerad i den första medlemsstaten inte behöver gälla i Sverige. Kravet bör vara detsamma som vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat, dvs. att utlänningen ska visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring vid vistelser som kommer att pågå i upp till ett år. Någon särskild reglering behövs därför inte i detta avseende.

Liksom vid en ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat bör ett villkor för ansökan i en andra medlemsstat vara att rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen, dvs. att principen om unionsföreträde beaktas. Något hinder mot en sådan bestämmelse bedöms inte finnas enligt direktivet (jfr avsnitt 8.8). Någon särskild reglering behövs inte heller i detta avseende.

Sammanfattningsvis föreslås att en utlänning som utnyttjar bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse ska ansöka om EU-blåkort på samma villkor som när Sverige är första medlemsstat, med de undantagen att sökanden vid ansökningsstidpunkten ska ha ett gällande EU-blåkort i den första medlemsstaten, att sökanden inte behöver styrka relevant och särskild kompetens för anställningen om han eller hon har haft EU-blåkort i minst två år i den andra staten samt att det inte ska krävas som en förutsättning för ansökan att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda.

Enligt artikel 21.6 ska en ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat avslås om villkoren i artikel 21.4 inte är uppfyllda, om de handlingar som läggs fram har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende eller om EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, säkerhet och hälsa. Att en ansökan ska avslås om villkoren inte är uppfyllda följer av bestämmelsernas utformning och behöver inte anges särskilt i lagtext, se ovan. Övriga grunder överensstämmer i sak med de avslagsgrunder som finns gällande ett EU-blåkort i en första medlemsstat. Förutom det fall att villkoren enligt artikel 21.4 inte är uppfyllda ska dock, enligt artikel 21.7, de särskilda omständigheterna i fallet beaktas vid beslut om att avslå en ansökan om rörlighet för längre vistelse och proportionalitetsprincipen respekteras. För att uppfylla detta krav bör de avslagsgrunder som anges ovan utformas som fakultativa bestämmelser. Eftersom bestämmelserna är tvingande vid en ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat behöver särskilda regler gälla i detta avseende för en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse. I artikel 8.2 b-h finns ett antal fakultativa avslagsgrunder som gäller vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat. Dessa bör, eftersom de inte finns angivna i avslagsbestämmelsen i artikel 21.6, inte gälla vid en ansökan om EU-blåkort enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse.

Som anges ovan är ett krav för ansökan om EU-blåkort att villkoren enligt tillämplig rätt, som anges i kollektivavtal eller fastställs enligt branschpraxis för relevanta högkvalificerade anställningar ska vara uppfyllda (artikel 5.2). Motsvarande bestämmelse för EU-blåkort i en andra medlemsstat är formulerad som en avslagsgrund (artikel 21.6 c) och bör införas som en sådan. Även denna avslagsgrund bör utformas som en fakultativ bestämmelse. *Kammarrätten i Stockholm* efterfrågar ett förtydligande av hur de olika kraven förhåller sig till varandra. Så som direktivet får förstås består skillnaden i att det vid en ansökan om EU-blåkort är ett tvingande krav att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. När en utlänning utnyttjat sin rätt till rörlighet för längre vistelse uppställs kravet i stället som en avslagsgrund. Eftersom proportionalitetsprincipen ska respekteras bedöms avslagsgrunden, till skillnad från kravet vid beviljande av EU-blåkort i den första medlemsstaten, vara fakultativ. Precis som *Saco* är inne på innebär inte detta att bestämmelsen ska tillämpas så extensivt att en arbetsgivare kan erbjuda den sökande oskäligen arbetsvillkor. Genom att proportionalitetsprincipen ska respekteras ges dock utrymme att beakta omständigheterna i det enskilda fallet.

Ansökan om EU-blåkort vid rörlighet för längre vistelse ska enligt artikel 21.3 kunna göras inifrån landet, vilket betyder att denna situation behöver anges som ett undantag från huvudregeln om att ansökan ska göras före inresan till Sverige (se avsnitt 10.1). Det befintliga undantaget i utlänningslagen för denna situation är, på grund av bestämmelserna i 2009 års blåkortsdirektiv, delvis utformad som en materiell bestämmelse och anger att utlänningen ska ha vistats i en annan EU-stat i arton månader. Regeringen anser att möjligheten att ansöka om EU-blåkort inifrån landet för en utlänning som utnyttjar reglerna om rörlighet för längre vistelse alltjämt bör regleras med övriga situationer då en ansökan om EU-blåkort kan beviljas inifrån landet och att det som förutsättning ska gälla att

ansökan ges in till Migrationsverket senast en månad efter inresan till Sverige. Någon ytterligare bestämmelse är inte nödvändig för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav på att ansökan ska få göras medan EU-blåkortsinnehavaren fortfarande vistas på den första medlemsstatens territorium.

I artikel 21.8 finns en begränsning som innebär att den andra medlemsstaten endast får avslå en ansökan om EU-blåkort på grundval av en kontroll som utförs i enlighet med artikel 7.2 a om den medlemsstaten utför sådana kontroller när den är den första medlemsstaten. Eftersom Sverige inte tillämpar s.k. arbetsmarknadsprövning vid ansökan om EU-blåkort i en första medlemsstat (se avsnitt 9.1.2) bör arbetsmarknadsprövning enligt bestämmelsen inte heller göras på ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat. Det krävs inga författningsändringar för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Medlemsstaterna får välja om ansökningar ska göras av EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren. Liksom vad gäller ansökan om EU-blåkort i ett första medlemsland bör det vara EU-blåkortsinnehavaren och inte arbetsgivaren som gör ansökan. Detta för att i så stor utsträckning som möjligt hålla samman de svenska bestämmelserna om uppehållstillstånd för arbete.

Rörlighet för längre vistelse till ytterligare medlemsstater

Artikel 21.11 anger att från och med andra gången som en EU-blåkortsinnehavare, och i tillämpliga fall dennes familjemedlemmar, utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, ska med första medlemsstat avses den medlemsstat från vilken EU-blåkortsinnehavaren flyttar och med andra medlemsstat den medlemsstat där EU-blåkortsinnehavaren ansöker om nytt EU-blåkort. En EU-blåkortsinnehavare får, när han eller hon flyttar till en annan medlemsstat en andra gång, flytta redan efter sex månaders laglig vistelse i den första medlemsstaten i egenskap av EU-blåkortsinnehavare.

Någon särskild tidsfrist vid en andra flytt fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Det bör därför införas en bestämmelse som anger att tidsperioden som en EU-blåkortsinnehavare måste ha innehaft EU-blåkort i en medlemsstat när bestämmelserna om rörlighet utnyttjas ska vara sex månader från och med en andra flytt.

Återkallelse av EU-blåkortet i den första medlemsstaten

Om en EU-blåkortsinnehavare utnyttjar möjligheten att flytta till en annan medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse gäller särskilda regler om återkallelse av EU-blåkortet i den första medlemsstaten. Enligt artikel 23.1 ska den första medlemsstaten i sådana fall, trots vad som sägs i artikel 8.1 a (återkallelse om EU-blåkortet eller handlingarna som lagts fram har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något hänseende) och 8.2 a (återkallelse av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa), inte återkalla EU-blåkortet förrän den andra medlemsstaten har fattat ett beslut om ansökan om rörlighet för längre vistelse. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Bestämmelsen är obligatorisk och måste därför genomföras i svensk rätt. Regeln blir enligt direktivet tillämplig när EU-blåkortsinnehavaren har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse men denna andra medlemsstat ännu inte har beslutat i ärendet. För att det ska bli tydligt vad som avses bör det i den svenska regeln anges att EU-blåkortsinnehavaren ska ha ansökt om EU-blåkort i en andra medlemsstat enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse för att regeln ska bli tillämplig. Under sådana förutsättningar får ett av Sverige utfärdat EU-blåkort inte återkallas på grund av att tillståndet har förvärvats på bedrägligt sätt, bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något hänseende eller av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa förrän beslut om EU-blåkort har fattats i den andra medlemsstaten. För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav bör en bestämmelse med denna innebörd införas i 6 a kap. UtL.

I övrigt anges inget särskilt om återkallelse eller förlängning såvitt gäller EU-blåkort i en andra medlemsstat. Detta bedöms innebära att såväl de tvingande som fakultativa grunderna för att återkalla eller vägra förlängning av ett EU-blåkort är tillämpliga även såvitt gäller EU-blåkort enligt reglerna för rörlighet för längre vistelse. Se närmare om grunderna i avsnitt 9.1 och 9.2. Några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga i detta avseende.

14.2.2 Handläggning

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om handläggningstid eller om skyldighet att underrätta den första EU-staten om beslutet om EU-blåkort i Sverige.

Det nya blåkortsdirektivets krav på skriftliga och motiverade beslut som kan överklagas är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Detsamma gäller direktivets krav på att det i underrättelsen till den första EU-staten ska anges grunder för att avslå ansökan.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.
Remissinstanserna har inga synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 21.9 i det nya blåkortsdirektivet ska den andra medlemsstaten avseende en ansökan om EU-blåkort antingen fatta beslutet att, om villkoren för rörlighet är uppfyllda, utfärda ett EU-blåkort och tillåta utlänningen att vistas på dess territorium eller, om villkoren för rörlighet inte är uppfyllda, avslå ansökan och ålägga sökanden och dennes familjemedlemmar att lämna dess territorium i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell rätt.

Den andra medlemsstaten ska, genom undantag från artikel 11.1, skriftligen underrätta sökanden och den första medlemsstaten om sitt beslut så snart som möjligt och senast 30 dagar efter den dag då den

fullständiga ansökan lämnades in. I vissa undantagsfall vid komplexa ansökningar får en medlemsstat förlänga den tidsfrist som avses i andra stycket med 30 dagar. Den ska underrätta sökanden om förlängningen senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I underrättelsen till den första medlemsstaten ska den andra medlemsstaten ange eventuella grunder enligt artikel 21.6 b (handlingarna som läggs fram har förvärvats på bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende) eller artikel 21.6 d (EU-blåkortsinnehavaren utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa).

I artikel 21.7 anges att när det gäller ansökningsförfaranden för rörlighet för längre vistelse ska de rättssäkerhetsgarantier som anges i artikel 11.2 och 11.3 tillämpas.

Handläggningstid

Enligt 2009 års blåkortsdirektiv skulle ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat handläggas inom samma tid som ansökan i en första medlemsstat, dvs. inom 90 dagar (5 a kap. 1 § UtIF).

Enligt det nya blåkortsdirektivet ska i stället den andra medlemsstaten så snart som möjligt, och senast 30 dagar efter den dag då en fullständig ansökan lämnades in, underrätta sökanden och den första medlemsstaten om sitt beslut. Även det nya blåkortsdirektivets krav på handläggningstid vid en ansökan om EU-blåkort vid rörlighet för längre vistelse bör regleras i utlänningsförordningen. Några lagändringar är således inte nödvändiga i denna del.

Handläggning av ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat

Att rättssäkerhetsgarantierna i artikel 11.2 och 11.3 ska tillämpas även vad gäller ansökningsförfarandet för ett EU-blåkort i en andra medlemsstat innebär att om de handlingar som lagts fram eller de uppgifter som tillhandahållits till stöd för ansökan är otillräckliga eller ofullständiga, ska sökanden få möjlighet att efter underrättelse få komplettera dessa inom en rimlig tidsfrist. Om de ytterligare handlingar eller uppgifter som krävs inte har lämnats inom den tidsfristen får ansökan avslås. Vidare föreskrivs att sökanden ska underrättas om beslut att avslå en ansökan om EU-blåkort, återkalla ett EU-blåkort eller inte förlänga ett EU-blåkort och att underrättelsen ska innehålla motivering och tidsfrist för överklagande. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett effektivt rättsmedel i enlighet med nationell rätt.

Det nya blåkortsdirektivets krav på att sökanden ska underrättas och att handläggningstiden får förlängas om ansökan behöver kompletteras bör regleras i utlänningsförordningen tillsammans med övriga bestämmelser om handläggningstid. Några lagändringar är därför inte nödvändiga i denna del.

Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut som kan överklagas är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar (se avsnitt 10.7 och 10.8).

Underrättelse om beslut till annan EU-stat

Liksom det nya blåkortsdirektivet innehöll 2009 års blåkortsdirektiv en bestämmelse om att den första medlemsstaten ska underrättas om beslut

att bevilja eller avslå ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat. Vid genomförandet av det direktivet infördes en bestämmelse i 5 a kap. 4 § UtlF där det framgår att om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdad av en annan EU-stat beviljas eller vägras ett EU-blåkort i Sverige, ska Migrationsverket underrätta den andra EU-staten om beslutet.

Det nya blåkortsdirektivets krav är alltså i denna del uppfyllda genom gällande rätt. Även de tillkommande kraven om inom vilken tid underrättelsen ska göras bör regleras i utlänningsförordningen och kräver därför inte några lagändringar.

14.2.3 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att utfärda ett tillfälligt uppehållstillstånd, om ett EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort i Sverige, bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Om ett EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under ansökningsförfarandet får, enligt artikel 21.10 i det nya blåkortsdirektivet, den andra medlemsstaten utfärda ett nationellt tillfälligt uppehållstillstånd, eller motsvarande tillstånd, som gör det möjligt för sökanden att fortsätta att lagligen vistas på dess territorium till dess beslut om ansökan har fattats. Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då gjordes bedömningen att möjligheten inte skulle utnyttjas.

I utlänningslagen uppställs inte något krav på att en utlänning som under vistelsen i Sverige ansöker om uppehållstillstånd ska ha ett särskilt tillfälligt uppehållstillstånd under den tid som ansökan prövas av Migrationsverket, utan utlänningen kan normalt fortsätta vistas i Sverige i väntan på beslut (jfr 5 kap. 18 § UtlL). Något särskilt, tillfälligt uppehållstillstånd behöver mot denna bakgrund inte utfärdas om ett EU-blåkort som utfärdats av annan medlemsstat löper ut under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort i Sverige. Möjligheten att utfärda ett sådant uppehållstillstånd bör därför inte utnyttjas.

14.2.4 Arbete under handläggningstiden

Regeringens förslag: En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdad av en annan medlemsstat och som ansöker om EU-blåkort i Sverige enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse får arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas till, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft. Detsamma ska gälla om utlänningens EU-blåkort har återkallats.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att möjligheten att arbeta endast ska gälla till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 21.3 i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavaren ha tillåtelse att börja arbeta i den andra medlemsstaten senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns i stället en artikel som föreskrev att den andra medlemsstaten fick besluta att inte låta den sökande arbeta förrän den medlemsstatens behöriga myndighet hade beviljat ansökan (artikel 18.2 i 2009 års blåkortsdirektiv). Sverige valde att utnyttja denna möjlighet.

En bestämmelse som liknar artikel 21.3, men som innehåller ett krav på att få arbeta redan från det att ansökan lämnats in, finns i ICT-direktivet (artikel 22.2 d). Denna har genomförts i 6 b kap. 9 § andra stycket UtLL, där det framgår att en utlänning som ansöker om ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse får arbeta i värdföretaget i Sverige under tiden för ansökans prövning, om giltighetstiden för det ICT-tillstånd som han beviljats av en annan EU-stat inte har löpt ut och utlänningen har rätt att resa in, vistas och arbeta i Sverige enligt förutsättningarna för rörlighet för kortare vistelse.

I avsnitt 10.10 föreslås att det införs en bestämmelse i 6 a kap. UtLL enligt vilken bl.a. en utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av tillståndet, får arbeta i Sverige tills dess tillståndsfrågan avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelats, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft. Detsamma föreslås gälla om ett EU-blåkort återkallas. En utlänning som har EU-blåkort i ett annat land föreslås få ansöka om EU-blåkort inifrån landet, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige (se avsnitt 14.2). Det framstår då som rimligt att han eller hon också ska få arbeta på samma sätt som en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige föreslås få göra. En utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse bör alltså få arbeta i Sverige från det att ansökan om EU-blåkort lämnas in till Migrationsverket. Regeringen föreslår därför att det införs en bestämmelse som anger att en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse ska få arbeta i Sverige i en högkvalificerad anställning till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelats, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft. Detsamma föreslås gälla om ett EU-blåkort har återkallats.

14.2.5 Återtagande av utlänningar som har EU-blåkort

Regeringens förslag: Bestämmelsen om att en utlänning och hans eller hennes familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats ska upphävas.

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om återtagande av en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat, i de fall ansökan om EU-blåkort i Sverige avslås,

tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Möjligheten enligt direktivet att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande bör inte utnyttjas.

Det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om att en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige ska återtas till Sverige tillsammans med medföljande familjemedlemmar om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från utlänningen tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Kravet på visering för inresa ska inte heller fortsättningsvis gälla för utlänningar som återtas till Sverige.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Som anges ovan innebär artikel 21.9 b i det nya blåkortsdirektivet att medlemsstaten, om villkoren för rörlighet inte är uppfyllda, ska avslå ansökan och ålägga sökanden och dennes familjemedlemmar att lämna dess territorium.

Artikel 23.2 anger att om den andra medlemsstaten avslår ansökan om EU-blåkort ska den första medlemsstaten på anmodan av den andra medlemsstaten utan övriga formaliteter och utan dröjsmål tillåta återresa för EU-blåkortsinnehavaren och i förekommande fall dennes familjemedlemmar. Detta ska också gälla om giltighetstiden för det EU-blåkort som utfärdats av den första medlemsstaten har löpt ut eller om det har återkallats under prövningen av ansökan.

EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren i den andra medlemsstaten får hållas ansvariga för kostnaderna när EU-blåkortsinnehavaren och hans eller hennes familjemedlemmar reser tillbaka till den första medlemsstaten efter avslag (artikel 23.3).

Återtagande av utlänningar som har EU-blåkort utfärdade av en annan EU-stat

Artikel 21.9 b och 23.2 innebär dels att medlemsstaterna får kräva att den som har ett EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat ska lämna territoriet om en ansökan i den andra medlemsstaten avslås, dels att personen ska återvända till det land som har utfärdat EU-blåkortet. Detsamma gäller utlänningens familjemedlemmar. Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Bestämmelser om avvisning och utvisning finns i 8 kap. UtIL. En utlänning som saknar nödvändiga tillstånd för att vistas i Sverige får avvisas (8 kap. 2 § UtIL) eller utvisas (8 kap. 6 § UtIL). Om en ansökan om uppehållstillstånd avslås, avvisas eller återkallas och utlänningen befinner sig i Sverige, ska det samtidigt meddelas ett beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar mot det (8 kap. 16 § UtIL).

Denna bestämmelse blir också tillämplig i fråga om beslut om avslag på ansökan om EU-blåkort när Sverige är andra medlemsstat. Om anknytningspersonen nekats EU-blåkort i Sverige finns inte heller grund för att bevilja uppehållstillstånd till hans eller hennes medföljande familjemedlemmar, varför även beslut om avvisning eller utvisning för dessa kan aktualiseras i en sådan situation. Direktivets krav i denna del tillgodoses därför genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Kostnader för återvändande och återtagande

En möjlighet att hålla EU-blåkortsinnehavaren eller arbetsgivaren i den andra medlemsstaten ansvariga för kostnaderna vid återvändande eller återtagande efter avslag fanns också i 2009 års blåkortsdirektiv. Möjligheten att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnader för återvändande eller återtagande utnyttjades inte då.

En utlänning som avvisas eller utvisas är skyldig att betala kostnaden för sin egen resa till den ort dit han eller hon sänds eller åläggs att resa genom en myndighets försorg (19 kap. 1 § UtIL). Det finns ingen anledning att införa andra regler gällande blåkortsinnehavare. Sökanden ska alltså enligt de nationella reglerna åläggas att betala kostnaden för sin resa. För att utnyttja denna möjlighet krävs inga författningsändringar. Möjligheten att ålägga arbetsgivare att ansvara för kostnaderna bör inte utnyttjas nu heller.

Återtagande av utlänningar som har EU-blåkort utfärdade av Sverige

Bestämmelser om att den första medlemsstaten utan övriga formaliteter och utan dröjsmål ska tillåta återresa för EU-blåkortsinnehavaren och hans eller hennes eventuella familjemedlemmar vid avslag på ansökan i den andra medlemsstaten fanns även i 2009 års blåkortsdirektiv. Dessa genomfördes genom att det i 6 a kap. 14 § UtIL infördes en bestämmelse som anger att om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten ska de återtas till Sverige. Detta stämmer överens med vad som gäller enligt det nya blåkortsdirektivet och bestämmelsen bör därför i denna del kvarstå oförändrad för att uppfylla direktivets krav.

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska ha Schengenvisering eller nationell visering (2 kap. 3 § UtIL). Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes ett undantag från viseringskravet i 2 kap. 8 a § andra stycket UtIL, för att uppfylla det direktivets krav på att omedelbart och utan formaliteter återta en utlänning i den aktuella situationen. Samma sak bör gälla enligt det nya blåkortsdirektivet. Det nya blåkortsdirektivets krav i denna del är därför uppfyllt genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns även en hänvisning till att artikel 13 i det direktivet skulle tillämpas efter ett eventuellt återtagande. Enligt denna skulle utlänningen vid perioder av tillfällig arbetslöshet under tre månader ha möjlighet att söka och ta anställning i Sverige. Det infördes därför ett andra stycke i 6 a kap. 14 § UtIL om att utlänningen och hans eller hennes

familjemedlemmar som återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

Någon motsvarande bestämmelse finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Den bestämmelse i det nya blåkortsdirektivet som handlar om tillåtna perioder av arbetslöshet (artikel 8.5) handlar om att EU-blåkortet under vissa förutsättningar inte ska återkallas eller att förlängning inte ska vägras vid perioder av arbetslöshet. Det finns dock ingen reglering som säger att EU-blåkortsinnehavaren har rätt att söka arbete här en viss period, om dess EU-blåkort exempelvis har hunnit gå ut under ansökningsprocessen i den andra medlemsstaten. Andra stycket i 6 a kap. 14 § UtL bör därför upphävas. Detta överensstämmer också med motsvarande bestämmelser om återtagande av innehavare av uppehållstillstånd för forskning och ICT-tillstånd (5 b kap. 25 § UtL respektive 6 b kap. 19 § UtL).

14.3 Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om att den som har beviljats EU-blåkort av en EU-stat som inte fullt ut tillämpar Schengenregelverket ska kunna visa upp handlingar som styrker syftet med den avsedda inresan tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring. Det bör inte införas några särskilda bestämmelser om vilka handlingar som i detta fall ska krävas.

Även direktivets bestämmelse om att inresa ska nekas vid passage av yttre gräns om den som har ett EU-blåkort finns registrerad på spärrlistan i Schengens informationssystem tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

I artikel 20.2 i det nya blåkortsdirektivet anges att om EU-blåkortet utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut ska EU-blåkortsinnehavaren ha rätt att, i syfte att bedriva affärsverksamhet, resa in och vistas i en eller flera andra medlemsstater i 90 dagar under en 180-dagarsperiod på grundval av EU-blåkortet och en giltig resehandling. Om EU-blåkortsinnehavaren passerar en inre gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, får den andra medlemsstaten kräva att EU-blåkortsinnehavaren tillhandahåller bevis för att vistelsen sker i affärssyfte. Den andra medlemsstaten får inte kräva andra tillstånd för utövande av affärsverksamheten än EU-blåkortet.

I artikel 21.2 anges att om EU-blåkortet utfärdats av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och EU-blåkortsinnehavaren, med avseende på rörlighet för längre vistelse, passerar en inre gräns där gränskontrollerna ännu inte har upphävts till en andra medlemsstat som

tillämpar Schengenregelverket fullt ut, får den andra medlemsstaten kräva att EU-blåkortsinnehavaren lägger fram det gällande EU-blåkort som har utfärdats av den första medlemsstaten och ett anställningsavtal eller ett bindande anställningserbjudande som omfattar minst sex månaders högkvalificerad anställning i den andra medlemsstaten.

I artikel 23.6 anges att om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem i enlighet med förordning (EU) 2016/399. Den medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse.

Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut

Bestämmelser om gränspassage finns i kodexen om Schengengränserna. I dagsläget är det tre medlemsstater i EU som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut, nämligen Bulgarien, Cypern och Rumänien. Kontrollerna enligt gränskodexen vid deras inre gränser har alltså ännu inte upphävts. Irland ingår inte i Schengenområdet överhuvudtaget (och har heller inte antagit det nya blåkortsdirektivet).

Några särskilda bestämmelser om medlemsstater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv men däremot i ICT-direktivet (artikel 23.1) och student- och forskardirektivet (artikel 32.1). Det kan noteras att i dessa direktiv anges passage av en yttre gräns från en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut till en andra medlemsstat medan det i det nya blåkortsdirektivet anges passage av inre gräns där gränskontrollerna ännu inte upphävts. Det som avses torde dock vara samma sak, dvs. resor från de länder som anges ovan till medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket fullt ut. Detta stöds också av att det i skäl 59 anges att bevis får krävas när EU-blåkortet utfärdas av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och den EU-blåkortsinnehavare som utövar rätten till rörlighet passerar en sådan yttre gräns som avses i gränskodexen in till en andra medlemsstats territorium. Vid genomförandet av ICT-direktivet och student- och forskardirektivet ansågs direktivens bestämmelser om att kunna visa upp handlingar som styrker syftet med inresan tillgodosedda genom gällande rätt.

Enligt artikel 6 i gränskodexen ska en utlänning vid passage av yttre gräns vid kortare vistelse inneha en giltig resehandling samt kunna styrka syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen. En icke uttömmande förteckning över verifikationer som en gränskontrolltjänsteman får begära av en utlänning för att kontrollera om inresevillkoren är uppfyllda finns angivna i bilaga I till gränskodexen. I denna anges t.ex. handlingar som kan visas vid resor i arbetet, som inbjudan från företag, inträdesbiljetter och andra handlingar som visar att det finns handelsförbindelser med anknytning till tjänsten. Dessa regler blir tillämpliga på resor till medlemsstater från länder som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut. Det är alltså redan möjligt för gränskontrolltjänstemän att begära nödvändiga handlingar för att styrka syftet med inresan till Sverige, varför någon ytterligare bestämmelse inte är nödvändig. Det bedöms inte heller behövas

någon särskild bestämmelse med innebörd att något annat tillstånd än EU-blåkortet inte får krävas vid rörlighet för kortare vistelse. Att det inte krävs något särskilt tillstånd följer redan av att det inte ställs upp något krav på utlänningen att inhämta tillstånd före rörligheten (jfr prop. 2019/20:9 s. 119 och 120). Artikel 20.2 får således anses tillgodosedd genom den ordning som fastställs i gränskodexen och av lagda förslag och det finns inte något behov av författningsändringar.

Även vid inresa för längre vistelse kontrolleras exempelvis syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen, vilket kan innebära att bevis på detta måste läggas fram. Inom en månad ska EU-blåkortsinnehavaren dessutom i dessa fall ansöka om ett nytt EU-blåkort, och i samband med detta lägga fram det gällande EU-blåkortet från den första medlemsstaten och ett giltigt anställningsavtal. Det finns mot denna bakgrund inte heller i dessa fall behov av någon särskild reglering om detta när EU-blåkortsinnehavaren kommer från ett land som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut utan artikeln får anses tillgodosedd genom gällande rätt.

Sökningar i Schengens informationssystem

Om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem (SIS). Direktivet anger att medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse. Det som avses med den andra meningen bör vara att resa ska nekas för personer som finns registrerade på en spärlista i Schengens informationssystem i de syften som anges. Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortdirektiv, men däremot i ICT-direktivet (se prop. 2017/18:34 s. 71) och student- och forskardirektivet (se prop. 2019/20:9 s. 132).

Enligt lagen (2021:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om Schengens informationssystem ska Polismyndigheten med hjälp av automatiserad behandling föra ett register som ska vara den svenska nationella delen av SIS. SIS-registret ska bl.a. vara ett hjälpmedel för Schengenstaterna att göra framställningar om att en person ska nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna. Om det vid en slagning i SIS-registret framgår att den som beviljats ett uppehållstillstånd av någon av de medlemsstater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut finns registrerad i spärllistan, finns det enligt gällande ordning möjlighet att neka personen i fråga inresa i landet. Det nya blåkortsdirektivets artikel 23.6 tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

14.4 Sanktioner

Regeringens bedömning: Utöver de sanktioner som redan finns i gällande rätt bör möjligheten att föreskriva om särskilda sanktioner mot en arbetsgivare till en EU-blåkortsinnehavare, om arbetsgivaren är ansvarig för att villkoren för rörlighet inte har uppfyllts, inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 23.4 i det nya blåkortsdirektivet får medlemsstaterna föreskriva sanktioner i enlighet med artikel 14 mot en arbetsgivare till en EU-blåkortsinnehavare, om arbetsgivaren är ansvarig för att direktivets villkor för rörlighet inte har uppfyllts.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv. Däremot innehåller ICT-direktivet en möjlighet för medlemsstaterna att ålägga värdforetaget sanktioner på grund av vissa specificerade brott mot bestämmelserna om rörlighet. Vid genomförandet av det direktivet gjordes bedömningen att denna möjlighet inte borde utnyttjas.

I avsnitt 10.13 görs bedömningen att skyldigheten i artikel 14 i det nya blåkortsdirektivet att föreskriva sanktioner mot arbetsgivare som inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet samt vidta åtgärder i syfte att förhindra missbruk av direktivet tillgodoses genom gällande rätt och inte kräver några författningsåtgärder. Såväl artikel 14 som artikel 23.4 är allmänt hållna och anger inte vilka skyldigheter enligt direktivet som ska kunna läggas till grund för sanktioner mot arbetsgivaren.

Bestämmelserna om sanktioner vid rörlighet är fakultativa. Enligt regeringens mening saknas det skäl att, utöver de sanktioner som redan finns i gällande rätt och som även är tillämpliga mot arbetsgivare vid rörlighet för kortare eller längre vistelse, föreskriva några ytterligare sanktioner som enbart ska gälla vid rörlighet. En utgångspunkt i svensk rätt är också att det är den enskilda sökanden som har ansvaret för att han eller hon har de tillstånd som behövs för att ha rätt att resa in, vistas och arbeta i Sverige. Det saknas anledning att välja andra lösningar som påtagligt avviker från den svenska ordningen annat än om direktivet kräver det. Dessutom bör, som anges ovan, inte arbetsgivaren få ansöka om EU-blåkort för utlänningens räkning. Mot denna bakgrund bör möjligheten att införa särskilda sanktioner mot arbetsgivare vid rörlighet för kortare eller längre vistelse inte utnyttjas.

14.5 Utvisning av personer som beviljats internationellt skydd

Regeringens förslag: En utlänning som har EU-blåkort i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat ska endast kunna utvisas och verkställas till den staten.

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om att det inför ett beslut om utvisning av en utlänning som har EU-blåkort i Sverige och som enligt anmärkning på sitt uppehållstillståndskort har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, ska ställas en förfrågan till den staten för att kontrollera om utlänningen fortfarande åtnjuter internationellt skydd samt att en sådan förfrågan från en annan medlemsstat ska besvaras inom en månad.

Direktivets bestämmelse om möjligheten att i vissa fall utvisa en EU-blåkortsinnehavare till en annan stat än den som beviljat honom eller henne internationellt skydd bör inte utnyttjas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Om en medlemsstat återkallar eller inte förlänger ett EU-blåkort som innehåller en anmärkning om att personen i fråga har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat och beslutar att utvisa personen, ska den enligt artikel 23.5 i det nya blåkortsdirektivet anmoda den medlemsstat som nämns i anmärkningen att bekräfta huruvida personen i fråga fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den medlemsstaten. Den medlemsstat som anges i anmärkningen ska svara inom en månad från det att den har mottagit anmodan om information. Om utlänningsen fortfarande är en person som beviljats internationellt skydd i den medlemsstat som anges i anmärkningen, ska den personen utvisas till den medlemsstaten, som utan att det påverkar tillämplig unionsrätt eller nationell rätt och principen om familjens enhet, omedelbart och utan formaliteter ska bevilja inresa för den personen och dennes familjemedlemmar.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv men däremot i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011 om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG i syfte att utöka dess räckvidd till att omfatta även personer som beviljats internationellt skydd. I det fallet handlade det om personer som beviljats internationellt skydd i en stat och som sedan beviljats ställning som varaktigt bosatta i en annan. Bestämmelsen genomfördes i svensk rätt genom 8 kap. 10 c § UtIF (se departementspromemorian Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare ställning [Ds 2013:32] s. 81 och 82 och prop. 2013/14:83 s. 40).

För svenska förhållanden innebär bestämmelsen i artikel 23.5 att om Migrationsverket har för avsikt att besluta om utvisning av en person som har EU-blåkort i Sverige och som enligt anmärkning på sitt uppehållstillståndskort har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, ska Migrationsverket ställa en förfrågan till den stat som nämns i anmärkningen för att kontrollera om personen i fråga fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den staten. Om Migrationsverket får en sådan förfrågan från en annan medlemsstat ska verket svara senast inom en månad.

Några bestämmelser om inhämtande av information om huruvida en person med EU-blåkort åtnjuter internationellt skydd finns inte i svensk rätt. Bestämmelser som motsvarar kraven i artikel 23.5 bör därför införas. Det är lämpligt att sådana bestämmelser placeras i utlänningsförordningen. Några lagändringar är således inte nödvändiga för att genomföra direktivet i denna del.

Om en medlemsstat beslutar att utvisa en utlänningsen som har EU-blåkort i den medlemsstaten och vars uppehållstillståndskort innehåller en anmärkning om internationellt skydd ska utlänningsen utvisas till den medlemsstat som anges i anmärkningen på uppehållstillståndskortet om

han eller hon fortfarande åtnjuter internationellt skydd i den medlemsstaten. För att uppfylla direktivets krav i denna del behöver det föras in en bestämmelse i utlänningslagen som föreskriver att en utlänning som har EU-blåkort i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten. För att hålla samman bestämmelserna om utvisning framstår det som lämpligt att denna bestämmelse placeras i 8 kap. UtlL, där även motsvarande bestämmelse om utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta i Sverige finns (se 8 kap. 20 a §). En sådan bestämmelse bör också införas i 8 a kap. UtlL om utvisning på grund av brott. Motsvarande bestämmelse för utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta finns i 8 a kap. 7 § tredje stycket UtlL. I 12 kap. 4 § andra stycket UtlL anges vart ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten eller allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas. I denna bestämmelse bör det göras en hänvisning till utlänningar som har EU-blåkort i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat. Motsvarande hänvisning finns i andra stycket för utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat. Regeringen föreslår dock en annan lagteknisk utformning än i promemorian.

Direktivet medger också ett undantag från artikel 23.5 om villkoren i artikel 21.2 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet är uppfyllda, dvs. om det finns skäligen anledning att anta att personen i fråga utgör en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig eller att personen i fråga utgör en samhällsfara i medlemsstaten med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

Motsvarande möjlighet till undantag finns i direktivet för varaktigt bosatta. Sverige valde vid genomförandet av direktivet att inte utnyttja undantaget. Det ansågs mindre lämpligt ur ett asylrättsligt perspektiv att Sverige utvisar en person som av en annan medlemsstat har bedömts ha ett skyddsbehov till en tredje stat (se prop. 2013/14:83 s. 42). Samma skäl gör sig gällande för motsvarande artikel i det nya blåkortsdirektivet. Det bör dessutom vara betydligt enklare att verkställa en utvisning av en sådan utlänning till en annan EU-stat än till ett tredje land. Sverige bör därför inte införa något undantag från den ovan angivna bestämmelsen att utvisning endast får ske till den EU-stat som beviljat internationellt skydd.

15 Familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat

15.1 Förutsättningar för uppehållstillstånd

Regeringens förslag: Ett uppehållstillstånd för en familjemedlem som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av den staten ska få vägras

i samma omfattning som för andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare.

Regeringens bedömning: En familjemedlem som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort i den staten och därefter ansluter sig till honom eller henne, bör även fortsättningsvis beviljas uppehållstillstånd enligt samma bestämmelser som familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare och få ansöka om uppehållstillstånd efter inresan, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Det krav på att utlänningen ska kunna försörja sig själv och den anhörige som föreslås för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare bör även gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort i Sverige i enlighet med reglerna om rörlighet för längre vistelse. Några ytterligare författningsändringar är inte nödvändiga i dessa delar.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Ansökan om uppehållstillstånd vid familjemedlemmars vistelse i en andra medlemsstat

Av artikel 22.1 i det nya blåkortsdirektivet följer att familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som flyttar till en andra medlemsstat i enlighet med reglerna för rörlighet för längre vistelse har rätt att följa med EU-blåkortsinnehavaren eller ansluta sig till honom eller henne, om familjen vid den tidpunkten redan var bildad i den första medlemsstaten. Familjeåterföreningsdirektivet och artikel 17, dvs. de vanliga bestämmelserna om familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare i Sverige, ska tillämpas med vissa undantag.

Om familjen inte redan var bildad i den första medlemsstaten ska artikel 17 tillämpas.

Enligt artikel 22.2 ska EU-blåkortsinnehavarens familjemedlemmar ha rätt att resa in och vistas i den andra medlemsstaten på grundval av de giltiga uppehållstillstånd som erhållits i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare. Senast en månad efter inresan till den andra medlemsstaten ska, enligt artikel 22.3 första stycket, en ansökan om uppehållstillstånd ha lämnats in till behöriga myndigheter av familjemedlemmen eller EU-blåkortsinnehavaren.

Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, med det undantaget att det inte uttryckligen angavs att familjemedlemmarna skulle ha rätt att resa in och vistas i den andra medlemsstaten på grundval av de giltiga uppehållstillstånd som erhållits i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare samt att det inte angavs att familjeåterföreningsdirektivet skulle gälla. Dessa genomfördes genom en bestämmelse i 6 a kap. 11 § andra stycket 2 UtlL, där det föreskrivs att en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en

utlänning som kommit till Sverige med stöd av bestämmelserna om EU-blåkort i en andra medlemsstat får, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, beviljas uppehållstillstånd inifrån landet. Denna bestämmelse bör behållas. Eftersom bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare föreslås flyttas till 6 a kap. 3 c § UtL bör dock hänvisningen i bestämmelsen ändras.

I 2009 års blåkortsdirektiv angavs inte uttryckligen att familjeåterföreningsdirektivet skulle gälla vid ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som haft EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat och som ansökte om tillstånd i Sverige om familjen redan var bildad i den första medlemsstaten. I stället angavs endast att de undantag från familjeåterföreningsdirektivet som föreskrevs i 2009 års blåkortsdirektiv skulle gälla. Detta tolkades så att uppehållstillstånd för medföljande familjemedlemmar till den som hade EU-blåkort i den första medlemsstaten inte fick vägras med stöd av bestämmelser som följer av familjeåterföreningsdirektivet, t.ex. att utlänningen utgör hot mot allmän ordning och allmän säkerhet, jfr 5 kap. 17 a och b §§ UtL. För att uppfylla 2009 års blåkortsdirektivs krav anges i nuvarande 6 a kap. 10 § tredje stycket UtL att uppehållstillstånd för familjemedlemmar får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§, utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdat av den staten (se prop. 2012/13:148 s. 120 och 121).

I det nya blåkortsdirektivet anges i artikel 22.1 andra stycket att familjeåterföreningsdirektivet och artikel 17 i det nya blåkortsdirektivet ska tillämpas även om EU-blåkortsinnehavaren flyttar till en andra medlemsstat i enlighet med reglerna om rörlighet för längre vistelse och EU-blåkortsinnehavarens familj redan vid den tidpunkten var bildad i den första medlemsstaten. Ovan nämnda undantag behövs alltså inte för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav och bör därför tas bort.

Kretsen av familjemedlemmar som kan beviljas uppehållstillstånd och giltighetstiden för deras uppehållstillstånd bör vara desamma för familjemedlemmar som beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort i den staten och därefter flyttar till Sverige som för andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Dessa omfattas redan av befintlig bestämmelse i 6 a kap. UtL och någon ytterligare författningsändring är därför inte nödvändig med anledning av kraven i artikel 22.1 och 22.2.

Ett försörjningskrav vid anhörginvandring kopplat till EU-blåkort

I avsnitt 12.1 föreslås att ett försörjningskrav ska införas som innebär att för att en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort ska få beviljas uppehållstillstånd ska det krävas att utlänningen kan försörja sig själv och den anhörige. Familjemedlemmar till utlänningar som har EU-blåkort i en annan medlemsstat och som kommer till Sverige bör ansöka om uppehållstillstånd under samma förutsättningar som andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Bestämmelserna om försörjningskrav blir därför tillämpliga även på dessa familjemedlemmar.

I 2009 års blåkortsdirektiv fanns en bestämmelse (artikel 19.4) som gav den andra medlemsstaten möjlighet att kräva att EU-blåkortsinnehavaren

kunde styrka att han eller hon hade en bostad av viss standard samt hade stabila och regelbundna medel för sin egen och sina familjemedlemmars försörjning. Sverige valde att inte utnyttja denna bestämmelse. Motsvarande bestämmelse finns inte i det nya blåkortsdirektivet. Att bestämmelsen om försörjningskrav har tagits bort skulle kunna tala för att det inte längre är tillåtet att ha ett sådant försörjningskrav för familjemedlemmar som kommer hit enligt bestämmelserna om rörlighet. Å andra sidan innehåller artikel 22.1 en hänvisning till familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser, vilket inte fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. I artikel 7.1 c i familjeåterföreningsdirektivet föreskrivs en möjlighet att ställa krav på stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Inga undantag från denna bestämmelse föreskrivs i artikel 22 i det nya blåkortsdirektivet. Det bör därför vara förenligt med direktivet att införa ett sådant krav.

Det framstår inte som rimligt att ha en särskild ordning i denna fråga beträffande de anhöriginvandrare som i en tidigare medlemsstat har fått uppehållstillstånd på grund av anknytning till en EU-blåkortsinnehavare. Försörjningskravet bör därför gälla även dessa familjemedlemmar under samma villkor som för familjemedlemmar till de som ansöker om EU-blåkort i ett första medlemsland. Detta är redan uppfyllt genom förslagen i avsnitt 12.1, som inte gör någon skillnad på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare i ett första och andra medlemsland. Några ytterligare författningsändringar är inte nödvändiga.

15.2 Tillstånd att vistas i Sverige under tiden för ansökans prövning

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att utfärda ett tillfälligt uppehållstillstånd för familjemedlemmen under handläggningstiden för en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Om en familjemedlems uppehållstillstånd som har utfärdats av den första medlemsstaten löper ut under förfarandet ska den andra medlemsstaten, enligt artikel 22.3 andra stycket i det nya blåkortsdirektivet, tillåta att familjemedlemmen vistas på dess territorium till dess att de behöriga myndigheterna har fattat ett beslut om ansökan, vid behov genom att utfärda ett nationellt tillfälligt uppehållstillstånd eller motsvarande.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Som anges i avsnitt 10.10 uppställs inte något krav på att en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd under vistelsen i Sverige ska ha ett särskilt tillfälligt uppehållstillstånd under tiden som ansökan prövas av Migrationsverket, utan utlänningen kan normalt fortsätta vistas i Sverige i väntan på beslut. Något särskilt tillfälligt uppehållstillstånd behöver därför

inte utfärdas för familjemedlemmen under handläggningstiden av en ansökan om uppehållstillstånd. Möjligheten att utfärda ett sådant uppehållstillstånd bör därför inte utnyttjas.

15.3 Beslutsunderlaget

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att kräva att familjemedlemmen eller EU-blåkortsinnehavaren ger in bevis som styrker att EU-blåkortsinnehavaren har en sjukförsäkring som även omfattar familjemedlemmarna bör inte utnyttjas. Det bör inte heller i övrigt ställas upp några särskilda krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag vid ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 22.4 i det nya blåkortsdirektivet får den andra medlemsstaten genom undantag från familjeåterföreningsdirektivet kräva att familjemedlemmen tillsammans med ansökan om uppehållstillstånd ger in sitt uppehållstillstånd i den första medlemsstaten och en giltig resehandling eller bestyrkta kopior av dem, bevis som styrker att de i egenskap av familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren har vistats i den första medlemsstaten och skriftliga bevis enligt 7.1 b i familjeåterföreningsdirektivet. I 7.1 b i familjeåterföreningsdirektivet föreskrivs att medlemsstaten får kräva att det vid ansökan läggs fram bevis för att anknytningspersonen har en sjukförsäkring som täcker alla risker som medborgarna i den berörda medlemsstaten normalt omfattas av, och som omfattar anknytningspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv, dock utan hänvisningar till familjeåterföreningsdirektivet. Då gjordes bedömningen att möjligheten att uppställa krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag inte behövde utnyttjas (se prop. 2012/13:148 s. 122).

Migrationsverket har ett utredningsansvar som innebär att ett ärende ska utredas i den utsträckning dess beskaffenhet kräver (23 § FL). Detta innebär att nödvändig dokumentation får inhämtas som visar att förutsättningar föreligger för att bevilja uppehållstillstånd för en familjemedlem som tidigare beviljats uppehållstillstånd i en annan EU-stat som anhörig till den som har ett EU-blåkort utfärdat av den staten. Det ankommer på sökanden att medverka i utredningen. Liksom vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv bedöms mot denna bakgrund den svenska regleringen i detta avseende vara tillräcklig. Möjligheten att uppställa krav på vilka handlingar som ska utgöra beslutsunderlag bör därför inte utnyttjas.

Vad gäller sjukförsäkring uppställs enligt gällande ordning inte något sådant krav för familjemedlemmar enligt de allmänna reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. UtLL. Något sådant krav finns inte heller för familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare enligt nationell rätt eller till en utlänning som ansöker om EU-blåkort i en första

medlemsstat. Något sådant krav bör därför inte heller ställas upp för familjemedlemmar till den som beviljats EU-blåkort av en annan medlemsstat i EU och som ansöker om EU-blåkort i Sverige. Möjligheten att kräva att familjemedlemmar ger in bevis som styrker att de har en sjukförsäkring i Sverige bör därför inte utnyttjas.

15.4 Handläggningstid

Regeringens bedömning: Några lagändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om handläggningstid.

Direktivets krav på att behandla familjemedlemmars ansökningar om uppehållstillstånd samtidigt som anknytningspersonens ansökan om EU-blåkort tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 22.5 i det nya blåkortsdirektivet ska den andra medlemsstaten, om villkoren är uppfyllda och ansökningarna lämnades in samtidigt, utfärda uppehållstillstånden för familjemedlemmarna samtidigt som EU-blåkortet.

Upphållstillstånden för familjemedlemmarna ska beviljas senast 30 dagar efter den dag då den fullständiga ansökan lämnades in om villkoren är uppfyllda och familjemedlemmarna ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren efter det att EU-blåkortet har beviljats. I vederbörligen motiverade fall som rör ansökans komplexitet får medlemsstaterna förlänga tidsfristen med högst 30 dagar.

I 2009 års blåkortsdirektiv var handläggningstiden för ansökan om uppehållstillstånd för familjemedlemmar som tidigare vistats tillsammans med den som har EU-blåkort utfärdat av en annan EU-stat densamma som för andra familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, dvs. sex månader.

Som anges i avsnitt 14.2.2 föreslås att det på förordningsnivå ska införas en bestämmelse om handläggningstiden för en ansökan om EU-blåkort i en andra medlemsstat. Det är därför lämpligt att handläggningstiden som gäller uppehållstillstånd för familjemedlemmar även regleras på förordningsnivå. Några lagändringar för att uppfylla direktivets bestämmelser om handläggningstid är således inte nödvändiga.

Som anges i avsnitt 12.2 tillgodoses direktivets krav på att behandla familjemedlemmars ansökningar om uppehållstillstånd samtidigt som anknytningspersonens ansökan om EU-blåkort i övrigt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

15.5 Rörlighet från EU-stater som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelse om att familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd av en EU-stat

som inte fullt ut tillämpar Schengenregelverket ska kunna visa upp de uppehållstillstånd som de erhållit i den första medlemsstaten tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsändring.

Även direktivets bestämmelse om att inresa ska nekas vid passage av yttre gräns om en familjemedlem finns registrerad på spärllistan i Schengens informationssystem tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte någon författningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 22.2 andra stycket i de nya blåkortsdirektivet anges att om uppehållstillstånden för familjemedlemmarna utfärdas av en medlemsstat som inte tillämpar Schengenregelverket fullt ut och dessa familjemedlemmar ansluter sig till EU-blåkortsinnehavaren får den andra medlemsstaten kräva att familjemedlemmarna, när de passerar en inre gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts för att flytta till en andra medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, lägger fram de uppehållstillstånd som de erhållit i den första medlemsstaten i egenskap av familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren.

I artikel 23.6 anges att om en EU-blåkortsinnehavare eller dennes familjemedlemmar passerar den yttre gränsen för en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut, ska den medlemsstaten göra sökningar i Schengens informationssystem i enlighet med förordning (EU) 2016/399. Den medlemsstaten ska neka inresa för personer som finns registrerade i Schengens informationssystem i syfte att neka inresa och vistelse.

I avsnitt 14.3 görs bedömningen att det inte behöver införas något särskilt krav på att lägga fram vissa handlingar vid passage av gräns där kontrollerna ännu inte har upphävts eftersom en möjlighet att begära nödvändiga handlingar redan finns enligt gränskodexen. Samma bedömning görs gällande familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som flyttar till en andra medlemsstat. Direktivets bestämmelser tillgodoses således genom gällande rätt och några särskilda bestämmelser behöver inte införas.

Som anges i avsnitt 14.3 tillgodoses även direktivets bestämmelse om att inresa ska nekas vid passage av yttre gräns om familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort finns registrerad på spärllistan i Schengens informationssystem genom gällande rätt. Någon författningsåtgärd är inte heller i denna del nödvändig.

15.6 Undantag för vissa familjemedlemmar

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att undanta familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort i en andra medlemsstat och som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten eller har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige tillgodoses genom de förslag som lämnas i denna proposition.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Artikel 22 i det nya blåkortsdirektivet är tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som beviljats internationellt skydd endast när dessa EU-blåkortsinnehavare flyttar för att bosätta sig i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd (artikel 22.6). Artikel 22 är däremot inte tillämplig på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som åtnjuter rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den andra medlemsstaten (artikel 22.7). Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I avsnitt 12.9 föreslås att bestämmelser ska införas som föreskriver att utlänningar som är familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare och som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten inte ska omfattas av bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i 6 a kap. UtlL och att detsamma ska gälla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare, om EU-blåkortsinnehavaren har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Dessa bestämmelser kommer också att bli tillämpliga på familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare som ansöker om EU-blåkort enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse. Kraven i artikel 22.6 och 22.7 är alltså uppfyllda genom nämnda förslag och några ytterligare bestämmelser är inte nödvändiga.

16 Likabehandling under vistelsen i Sverige

16.1 Arbets- och anställningsvillkor

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om arbets- och anställningsvillkor tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* instämmer i bedömningen men betonar vikten av att likabehandling också tillämpas i praktiken.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 16.1 i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavare ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om anställningsvillkor, inbegripet minimiålder för anställning, och arbetsvillkor, lön och uppsägning, arbetstider, ledighet och allmänna helgdagar, samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen.

Motsvarande bestämmelse, som dock var mindre detaljerad och inte föreskrev något om anställningsvillkor, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då gjordes bedömningen att kraven tillgodosågs genom gällande rätt.

Enligt 2 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567) får arbetsgivare inte diskriminera den som hos arbetsgivaren är arbetstagare, söker eller gör en

förfrågan om arbete, söker eller fullgör praktik eller står till förfogande för att utföra eller utför arbete som inhyrd eller inlånad arbetskraft. Det materiella tillämpningsområdet för diskrimineringsförbudet är omfattande. Alla situationer med koppling till arbetet som kan uppstå mellan en arbetsgivare och en arbetstagare omfattas (propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering [prop. 2007/08:95] s. 498). Lön och övriga anställningsvillkor samt hälso- och säkerhetskrav på arbetsplatsen omfattas alltså av förbudet i diskrimineringslagen.

När det gäller regler som specifikt behandlar anställnings- och arbetsvillkor och villkor som gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen finns det ingen särreglering som tar sin utgångspunkt i arbetstagarens medborgarskap. I Sverige finns det heller inte någon författningsreglering av löner utan lönebildningen är en fråga för arbetsmarknadens parter. Det nya blåkortsdirektivets bestämmelse om att den som har EU-blåkort ska likabehandlas med landets egna medborgare i dessa avseenden tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Regeringen är mån om att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring. För att Sverige ska vara ett attraktivt destinationsland för högkvalificerad arbetskraft är det därför, som *Saco* är inne på, viktigt att arbetsgivare tillhandahåller goda arbets- och anställningsvillkor.

16.2 Föreningsfrihet

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om föreningsfrihet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 16.1 b i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavare ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inklusive de rättigheter och förmåner som sådana organisationer tillhandahåller, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om allmän ordning och säkerhet.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Då gjordes bedömningen att kraven tillgodosågs genom gällande rätt.

Enligt 2 kap. 1 § första stycket 5 regeringsformen är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad föreningsfrihet, dvs. en frihet att sammansluta sig med andra för allmänna eller enskilda syften. Av 2 kap. 25 § första stycket 1 regeringsformen följer att för andra än svenska medborgare här i riket får särskilda begränsningar göras genom lag i fråga om föreningsfriheten. Några föreskrifter som begränsar utlänningars möjlighet till föreningsfrihet eller frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation finns inte. Enligt 2 kap. 11 § diskrimineringslagen är diskriminering förbjuden i fråga om medlemskap eller medverkan i en arbetstagarorganisation, arbetsgivarorganisation eller yrkesorganisation

och förmåner som en sådan organisation tillhandahåller sina medlemmar. Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om föreningsfrihet tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

16.3 Utbildning och yrkesutbildning

Regeringens förslag: Innehavare av EU-blåkort i Sverige, som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten, ska inte längre jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige när det gäller rätt till studiestöd. Möjligheten enligt det nya blåkortsdirektivet att begränsa en EU-blåkortsinnehavares rätt till likabehandling i fråga om studiemedel och andra bidrag och lån för högstadie- och gymnasieutbildning samt högre utbildning och yrkesutbildning ska alltså utnyttjas. I stället ska innehavare av EU-blåkort i Sverige, som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten, jämföras med svenska medborgare när det gäller studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Regeringens bedömning: Familjemedlemmar till en utländsk medborgare som har EU-blåkort i Sverige, och som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten, ska även fortsättningsvis jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning tillgodoses i övrigt genom gällande rätt.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* påpekar att den föreslagna begränsningen inte enbart påverkar EU-blåkortsinnehavares rätt till studiestöd i form av studiemedel utan även rätten till omställningsstudiestöd och studiestartsstöd. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* anför att EU-blåkortsinnehavare bör ha rätt till omställningsstudiestöd på samma villkor som andra.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Direktivet

Enligt artikel 16.1 c i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavare ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om utbildning och yrkesutbildning. Direktivet ger enligt artikel 16.2 medlemsstaterna möjlighet att begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån för högstadie- och gymnasieutbildning samt högre utbildning och yrkesutbildning. Särskilda förutsättningar får krävas för tillträde till universitetsstudier och eftergymnasial utbildning i enlighet med nationell rätt.

Motsvarande bestämmelse fanns i 2009 års blåkortsdirektiv. Möjligheten att begränsa likabehandlingen var dock större enligt det direktivet, eftersom den berörda medlemsstaten även fick begränsa likabehandlingen

till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för en innehavare av ett EU-blåkort, eller för den familjemedlem för vilken han eller hon ansöker om förmåner, befinner sig inom den berörda medlemsstatens territorium.

Grundskole- och gymnasieutbildning

I skollagen (2010:800) finns det bestämmelser om vilka som har rätt till utbildning inom de olika skolformerna inom det svenska skolväsendet. Rätten till utbildning enligt dessa bestämmelser gäller för den som är bosatt i landet. Utlänningar har alltså rätt till utbildning enligt skollagen under samma förutsättningar som svenska medborgare, under förutsättning att de är bosatta här i landet. Bosatt i landet är i detta avseende den som är folkbokförd enligt folkbokföringslagen (1991:481). Som bosatt i landet anses även till exempel de barn som har rätt till utbildning eller annan verksamhet till följd av EU-rätten, avtalet om EES eller avtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer (29 kap. 2 § skollagen).

Den rätt som följer av direktivet är likabehandling med svenska medborgare. Sådan likabehandling gäller redan i dag eftersom rätten till grundskole- och gymnasieutbildning enligt skollagen inte grundas på medborgarskap utan på bosättning. Med hänsyn till de kvalifikationskrav som uppställs för att kunna få ett EU-blåkort bör det dock i princip aldrig bli aktuellt för den som har ett sådant att söka till utbildning inom skolväsendet (gymnasieskolan eller lägre nivå).

Högskoleutbildning

Bestämmelser om tillträde till högskoleutbildning vid statliga universitet och högskolor finns i huvudsak i högskoleförordningen (1993:100). Dessa bestämmelser gör inte skillnad på sökande på grund av medborgarskap. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå i högskolan gäller enligt förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor att tredjelandsmedborgare med vissa undantag ska betala anmälningsavgift och studieavgift. Personer som har uppehållstillstånd av andra skäl än studier eller har ställning som varaktigt bosatta är dock undantagna från sådana avgifter (2 § andra stycket 4 och 5 § i nämnda förordning). En utlänning som har EU-blåkort har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än studier och kommer därför, liksom svenska medborgare, undantas från avgifterna. Direktivets krav på likabehandling i fråga om högskoleutbildning tillgodoses således genom gällande rätt.

Yrkesutbildning och vuxenutbildning

När det gäller kommunal vuxenutbildning, inklusive gymnasial yrkesinriktad vuxenutbildning, kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare har de som är bosatta i landet möjlighet att delta i utbildning. Någon skillnad görs alltså inte beroende på medborgarskap. Inte heller när det gäller eftergymnasiala utbildningar inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde görs det någon skillnad mellan utländska och svenska

medborgares tillgång till utbildning och yrkesutbildning. En utbildning inom yrkeshögskolan ska vara öppen för alla som uppfyller behörighetskraven för utbildning (15 § lagen [2009:128] om yrkeshögskolan). Direktivets krav på likabehandling i fråga om yrkesutbildning och vuxenutbildning tillgodoses således genom gällande rätt.

Studiestöd

De svenska studiestödsförfattningarna bygger i stor utsträckning på medborgarskap. Vissa grupper av utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner eller familjeförmåner främst från EU-rätten, jämföras dock med svenska medborgare (1 kap. 4–7 §§ studiestödslagen [1999:1395]). Studiestöd enligt studiestödslagen lämnas i form av studiehjälp och studiemedel.

Studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg är sådana familjeförmåner som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen medan studiemedel och inackorderingstillägget inom studiehjälpen inte omfattas av nämnda förordning (jfr betänkandet Moderniserad studiehjälp [SOU 2013:52]). Allt studiestöd, inklusive de som betraktas som familjeförmåner, betraktas emellertid som sociala förmåner enligt EU-rätten.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv infördes en bestämmelse i 1 kap. 6 § 3 studiestödslagen innebärande att utlänningar som har EU-blåkort utfärdad av Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige. Möjligheten att införa en territoriell begränsning utnyttjades således gällande EU-blåkortsinnehavare medan möjligheten att begränsa rätten till likabehandling i fråga om stipendier, studiemedel eller andra bidrag och lån inte utnyttjades. I 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen, som infördes samtidigt, anges att familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort utfärdade i Sverige som själva har uppehållstillstånd och ska studera i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Det nya blåkortsdirektivet innehåller till skillnad från 2009 års blåkortsdirektiv ingen möjlighet att begränsa rätten till studiestöd till att gälla inom Sverige. Om EU-blåkortsinnehavare fortfarande ska jämföras med svenska medborgare i fråga om studiestöd måste den territoriella begränsningen därför tas bort för att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav. Varken innehavare av ICT-tillstånd, innehavare av tillstånd för säsongarbete eller gästforskare jämföras med svenska medborgare i fråga om studiemedel utan endast i fråga om studiehjälp och extra tillägg. Det kan därför ifrågasättas varför EU-blåkortsinnehavare ska ha rätt till studiemedel såväl för studier inom som utanför Sveriges territorium, särskilt som de då kommer att få en mer förmånlig ställning i detta avseende än exempelvis utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta (1 kap. 6 § 1 och 2 studiestödslagen). Det bedöms därför lämpligt att bestämmelsen i 1 kap. 6 § 3 studiestödslagen tas bort och att

möjligheten att undanta EU-blåkortsinnehavare från likabehandling utnyttjas. Att bestämmelsen tas bort innebär att EU-blåkort inte längre kommer att kunna vara en grund för att få studiemedel och inte heller inackorderingstillägg inom ramen för studiehjälpen. Det får, som CSN påpekar, bl.a. till följd att EU-blåkortsinnehavare inte heller har rätt till omställningsstudiestöd eftersom ett krav för sådant stöd är att utlänningen jämföras med svenska medborgare som har rätt till studiestöd enligt 1 kap. 4–6 §§ studiestödslagen (10 § lag [2022:856] om omställningsstudiestöd). Det blir inte heller möjligt för EU-blåkortsinnehavare att få studiestartsstöd (9 § lag [2017:527] om studiestartsstöd) som noterats av CSN. Regeringen anser till skillnad från *Saco* inte att det finns skäl att nu särreglera en rätt till omställningsstudiestöd i en sådan situation för just EU-blåkortsinnehavare. Det krävs inte heller att EU-blåkortsinnehavare ska tillerkännas omställningsstudiestöd eller studiestartsstöd för att uppfylla kraven i det nya blåkortsdirektivet. Regeringen vill i sammanhanget lyfta fram att ingen EU-blåkortsinnehavare har fått studiemedel, omställningsstudiestöd eller studiestartsstöd under perioden 2017 fram till maj 2024.

Vid genomförandet av direktiv på närliggande områden har olika tolkningar gjorts huruvida undantaget gällande studiemedel eller andra bidrag och lån utöver studiemedel även medger att studiehjälp undantas från rätten till likabehandling (se gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, propositionen Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd [prop. 2013/14:153] s. 35, om student- och forskardirektivet prop. 2019/20:9 s. 152, om säsongansättningsdirektivet prop. 2017/18:108 s. 90 och 91 och om ICT-direktivet prop. 2017/18:34 s. 109 och 110). Direktiven är också något olika utformade, då t.ex. säsongansättningsdirektivet innehåller en uttrycklig möjlighet att utesluta familjeförmåner från rätten till likabehandling (artikel 23.2 i).

Studiehjälp ges främst till ungdomar i gymnasieskolan och kommer alltså i praktiken sällan att bli aktuellt för EU-blåkortsinnehavare. Det finns trots detta inget särskilt skäl att inte likabehandla EU-blåkortsinnehavare när det gäller studiehjälpen. Personer som har beviljats EU-blåkort i Sverige bör därför jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg. På så sätt blir lagstiftningen gällande EU-blåkortsinnehavare också enhetlig med den som gäller för innehavare av ICT-tillstånd och gästforskare i detta avseende. Det kan noteras att detta är i linje med nuvarande lagstiftning, eftersom dagens bestämmelse om studiestöd inkluderar både studiemedel och studiehjälp, dock med en territoriell begränsning.

För att uppfylla det nya blåkortsdirektivets krav behöver det därför införas en ny bestämmelse i studiestödslagen som anger att innehavare av EU-blåkort, som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten, har rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Av artikel 2.1 i förordning (EG) nr 883/2004 följer att förordningen är tillämplig även på medföljande familjemedlemmar. Även

familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavaren bör därför omfattas av rätten till s.k. familjeförmåner. De omfattas redan av 1 kap. 7 § 3 studiestödslagen och någon lagändring är inte nödvändig för att uppfylla direktivets krav i denna del. För att bestämmelsen ska få en enhetlig utformning bör dock vissa redaktionella ändringar göras.

16.4 Erkännande av yrkeskvalifikationer

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skäl för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 16.1 d i det nya blåkortsdirektivet ska den som har EU-blåkort ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden. I skäl 48 anges att yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat bör erkännas på samma villkor som unionsmedborgares kvalifikationer och att kvalifikationer som förvärvats i ett tredjeland bör beaktas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (yrkeskvalifikationsdirektivet). Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Erkännande av examens- och utbildningsbevis

Möjligheten att få ett utländskt examens- eller utbildningsbevis bedömt är densamma oavsett sökandens medborgarskap. Universitets- och högskolerådet svarar för bedömningar av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå. Detta gäller oavsett i vilket land utbildningen har genomförts. Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling när det gäller erkännande av examens- och utbildningsbevis tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Erkännande av yrkeskvalifikationer

Yrkeskvalifikationsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom bl.a. lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Med yrkeskvalifikationer avses sådana kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis eller yrkeserfarenhet (5 § lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer). Lagen innehåller bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och om erkännande av yrkeskvalifikationer för den som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige, som

anställd eller som egenföretagare. Möjligheten att få sådana bevis eller sådan yrkeserfarenhet bedömda är densamma oavsett sökandens medborgarskap om yrkeskvalifikationerna har förvärvats eller erkänts i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Det är den behöriga myndigheten för respektive reglerat yrke som bedömer kvalifikationen för att få utöva yrket i Sverige. Direktivets krav på likabehandling när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

16.5 Social trygghet

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om social trygghet tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Försäkringskassan* förtydligar att socialförsäkringsbalken inte gör åtskillnad mellan svenska och utländska medborgare.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 16.1 e i det nya blåkortsdirektivet ska innehavare av EU-blåkort ha rätt till likabehandling med svenska medborgare när det gäller de grenar av social trygghet som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004. Enligt skäl 47 gäller, vid rörlighet mellan medlemsstater, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar. Vidare anges i skälet att det nya blåkortsdirektivet inte bör ge fler rättigheter till rörliga EU-blåkortsinnehavare än de som redan föreskrivs i gällande unionsrätt på området social trygghet för tredjelandsmedborgare som befinner sig i en situation med intressen i flera medlemsstater.

En motsvarande bestämmelse, som dock hänvisade till en äldre förordning som senare ersatts av förordning (EG) nr 883/2004, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Social trygghet

De grenar av social trygghet som anges i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 är bl.a. förmåner vid sjukdom, moderskap och faderskap, invaliditet, olycksfall i arbetet, dödsfall, ålderdom, arbetslöshet, förtida pensionering och familjeförmåner.

Vid genomförandet av 2009 års blåkortsdirektiv innehöll socialförsäkringsbalken en bestämmelse som gjorde åtskillnad mellan svenska och utländska medborgare. Bestämmelsen ställde upp krav på viss bosättningsstid i Sverige för utländska medborgare vid beräkning av

försäkringstid för rätt till en särskild typ av sjuk- och aktivitetsersättning. Ett undantag från den bestämmelsen fördes in för att uppfylla kraven i 2009 års blåkortsdirektiv. Bestämmelsen, och nämnda undantag, togs bort i samband med genomförandet av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (prop. 2013/14:153 s. 39 och 40). Lagstiftningen om social trygghet är numera neutral i förhållande till medborgarskap (med undantag från familjeförmåner i form av studiehjälp med extra tillägg, se avsnitt 16.3). Direktivets krav på likabehandling i fråga om social trygghet tillgodoses därmed genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

16.6 Pensioner

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till lagstadgade pensioner tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Pensionsmyndigheten* instämmer i promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 16.3 i det nya blåkortsdirektivet ska EU-blåkortsinnehavare som flyttar till ett tredjeland, eller deras efterlevande som vistas i ett tredjeland och som har rättigheter vilka härleds från en EU-blåkortsinnehavare, avseende ålder, invaliditet och död erhålla lagstadgad pension grundad på tidigare anställning av EU-blåkortsinnehavaren som förvärvades i enlighet med den lagstiftning som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004, på samma villkor och med samma satser som medborgare i de berörda medlemsstaterna, när sådana medborgare flyttar till ett tredjeland.

En liknande bestämmelse, dock utan hänvisning till förordningen, fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

De tillämpliga svenska bestämmelserna om utbetalning av förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande och vid arbetsskada till en person som vistas eller bor utomlands finns i 5 kap. 13–16 §§ och 6 kap. 16 och 17 §§ socialförsäkringsbalken och omfattar inkomstgrundad ålderspension, inkomstrelaterad efterlevandepension och efterlevandeskydd i form av premiepension.

De ovan omnämnda bestämmelserna är inte beroende av vilket medborgarskap förmånstagaren har. Direktivets krav på likabehandling i fråga om rätt till de aktuella förmånerna tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

16.7 Tillgång till varor och tjänster

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till varor och tjänster tillgodoses

genom gällande rätt. Möjligheten att begränsa rätten till likabehandling när det gäller förfaranden för att få bostad bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 16.1 f i det nya blåkortsdirektivet ska innehavare av EU-blåkort ha rätt till likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad, samt informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar. Medlemsstaterna får enligt artikel 16.2 andra stycket begränsa rätten till likabehandling i fråga om förfaranden för att erhålla bostad. Det anges att detta inte ska påverka avtalsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

Motsvarande bestämmelser fanns i 2009 års blåkortsdirektiv.

Utländska arbetstagare som lagligen vistas i Sverige ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten. Om den som har EU-blåkort på något sätt skulle särbehandlas i detta avseende kan fråga om diskriminering föreligga uppkomma. Enligt 2 kap. 9 § diskrimineringslagen är diskriminering av arbetssökande och arbetstagare förbjuden i fråga om arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag. Av 2 kap. 12 § samma lag följer att diskriminering är förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster eller bostäder till allmänheten. Det finns alltså inga begränsningar på grund av medborgarskap för att få tillgång till sådana varor och tjänster som avses i direktivet, förfaranden för att erhålla bostäder eller för att ta del av arbetsförmedlingars tjänster. Direktivets bestämmelse om likabehandling med svenska medborgare i denna del tillgodoses således genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar. Möjligheten att begränsa rätten till likabehandling i fråga om bostäder bör inte utnyttjas.

16.8 Undantag för vissa utlänningar

Regeringens förslag: Innehavare av EU-blåkort utfärdat av Sverige som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten ska inte omfattas av bestämmelserna om studiehjälp för EU-blåkortsinnehavare i studiestödslagen. Detsamma ska gälla innehavare av EU-blåkort utfärdat av Sverige som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.

Regeringens bedömning: Några författningsändringar i övrigt som undantar dessa personer från det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om likabehandling är inte nödvändiga.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att en innehavare av ett EU-blåkort utfärdat av Sverige som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige, vid tillämpningen av bestämmelserna i

studiestödslagen, ska likställas med en utlänning som har uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* upplyser om att myndighetens praxis är att alla utländska medborgare som har en flyktingsstatusförklaring beviljas studiestöd och studiemedel med hänsyn till särskilda skäl och ifrågasätter därmed konsekvenserna av promemorians förslag att särreglera denna situation enbart för EU-blåkortsinnehavare.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt artikel 16.5 i det nya blåkortsdirektivet ska bestämmelserna om likabehandling i det nya blåkortsdirektivet inte vara tillämpliga på EU-blåkortsinnehavare som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i den berörda medlemsstaten. Om EU-blåkortsinnehavare har beviljats internationellt skydd, är bestämmelserna enligt artikel 16.6 tillämpliga på dem endast om de är bosatta i en annan medlemsstat än den medlemsstat som beviljat dem internationellt skydd. Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

I avsnitt 16.3 föreslås att studiehjälp och extra tillägg för EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar ska regleras särskilt i studiestödslagen. Studiestödslagen innehåller också särskilda bestämmelser som gäller utländska medborgare med uppehållsrätt, alltså rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten, samt flyktingar och alternativt skyddsbehövande och deras familjemedlemmar (se till exempel 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen). Det bör därför anges särskilt i studiestödslagen att bestämmelserna som gäller EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar inte ska vara tillämpliga på personer som både har EU-blåkort och som har rätt till fri rörlighet enligt unionsrätten i Sverige eller har beviljats internationellt skydd. Dessa personer omfattas i stället alltså av rätten till studiemedel i 2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen.

Enligt bestämmelserna i 2 kap. 4 § studiestödslagen kan flyktingar och alternativt skyddsbehövande som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av bl.a. 5 kap. 1 § UtIL få studiehjälp. I promemorian föreslås därför att det särskilt ska anges att en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativt skyddsstatusförklaring i Sverige ska likställas med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtIL. Som CSN pekar på finns det i studiestödslagen emellertid en möjlighet att bevilja studiestöd om det finns särskilda skäl (2 kap. 4 § och 3 kap. 4 § studiestödslagen). Enligt den praxis som CSN redan tillämpar utgör ett sådant särskilt skäl att en utländsk medborgare har en flyktingsstatusförklaring eller alternativt skyddsstatusförklaring, även om han eller hon har uppehållstillstånd på en annan grund (jfr propositionen Anpassningar av studiestödet till vissa EG-direktiv, m.m. [prop. 2005/06:134] s 31 och Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd om utländska medborgares rätt till studiestöd [CSNFS 2006:7]). En EU-blåkortsinnehavare som även har en skyddsstatusförklaring kan därför redan i dag ha rätt till studiestöd och studiemedel. Om en särskild reglering införs endast för en EU-blåkortsinnehavare som har en flyktingsstatusförklaring eller alternativt

skyddsstatusförklaring kan det, som CSN är inne på, medföra en osäkerhet om vad som ska gälla för utlänningar som har uppehållstillstånd på andra grunder men med en sådan status. Till skillnad från promemorian anser regeringen därför att det inte är lämpligt att särskilt reglera att en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige ska likställas med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtL.

Reglerna om likabehandling i fråga om de övriga områden som räknas upp i artikel 16 är uppfyllda genom gällande rätt och några särskilda bestämmelser gällande EU-blåkortsinnehavare föreslås inte. Det finns heller inga särskilda bestämmelser om personer med rätt till fri rörlighet, flyktingar eller alternativt skyddsbehövande på dessa områden. Det bedöms mot denna bakgrund inte nödvändigt att införa några ytterligare bestämmelser som undantar dessa personer från det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om likabehandling. Artikel 16.5 tillgodoses således i övrigt genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

16.9 Likabehandling i förhållande till nationella uppehållstillstånd

Regeringens bedömning: Det nya blåkortsdirektivets krav på att rätten till likabehandling för innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete inte ska vara mer förmånlig än rätten till likabehandling för EU-blåkortsinnehavare tillgodoses genom gällande rätt och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Om medlemsstaterna utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de, enligt artikel 16.7, bevilja EU-blåkortsinnehavarna samma rätt till likabehandling som den som beviljas innehavare av nationella uppehållstillstånd, om sådan rätt till likabehandling är mer förmånlig än den enligt artikel 16 i det nya blåkortsdirektivet.

Motsvarande bestämmelse fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Som anges i avsnitt 8.9 finns det inte några specifika uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning i Sverige. Nationella uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § och 6 kap. 2 § UtL inkluderar dock högkvalificerade anställningar och det är därför ändå lämpligt att säkerställa att EU-blåkortsinnehavare i vart fall inte behandlas sämre än innehavare av sådana tillstånd.

Utöver förslaget i avsnitt 16.8 om studiehjälp och extra tillägg föreslås inte någon ytterligare bestämmelse med anledning av artiklarna om likabehandling. Eftersom innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete inte jämföras med svenska medborgare på detta område är kravet på att de inte behandlas förmånligare än EU-blåkortsinnehavare i detta avseende uppfyllt.

Som anges ovan, görs bedömningen i övrigt att några särskilda bestämmelser inte behöver införas med anledning av kraven på lika-behandling i det nya blåkortsdirektivet. De bestämmelser som redan finns i nationell rätt omfattar såväl EU-blåkortsinnehavare som innehavare av nationella uppehållstillstånd. I avsnitt 11.4 föreslås också att en EU-blåkortsinnehavare ska ha samma tillgång till bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner som en innehavare av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete i glappet mellan två uppehållstillstånd. Kraven på att rätten till likabehandling för innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete inte ska vara mer förmånlig än för EU-blåkortsinnehavare är därmed uppfyllt.

17 Tillgång till information och statistik

17.1 Tillgång till information

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om tillgång till information tillgodoses genom gällande ordning och kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* framhåller vikten av tydlig och uppdaterad information om EU-blåkort.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 24.1 i det nya blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna se till att det är lätt för sökanden att få tillgång till information om de styrkande dokument som behövs för en ansökan och om villkoren för inresa och vistelse, inbegripet rättigheter, skyldigheter och rättssäkerhetsgarantier för dem som omfattas av direktivet. Informationen ska omfatta uppgifter om de lönetrösklar som gäller samt om tillämpliga avgifter. Informationen ska vidare omfatta uppgifter om affärsverksamhet som tillåts för EU-blåkortsinnehavare från en annan medlemsstat (artikel 20) samt tillämpliga förfaranden för att erhålla EU-blåkort och uppehållstillstånd för familjemedlemmar i en andra medlemsstat enligt bestämmelserna om rörlighet.

Om medlemsstaterna även utfärdar nationella uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning ska de säkerställa samma tillgång till information om EU-blåkortet som den som tillhandahålls för nationella uppehållstillstånd (artikel 24.2).

Motsvarande bestämmelser fanns inte i 2009 års blåkortsdirektiv.

Så som *Saco* påpekar är det angeläget att det finns tydlig och uppdaterad information om EU-blåkort tillgänglig för och anpassad efter målgruppen. Enligt 3 § 6 förordningen (2019:502) med instruktion för Migrationsverket ska verket ge god service som möter sökandes och andra intressenters behov. På Migrationsverkets webbplats finns ansökningsblanketter och information om vilka handlingar som ska bifogas en ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd för olika

kategorier av sökanden. Detta gäller t.ex. sökande av EU-blåkort. Där finns också information för arbetsgivare om vilka handlingar han eller hon ska tillhandahålla för att arbetstagaren ska kunna ansöka om arbetstillstånd i Sverige. Vidare ges upplysningar om själva ansökningsförfarandet, villkor för tillstånd, avgifter m.m. Informationen finns på svenska, engelska och en rad andra språk. Information om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och hänvisningar till Migrationsverkets sida finns också på utlandsmyndigheternas webbplats (www.swedenabroad.com) och Svenska Institutets webbportal (sweden.se). För att tillgodose det nya blåkortsdirektivets krav bör myndigheternas webbplatser kompletteras. Det gäller uppgifter med anledning av de förändringar i villkor, rättigheter och skyldigheter som nu föreslås för att genomföra det nya blåkortsdirektivet. Webbplatserna kan också behöva kompletteras för att säkerställa samma tillgång till information om EU-blåkortet som den som tillhandahålls för nationella uppehållstillstånd för arbete. Direktivets krav i denna del kräver inte någon författningsåtgärd.

17.2 Statistik

Regeringens bedömning: Några lagändringar behövs inte med anledning av det nya blåkortsdirektivets bestämmelser om en nationell kontaktpunkt för informationsutbyte som avser det nya blåkortsdirektivet. Direktivets bestämmelser om att tillhandahålla kommissionen statistik enligt det nya blåkortsdirektivet kräver inte några författningsändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 24.3 i det nya blåkortsdirektivet ska medlemsstaterna minst en gång per år lämna information till kommissionen om bl.a. faktorn som angetts för att fastställa lönetröskeln och de nominella belopp som följer därav, förteckning över de yrken för vilka en lägre lönetröskel tillämpas, förteckning över tillåten affärsverksamhet samt i tillämpliga fall inresekvoter och information om s.k. arbetsmarknadsprövning och etisk rekrytering. Vidare ska medlemsstaterna, enligt artikel 25, årligen tillhandahålla kommissionen uppgifter om antalet tredjelandsmedborgare som har beviljats EU-blåkort och som har fått ansökan avslagen, samt statistik över antalet tredjelandsmedborgare vars EU-blåkort har förlängts eller återkallats under föregående kalenderår. Statistiken ska vara uppdelad efter medborgarskap, tillståndens giltighetstid, kön och ålder samt, när dessa uppgifter är tillgängliga, yrke, storleken på arbetsgivarens företag och den ekonomiska sektorn. Statistiken över de som beviljats EU-blåkort ska delas upp efter personer som beviljats internationellt skydd, personer som har rätt till fri rörlighet och personer som har förvärvat ställning som varaktigt bosatta i EU i enlighet med artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet. På samma sätt, med undantag för uppgifter om yrke och ekonomisk sektor, ska statistik över familjemedlemmar som har beviljats inresa och vistelse lämnas. För EU-blåkortsinnehavare och deras familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd i en andra

medlemsstat enligt reglerna om rörlighet för längre vistelse ska Prop. 2024/25:18
informationen även omfatta deras tidigare vistelsemedlemsstat.

Enligt artikel 28.1 i direktivet ska medlemsstaterna utse nationella kontaktpunkter som ska ansvara för att motta och översända den information som är nödvändig för tillämpningen av artiklarna 18, 20, 21 och 24, dvs. bestämmelserna om rörlighet, EU-blåkortsinnehavares ställning som varaktigt bosatta och tillgång till information. Kontaktpunkterna ska samarbeta effektivt med varandra, i synnerhet när det gäller valideringsöverenskommelser inom bl.a. sektorerna för utbildning och sysselsättning (artikel 28.2). Medlemsstaterna ska säkerställa lämpligt samarbete vid utbytet av information och prioritera utbyte av information på elektronisk väg (artikel 28.3).

Regeringen har utsett Migrationsverket till kontaktpunkt i frågor som rör informationsutbyte om 2009 års blåkortsdirektiv (13 § 6 förordningen med instruktion för Migrationsverket). Migrationsverket bör även fortsättningsvis vara kontaktpunkt men hänvisningen i bestämmelsen bör ändras till att avse det nya blåkortsdirektivet. Migrationsverket ska bl.a. föra register och statistik över utlänningar i landet i den utsträckning det behövs för verksamheten (4 § förordningen med instruktion för Migrationsverket). Migrationsverkets uppdrag bör innefatta att tillhandahålla kommissionen sådana statistikuppgifter som avses i artikel 25. Utöver hänvisningen till det nya direktivet i utlänningsförordningen bedöms det därför inte finnas något behov av författningsändringar för att genomföra direktivet i denna del.

18 Övriga förslag

18.1 Tillämpningsområdet för student- och forskardirektivet

Regeringens förslag: Ett uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, praktik, volontärarbete eller au pair-arbete, eller ett uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier, ska kunna beviljas en utlänning som har ett EU-blåkort. Sådana tillstånd ska däremot inte kunna beviljas en utlänning som har ansökt om ett EU-blåkort, om ansökan ännu inte har avgjorts slutligt.

Tillämpningsområdet för lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ska ändras på motsvarande sätt.

En utlänning som har ett EU-blåkort ska få ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd för forskning eller studier på forskarnivå efter inresan i Sverige, om ansökan görs inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag. *Migrationsverket* efterfrågar ett förtydligande av om ett tillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, praktik, volontärarbete eller au pair-arbete, eller ett uppehållstillstånd efter slutförd

forskning eller slutförda studier får beviljas en utlänning efter att tillståndstiden för ett EU-blåkort har löpt ut. Migrationsverket påpekar även att det saknas ett undantag från kravet på arbetstillstånd under handläggningen av en ansökan om tillstånd för au pair-arbete.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 29 i det nya blåkortsdirektivet anges att artikel 2.2 g i student- och forskardirektivet ska ersättas med en bestämmelse som föreskriver att det direktivet inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om rätt att vistas i en medlemsstat för högkvalificerad anställning i den mening som avses i det nya blåkortsdirektivet.

Detta innebär en ändring av nuvarande artikel 2.2 g i student- och forskardirektivet, som anger att det direktivet inte ska tillämpas på högkvalificerade arbetstagare som har beviljats inresa och vistelse i enlighet med 2009 års blåkortsdirektiv. Artikeln har genomförts i svensk rätt genom 5 b kap. 10 § 6 UtLL, där det föreskrivs att ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ i det kapitlet inte ska beviljas en utlänning som har beviljats ett EU-blåkort. Denna personkategori har som en följd av detta även undantagits från tillämpningsområdet för lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare enligt 3 § 7 den lagen (se prop. 2019/20:9 s. 44).

Ändringen innebär alltså att EU-blåkortsinnehavare, men inte de som endast har ansökt om EU-blåkort och väntar på beslut, får beviljas tillstånd enligt student- och forskardirektivet. För att genomföra bestämmelsen bör 5 b kap. i utlänningslagen och lagen om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ändras så att de som undantas från bestämmelsernas tillämpningsområde är utlänningar som har ansökt om EU-blåkort och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt. Det är alltså endast den som har en pågående prövning av en ansökan om EU-blåkort som inte ska få beviljas tillstånd enligt student- och forskardirektivet. Det innebär att den som har ett giltigt EU-blåkort ska kunna ansöka om och beviljas tillstånd enligt student- och forskardirektivet. Det är inte nödvändigt att tillstånd enligt student- och forskardirektivet beviljas under EU-blåkortets giltighetstid utan det räcker med att ansökan görs under EU-blåkortets giltighetstid.

Härutöver finns det anledning att överväga om en EU-blåkortsinnehavare även bör få ansöka om och beviljas tillstånd enligt student- och forskardirektivet inifrån Sverige. Enligt 5 b kap. 15 § andra stycket 3 får en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller för att bedriva näringsverksamhet byta till ett uppehållstillstånd för forskning eller studier på forskarnivå inifrån landet. Vid remissbehandlingen av förslaget till bestämmelsen anförde flera remissinstanser att det inte är ovanligt att högkvalificerade personer som är i Sverige för att arbeta och sedan antas till forskarutbildning av rent formella skäl tvingas lämna landet för att ansöka om uppehållstillstånd, vilket bl.a. innebär extra kostnader och svårigheter att planera närvaro vid utbildning och forskningsprojekt (se prop. 2021/22:134 s. 75). EU-blåkortsinnehavare har sådana kvalifikationer att de bör kunna komma i fråga för forskning eller studier på forskarnivå. Det framstår då som rimligt att de ska ha samma möjlighet som t.ex. innehavare av nationella uppehållstillstånd för arbete att ansöka inifrån Sverige. Mot denna bakgrund föreslås att även EU-

blåkortsinnehavare ska få ansöka om och beviljas tillstånd för forskning eller studier på forskarnivå inifrån Sverige. Det nya undantaget bör föras in tillsammans med ovan nämnda undantag i 5 b kap. 15 § andra stycket 3 UtL och bör på samma sätt som dem gälla under förutsättning att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och att förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda. Den föreslagna regleringen bör tillämpas på samma sätt som för utläningar som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller för att bedriva näringsverksamhet (prop. 2021/22:134 s. 147).

Som *Migrationsverket* påpekar innehåller promemorian inte något förslag om undantag från kravet på arbetstillstånd under handläggningstiden för en ansökning om uppehållstillstånd för au pair-arbete enligt 5 b kap. 6 § UtL. Regeringen anser inte att det finns skäl för ett sådant undantag.

18.2 Anställningsavtal vid ansökan om tillstånd för säsongarbete

Regeringens förslag: För att en utlännings ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete ska ett anställningsavtal krävas i stället för ett erbjudande om anställning.

Även bestämmelsen om att tillstånd för säsongarbete har företräde framför nationella arbetstillstånd ska ändras som en följd av kravet på anställningsavtal.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag. *Migrationsverket* välkomnar förslaget på införandet av ett krav på anställningsavtal men påpekar att det kan komma att påverka handläggningstiderna. *Svenskt Näringsliv* ifrågasätter däremot relevansen av att bifoga ett anställningsavtal med ansökan och lyfter bl.a. att säsongens, och därmed anställningens, startdatum kan skifta från år till år varför ett anställningsavtal kan medföra negativa konsekvenser för både företaget och arbetstagen.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 juni 2022 ändrades de allmänna bestämmelserna om arbetstillstånd så att det nu i 6 kap. 2 § UtL föreskrivs att arbetstillstånd får ges till en utlännings som har ett anställningsavtal i stället för, som tidigare, ett erbjudande om anställning. Lagändringen gjordes bl.a. för att öka tryggheten för arbetskraftsinvandringen och då det fanns en osäkerhet kring huruvida de villkor som anges i anställningserbjudandet slutligen skulle komma att gälla för utlännings anställning (se prop. 2021/22:134 s. 91). I avsnitt 8.2 föreslås att det även vid ansökan om EU-blåkort ska krävas ett anställningsavtal.

Såvitt gäller tillstånd för säsongarbete räcker det fortfarande, i enlighet med 6 c kap. 1 § UtL, att utlännings har erbjudits en anställning för att beviljas ett tillstånd.

Säsonganställningsdirektivet ger, liksom det nya blåkortsdirektivet, medlemsstaterna möjlighet att bestämma om ett bindande

anställningserbjudande eller ett giltigt anställningsavtal ska krävas för att ett tillstånd ska beviljas (artiklarna 5.1 och 6.1 i säsongsanställningsdirektivet). De överväganden och bedömningar som görs om EU-blåkort i avsnitt 8.2 bedöms vara relevanta även i fråga om ärenden som rör tillstånd för säsongsarbete. Det är dessutom önskvärt att i så stor utsträckning som möjligt hålla samman regelverket för arbetskraftsinvandring varför det inte framstår som lämpligt att ha en särskild ordning för utlänningar som ansöker om tillstånd för säsongsarbete. Regeringen anser därför, till skillnad från *Svenskt Näringsliv* men i likhet med promemorian och *Migrationsverket*, att bestämmelsen i 6 c kap. 1 § UtL bör ändras på så sätt att det ställs upp ett krav på att sökanden har ett anställningsavtal för att beviljas ett tillstånd för säsongsarbete. I betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. (SOU 2024:15) föreslås bl.a. att den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera tillstånd för säsongsarbete ska utökas från högst sex till högst nio månader under en tolv månadersperiod, bl.a. för att underlätta för arbetsgivare att kunna ha kvar samma personal under en hel säsong. Betänkandet har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

I 6 kap. 2 b § tredje stycket UtL anges att ett nationellt arbetstillstånd inte får ges till en utlänning som har erbjudits en tidsbegränsad anställning som säsongsarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här. Som en följd av den föreslagna ändringen i 6 c kap. 1 § UtL bör även denna bestämmelse ändras så att den i stället gäller en utlänning som har ett anställningsavtal för tidsbegränsad anställning som säsongsarbetare

19 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Regeringens bedömning: Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 18 november 2023.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians förslag och bedömning.

Migrationsverket påtalar vikten av att datum för ikraftträdandet bestäms med beaktande av den tid som myndigheten behöver för att förbereda sig. Avsaknaden av övergångsbestämmelser kan enligt *Migrationsverket* medföra behov av kompletteringar av ärenden som vid ikraftträdandet kommer att finnas hos myndigheten. Enligt *Migrationsverket* behöver det därför förtydligas om behov av kompletteringar till följd av ändrad lagstiftning utgör en sådan omständighet som kan leda till att handläggningstiden förlängs.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I artikel 31 anges att medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 18 november 2023. De föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Samtidigt är det, som *Migrationsverket* påtalar, viktigt att myndigheten får en viss förberedelsestid. Till skillnad från promemorian föreslår regeringen att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Förslagen syftar till att förbättra möjligheterna att attrahera och behålla högkvalificerade arbetstagare och underlätta dessa personers rörlighet inom EU. Något behov av övergångsbestämmelser bedöms inte finnas. I stället bör de föreslagna bestämmelserna tillämpas utan undantag vid prövning som sker från och med den dag då de nya bestämmelserna träder i kraft. Det innebär bl.a. att de nya reglerna om återkallelse och förlängning av tillstånd tillämpas även på EU-blåkort som utfärdats före ikraftträdandet. Det innebär även att om Migrationsverket före ikraftträdandet har avslagit en utlänningsansökan om ett EU-blåkort, ska migrationsdomstolen pröva ett överklagande utifrån de nya reglerna. Domstolen kan i en sådan situation behöva anvisa parterna vilken ytterligare utredning som behövs (jfr MIG 2007:31). Huruvida domstolen som första instans kan göra prövningen utifrån de nya bestämmelserna får emellertid avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

För ansökningar som efter lagändringarna inte längre är att bedöma som kompletta och därför behöver kompletteras bör tidsfristen kunna förlängas (se avsnitt 10.6).

20 Kostnader och andra konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen leder till marginellt ökade kostnader för Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Centrala studiestödsnämnden. Dessa kostnader kan hanteras inom myndigheternas befintliga anslag.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Migrationsverket* och *Centrala studiestödsnämnden* instämmer i promemorians bedömning av förslagets påverkan på respektive myndighet. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* pekar på att det är viktigt att Migrationsverket får de nödvändiga resurserna som behövs för att kunna hålla lagreglerade handläggningstider. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven om konsekvensutredning vid regelgivning.

Skälen för regeringens bedömning

Samhällsekonomiska konsekvenser

Syftet med det nya blåkortsdirektivet är att öka EU:s möjligheter att dra till sig och behålla högkvalificerade tredjelandsmedborgare samt öka deras möjligheter att röra sig och byta jobb i olika medlemsstater. Detta är också

en kategori arbetstagare som Sverige vill attrahera och på ett generellt plan bedöms det därför positivt för samhället om förslagen bidrar till att fler utlänningar ur denna kategori söker sig till Sverige. Det finns även möjlighet att beviljas nationellt uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. De nationella uppehålls- och arbetstillstånden inkluderar både högkvalificerade och lågkvalificerade anställningar.

Under år 2022 beviljades totalt 24 117 förstagångsansökningar om arbetstillstånd grundat på anställning i Sverige, varav 8 317 beviljades för yrken med krav på fördjupad högskolekompetens. Under samma år beviljades 90 EU-blåkort. EU-blåkort har alltså hittills utgjort en mycket liten del av det totala antalet beviljade tillstånd för arbete i Sverige. Den största andelen högkvalificerade personer har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd enligt de nationella reglerna om arbetskraftsinvandring. Antalet ansökningar om EU-blåkort har dock ökat varje år sedan införandet och det är troligt att denna utveckling fortsätter även med de nya reglerna. Hur mycket bedöms bero på olika faktorer, bl.a. hur informationsinsatser når berörda tredjelandsmedborgare. Av betydelse för hur attraktivt ett EU-blåkort kommer att vara framöver i förhållande till ett nationellt uppehållstillstånd för arbete är också utvecklingen av det nationella regelverket för arbetskraftsinvandring.

Det är svårt att bedöma i vilken omfattning som förslagen om ändrade regler för EU-blåkort kommer att innebära en ökning av antalet personer från tredjeland som arbetar och vistas här. De utökade bestämmelserna om rörlighet inom EU samt att personkretsen som omfattas av bestämmelserna utvidgas kan innebära att antalet ökar något. Detsamma gäller förslaget om att sänka nivån på den nuvarande lönetröskeln. Med tanke på det mycket begränsade antal EU-blåkort som har beviljats sedan tillståndstypen infördes 2013, är det emellertid svårt att dra några säkra slutsatser om en öknings effekt i fråga om samhällsnytta respektive kostnader.

Offentligfinansiella konsekvenser

Den sänkning av lönetröskeln som föreslås bör innebära att flera kan uppfylla kraven för EU-blåkort. Med hänsyn till hur få ansökningar det hittills har varit kommer även en stor procentuell ökning enbart resultera i ett relativt begränsat antal ansökningar. Det finns också anledning att tro att en del av ökningen kommer att bero på att en sökande i högre grad väljer att ansöka om EU-blåkort i stället för ett nationellt uppehållstillstånd för arbete, vilket innebär att myndigheterna har samma antal ansökningar att hantera. De ändrade regler som nu föreslås gällande EU-blåkort bedöms bl.a. av dessa anledningar inte i någon större utsträckning påverka de myndigheter som hanterar utlänningsärenden.

De kortare handläggningstider som enligt förslaget ska gälla vid rörlighet mellan EU:s medlemsstater samt för familjemedlemmar bedöms visserligen innebära en viss ökad arbetsbelastning på Migrationsverket. Samma sak gäller den förteckning över tillåten affärsverksamhet som ska ges in till Europeiska kommissionen varje år och som enligt förslaget blir en helt ny uppgift för Migrationsverket. Migrationsverket kan också behöva vidta vissa administrativa åtgärder för att kunna tillämpa bestämmelser om anmärkningar om internationellt skydd och liknande i uppehållstillståndskorten. Liknande bestämmelser som härrör ur andra

EU-direktiv existerar dock redan inom svensk lagstiftning, varför åtgärderna inte bör bli så omfattande.

Förslagen om försörjningskrav för medföljande familjemedlemmar i avsnitt 12.1 och 15.1 innebär en ny bedömningsgrund för Migrationsverket, men även detta krav finns redan för anhöriga till nationella arbetskraftsinvandrare. Med tanke på den lönetröskel som krävs för att beviljas ett EU-blåkort bör dock bedömningarna i normalfallet inte vara särskilt komplicerade. Det är därför heller inte troligt att förslaget om försörjningskrav leder till någon större nedgång i antalet ansökningar på grund av familjeanknytning till EU-blåkortsinnehavare.

Förslaget om en utökad möjlighet att ansöka om EU-blåkort inifrån landet kan medföra en viss ökning av antalet personer som byter från en annan typ av tillstånd till EU-blåkort, vilket kan betyda viss ökning av antalet ansökningar att behandla för Migrationsverket. Även förslaget i avsnitt 10.2 om att den nuvarande begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden för EU-blåkort ska tas bort kan medföra ett ökat antal förlängningsansökningar. Detta vägs dock upp av förslaget i avsnitt 10.3 om att EU-blåkortet inte längre föreslås kopplas till en viss anställning och ett visst slag av arbete, vilket bedöms leda till ett minskat antal ansökningar hos Migrationsverket vid byte av arbete.

Som anges ovan kan också de nya bestämmelserna om rörlighet, till exempel den kortare kvalifikationstid som krävs innan en EU-blåkortsinnehavare får ansöka om EU-blåkort i en andra EU-stat, innebära viss ökad rörlighet inom EU, som i sin tur kommer att innebära att Migrationsverket får hantera något fler ansökningar.

Förslaget om att ett anställningsavtal ska krävas i stället för ett erbjudande om anställning vid ansökan om EU-blåkort och tillstånd för säsongarbete bör inte innebära något betydande merarbete för Migrationsverket men kan innebära att myndigheter och högskolor behöver planera sin rekrytering i något större mån än i dag (jfr prop. 2021/22:134 s. 131).

Sammantaget bedöms förslagen inte innebära mer än marginellt ökade kostnader för Migrationsverket som ryms inom befintliga anslag.

Migrationsverkets beslut i fråga om EU-blåkort kan redan i dag överklagas till migrationsdomstolarna och även om antalet EU-blåkort kan komma att öka något bedöms förslagen inte leda till mer än ytterst marginella kostnadsökningar som ryms inom befintliga anslag.

De föreslagna ändringarna i studiestödslagen (1999:1395) kan påverka Centrala studiestödsnämndens administrativa hantering. Förslagen minskar i viss utsträckning EU-blåkortsinnehavares möjlighet att få studiemedel, vilket dock endast bör ha marginell påverkan på kostnaderna för studiestöd. Andelen EU-blåkortsinnehavare som har studiemedel bör nämligen i praktiken vara liten eftersom dessa personer även måste ha ett arbete med en lön som når upp till lönetröskeln. Förslagen bedöms inte leda till mer än ytterst marginella kostnader som ryms inom befintliga anslag.

Övriga konsekvenser

Väl fungerande kompetensförsörjning är viktigt för företags internationella konkurrenskraft. Förslagen bör medföra att företagens

möjligheter att attrahera högkvalificerad kompetens ökar, både genom att ett tydligt regelverk underlättar för personer som kommer direkt från tredjeland och för att det unionsövergripande systemet med goda möjligheter till rörlighet inom EU bör underlätta för personer som vill arbeta i flera EU-länder. Att de befintliga tidsfristerna för handläggning av ansökningar i vissa situationer förkortas bör också gagna företagen.

Förslagen om att ett anställningsavtal ska krävas för att en ansökan om EU-blåkort eller tillstånd för säsongarbete ska kunna beviljas kan innebära att arbetsgivare behöver planera sin rekrytering av utländsk arbetskraft i något större utsträckning än i dag. Det finns samtidigt administrativa fördelar för företagen med ett enhetligt och tydligt regelverk för arbetskraftsinvandring som gäller alla olika typer av tillstånd, vilket ett krav på anställningsavtal även vid EU-blåkort och tillstånd för säsongarbete bidrar till. Mot denna bakgrund och med tanke på att det redan i dag krävs att ett bindande anställningserbjudande läggs fram vid ansökan om EU-blåkort bedöms påverkan på företagen av detta förslag inte leda till ökade kostnader.

Förslaget om att anhöriga till innehavare av EU-blåkort ska omfattas av ett försörjningskrav bör, med hänsyn till den lönetröskel som redan krävs och de yrkesgrupper det är fråga om, inte påverka företagets förmåga att rekrytera utländsk arbetskraft.

Sammantaget kan förslagen som helhet antas påverka företag och därmed sysselsättningen till viss grad. Den totala effekten bedöms dock som liten och fördelarna för företagen överväger eventuella nackdelar.

Betydligt fler män än kvinnor söker om arbetstillstånd och EU-blåkort i Sverige. Även om förslagen är könsneutralt utformade, kommer därför fler män än kvinnor att direkt beröras av förslagen.

Såvitt gäller anhöriga till EU-blåkortsinnehavare är förhållandet det omvända. År 2022 beviljades 119 utlänningar uppehållstillstånd som anhöriga till innehavare av EU-blåkort (förstagångsansökningar). Av dessa var 42 kvinnor, 8 män och 69 barn. Sammanfattningsvis bedöms förslagen inte ha några nämnvärda konsekvenser för jämställdheten.

Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa i enlighet med artikel 3 i Förenta nationernas konvention den 20 november 1989 om barnets rättigheter (barnkonventionen). Principen är införlivad i svensk rätt bl.a. genom 1 kap. 10 § UtLL, där det anges att i fall som rör ett barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Huvudförslagen i denna proposition är inriktade på vuxna utlänningar men barn utgör som nämns ovan den största gruppen anhöriga till EU-blåkortsinnehavare. Förslaget om försörjningskrav för anhöriga kan därför i många fall antas beröra barn. Från försörjningskravet föreslås dock att undantag ska kunna göras vid särskilda skäl, t.ex. om försörjningskravet i ett enskilt fall skulle stå i strid med barnkonventionen. Försörjningskravet kan också bidra till att minska risken för att en familj lever under ekonomiskt utsatta förhållanden. För de barn som beviljas uppehållstillstånd som anhöriga bedöms därför förslagen sammantaget positiva ur ett barnrättsperspektiv.

21 Författningskommentar

21.1 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap. Uppehållstillstånd

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

18 a § Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlännen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

Paragrafen behandlar vissa situationer när en ansökan om uppehållstillstånd får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Genom ändringen tas andra meningen i *första stycket* bort. Detta innebär att det inte längre är möjligt för en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som vid avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat har återtagits hit, att ansöka om permanent uppehållstillstånd eller nationellt uppehållstillstånd för arbete inifrån Sverige om hans eller hennes nuvarande EU-blåkort inte längre är giltigt. Detsamma gäller en familjemedlem till en utlänning med EU-blåkort som har återtagits hit.

5 a kap. Ställning som varaktigt bosatt i Sverige

Förutsättningar för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige

1 a § En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *beviljas* om sökanden

1. *har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare,*

2. *har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i en eller flera medlemsstater, och*

3. *de senaste två åren räknat från tiden för ansökan har haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.*

Vistelse utanför *den medlemsstat där utlännen har uppehållstillstånd* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska

vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket 2 inte anses vara avbrott i vistelsen.

Paragrafen anger särskilda förutsättningar för den som har ett EU-blåkort att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 13.1. Paragrafen genomför delvis artikel 18 i det nya blåkortsdirektivet.

Första stycket ändras redaktionellt på så sätt att det utformas som en numrerad lista. Av *första stycket 1* framgår att sökanden ska ha utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare för att kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt enligt paragrafen. Förutsättningarna för rörlighet för längre vistelse finns i artikel 21 i det nya blåkortsdirektivet. I artikeln anges bl.a. att en utlänning efter att ha haft EU-blåkort i en medlemsstat i minst tolv månader under giltighetstiden för det tillståndet får flytta till en annan medlemsstat för att ansöka om EU-blåkort där inom en månad från inresan. I 6 a kap. 3 c § anges de närmare förutsättningarna för rörlighet för längre vistelse i Sverige.

Av *första stycket 2* framgår att en utlänning inte längre endast får lägga samman vistelser med EU-blåkort i olika medlemsstater för att komma upp i de fem års vistelse som krävs för att han eller hon ska kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige, utan att även vistelser med nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande får räknas in i vistelsetiden. Bestämmelsen tar i första hand sikte på situationen när en utlänning har haft en kombination av tillstånd i en eller flera andra EU-stater. Det kan även bli aktuellt att beakta en vistelse i Sverige med ett uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § och ett arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket. En förutsättning är dock att anställningen har varit högkvalificerad.

Första stycket 3 innehåller i likhet med tidigare ett krav på att sökanden de två senaste åren ska ha haft ett EU-blåkort i Sverige (jfr prop. 2012/13:148 s. 131).

Det nuvarande *andra stycket*, som anger att vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte ska beaktas, tas bort. Det nya *andra stycket* motsvarar i stället delvis nuvarande tredje stycket. Ändringen innebär att det är vistelse under viss tid utanför den medlemsstat där utlänningen har något av de tidigare uppräknade uppehållstillstånden som inte räknas som avbrott i vistelsen i stället för vistelse utanför Europeiska unionens medlemsstaters territorier. Tidsperioden, tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt, kvarstår oförändrad.

5 b kap. Upphållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, viss praktik, visst volontärarbete och au pair-arbete

Allmänna förutsättningar för uppehållstillstånd

10 § Ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,
2. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,
3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,
4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,
5. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,
6. har *ansökt om* ett EU-blåkort, *om ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller
7. har beviljats ett ICT-tillstånd för praktiktjänstgöring.

Paragrafen undantar vissa kategorier av utlänningar från möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§. Övervägandena finns i avsnitt 18.1. Ändringen genomför artikel 29 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *punkt 6* innebär att innehavare av EU-blåkort inte längre undantas från möjligheten att beviljas uppehållstillstånd för forskning, forskning vid rörlighet för längre vistelse, studier inom högre utbildning, praktik med anknytning till högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst eller au pair-arbete. Detsamma gäller uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet. Däremot undantas utlänningar som har ansökt om EU-blåkort och vars ansökan ännu inte har avgjorts slutligt från möjligheten att beviljas nämnda uppehållstillstånd.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

15 § En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,
2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller
3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § *eller ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §*, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Paragrafen reglerar när en ansökan om vissa slags uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

I *andra stycket 3* införs ett nytt undantag från huvudregeln i första stycket om att en ansökan om tillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha beviljats före inresan i Sverige och att en sådan ansökan inte får bifallas efter inresan. Det nya undantaget innebär att en utlänning som har ett EU-blåkort får ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd för forskning enligt 1 § eller studier på forskarnivå enligt 3 § inifrån landet. Av de

tillstånd som kan beviljas enligt 3 § är det alltså bara studier på forskarnivå som kan beviljas inifrån landet med stöd av denna bestämmelse.

Som förutsättning för att utlänningen inifrån landet ska få ansöka om och beviljas uppehållstillstånd gäller att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet, dvs. EU-blåkortet, och att förutsättningarna för EU-blåkortet varit uppfyllda. För att uppehållstillstånd på den sökta grunden ska beviljas krävs givetvis att förutsättningarna för det tillståndet också är uppfyllda (jfr prop. 2021/22:134 s. 147).

6 kap. Arbetstillstånd

2 b § Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges till en utlänning som är anställd av ett företag som är etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige eller i en annan EU-stat, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern.

Första stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 b kap. 3 §.

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *ett anställningsavtal för* tidsbegränsad anställning som säsongsarbetare i Sverige *med* en arbetsgivare som är etablerad här.

Tredje stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 c kap. 4 §.

Av paragrafen följer att ett arbetstillstånd enligt 2 § första stycket inte ska ges om utlänningen kan beviljas ett tillstånd för företagsintern förflyttning eller ett tillstånd för säsongsarbete. Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att det i stället för ett anställningserbjudande krävs att utlänningen har ett anställningsavtal för att beviljas ett tillstånd för säsongsarbete enligt 6 c kap. 1 § första stycket, se vidare kommentaren till den paragrafen.

6 a kap. EU-blåkort

Förutsättningar för tillstånd

1 § En utlänning som *har ett anställningsavtal för* högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *sex månader* ska, om inte *något* annat följer av 2–3 a §§ *eller* 3 c §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige *vid tidpunkten för ansökan* (lönetröskeln),

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år*, kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet *på en nivå som är*

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

Paragrafen innehåller förutsättningarna för att beviljas ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 8. Paragrafen genomför artikel 5 i det nya blåkortsdirektivet.

Första stycket ändras på så sätt att det nuvarande kravet på anställningserbjudande för att kunna beviljas ett EU-blåkort byts ut mot ett krav på att utlänningen har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning. Kravet kan i praktiken innebära att utlänningen behöver bifoga ett skriftligt anställningsavtal till sin ansökan om EU-blåkort. Om utlänningen inte kan visa att han eller hon har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning saknas förutsättningar för att bevilja ett EU-blåkort (jfr prop. 2021/22:134 s. 148). Det nuvarande kravet på att anställningen ska vara minst ett år ändras också till minst sex månader. Vidare införs en hänvisning till de nya bestämmelserna som innehåller fakultativa avslagsgrunder respektive förutsättningar för rörlighet för längre vistelse, 3 a och 3 c §§.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att kravet på lönetröskeln sänks från nuvarande 1,5 till 1,25 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Det förtydligas också att det är den lönetröskel som gäller vid tidpunkten för ansökan som ska uppfyllas.

Ändringen i *första stycket 3* innebär att det nuvarande kravet på att utlänningen ska ha eller ha ansökt om en sjukförsäkring som gäller i tre månader från inresan i Sverige tas bort. I stället införs ett krav på en heltäckande sjukförsäkring vid vistelser som kommer att uppgå till högst ett år, dvs. i de fall utlänningen inte kommer att anses som bosatt i landet i folkbokföringslagens (1992:481) mening och ha tillgång till full hälso- och sjukvård på grund av bosättning. Om utlänningen före ansökan om EU-blåkort redan har vistats i Sverige med stöd av något annat uppehållstillstånd kan det medföra att kravet på sjukförsäkring inte gäller även om EU-blåkortet har en kortare giltighetstid än ett år. Ändringen innebär en anpassning till motsvarande bestämmelser i utlänningslagen, se t.ex. 5 b kap. 9 § och 6 b kap. 1 §.

Ändringen i *andra stycket* förtydligar att de fem års yrkeserfarenhet inom det aktuella yrket eller branschen som krävs ska vara på en nivå som är jämförbar med högre utbildning (jfr prop. 2012/13:148 s. 47). Vilken yrkeserfarenhet som helst kvalificerar alltså inte utlänningen till ett EU-blåkort.

2 § Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz,
2. har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,
3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,
4. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1 eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

5. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

6. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

7. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar, *med undantag för utlänningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,*

8. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

9. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, *med undantag för utlänningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse.*

Paragrafen undantar vissa kategorier av utlänningar från möjligheten att beviljas ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 7. Genom paragrafen genomförs artikel 3 i det nya blåkortsdirektivet.

Punkt 1 ändras på så sätt att familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz inte längre undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort.

Punkterna 2–4 motsvarar delvis nuvarande punkt 2. Ändringen i *punkt 2* innebär att endast en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort. Detta gäller till skillnad från hittillsvarande lydelse som även undantar en utlänning som beviljats ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande från möjligheten att ansöka om EU-blåkort.

Ändringen i *punkt 3* innebär att en utlänning som ansökt om tillfälligt skydd men vars ansökan ännu inte har avgjorts slutligt har möjlighet att ansöka om ett EU-blåkort. Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd på denna grund undantas alltså fortfarande från tillämpningsområdet för EU-blåkort. I bestämmelsen tydliggörs också att både utlänningar som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd undantas.

Punkt 4 motsvarar nuvarande punkt 2.

Punkterna 5 och *6* motsvarar nuvarande punkterna 3 och 4. I punkt 6 görs endast en mindre språklig ändring. Nuvarande punkt 6 tas bort, vilket innebär att utlänningar som har beviljats arbetstillstånd, eller som är undantagna från kravet på arbetstillstånd, för säsongarbete i Sverige inte längre undantas från möjligheten att beviljas EU-blåkort.

Punkt 7 motsvarar delvis nuvarande punkt 5 men ändras på så sätt att utlänningar som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse kan beviljas EU-blåkort, trots att de kan tillhöra den kategorin utlänningar som reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar.

Punkt 8 motsvarar nuvarande punkt 7.

Punkt 9 motsvarar delvis nuvarande punkt 8 men ändras på så sätt att utlänningar som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse kan beviljas EU-blåkort, trots att de kan tillhöra den

kategori utlänningar som är utstationerade i Sverige enligt lagen Prop. 2024/25:18 (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

3 § Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas om

1. *utlänningen* visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,
2. *utlänningen* utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, eller
3. *arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.*

Paragrafen anger ytterligare grunder, utöver de som framgår av 2 §, som medför att ett EU-blåkort inte ska beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.1. Genom paragrafen genomförs artikel 7.1 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringarna i *punkterna 1 och 2* är endast redaktionella.

Av *punkt 3*, som är ny, framgår att ett EU-blåkort inte ska beviljas om arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU. Det kan t.ex. handla om arbetsgivare vars verksamhet inrättats för skens skull eller som inte bedriver faktisk verksamhet (jfr prop. 2017/18:34 s. 123).

3 a § Ett EU-blåkort får vägras om

1. *arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd,*
2. *arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete,*
3. *arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor, eller*
4. *arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet.*

Paragrafen, som är ny, reglerar när ett EU-blåkort får vägras. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.2. Paragrafen genomför artikel 7.2 och 7.3 i det nya blåkortsdirektivet.

I paragrafen anges omständigheter som medför att ett EU-blåkort får vägras. Att ett EU-blåkort får vägras innebär att det inte är obligatoriskt att avslå en ansökan om någon av avslagsgrunderna föreligger. I stället måste det i varje enskilt fall göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen. Mindre förseelser från arbetsgivaren ska inte utgöra det enda skälet till att en ansökan om EU-blåkort avslås.

I *punkterna 1 och 2* anges att ett EU-blåkort får vägras om arbetsgivaren har påförts vissa sanktioner. Vid bedömningen av om det finns skäl att tillämpa någon av dessa avslagsgrunder kan bl.a. beaktas vilken tid som har förflutit sedan arbetsgivaren påfördes sanktionen, hur allvarlig den överträdelse som har lett till sanktionen har varit och om överträdelsen framstår som en engångsföreteelse. Straff, administrativa sanktioner som skattetillägg och särskild rättsverkan av brott såsom företagsbot är exempel på sanktioner som omfattas av bestämmelsen.

Punkt 1 omfattar t.ex. att en ställföreträdare för arbetsgivaren har dömts för brott enligt 20 kap. 5 § eller påförts avgift enligt 20 kap. 12 § för att ha haft en utlänning anställd som saknar rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar arbetstillstånd.

Oriktigt uppgiftslämnande som omfattas av punkt 2 är bl.a. sådant som har lett till att arbetsgivaren har blivit påförd skattetillägg enligt skatteförfarandelagen (2011:1244) eller dess ställföreträdare dömts för skattebrott enligt skattebrottslagen (1971:69). Det krävs dock även att det otillåtna handlandet har avsett uppgifter som rör redovisning av arbete. Det innebär t.ex. att ett skattebrott på grund av felaktigt redovisade uppgifter om mervärdesskatt inte ska beaktas enligt denna bestämmelse.

Enligt *punkt 3* får ett EU-blåkort vägras om arbetsgivaren inte har uppfyllt vissa rättsliga skyldigheter när det gäller bl.a. arbetstagares rättigheter, social trygghet eller skatter. Det kan t.ex. röra sig om en arbetsgivare som inte har betalat ut lön och annan ersättning. Det kan även handla om att företaget har underlåtit att betala skatt eller att det har konstaterats brister i fråga om arbetsmiljö.

Enligt *punkt 4* får ett EU-blåkort vägras om arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte har någon ekonomisk verksamhet. Det kan t.ex. handla om att ett aktiebolag har blivit försatt i konkurs och att det framgår att bolaget kommer att upplösas på grund av underskott i konkursen (se 25 kap. 50 § aktiebolagslagen [2005:551]).

Förutsättningar för rörlighet för kortare vistelse

3 b § *En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet, om verksamheten har en direkt koppling till arbetsgivarens affärsintressen och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första EU-staten.*

Paragrafen, som är ny, anger förutsättningarna för rörlighet för kortare vistelse. Övervägandena finns i avsnitt 14.1. Genom paragrafen genomförs artikel 20 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt bestämmelsen får en utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat resa in och vistas i Sverige i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod för att bedriva affärsverksamhet. Under förutsättning att vistelsen görs under giltighetstiden för EU-blåkortet behövs inget annat tillstånd, exempelvis arbetstillstånd, för att bedriva affärsverksamheten. Med affärsverksamhet avses enligt artikel 2.13 i det nya blåkortsdirektivet en tillfällig verksamhet med direkt koppling till arbetsgivarens affärsintressen och till EU-blåkortsinnehavarens tjänsteåligganden på grundval av anställningsavtalet i den första medlemsstaten. Enligt artikel 24.3 c i det nya blåkortsdirektivet ska en förteckning över den verksamhet som utgör tillåten affärsverksamhet i Sverige lämnas till EU-kommissionen minst en gång per år och närhelst informationen ändras (jfr 18 §).

Förutsättningar för rörlighet för längre vistelse

3 c § Om en utlänning som har vistats i en annan EU-stat i tolv månader med EU-blåkort ansöker om ett EU-blåkort i Sverige under giltighetstiden för ett sådant tillstånd i den andra EU-staten gäller inte 1 § första stycket 2, 3 § och 3 a §. Om utlänningen har haft EU-blåkort i minst två år i en annan EU-stat behöver denne inte heller styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen.

För en sådan utlänning får ett EU-blåkort vägras om

1. utlänningen visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, eller

3. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse får vistelsetiden i den EU-stat som föregår ansökan vara sex månader i stället för tolv.

Paragrafen, som är ny, anger förutsättningarna för rörlighet för längre vistelse. Övervägandena finns i avsnitt 14.2. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket* krävs att utlänningen har haft EU-blåkort i minst tolv månader i en annan EU-stat. Om en sådan utlänning ansöker om ett EU-blåkort i Sverige under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra EU-staten gäller 1 § med undantag för första stycket 2. Att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen är alltså inte en förutsättning för att beviljas tillstånd utan utgör i stället en fakultativ avslagsgrund, se nedan. Avslagsgrunderna i 3 och 3 a §§ gäller inte heller för dessa utlänningar. Om en sådan utlänning har haft EU-blåkort i minst två år i den andra EU-staten behöver denna inte heller styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen. Det innebär inte att kravet på en högkvalificerad anställning får frångås. Däremot behöver utlänningen vid ansökan inte lägga fram bevis på sin kompetens för anställningen.

Av *andra stycket* framgår när en ansökan om ett EU-blåkort får vägras. Enligt *andra stycket 1* och *2* får en ansökan vägras om utlänningen visar upp handlingar till stöd för sin ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats, eller ändrats i något avseende eller om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa. Enligt *andra stycket 3* får en ansökan också vägras om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Av *tredje stycket* framgår att från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten att flytta till en annan EU-stat behöver vistelsetiden i den medlemsstat som föregår ansökan vara minst sex månader. I övrigt gäller samma förutsättningar som första gången en utlänning ansöker om EU-blåkort i en annan EU-stat.

Ansökan om tillstånd

4 § En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,
2. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,
3. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,
4. har ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser,
5. har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,
6. har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongsarbete,
7. har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare,
8. har uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,
9. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, eller
10. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller för en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c §, om ansökan lämnas in senast en månad efter inresan i Sverige.

Paragrafen reglerar när en ansökan om EU-blåkort ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 10.1 och 14.2. Genom paragrafen genomförs artiklarna 10.2 och 21.3 i det nya blåkortsdirektivet.

I *andra stycket*, där det görs en språklig ändring, finns undantag från huvudregeln i första stycket om att ett EU-blåkort ska ha sökts före inresan i Sverige och att en ansökan inte får beviljas efter inresan. För samtliga undantag gäller att ansökan ska ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Andra stycket 2 och 3 motsvarar nuvarande *andra stycket 3* och 4. Nuvarande *andra stycket 2* tas bort eftersom det inte längre krävs en ansökan om ett nytt EU-blåkort vid byte av anställning eller slag av arbete, jfr nuvarande 8 §.

I *andra stycket 4* införs en ny bestämmelse om att en utlänning som har uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i Sverige får ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet.

Enligt *andra stycket 5*, som är ny, får utlänningar som har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet. Nuvarande *andra stycket 5* tas bort. Detta betyder att utlänningar som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som vid avslag på ansökan om EU-blåkort i en annan EU-stat återtagits hit, inte längre får ansöka om EU-blåkort inifrån landet om deras nuvarande tillstånd har gått ut.

Enligt *andra stycket 6*, som är ny, får den som har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongsarbete ansöka om och beviljas

EU-blåkort inifrån landet. Det som avses är ett tillstånd enligt 6 c kap. 1 § andra stycket 2, dvs. ett tillstånd för en vistelse som överstiger 90 dagar.

Enligt *andra stycket 7* och *8*, som också är nya, får även familjemedlemmar till EES-medborgare eller medborgare i Schweiz ansöka om EU-blåkort inifrån landet.

Andra stycket 9, som är ny, innebär att en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort inifrån landet.

I *andra stycket 10*, som är ny, införs en möjlighet att inifrån landet byta grund från ett nationellt tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete eller tillstånd för att bedriva näringsverksamhet till ett EU-blåkort. För att uppehållstillstånd ska kunna beviljas inifrån landet krävs att förutsättningarna för det nationella tillståndet varit uppfyllda. För att uppehållstillstånd på den sökta grunden ska beviljas krävs givetvis också att förutsättningarna för ett EU-blåkort är uppfyllda (jfr prop. 2021/22:134 s. 145).

Tredje stycket ändras till följd av de nya reglerna om rörlighet för längre vistelse. Möjligheten att beviljas ett EU-blåkort inifrån landet gäller vid en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c §. En sådan utlänning får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort inifrån landet, förutsatt att ansökan om EU-blåkort lämnas in senast en månad efter inresan i Sverige.

4 a § En utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c § eller som får ansöka om ett EU-blåkort efter inresan enligt 4 § andra stycket 1–6 och 8–10 får arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

Har en utlänning EU-blåkort återkallats och har samtidigt beslut meddelats om utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 §, får utlänningen arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

Paragrafen, som är ny, behandlar möjligheten att arbeta under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 10.10 och 14.2.4. Paragrafen genomför delvis artiklarna 11.5, 11.6 och 21.3 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket* får en utlänning som avses i 3 c §, dvs. en utlänning som utnyttjar rätten till rörlighet för längre vistelse, arbeta under handläggningstiden av en ansökan om EU-blåkort. Detsamma gäller en utlänning som avses i 4 § andra stycket 1–6 och 8–10, dvs. alla de kategorier av utlänningar som får ansöka om och beviljas ett EU-blåkort inifrån landet, förutom den som har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare. En utlänning som har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare har rätt att arbeta under ansökningstiden på grund av att denna har uppehållsrätt (jfr 2 kap. 8 c §). Endast arbete i en högkvalificerad anställning är tillåten, dvs. en anställning som kan ligga till grund för att beviljas ett EU-blåkort. För att få arbeta under handläggningstiden ska ansökan ges in till Migrationsverket inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och, när det gäller en utlänning som utnyttjar rätten till rörlighet

för längre vistelse, under giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra EU-staten och senast en månad efter inresan till Sverige (jfr 3 c och 4 §§).

Andra stycket reglerar situationen att utlänningens EU-blåkort har återkallats och det samtidigt har beslutats om utvisning. I sådana fall får utlänningen fortsätta arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

Tillståndstid

5 § Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet *minst* gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillståndstiden för ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 10.2. Paragrafen genomför artikel 9.2 i det nya blåkortsdirektivet.

I *första stycket* förtydligas att om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet *minst* gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Genom förtydligandet är det alltså möjligt att bevilja en tillståndstid som är längre än anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Det kan t.ex. bli aktuellt om utlänningen inledningsvis har en provanställning som bedöms kunna övergå i en tillsvidareanställning. Om anställningstiden är kortare än två år ska giltighetstiden, liksom tidigare, inte vara längre än två år. Detta framgår redan av första meningen, varför nuvarande tredje meningen tas bort.

Andra stycket motsvarar nuvarande tredje stycket. Det nuvarande andra stycket, som reglerar att den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort inte får överstiga fyra år, tas bort. Ändringen innebär alltså att det inte längre finns någon begränsning av den sammanlagda tillståndstiden för ett EU-blåkort.

Förlängning av tillståndstiden

6 § Tillståndstiden för ett EU-blåkort *får* förlängas *efter ansökan*.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen *inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning*,
4. *den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till lönetröskeln*,
5. utlänningen *inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller*
6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös får en förlängning vägras enligt andra stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Paragrafen behandlar förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1 och 9.2.2. Genom paragrafen genomförs artikel 8.1 och 8.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Första stycket ändras på så sätt att det inte längre krävs att samtliga förutsättningar i 1 § är uppfyllda för att tillståndstiden ska få förlängas. Att vissa av förutsättningarna måste vara uppfyllda följer av andra stycket 3–5. Eftersom det införs nya fakultativa vägransgrunder vid en förlängningsansökan (se 7 §) är det inte heller längre obligatoriskt att bevilja en förlängning av tillståndstiden om förutsättningarna är uppfyllda. Stycket ändras också till följd av att begränsningen av den sammanlagda tillståndstiden tas bort (jfr 5 §).

I *andra stycket* anges i vilka fall som tillståndstiden inte får förlängas. Med att tillståndstiden inte får förlängas avses att de nu aktuella grunderna för att avslå en förlängningsansökan är tvingande.

Nuvarande *andra stycket 3*, enligt vilken tillståndstiden inte får förlängas om utlänningsansökan vid ansökningstillfället inte uppfyller kraven i 1 §, tas bort. I stället införs ett krav på att tillståndstiden inte får förlängas om utlänningsansökan inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning. Vid arbetslöshet gäller dock särskilda regler, se tredje stycket.

Enligt *andra stycket 4*, som är ny, får en förlängning vägras om den avtalade lönen inte längre når upp till löneträskeln, dvs. den löneträskel som gäller vid tidpunkten för ansökan om förlängning av tillståndstiden för EU-blåkortet (jfr 1 § första stycket 1). Förlängning av ett EU-blåkort ska dock inte nekas om den avtalade lönen inte når upp till löneträskeln på grund av att den som har ett EU-blåkort nyttjar förmåner och andra rättigheter för en arbetstagare som kan påverka den faktiska löneutbetalningen, t.ex. frånvaro på grund av sjukskrivning eller föräldraledighet (jfr prop. 2012/13:148 s. 141). Vid arbetslöshet gäller särskilda regler, se tredje stycket. Nuvarande *andra stycket 4* tas bort och blir i stället en fakultativ vägransgrund, se 7 § första stycket 3.

Enligt *andra stycket 5*, som är ny, får tillståndstiden inte heller förlängas om utlänningsansökan inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning enligt 1 §, eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket. Den kompetens som avses är slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser, om inte regeringen har meddelat föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall (se 17 § 1). Nuvarande *andra stycket 5* tas bort till följd av att det inte längre krävs att utlänningsansökan om ett nytt EU-blåkort vid byte av anställning eller slag av arbete (jfr nuvarande 8 §).

Det nya *andra stycket 6* motsvarar nuvarande *andra stycket 7*. Nuvarande *andra stycket 6* tas bort och blir i stället en fakultativ vägransgrund, se 7 § första stycket 4.

Av det nya *tredje stycket* följer att om arbetslöshet är anledningen till att utlänningsansökan inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller att lönen inte når upp till löneträskeln får förlängning vägras endast om utlänningsansökan sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader om han eller hon haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller i mer än sex månader om han eller hon haft ett EU-blåkort i mer än två år.

Om utlänningen är arbetslös och får ett nytt arbete inom dessa tre respektive sex månader får en förlängning alltså beviljas även om utlänningen tillfälligt under arbetslösheten inte har haft ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning eller en lön som nått upp till lönetröskeln. Regleringen i nuvarande tredje stycket tas bort men får en ny motsvarighet i 7 § tredje stycket.

7 § En förlängning av tillståndstiden får vägras om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft ett EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

En förlängning av tillståndstiden får inte vägras enligt första stycket 4 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Paragrafen, som är ny, anger när en förlängning av tillståndstiden får vägras. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.2. Genom paragrafen genomförs artikel 8.2, 8.3, 8.6 och 8.7.

I paragrafen anges omständigheter som medför att förlängning av tillståndstiden får vägras. Att förlängning får vägras innebär att det inte är obligatoriskt att avslå en ansökan om förlängning om någon av avslagsgrunderna föreligger. I stället måste det i varje enskilt fall göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen. Mindre förseelser från arbetsgivaren ska inte utgöra enda skälet till att en förlängning vägras.

Enligt *första stycket 1* får förlängning vägras om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor. Av samma skäl får en ansökan om EU-blåkort avslås enligt 3 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Första stycket 2 innebär att en förlängning också får vägras om anställningsvillkoren inte längre motsvarar de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Migrationsverket har en särskild underrättelseskyldighet vid vägran av förlängning enligt grunderna i första stycket 1 och 2, se andra stycket.

Enligt *första stycket 3* får en förlängning vägras om utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för.

I *första stycket 4* anges att en förlängning av ett EU-blåkort får vägras om utlänningen har underlåtit att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 8 §, dvs. om utlänningen inte har anmält att anställningen har upphört, att han eller hon har bytt arbetsgivare eller förändringar som påverkar villkoren för tillståndet till Migrationsverket, se vidare kommentaren till

den paragrafen. Under vissa förutsättningar ska undantag från bestämmelsen göras, se tredje stycket.

I *första stycket 5* anges att en förlängning av tillståndstiden får vägras om en utlänning har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse. Det kan t.ex. handla om att en EU-blåkortsinnehavare har vistats i en annan medlemsstat i mer än 90 dagar under en 180-dagarsperiod för att bedriva affärsverksamhet.

Av *andra stycket* följer att Migrationsverket har en underrättelseskyldighet om myndigheten avser att vägra förlängning på grund av att arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor eller för att anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Utlänningen får i dessa fall tre månader på sig att söka nytt arbete om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader. Tidsfristen räknas från underrättelsen.

Enligt *tredje stycket* får en förlängning av tillståndstiden inte vägras om utlänningen kan visa att orsaken till att han eller hon inte fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 8 § är omständigheter som han eller hon inte råder över (jfr nuvarande 6 § tredje stycket).

Anmälningsskyldighet

8 § Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör,
2. han eller hon byter arbetsgivare, eller
3. något förändras som påverkar villkoren för tillståndet.

Paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 9 §, innehåller regler om anmälningsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3. Genom paragrafen genomförs artikel 15.2 och 15.3 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt *andra punkten*, som är ny, ska den som har ett EU-blåkort anmäla till Migrationsverket om han eller hon byter arbetsgivare. Den nuvarande andra punkten, som föreskriver en anmälningsskyldighet om den avtalade lönen inte når upp till den lönetröskel som låg till grund för EU-blåkortet, tas bort. Se dock tredje punkten.

Även *tredje punkten* är ny. Enligt denna ska utlänningen anmäla till Migrationsverket om något förändras som påverkar villkoren och som är av betydelse för tillståndet. Det kan t.ex. handla om att lönen inte längre når upp till den lönetröskel som låg till grund för EU-blåkortet, att anställningsvillkoren har försämrats så att de inte längre är i linje med de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen eller att utlänningen har fått en ny anställning efter en period av arbetslöshet.

En utlänning som i en anmälan enligt utlänningslagen medvetet lämnar oriktig uppgift eller medvetet underlåter att tala om något förhållande av betydelse kan enligt 20 kap. 6 § 2 dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Vidare kan en underlåtenhet att anmäla ändrade förhållanden leda till att EU-blåkortet återkallas eller att en förlängning av tillståndstiden nekas (se 7 och 12 a §§).

Uppehållstillstånd för familjemedlemmar

9 § *En familjemedlem som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, ska beviljas uppehållstillstånd om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Försörjningskravet gäller inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet eller, om anknytningspersonen har beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, högst två år i taget.*

Undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som återoppar anknytning till den som har EU-blåkort, eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

Paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 10 §, innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till den som har ett EU-blåkort eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.1 och 13.1. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 17 och artikel 18.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen av personkretsen i *första stycket* innebär att även familjemedlemmar till utlänningar som har haft ett EU-blåkort men som har beviljats ställning som varaktigt bosatta i Sverige kan beviljas uppehållstillstånd enligt bestämmelsen. I övrigt är personkretsen oförändrad. I första stycket införs också ett försörjningskrav för att familjemedlemmar ska få beviljas uppehållstillstånd. Kravet innebär att anknytningspersonen, dvs. den som har beviljats EU-blåkort eller som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt, ska kunna försörja sig själv och den utlänning som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning. Prövningen av om försörjningskravet är uppfyllt ska ske i samband med prövningen av ansökan om uppehållstillstånd. Sedan uppehållstillstånd beviljats ska det inte göras någon ytterligare prövning av försörjningskravet. Något försörjningskrav ska inte heller ställas upp vid en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd, såsom förlängt uppehållstillstånd som familjemedlem. Försörjningskravet motsvarar i denna del vad som gäller vid anhörginvandring enligt 5 kap. 3 b §, 5 kap. 15 a § andra och tredje styckena samt 6 b kap. 14 § (jfr prop. 2020/21:191 s. 163 och prop. 2021/22:134 s. 143 och 152). Den närmare regleringen av försörjningskravet ska, liksom för familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare, meddelas genom föreskrifter (jfr 17 § 2). Om anknytningspersonen har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt ska familjemedlemmens uppehållstillstånd gälla för högst två år i taget. Tillståndstiden bör anpassas så att familjemedlemmen så snart som möjligt kan ansöka om ett permanent uppehållstillstånd (jfr 10 a §).

Av *andra stycket* framgår att undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl. Vid tillämpningen av undantaget kan hänsyn tas till såväl anknytningspersonens som sökandens situation utifrån en individuell bedömning (jfr prop. 2020/21:191 s. 165 och prop. 2021/22:134 s. 143). Genom bestämmelsen bör undantag kunna

göras i vissa fall där konsekvenserna av det uppställda försörjningskravet framstår som orimliga, t.ex. om försörjningskravet i ett enskilt fall bedöms stå i strid med Sveriges internationella åtaganden. Om anknytningspersonen efter en viss tids arbete i Sverige skulle bli delvis arbetsoförmögen samtidigt som en familjemedlem ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning kan det också finnas skäl att delvis efterge försörjningskravet. En bedömning bör göras i varje enskilt fall av om det finns särskilda skäl att göra undantag från försörjningskravet och, i den mån det finns skäl för ett sådant undantag, om undantag bör medges helt eller delvis.

Tredje stycket motsvarar delvis nuvarande 10 § andra stycket. Tillägget innebär att 5 kap. 17 § andra stycket även gäller barn till utlänningar som har haft EU-blåkort men som beviljats ställning som varaktigt bosatta, jfr ändringen i första stycket.

Fjärde stycket, som delvis motsvarar nuvarande 10 § tredje stycket, hänvisar till bestämmelser som anger i vilka fall familjemedlemmar får nekas uppehållstillstånd. Det nuvarande undantaget för familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av den staten, tas bort. Ändringen innebär att uppehållstillstånd får nekas i samma omfattning för alla familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare eller till före detta EU-blåkortsinnehavare som har beviljats ställning som varaktigt bosatta. Detta gäller oavsett om bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse utnyttjas eller inte.

10 § *Bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i detta kapitel gäller inte för familjemedlemmar till*

1. *EES-medborgare som har rätt till fri rörlighet i Sverige,*
2. *medborgare i Schweiz som har rätt till fri rörlighet i Sverige, eller*
3. *innehavare av ett EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.*

Vid tillämpning av bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. likställs en innehavare av ett EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

Paragrafen, som är ny, innebär att vissa personkategorier ska undantas från bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare. Övervägandena finns i avsnitt 12.9. Genom paragrafen genomförs artikel 17.8 och 17.9 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt *första stycket 1 och 2* gäller reglerna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i förevarande kapitel inte för familjemedlemmar till EES-medborgare och medborgare i Schweiz som har rätt till fri rörlighet i Sverige. Det innebär att de som utsluts är familjemedlemmar som, utöver att vara familjemedlem till en EU-blåkortsinnehavare, också har rätt till fri rörlighet i Sverige på grund av att de även är familjemedlemmar till en EES-medborgare eller en medborgare i Schweiz som har rätt till fri rörlighet i Sverige.

En annan personkategori som enligt *första stycket 3* undantas från kapitlets bestämmelser om uppehållstillstånd för familjemedlemmar är familjemedlemmar till innehavare av EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i

Sverige. Bestämmelsen innebär att familjemedlemmar till dessa personkategorier även fortsättningsvis omfattas av bestämmelserna om familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i 5 kap.

Av *andra stycket* framgår att vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. likställs en innehavare av EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § vid prövning av uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan EU-blåkortsinnehavare. Det innebär att när en familjemedlem ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan EU-blåkortsinnehavare ska ansökan behandlas som om EU-blåkortsinnehavaren hade ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

10 a § *En familjemedlem som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats permanent uppehållstillstånd får lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera EU-stater för att uppfylla kraven i 5 kap. 3 g § fjärde stycket. Av den tid som anges där ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd som familjemedlem utfärdat av Sverige.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tidpunkten för när en ansökan om permanent uppehållstillstånd för en familjemedlem kan beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 12.7. Genom paragrafen genomförs artikel 17.7 i det nya blåkortsdirektivet.

Enligt paragrafen får en familjemedlem lägga samman vistelser med uppehållstillstånd i en eller flera EU-stater vid bestämmandet av tidpunkten för när en ansökan om permanent uppehållstillstånd kan beviljas. Enligt 5 kap. 3 g § som det hänvisas till i paragrafen får ett permanent uppehållstillstånd beviljas när en utlänning har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år och förutsättningarna för uppehållstillstånd och de särskilda kraven för ett permanent uppehållstillstånd är uppfyllda.

Genom hänvisningen till 5 kap. 3 § första stycket 1–3 definieras den krets av familjemedlemmar som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. Anknytningspersonen ska vidare ha haft ett EU-blåkort och beviljats permanent uppehållstillstånd (se 5 kap. 5 §). Att även en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt kan vara anknytningsperson följer av att en sådan utlänning ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd (se 5 kap. 2 b §).

Det är endast perioder med uppehållstillstånd som familjemedlem som får beaktas när vistelseperioder läggs samman. Av den tid som anges i 5 kap. 3 § fjärde stycket ska sökanden de två senaste åren ha haft uppehållstillstånd utfärdat av Sverige. Utgångspunkten för beräkningen av tiden i Sverige är ansökningstidpunkten.

När en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska vara gjord

11 § En familjemedlem som avses i 9 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som får ansöka om ett EU-blåkort efter inresan enligt 4 § andra stycket, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas ett EU-blåkort, eller

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknötning till en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c §, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

Paragrafen behandlar när en ansökan om uppehållstillstånd för en familjemedlem ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 10.1, 12.5 och 15.1. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 17 och 22.3 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *andra stycket 1* innebär ytterligare möjligheter för familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare att beviljas fortsatt uppehållstillstånd inifrån landet. Familjemedlemmar till en EU-blåkortsinnehavare som har ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige som enligt 4 § andra stycket innebär att han eller hon får ansöka om EU-blåkort eller förlängning av ett sådant tillstånd inifrån landet, får enligt bestämmelsen ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd inifrån landet på motsvarande sätt som anknötningsspersonen. En förutsättning för detta är att familjemedlemmen sedan tidigare har ett uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknötning till utlänningen och att ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet. Vidare krävs att anknötningsspersonen beviljas ett EU-blåkort eller en förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort.

Ändringen i *andra stycket 2* är ett förtydligande och en följd av att bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare flyttas till 3 c §.

Andra stycket ändras i övrigt endast språkligt.

Nuvarande *andra stycket 3* tas bort. Det innebär att en familjemedlem som har återtagits enligt 14 § inte längre får ansöka om EU-blåkort inifrån landet om hans eller hennes nuvarande EU-blåkort inte längre är giltigt.

Återkallelse av tillstånd

12 § Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,
4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,
5. utlänningen inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller
6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös ska ett EU-blåkort återkallas enligt första stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige har ansökt om ett EU-blåkort i en annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas enligt första stycket 1, 2 eller 6 förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

Paragrafen behandlar återkallelse av ett EU-blåkort. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1. Paragrafen genomför artiklarna 8.1, 8.5 och 23.1 i det nya blåkortsdirektivet.

I *första stycket* anges i vilka fall som ett EU-blåkortet ska återkallas. Att EU-blåkortet ska återkallas innebär att de nu aktuella återkallelsegrunderna är tvingande.

De nya omständigheter som anges i *första stycket 3* motsvarar de omständigheter som enligt 6 § andra stycket 3 leder till att en ansökan om förlängning ska avslås, se vidare kommentaren till den paragrafen. Nuvarande första stycket 3, enligt vilket ett EU-blåkort ska återkallas om utlänningen vid ansökningstillfället inte uppfyllde kraven i 1 §, tas bort.

De nya omständigheter som anges i *första stycket 5* motsvarar de omständigheter som enligt 6 § andra stycket 5 leder till att en ansökan om förlängning ska avslås, se vidare kommentaren till den paragrafen. Nuvarande första stycket 5 tas bort och flyttas i stället till de fakultativa återkallelsegrunderna i 12 a §, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Första stycket 6 motsvarar nuvarande första stycket 10. Nuvarande första stycket 6 tas bort och flyttas i stället till de fakultativa återkallelsegrunderna i 12 a §, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Nuvarande första stycket 7 tas bort till följd av att det inte längre krävs att utlänningen ansöker om ett nytt EU-blåkort om utlänningen byter till en annan anställning eller ett annat slag av arbete. Detsamma gäller nuvarande första stycket 8 om återkallelse vid arbetslöshet. I stället införs nya regler om arbetslöshet i andra stycket, se nedan. Nuvarande första stycket 9 tas också bort och flyttas i stället till de fakultativa återkallelsegrunderna i 12 a §, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Andra stycket, som är nytt, motsvarar vad som gäller vid en förlängning av tillståndstiden enligt 6 § tredje stycket, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Tredje stycket, som är nytt, innehåller en undantagsbestämmelse som gäller återkallelse av ett av Sverige utfärdat EU-blåkort som innehas av en utlänning som har ansökt om EU-blåkort i en annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, (jfr 3 c §). Migrationsverket får i dessa fall inte återkalla det av Sverige utfärdade EU-blåkortet på grund av att det har förvärvats på ett bedrägligt sätt, för att bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende eller på grund av att utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

12 a § Ett EU-blåkort får återkallas om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller
5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft ett EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 4 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Paragrafen, som är ny, reglerar i vilka fall ett EU-blåkort får återkallas. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.2. Genom paragrafen genomförs artikel 8.2, 8.3, 8.6 och 8.7 i det nya blåkortsdirektivet.

I paragrafen anges omständigheter som medför att ett EU-blåkort får återkallas. Att ett EU-blåkort får återkallas innebär att det inte är obligatoriskt att återkalla ett tillstånd om någon av grunderna föreligger. I stället måste det i varje enskilt fall göras en bedömning av samtliga relevanta omständigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen.

Uppräkningen i första stycket 1–5 motsvarar de omständigheter som enligt 7 § leder till att en ansökan om förlängning får avslås, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Andra och tredje styckena motsvarar bestämmelserna i 7 § andra och tredje styckena gällande förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort, se vidare kommentaren till den paragrafen.

13 § Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 9 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har ett EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller
2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd för familjemedlemmar.

I paragrafen ändras endast hänvisningen som en följd av att bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar flyttas från 10 § till 9 §. I punkt 1 görs också en mindre språklig ändring.

Återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och hans eller hennes familjemedlemmar

14 § Om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återtagande av en utlänning som har EU-blåkort och dennes familjemedlemmar. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.5. Genom paragrafen genomförs artikel 23.2 i det nya blåkortsdirektivet.

Det nuvarande *andra stycket* tas bort. Ändringen innebär att en utlänning som har återtagits till Sverige inte längre får stanna här i tre månader om exempelvis hans eller hennes EU-blåkort inte längre gäller. Sverige har dock fortfarande en skyldighet att ta emot utlänningen, även om hans eller hennes EU-blåkort har gått ut.

Föreskrifter om lönetröskeln

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare* föreskrifter om lönetröskeln enligt 1 § första stycket 1.

Paragrafen, som innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om lönetröskeln för högkvalificerad anställning, ändras endast språkligt. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Bemyndiganden

17 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §, och
2. försörjningsförmågan enligt 9 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter dels om att en anställning ska anses högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 § (*punkt 1*), dels om kravet i 9 § på att anknytningsperson kan försörja sig och familjemedlemmen (*punkt 2*). Övervägandena finns i avsnitt 8.2 och 12.1. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 2.9 a och bilaga I till det nya blåkortsdirektivet.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet enligt 3 b §.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet enligt 3 b §. Övervägandena finns i avsnitt 14.1. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 2.13 i det nya blåkortsdirektivet.

6 c kap. Tillstånd för säsongarbete

Förutsättningar för tillstånd

1 § En utlänning som har ett *anställningsavtal för* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige *med* en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

Ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas i form av

1. ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen inte överstiger 90 dagar, eller
2. ett uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen överstiger 90 dagar.

I paragrafen anges vilka villkor som ska vara uppfyllda för att ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas och i vilken form ett sådant tillstånd ska beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att det nuvarande kravet på anställningserbjudande byts ut mot ett krav på att utlänningen ska ha ett anställningsavtal för en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare för att kunna beviljas ett tillstånd för säsongarbete. Det kan i praktiken innebära ett krav på att utlänningen behöver bifoga ett skriftligt anställningsavtal till sin ansökan. Om utlänningen inte kan visa att han eller hon har ett anställningsavtal saknas förutsättningar för att bevilja ett tillstånd för säsongarbete.

7 kap. Återkallelse av tillstånd

7 g § Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 *eller 6 a kap. 4 § andra stycket 9 eller 10* kan beviljas efter inresan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av vissa uppehållstillstånd när ett tillstånd kan beviljas på en annan grund inifrån landet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Ändringen innebär att det införs ytterligare en möjlighet att återkalla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna om arbetskraftsinvandring eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet. Som en förutsättning för att den nya möjligheten ska kunna användas, utöver att utlänningen är innehavare av ett av de uppräknade uppehållstillstånden, gäller att utlänningen ansöker om och inifrån landet beviljas ett EU-blåkort (6 a kap. 4 § andra stycket 9 och 10). Paragrafen är fakultativ och återkallelse kan endast ske på begäran av utlänningen.

8 kap. Avvisning och utvisning

Anvisningar om verkställighet

20 a § En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige *eller som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige* och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om till vilken stat en utlänning som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas. Övervägandena finns i avsnitt 14.5. Genom ändringen genomförs delvis artikel 23.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen innebär att utvisning av en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat endast får ske till den EU-stat där utlänningen har internationellt skydd.

Prop. 2024/25:18 Med internationellt skydd avses flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande (subsidiärt skyddsbehövande).

8 a kap. Utvisning på grund av brott

Innehavare av EU-blåkort

7 a § En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

Paragrafen, som är ny, anger till vilken stat en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige får utvisas på grund av brott om utlänningen har internationellt skydd i en annan EU-stat. Övervägandena finns i avsnitt 14.5. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 23.5 i det nya blåkortsdirektivet.

Av paragrafen framgår att utvisning på grund av brott av en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat endast får ske till den EU-stat där utlänningen har internationellt skydd. Med internationellt skydd avses flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande (subsidiärt skyddsbehövande).

12 kap. Verkställighet av beslut om avvisning och utvisning

Vart avvisning eller utvisning får verkställas

4 § Ett beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har *internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den staten, om utlänningen har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller ett EU-blåkort utfärdat av Sverige.*

En utlänning som ska avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

Paragrafen innehåller bestämmelser om till vilket land en utlänning ska sändas vid verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. Övervägandena finns i avsnitt 14.5. Genom ändringarna genomförs delvis artikel 23.5.

I *andra stycket* tredje meningen görs dels språkliga och redaktionella ändringar, dels ett tillägg. Ändringarna innebär att för en utlänning som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den staten. Detta gäller inte bara om utlänningen har ställning som varaktigt bosatt i Sverige (jfr 8 a kap. 7 § tredje stycket), utan även om utlänningen har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige (jfr 8 a kap. 7 a § och kommentaren till den paragrafen).

21.2 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Prop. 2024/25:18

5 kap. Bosättningsbaserade förmåner

När uppehållstillstånd behövs

12 § Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 *eller 6 a kap. 4 § andra stycket 10* utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner får lämnas till personer som behöver ha ett uppehållstillstånd i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 11.4. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 16.7 i det nya blåkortsdirektivet.

I *andra stycket* införs ett tillägg för en utlänning som har ansökt om ett EU-blåkort inifrån landet. Tillägget innebär att en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt reglerna för arbetskraftsinvandring eller för att bedriva näringsverksamhet och som, enligt 6 a kap. 4 § andra stycket 10 utlänningslagen, inifrån landet tillåts ansöka om och beviljas ett EU-blåkort, under de förutsättningar och den tidsperiod som framgår av den nu aktuella bestämmelsen, kan få bosättningsbaserade förmåner utan hinder av att det första tillståndet har upphört att gälla.

21.3 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

1 kap. Inledande bestämmelser

Utländska medborgare som jämställs med svenska medborgare

6 § Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämställas med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige, *eller*

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om studiestöd. Övervägandena finns i avsnitt 16.3. Paragrafen genomför delvis artikel 16.1 c och 16.2 i det nya blåkortsdirektivet.

Genom ändringen tas den nuvarande tredje punkten, som reglerar EU-blåkortsinnehavares rätt till studiestöd, bort. Ändringen innebär att utlänningar som har EU-blåkort utfärdade av Sverige inte längre jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige när det gäller rätt till studiestöd. Angående rätt till studiehjälp, se 7 §.

7 § Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige,

3. innehavare av ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716),

4. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 3 och har uppehållstillstånd i Sverige,

5. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1 eller 2 § utlänningslagen, om tillståndstiden överstiger nio månader, eller

6. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som avses i 5 och har uppehållstillstånd i Sverige.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 § utlänningslagen, för familjemedlemmar till schweiziska medborgare eller för utlänningar som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka utländska medborgare som jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiehjälp. Övervägandena finns i avsnitt 16.3 och 16.8. Paragrafen genomför delvis artikel 16.1 samt artikel 16.5 och 16.6 i det nya blåkortsdirektivet.

I första stycket 3 införs en ny bestämmelse som delvis motsvarar nuvarande 6 § 3. Bestämmelsen innebär att en innehavare av ett EU-blåkort utfärdat av Sverige jämföras med en svensk medborgare när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg.

Första stycket 4 motsvarar nuvarande punkt 3. Den ändras endast redaktionellt för att anpassas till tredje punkten i dess nya lydelse.

Första stycket 5 och 6 motsvarar nuvarande punkterna 4 och 5.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, gäller första stycket 3 och 4 inte för utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 § utlänningslagen (2005:716), för familjemedlemmar till schweiziska medborgare eller för utlänningar som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige. Studiehjälp och studiemedel får också beviljas om det finns särskilda skäl (2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket). Ett sådant skäl kan vara att

21.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare

Undantag från lagens tillämpningsområde

3 § Bestämmelserna om gästforskare i denna lag är inte tillämpliga på en tredjelandsmedborgare som

1. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. utlänningslagen,

3. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

4. utför forskning uteslutande inom ramen för högskoleutbildning för att därigenom få en doktorsexamen,

5. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

6. är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,

7. har *ansökt om* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

8. har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd för att tjänstgöra som praktikant inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-tillstånd) enligt 6 b kap. utlänningslagen.

Av paragrafen framgår att lagens bestämmelser om gästforskare inte är tillämpliga på vissa kategorier av tredjelandsmedborgare. Övervägandena finns i avsnitt 18.1. Genom paragrafen genomförs artikel 29 i det nya blåkortsdirektivet.

Ändringen i *punkt 7* innebär att innehavare av EU-blåkort inte längre undantas från lagens tillämpningsområde. Däremot gäller lagen inte för utlännningar som har ansökt om EU-blåkort och vars ansökan ännu inte har avgjorts slutligt.

21.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

2 § Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *femte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

I paragrafen avgränsas målgruppen för kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering. Övervägandena finns i avsnitt 12.8.

I *punkt 5* rättas endast en felaktig styckeshänvisning till 5 kap. 23 § utlänningslagen (2005:716).

Hänvisningen i *punkt 6* ändras som en följd av att bestämmelsen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar flyttas från 6 a kap. 10 § utlänningslagen (2005:716) till 6 a kap. 9 § samma lag.

21.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

2 § Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *femte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

I paragrafen avgränsas målgruppen för kommunernas skyldighet att erbjuda samhällsorientering. Övervägandena finns i avsnitt 12.8.

Se vidare kommentaren till 2 § förslaget till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Prop. 2024/25:18
Bilaga 1

Sammanfattning av departementspromemorian Genomförande av det nya blåkortsdirektivet (Ds 2023:6)

Prop. 2024/25:18
Bilaga 2

I promemorian lämnas förslag till genomförande av det nya blåkortsdirektivet. Direktivet ersätter 2009 års blåkortsdirektiv.

Ett EU-blåkort är ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning. Villkoren för att beviljas EU-blåkort regleras i ett särskilt kapitel i utlänningslagen.

I promemorian föreslås att ett EU-blåkort ska kunna beviljas en utlänning som har ett anställningsavtal för högkvalificerad anställning med en anställningstid om minst sex månader. Lönen ska fortfarande vara minst en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Det föreslås att tillämpningsområdet utvidgas så att färre personkategorier undantas från möjligheten att beviljas ett EU-blåkort. Det föreslås också utökade möjligheter att byta från andra typer av uppehållstillstånd till EU-blåkort inifrån Sverige.

Vidare föreslås att en utlänning som vill byta till ett annat slag av arbete eller till en annan anställning inte längre ska behöva ansöka om ett nytt EU-blåkort. I stället föreslås en skyldighet att till Migrationsverket anmäla byte av arbetsgivare eller förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

Det föreslås bland annat också att den som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat ska få resa in i Sverige och bedriva affärsverksamhet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod. En utlänning som har haft ett EU-blåkort i en annan EU-stat i minst tolv månader föreslås under vissa förutsättningar få ansöka om ett EU-blåkort i Sverige med ett något förenklat förfarande.

Syftet med förslagen är att förbättra möjligheterna att attrahera och behålla högkvalificerade arbetstagare och underlätta dessa personers rörlighet inom EU.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 18 november 2023.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716)²

dels att 6 a kap. 7 och 8 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 6 a kap. 7 § ska utgå,

dels att nuvarande 6 a kap. 9 och 10 §§ ska betecknas 6 a kap. 8 respektive 9 §§,

dels att 5 kap. 18 a §, 5 a kap. 1 a §, 5 b kap. 10 och 15 §§, 6 kap. 2 b §, 6 a kap. 1 – 6 §§, de nya 6 a kap. 8 och 9 §§, 6 a kap. 11 – 14 §§, 6 c kap.

1 §, 7 kap. 7 g §, 8 kap. 20 a § och 12 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 a kap. 16 § ska lyda ”Bemyndiganden”,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 6 a kap. 9 och 10 §§ ska sättas närmast före 6 a kap. 8 respektive 9 §,

dels att det ska införas tio nya paragrafer, 6 a kap. 3 a, 3 b, 4 a, 7, 10, 10 a, 12 a, 17 och 18 §§ och 8 a kap. 7 a §, och närmast före 6 a kap. 3 b och 8 a kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 a §³

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete. *Detsamma gäller om utlänningen har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och han eller hon har återtagits enligt 6 a kap. 14 §.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av
6 a kap. 7 § 2013:606

6 a kap. 8 § 2013:606

rubriken närmast före 6 a kap. 7 § 2013:606

rubriken närmast före 6 kap. 16 § 2013:606.

³ Senaste lydelse 2018:319.

5 a kap.

1 a §⁴

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *bifallas* om sökanden har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *beviljas* om sökanden *har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare samt* har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, *nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande* i en eller flera medlemsstater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.

Vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas.

Vistelse utanför *Europeiska unionens medlemsstaters territorier* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

Vistelse utanför *den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd enligt första stycket* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

5 b kap.

10 §⁵

Ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ ska inte beviljas en utlänning som 1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,

2. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,

⁴ Senaste lydelse 2014:198.

⁵ Senaste lydelse 2019:1208.

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,
5. har ett avvísnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,
6. har *beviljats* ett EU-blåkort, eller
6. har *ansökt om* ett EU-blåkort och *ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller
7. har beviljats ett ICT-tillstånd för praktiktjänstgöring.

15 §⁶

En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,
2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller
3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.
3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § *eller ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §*, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

6 kap.

2 b §⁷

Arbetsstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges till en utlänning som är anställd av ett företag som är etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige eller i en annan EU-stat, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern.

Första stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 b kap. 3 §.

Arbetsstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *erbjudits en tidsbegränsad anställning som* Arbetsstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *ett anställningsavtal för tidsbegränsad*

⁶ Senaste lydelse 2022:303.

⁷ Senaste lydelse 2018:319.

säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här.

anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här.

Prop. 2024/25:18
Bilaga 3

Tredje stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 c kap. 4 §.

6 a kap.

1 §⁸

En utlänning som *erbjudits en* högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *ett år* ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

En utlänning som *har ett* anställningsavtal för högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *sex månader* ska, om inte *något* annat följer av 2–3 a §§, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (löneträskeln),

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller *i tre månader från inresan* i Sverige, och

3. utlänningen, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år*, kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet *på en nivå som är jämförbar med högre utbildning* inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

För en utlänning som har vistats i en annan EU-stat i tolv månader med EU-blåkort gäller inte första stycket 2, under förutsättning att ansökan om EU-blåkort i Sverige ges in senast en månad efter inresan och görs under

⁸ Senaste lydelse 2013:606.

giltighetstiden för EU-blåkortet i den andra staten. Om en sådan utlänning har haft EU-blåkort i minst två år i den andra staten behöver denne inte styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen. Från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten att flytta till en annan EU-stat får vistelsetiden i den medlemsstat som föregår ansökan vara sex månader.

2 §⁹

Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz *eller är familjemedlem till en sådan medborgare,*

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz,

2. *har ansökt om uppehållstillstånd som flyktning eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,*

3. *har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,*

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

4. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1 eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

5. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

6. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett inter-

7. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett inter-

nationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongsarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

nationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar, *med undantag för utlännningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,*

8. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

9. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

3 §¹⁰

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *en utlännning som*

1. visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, *eller*

2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *om*

1. *utlännningen* visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. *utlännningen* utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, *eller*

3. *arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.*

Första stycket gäller inte för en utlännning som avses i 1 § fjärde stycket.

3 a §

Ett EU-blåkort får vägras om

1. *arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,*

2. *arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller*

¹⁰ Senaste lydelse 2013:606.

om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet,

3. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd, eller

4. arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete.

För en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket gäller i stället för första stycket att ett EU-blåkort får vägras i de fall som avses i 3 § 1 och 2 eller om lönen, försäkringskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Förutsättningar för rörlighet för kortare vistelse

3 b §

En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet.

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord Ansökan om tillstånd¹¹

4 §¹²

En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,
2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,

¹¹ Senaste lydelse 2013:606.

¹² Senaste lydelse 2013:606.

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,

4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, *eller*

5. har återtagits enligt 14 §.

4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

5. har ett uppehållstillstånd som flykting *eller* alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § *eller* motsvarande äldre bestämmelser,

6. har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd *eller* ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,

7. har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongsarbete,

8. har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare,

9. har uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,

10. har ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, *eller*

11. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket *eller* för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet varit uppfyllda.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast efter inresan i Sverige.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket.

4 a §

En utlänning som inom giltighetstiden för ett EU-blåkort ansöker om en förlängning av EU-blåkortet *eller* om ett nytt sådant

tillstånd, får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Även en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket får arbeta i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

5 §¹³

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

6 §¹⁴

Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte överstiger den tid som anges i 5 § andra stycket.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får efter ansökan förlängas.

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvat på ett bedrägligt sätt,
 2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
 3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
 4. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
 5. utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,
 6. utlänningen inte har fullgjort anmälningskyldigheten enligt 9 §, eller
 7. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.
3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,
 4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,
 5. utlänningen inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller
 6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

¹³ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

¹⁴ Senaste lydelse 2013:606.

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälnings-skyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Om utlänningen är arbetslös får en förlängning vägras enligt andra stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

7 §

En förlängning av tillståndstiden får vägras om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlänningen inte har fullgjort anmälnings-skyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader.

Det som föreskrivs i första stycket 4 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälnings-skyldigheten enligt 8 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

9 §

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör, eller
2. den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.

10 §

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd.

Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

För barn som återoppar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av den staten.

8 §¹⁵

Den som har ett EU-blåkort ska till Migrationsverket anmäla

1. om anställningen upphör,
2. om han eller hon byter arbetsgivare, eller

3. förändringar som påverkar villkoren för tillståndet.

9 §¹⁶

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, eller som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, ska beviljas uppehållstillstånd om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som anknytningspersonens tillstånd.

Undantag från försörjningskravet i första stycket får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som återoppar anknytning till den som har EU-blåkort, eller som har haft EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

10 §

¹⁵ Senaste lydelse av tidigare 9 § 2013:606.

¹⁶ Senaste lydelse av tidigare 10 § 2013:606.

Bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i detta kapitel gäller inte för familjemedlemmar till

- 1. EES-medborgare,*
- 2. medborgare i Schweiz, eller*
- 3. innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.*

Vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. likställs en innehavare av EU-blåkort som har flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

10 a §

Vid beräkning av den vistelsetid som krävs för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 g § fjärde stycket får en familjemedlem som avses i 9 § lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera EU-stater. Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd utfärdat av Sverige.

11 §¹⁷

En familjemedlem som avses i 10 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

- 1. ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,*

En familjemedlem som avses i 9 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

- 1. ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i 4 § andra stycket, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas EU-blåkort*

¹⁷ Senaste lydelse 2013:606.

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 4 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, eller

3. familjemedlemmen har återtagits enligt 14 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.

enligt de bestämmelser som anges där, eller

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 1 § fjärde stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

12 §¹⁸

Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,
 2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
 3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
 4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,
 5. förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda,
 6. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
 7. utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,
 8. utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd,
 9. utlänningen inte har fullgjort anmälningskyldigheten enligt 9 §, eller
 10. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.
- Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 9 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,

5. utlänningen inte längre har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller

6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös ska ett EU-blåkort återkallas enligt första stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen

sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, har ansökt om ett EU-blåkort i annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare, får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas enligt första stycket 1, 2 eller 6 förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

12 a §

Ett EU-blåkort får återkallas om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlänningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlänningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 4 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 8 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

13 §¹⁹

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 10 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller
2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 9 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller
2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

14 §²⁰

Om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som har återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försörjningsförmågan enligt 9 §.

6 c kap.

1 §²¹

En utlänning som har *erbjudits* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för

En utlänning som har *ett anställningsavtal för* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för

¹⁹ Senaste lydelse 2013:606.

²⁰ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

²¹ Senaste lydelse 2018:319.

säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda. säsongarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

Prop. 2024/25:18
Bilaga 3

Ett tillstånd för säsongarbete ska beviljas i form av

1. ett arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen inte överstiger 90 dagar, eller
2. ett uppehålls- och arbetstillstånd för säsongarbete om vistelsen överstiger 90 dagar.

7 kap.

7 g §²²

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 kan beviljas efter inresan.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 10 eller 11 kan beviljas efter inresan.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § får, på utlänningens begäran, återkallas om han eller hon beviljas ett sådant tillstånd som enligt 6 a kap. 4 § andra stycket 5 kan beviljas efter inresan.

8 kap.

20 a §²³

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

8 a kap.

Innehavare av EU-blåkort

7 a §

En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan

²² Senaste lydelse 2022:303.

²³ Senaste lydelse 2014:198.

12 kap.

4 §²⁴

Ett beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.

Ett beslut om avvisning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 § tredje stycket.

För en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.

En utlänning som ska avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 12 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

12 §¹

Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 11 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

¹ Senaste lydelse 2022:304.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 6 och 7 §§ studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §²

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige,

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

3. ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige, *eller*

2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.

7 §³

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,

2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige,

3. innehavare av ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716),

3. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som *har ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och själva* har uppehållstillstånd *och ska studera* i Sverige,

4. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som *avses i 3* och har uppehållstillstånd i Sverige,

4. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1

5. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:194.

³ Senaste lydelse 2018:69.

Prop. 2024/25:18
Bilaga 3

eller 2 § utlänningslagen, om
tillståndstiden överstiger nio
månader, eller

5. familjemedlemmar till en
utländsk medborgare som avses i 4
och har uppehållstillstånd i Sverige.

eller 2 § utlänningslagen, om
tillståndstiden överstiger nio
månader, eller

6. familjemedlemmar till en
utländsk medborgare som avses i 5
och har uppehållstillstånd i Sverige.

*Första stycket 3 och 4 gäller inte
för utländska medborgare med
uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 §
utlänningslagen, för familje-
medlemmar till schweiziska med-
borgare eller för utlänningar som
har flyktingstatusförklaring eller
alternativ skyddsstatusförklaring i
Sverige. Vid tillämpningen av
bestämmelserna i denna lag lik-
ställs en innehavare av EU-blåkort
som har flyktingstatusförklaring
eller alternativ skydds-
statusförklaring i Sverige med en
utlänning som har ett tidsbegränsat
uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §
utlänningslagen.*

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Bestämmelserna om gästforskare i denna lag är inte tillämpliga på en tredjelandsmedborgare som

1. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. utlänningslagen,

3. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

4. utför forskning uteslutande inom ramen för högskoleutbildning för att därigenom få en doktorsexamen,

5. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

6. är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,

7. har *beviljats* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen, eller

7. har *ansökt om* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

8. har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd för att tjänstgöra som praktikant inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-tillstånd) enligt 6 b kap. utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2019:1210.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

Denna lag träder i kraft den 18 november 2023.

Efter remiss har yttranden över promemorian lämnats av Ambassaden Peking, Ambassaden Washington, Arbetsdomstolen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Centrala Studiestödsnämnden, Diskrimineringsombudsmannen, Domstolsverket, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, ILO-kommittén, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Landsorganisationen i Sverige, Lunds universitet, Medlingsinstitutet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Skatteverket, Statens servicecenter, Svenska institutet, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Akademiernas centralorganisation, Sveriges Ingenjörer, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges universitetslärare och forskare, Säkerhetspolisen, Teknikföretagen, Tillväxtverket, Tjänstemännen Centralorganisation, Universitets- och högskolerådet och Vinnova.

Almega, Ambassaden London, Ambassaden New Delhi, Business Sweden, Chalmers tekniska högskola AB, Riksdagens ombudsmän, Stockholms handelskammare och Uppsala universitet (Juridiska fakulteten) har avstått från att yttra sig.

Yttranden har dessutom inkommit från Akademikerförbundet SSR och Innovations- och kemiindustrierna i Sverige.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716)²

dels att 6 a kap. 7 och 8 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 6 a kap. 7 § ska utgå,

dels att nuvarande 6 a kap. 9 och 10 §§ ska betecknas 6 a kap. 8 och 9 §§,

dels att 5 kap. 18 a §, 5 a kap. 1 a §, 5 b kap. 10 och 15 §§, 6 kap. 2 b §, 6 a kap. 1–6 §§, de nya 6 a kap. 8 och 9 §§, 6 a kap. 11–14 och 16 §§, 6 c kap. 1 §, 7 kap. 7 g §, 8 kap. 20 a § och 12 kap. 4 § och rubriken närmast före 6 a kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 6 a kap. 9 och 10 §§ ska sättas närmast före 6 a kap. 8 respektive 9 §,

dels att det ska införas elva nya paragrafer, 6 a kap. 3 a–3 c, 4 a, 7, 10, 10 a, 12 a, 17 och 18 §§ och 8 a kap. 7 a §, och närmast före 6 a kap. 3 b, 3 c och 17 §§ och 8 a kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 a §³

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete. *Detsamma gäller om utlänningen har eller har haft ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och han eller hon har återtagits enligt 6 a kap. 14 §.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får även bifallas för en familjemedlem till en utlänning som avses i första stycket om utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där.

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd enligt 5 § första stycket eller uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § om han eller hon har ett av Sverige utfärdat EU-blåkort, ICT-tillstånd, ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller tillstånd för säsongarbete.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av
6 a kap. 7 § 2013:606
6 a kap. 8 § 2013:606

rubriken närmast före 6 a kap. 7 § 2013:606.

³ Senaste lydelse 2018:319.

5 a kap.1 a §⁴

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *bifallas* om sökanden har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort i en eller flera medlemsstater. *Av den angivna tiden ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.*

En ansökan från en utlänning om ställning som varaktigt bosatt i Sverige ska *beviljas* om sökanden

1. *har utnyttjat möjligheten till rörlighet för längre vistelse för EU-blåkortsinnehavare,*

2. *har vistats inom Europeiska unionens medlemsstaters territorier utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft EU-blåkort, nationellt uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, uppehållstillstånd för forskning eller uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande i en eller flera medlemsstater, och*

3. *de senaste två åren räknat från tiden för ansökan har haft EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §.*

Vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen ska vistelse i en annan medlemsstat som understiger arton månader inte beaktas.

Vistelse utanför *Europeiska unionens medlemsstaters territorier* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

Vistelse utanför *den medlemsstat där utlänningen har uppehållstillstånd* under kortare tid än tolv månader i följd och inte mer än arton månader sammanlagt ska vid beräkning av vistelsetiden enligt första stycket första meningen inte anses vara avbrott i vistelsen.

5 b kap.10 §⁵

Ett uppehållstillstånd enligt 1–8 §§ ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz eller är familjemedlem till en sådan medborgare,

2. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

⁴ Senaste lydelse 2014:198. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

⁵ Senaste lydelse 2019:1208.

5. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

6. har *beviljats* ett EU-blåkort, eller

6. har *ansökt om* ett EU-blåkort, *om ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

7. har beviljats ett ICT-tillstånd för praktiktjänstgöring.

15 §⁶

En utlänning som vill ha ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 3 §,

2. har ett uppehållstillstånd enligt 1, 2 eller 4 § eller ett uppehållstillstånd enligt 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning och på annan grund ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1, 3 eller 4 §, eller

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § *eller ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 §*, och ansöker om ett uppehållstillstånd enligt 1 § eller för studier på forskarnivå enligt 3 § inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

6 kap.

2 b §⁷

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges till en utlänning som är anställd av ett företag som är etablerat utanför EES-staterna och Schweiz och som ska tjänstgöra som chef, specialist eller praktikant i mer än 90 dagar i ett företag som dels är etablerat i Sverige eller i en annan EU-stat, dels är en enhet som tillhör samma företag eller företag inom samma koncern.

Första stycket gäller inte om utlänningen tillhör någon av de kategorier som är undantagna i 6 b kap. 3 §.

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *erbjudits en* tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige *av* en arbetsgivare som är etablerad här.

Arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte heller ges till en utlänning som har *ett anställningsavtal för* tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige *med* en arbetsgivare som är etablerad här.

⁶ Senaste lydelse 2022:303.

⁷ Senaste lydelse 2018:319.

6 a kap.

1 §⁸

En utlänning som *erbjudits en* högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *ett år* ska, om inte annat följer av 2 eller 3 §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst *en och en halv* gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige (löneträskeln),

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlänningen kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller *i tre månader från inresan* i Sverige, och

4. rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

Om den högkvalificerade anställningen avser ett reglerat yrke ska utlänningen styrka behörigheten att få utöva yrket i Sverige.

2 §⁹

Ett EU-blåkort ska inte beviljas en utlänning som

1. är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz *eller är familjemedlem till en sådan medborgare*,

En utlänning som *har ett anställningsavtal för* högkvalificerad anställning i Sverige med en anställningstid om minst *sex månader* ska, om inte *något* annat följer av 2–3 a §§ eller 3 c §, beviljas ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort), om

1. lönen är minst *1,25* gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige *vid tidpunkten för ansökan* (löneträskeln),

3. utlänningen, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år*, kan visa att han eller hon har, eller har ansökt om, en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige, och

En anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet *på en nivå som är jämförbar med högre utbildning* inom det yrke eller den bransch som anställningen avser.

⁸ Senaste lydelse 2013:606.

⁹ Senaste lydelse 2013:606.

2. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1, 21 kap. eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

4. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och som utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

5. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar,

6. har beviljats arbetstillstånd, eller är undantagen från kravet på arbetstillstånd, för säsongarbete i Sverige,

7. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

8. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

2. har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

3. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap.,

4. har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 b §, 12 kap. 18 § första stycket 1 eller 22 kap. eller har ansökt om sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

5. har ansökt om uppehållstillstånd för att utföra forskning i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,

6. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat och utövar sin rätt att vistas i Sverige som arbetstagare eller egen företagare,

7. reser in i Sverige i enlighet med åtaganden enligt ett internationellt avtal som underlättar inresa och tillfällig vistelse för vissa kategorier av personer med anknytning till handel och investeringar, med undantag för utläningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,

8. har ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas, eller

9. är utstationerad i Sverige enligt lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, med undantag för utläningar som har beviljats ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse.

3 §¹⁰

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *en utlänning som*

1. visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende, *eller*

2. utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte heller beviljas *om*

1. *utlänningen* visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. *utlänningen* utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, *eller*

3. *arbetsgivarens verksamhet huvudsakligen har inrättats eller drivs för att underlätta inresa för personer som kommer från ett land utanför EU.*

3 a §

Ett EU-blåkort får vägras om

1. *arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha haft en utlänning anställd utan nödvändiga tillstånd,*

2. *arbetsgivaren har blivit påförd en sanktion för att ha lämnat oriktiga uppgifter till ledning för en myndighets beslut om skatt eller avgift och uppgifterna rör redovisning av arbete,*

3. *arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor, eller*

4. *arbetsgivarens verksamhet håller på att avvecklas eller har avvecklats genom en konkurs eller om arbetsgivaren inte bedriver någon ekonomisk verksamhet.*

Förutsättningar för rörlighet för kortare vistelse

3 b §

En utlänning som har beviljats ett EU-blåkort av en annan EU-stat får under giltighetstiden för tillståndet i högst 90 dagar under

¹⁰ Senaste lydelse 2013:606.

en 180-dagarsperiod resa in och vistas i Sverige för att bedriva affärsverksamhet.

Förutsättningar för rörlighet för längre vistelse

3 c §

Om en utlänning som har vistats i en annan EU-stat i tolv månader med EU-blåkort ansöker om ett EU-blåkort i Sverige under giltighetstiden för ett sådant tillstånd i den andra EU-staten gäller inte 1 § första stycket 2, 3 § och 3 a §. Om utlänningen har haft EU-blåkort i minst två år i en annan EU-stat behöver denne inte heller styrka att han eller hon har relevant och särskild kompetens för anställningen.

För en sådan utlänning får ett EU-blåkort vägras om

1. utlänningen visar upp handlingar till stöd för ansökan som har förvärvats på ett bedrägligt sätt, förfalskats eller ändrats i något avseende,

2. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa, eller

3. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Från och med andra gången en utlänning utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse får vistelsetiden i den EU-stat som föregår ansökan vara sex månader i stället för tolv.

När ansökan om EU-blåkort ska vara gjord **Ansökan om tillstånd¹¹**

4 §¹²

¹¹ Senaste lydelse 2013:606.

¹² Senaste lydelse 2013:606.

En utlänning som vill ha ett EU-blåkort i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om utlänningen Första stycket gäller dock inte om utlänningen

1. ansöker om förlängning av tillståndstiden för ett EU-blåkort,
 2. har ett EU-blåkort och ansöker om ett nytt sådant,
 3. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,
 4. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, eller
 5. har återtagits enligt 14 §.
2. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng,
 3. har genomfört ett forskningsprojekt i Sverige enligt ett mottagningsavtal som har ingåtts enligt lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,
 4. har ett uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § eller motsvarande äldre bestämmelser,
 5. har ett av Sverige utfärdat ICT-tillstånd eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse,
 6. har ett av Sverige utfärdat uppehålls- och arbetstillstånd för säsongsarbete,
 7. har uppehållsrätt på grund av familjeanknytning till en EES-medborgare,
 8. har uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till en medborgare i Schweiz,
 9. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, eller
 10. har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a §, och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller om utlänningen vistats i en annan EU-stat i arton månader och under

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte heller för en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre

denna period haft EU-blåkort utfärdat av den staten, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

vistelse enligt 3 c §, om ansökan lämnas in senast en månad efter inresan i Sverige.

4 a §

En utlännings utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c § eller som får ansöka om ett EU-blåkort efter inresan enligt 4 § andra stycket 1–6 och 8–10 får arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

Har en utlännings EU-blåkort återkallats och har samtidigt beslut meddelats om utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 §, får utlännings arbeta i en högkvalificerad anställning i Sverige till dess utvisningsbeslutet har fått laga kraft.

5 §¹³

Ett EU-blåkort ska gälla för högst två år med den möjlighet till förlängning som framgår av 6 §. Om anställningstiden är kortare än två år ska EU-blåkortet gälla under anställningstiden med ett tillägg av tre månader. Giltighetstiden får dock inte vara längre än två år.

Den sammanlagda tillståndstiden för ett eller flera EU-blåkort får inte överstiga fyra år.

Att den som haft EU-blåkort under en sammanlagd tid av fyra år kan beviljas permanent uppehållstillstånd framgår av 5 kap. 5 §.

6 §¹⁴

Tillståndstiden för ett EU-blåkort ska förlängas om förutsättningarna i 1 § är uppfyllda och den sammanlagda tillståndstiden inte

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får förlängas efter ansökan.

¹³ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

¹⁴ Senaste lydelse 2013:606.

överstiger den tid som anges i 5 §
andra stycket.

Prop. 2024/25:18
Bilaga 5

Tillståndstiden för ett EU-blåkort får inte förlängas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,
3. utlännningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,
3. utlännningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,

4. utlännningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,
4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till löneträskeln,

5. utlännningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,
5. utlännningen inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller

6. utlännningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

7. utlännningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.
6. utlännningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Det som föreskrivs i andra stycket 6 hindrar inte att tillståndstiden för ett EU-blåkort förlängs om utlännningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

Om utlännningen är arbetslös får en förlängning vägras enligt andra stycket 3 eller 4 endast om utlännningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlännningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

7 §

En förlängning av tillståndstiden får vägras om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlännningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlännningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlännningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlännningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlännningen har haft ett EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

En förlängning av tillståndstiden får inte vägras enligt första stycket 4 om utlännningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

9 §

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör, eller
2. den avtalade lönen inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet.

10 §

Familjemedlemmar som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort ska beviljas uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-blåkortet.

8 §¹⁵

Den som har ett EU-blåkort ska anmäla till Migrationsverket om

1. anställningen upphör,
2. han eller hon byter arbetsgivare, eller
3. något förändras som påverkar villkoren för tillståndet.

9 §¹⁶

En familjemedlem som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till den som har ett EU-blåkort, eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, ska beviljas uppehållstillstånd om anknytningspersonen kan försörja sig och familjemedlemmen. Försörjningskravet gäller inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Familjemedlemmens uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som EU-

¹⁵ Senaste lydelse av tidigare 9 § 2013:606.

¹⁶ Senaste lydelse av tidigare 10 § 2013:606.

blåkortet eller, om anknytningspersonen har beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, högst två år i taget.

Undantag från försörjningskravet får medges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

För barn som åberopar anknytning till den som har EU-blåkort eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

För barn som åberopar anknytning till den som har EU-blåkort, eller till den som har haft ett EU-blåkort och beviljats ställning som varaktigt bosatt i Sverige, eller till hans eller hennes make eller sambo gäller 5 kap. 17 § andra stycket.

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§ *utom i fall som avser en familjemedlem som har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som har EU-blåkort utfärdad av den staten.*

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 kap. 17 a och 17 b §§.

10 §

Bestämmelserna om uppehållstillstånd för familjemedlemmar i detta kapitel gäller inte för familjemedlemmar till

1. EES-medborgare,
2. medborgare i Schweiz, eller
3. innehavare av ett EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige.

Vid tillämpning av bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av anknytning i 5 kap. likställs en innehavare av ett EU-blåkort som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring i Sverige med en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 §.

10 a §

En familjemedlem som avses i 5 kap. 3 § första stycket 1–3 till en utlänning som har haft ett EU-blåkort och beviljats permanent

uppehållstillstånd får lägga samman vistelser med uppehållstillstånd som familjemedlem i en eller flera EU-stater för att uppfylla kraven i 5 kap. 3 g § fjärde stycket. Av den tid som anges där ska sökanden de senaste två åren räknat från tiden för ansökan ha haft ett uppehållstillstånd som familjemedlem utfärdat av Sverige.

11 §¹⁷

En familjemedlem som avses i 10 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Det som föreskrivs i första stycket gäller dock inte om

1. ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats på grund av anknytning till en utlänning som har ett EU-blåkort,

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som avses i 4 § tredje stycket, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige, eller

3. familjemedlemmen har återtagits enligt 14 § och den person som familjemedlemmen har anknytning till ansöker om nytt EU-blåkort.

En familjemedlem som avses i 9 § ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i landet. En ansökan får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som får ansöka om ett EU-blåkort efter inresan enligt 4 § andra stycket, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas ett EU-blåkort, eller

2. sökanden har beviljats uppehållstillstånd av en annan EU-stat på grund av anknytning till en utlänning som utnyttjar möjligheten till rörlighet för längre vistelse enligt 3 c §, om ansökan ges in senast en månad efter inresan i Sverige.

12 §¹⁸

Ett EU-blåkort ska återkallas om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt,
2. bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende,

¹⁷ Senaste lydelse 2013:606.

¹⁸ Senaste lydelse 2013:606.

3. utlänningen vid ansökningstillfället avseende EU-blåkortet inte uppfyllde kraven i 1 §,

4. den avtalade lönen enligt 1 § första stycket 1 inte längre når upp till den lönetröskel som ligger till grund för EU-blåkortet,

5. förutsättningarna i 1 § första stycket 2 inte längre är uppfyllda,

6. utlänningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

7. utlänningen har bytt till en annan anställning eller till ett annat slag av arbete än vad EU-blåkortet är knutet till,

8. utlänningen har varit arbetslös mer än tre månader i följd,

9. utlänningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 9 §, eller

10. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 9 om utlänningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten enligt 9 § beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

3. utlänningen inte längre har ett giltigt anställningsavtal för högkvalificerad anställning,

5. utlänningen inte har sådan kompetens i form av studier eller yrkeserfarenhet som förutsätts för en högkvalificerad anställning eller, såvitt gäller ett reglerat yrke, behörighet att utöva yrket, eller

6. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Om utlänningen är arbetslös ska ett EU-blåkort återkallas enligt första stycket 3 eller 4 endast om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller om utlänningen sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Om en utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige har ansökt om ett EU-blåkort i en annan EU-stat enligt bestämmelserna om rörlighet för längre vistelse, får EU-blåkortet i Sverige inte återkallas enligt första stycket 1, 2 eller 6 förrän den andra EU-staten har fattat beslut om ansökan.

12 a §

Ett EU-blåkort får återkallas om

1. arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, skatter, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor,

2. anställningsvillkoren är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen,

3. utlännningen vistas i Sverige av andra skäl än dem som EU-blåkortet beviljades för,

4. utlännningen inte har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt 8 §, eller

5. utlännningen har vistats och arbetat i en annan EU-stat i strid med bestämmelserna om rörlighet för längre eller kortare vistelse.

Innan Migrationsverket fattar ett beslut enligt första stycket 1 eller 2 ska utlännningen underrättas och få möjlighet att inom en viss tid söka nytt arbete. Tidsfristen ska bestämmas till tre månader om utlännningen har haft ett EU-blåkort i mindre än två år och annars till sex månader.

Ett EU-blåkort ska inte återkallas enligt första stycket 4 om utlännningen visar att bristen att fullgöra anmälningsskyldigheten beror på orsaker som han eller hon inte råder över.

13 §¹⁹

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 10 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

2. familjemedlemmen utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän folkhälsa.

Ett uppehållstillstånd som beviljats en familjemedlem enligt 9 § får återkallas om

1. anknytningen till den som har ett EU-blåkort bryts eller om hans eller hennes EU-blåkort återkallas, eller

hot mot allmän ordning, allmän

14 §²⁰

¹⁹ Senaste lydelse 2013:606.

²⁰ Senaste lydelse 2013:606. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

Om en annan EU-stat har avslagit en ansökan om EU-blåkort från en utlänning som har, eller vid tiden för ansökan i den andra EU-staten hade, ett EU-blåkort utfärdat av Sverige, och den andra EU-staten har ålagt utlänningen och medföljande familjemedlemmar att lämna den medlemsstaten, ska de återtas till Sverige.

Utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar som har återtagits får vistas här i landet i tre månader från inresan även om EU-blåkortet inte längre gäller eller har återkallats.

16 §²¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om lönetröskeln enligt 1 § första stycket 1.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om lönetröskeln enligt 1 § första stycket 1.*

Bemyndiganden

17 §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en anställning ska anses vara högkvalificerad även i andra fall än de som anges i 1 §, och

2. försörjningsförmågan enligt 9 §.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en förteckning över tillåten affärsverksamhet enligt 3 b §.

6 c kap.

1 §²²

En utlänning som har *erbjudits* en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige av en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för

En utlänning som har ett *anställningsavtal* för en tidsbegränsad anställning som säsongarbetare i Sverige med en arbetsgivare som är etablerad här ska beviljas ett tillstånd för

²¹ Senaste lydelse 2013:606.

²² Senaste lydelse 2018:319.

säsongsarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda. säsongsarbete om förutsättningarna i 2–6 §§ är uppfyllda.

Ett tillstånd för säsongsarbete ska beviljas i form av

1. ett arbetstillstånd för säsongsarbete om vistelsen inte överstiger 90 dagar, eller

2. ett uppehålls- och arbetstillstånd för säsongsarbete om vistelsen överstiger 90 dagar.

7 kap.

7 g §²³

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningsbegäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket eller 5 b kap. 15 § andra stycket 3 kan beviljas efter inresan.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 9 §, för arbete enligt 5 kap. 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 5 kap. 10 a § får, på utlänningsbegäran, återkallas om han eller hon beviljas ett uppehållstillstånd på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b eller fjärde stycket, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 eller 6 a kap. 4 § andra stycket 9 eller 10 kan beviljas efter inresan.

8 kap.

20 a §²⁴

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

En utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

8 a kap.

Innehavare av EU-blåkort

7 a §

En utlänning som har ett EU-blåkort utfärdat av Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får utvisas endast till den staten.

12 kap.

4 §²⁵

²³ Senaste lydelse 2022:303.

²⁴ Senaste lydelse 2014:198.

²⁵ Senaste lydelse 2014:655.

Ett beslut om avvísning eller utvisning som meddelas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Ett beslut om avvísning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har *ställning som varaktigt bosatt i Sverige och som har internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den stat som framgår av 8 a kap. 7 a §.*

Ett beslut om avvísning som meddelas av Polismyndigheten samt allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott ska verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till. För en utlänning som har *internationellt skydd i en annan EU-stat får verkställighet endast ske till den staten, om utlänningen har ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller ett EU-blåkort utfärdat av Sverige.*

En utlänning som ska avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs¹ att 5 kap. 12 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

12 §²

Till den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b *eller* 5 b kap. 15 § andra stycket 3 utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

Till den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får bosättningsbaserade förmåner lämnas utan hinder av att tillståndet har upphört att gälla, om en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla och ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund eller på en sådan annan grund som enligt 5 kap. 18 § andra stycket 8 b, 5 b kap. 15 § andra stycket 3 *eller 6 a kap. 4 § andra stycket 10* utlänningslagen kan beviljas efter inresan eller ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Om ansökan avslås får förmåner lämnas till dess att utlänningsens tidsfrist för frivillig avresa enligt 8 kap. 21 § första stycket utlänningslagen har löpt ut. Om avslagsbeslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa får förmåner lämnas till dess att beslutet har fått laga kraft.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2022:304.

Förmåner enligt första stycket lämnas inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Prop. 2024/25:18
Bilaga 5

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs¹ att 1 kap. 6 och 7 §§ studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §²

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare vid studier i Sverige, om de har

1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige,	1. ställning som varaktigt bosatt i Sverige, <i>eller</i>
2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige, <i>eller</i>	2. ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat men har uppehållstillstånd i Sverige.
3. <i>ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).</i>	

7 §³

Utländska medborgare som kan härleda rättigheter i fråga om familjeförmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiehjälp i form av studiebidrag och extra tillägg enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare, om de är

1. gästforskare som avses i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med uppehållstillstånd i Sverige för forskning,
2. familjemedlemmar till en gästforskare som avses i 1 och har uppehållstillstånd i Sverige,

3. innehavare av ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716),

3. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som <i>har ett EU-blåkort enligt 6 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och själva har uppehållstillstånd och ska studera</i> i Sverige,	4. familjemedlemmar till en utländsk medborgare som <i>avses i 3</i> och har uppehållstillstånd i Sverige,

4. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1	5. innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. 1

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:194.

³ Senaste lydelse 2018:69.

eller 2 § utlänningslagen, om
tillståndstiden överstiger nio
månader, eller

5. familjemedlemmar till en
utländsk medborgare som avses i 4
och har uppehållstillstånd i Sverige.

eller 2 § utlänningslagen, om
tillståndstiden överstiger nio
månader, eller

6. familjemedlemmar till en
utländsk medborgare som avses i 5
och har uppehållstillstånd i Sverige.

*Första stycket 3 och 4 gäller inte
för utländska medborgare med
uppehållsrätt enligt 3 a kap. 4 §
utlänningslagen, för familje-
medlemmar till schweiziska med-
borgare eller för utlänningar som
har flyktingstatusförklaring eller
alternativ skyddsstatusförklaring i
Sverige.*

Prop. 2024/25:18
Bilaga 5

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Bestämmelserna om gästforskare i denna lag är inte tillämpliga på en tredjelandsmedborgare som

1. har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, eller har ansökt om ett sådant tillstånd och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt,

2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. utlänningslagen,

3. har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som fått laga kraft och som inte kan verkställas,

4. utför forskning uteslutande inom ramen för högskoleutbildning för att därigenom få en doktorsexamen,

5. har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat,

6. är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz,

7. har *beviljats* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen, eller

7. har *ansökt om* uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen *och ansökan ännu inte har avgjorts slutligt*, eller

8. har beviljats uppehålls- och arbetstillstånd för att tjänstgöra som praktikant inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (ICT-tillstånd) enligt 6 b kap. utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2019:1210.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *sjätte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *femte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2022:893.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare i stället för lydelsen enligt lagen (2022:894) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:894

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte har uppnått riktåldern för pension enligt 2 kap. 10 a–10 d §§ socialförsäkringsbalken, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänningslag som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *sjätte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen,

7. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 b kap. 14 § utlänningslagen, eller

8. uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänningslag som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, *femte* stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 9 § utlänningslagen,

6 b kap. 14 §

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-08-22

Närvarande: F.d. justitierådet Mari Andersson samt justitieråden Kristina Svahn Starrsjö och Eric M. Runesson

Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 15 augusti 2024 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
4. lag om ändring i lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare,
5. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
6. lag om ändring i lagen (2022:894) om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Kajsa Kellerborg.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 september 2024

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Jonson, Strömmer, Forssell, Slottner, M Persson, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestränd, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa

Föredragande: statsrådet Forssell

Regeringen beslutar proposition Genomförande av det nya blåkortsdirektivet